



Kayıp İsimler
Sözlüğü

Sebahattin Demiray

εpsilon®



Kayıp İsimler
Sözlüğü

Sebahattin Demiray

epsilon®

Kayıp İsimler Sözlüğü

KAYIP İSİMLER SÖZLÜĞÜ

Yazarı: Sebahattin Demiray
Genel Yayın Yönetmeni: Meltem Erkmen
Düzenleme: Gülen Işık
Kapak Uygulama: Berna Özbek Keleş

1. Baskı: Haziran 2002, İstanbul
2. Baskı: Haziran 2002, İstanbul
3. Baskı: Haziran 2002, İstanbul

ISBN: 975 331 377-2

© Sebahattin Demiray/ Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti.

Baskı ve Cilt: Kitap Matbaacılık
Davutpaşa Cad. No: 123 Kat: 1 Topkapı-İst
Tel: (0212) 482 99 10 (pbx)
Fax: (0212) 482 99 78
Sertifika No:16053

Yayımlayan:
Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti.
Osmanlı Sk. 18/4-5 Taksim/İstanbul
Tel: 0212.252 38 21 pbx Faks: 252 63 98
İnternet adresi: www.epsilonyayinevi.com
e-mail: epsilon@epsilonyayinevi.com

Kayıp İsimler Sözlüğü

Sebahattin Demiray

epsilon®

Sevgili Annem Cennet DEMİRAY'a
ve melek olmayı tercih eden o güzel çocuklara;
ablam Sebahat'a, kardeşim Bahattin'e...

Bazı durumlarda, Yeniçerilerin ve kabadayların,
hikâyesinde sevdalılarını birbirlerine kavuşturmayan anlatıcıyı,
kızıp dövdükleri hatta vurup öldürdükleri olmuştur.

Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri
Özdemir Nutku

1 Mecnun'dan daha yalancı

Bir yabancıнын, hiç tanımadığım bir âdemoğlunun felâketini anlatmak ne kadar kolaymış meğer.. El alemin başından geçenleri anlatırken dinleyenler zevk alsın, hikâyem iyi anlaşılsın, akıllarda ve hafızalarda güzel bir masalın taptaze lezzetini bıraksın diye tek derdim süslü kelimeler aramaktan başka bir şey olmazdı.

Kıssalarımı dinleyen paşalar, beyzadeler ve hanımlar cebimi bahşişle doldursunlar da ben de gidip Amber Dudu'nun umumhanesindeki en pahalı, en güzel yosmanın koynuna girerek günümü gün edeyim diye, dilimle hayat verdiğim o zavallılara, gerçekte yaşamış olduklarından kat kat fazla acı çektirip bir kez daha son nefeslerini verdirirdim. Mabatlarına çaktığım afili bir tekmeyle o biçareleri, tırnaklarımla, daha doğrusu hemen o an uydurduğum süslü püslü kelimelerle az evvel kazdığım toprağın iki metre altındaki mezarlarına yollar, olmazsa aşk acısıyla çıldırtır ya da rutubetli, zifiri karanlık zindanlarda ıstırapların en büyüğünü çekmeye mahkûm ederdim onları.

Ben anlattıklarımla en zalim bostancıbaşıyı bile ürkütecek kadar elleri kanlı bir cellat, dilimden dökülen masallarla ustam Şehrazat'ı bile ürpertecek bir masalcı, yeri ve zamanına göre de kenarı nakışlı, ortası da çiçekli aşk kelimeleri uydururken, Leylası'na diller döken Mecnun'dan bile daha yalancıydım. Ha bir de unutmadan söyleyeyim, ben burnundan kıl aldırmayan o gudubet suratlı paşaların en Nemrut'unu bile güldürürken otuz iki dişinin en az yirmi yedisini o mekânda bulunan cümle ahaliye gösterecek kadar da komiktim.

Sadece Şehr-i İstanbul'un değil, bütün ülkenin, belki de Mağrip'ten Kafkaslar'a, Anadolu'dan Urumeli'ne tüm üç kıtanın en yetenekli meddahı bendim. Öylesine yetenekli bir anlatıcıydım ki; Osmanlıca dile getirdiğim kıssadan, dinleyicimin Musaoğulları'ndansa İbranice, İsaogulları'ndansa Latince hisse çıkarmakta zorlanmadığını, suratlarındaki küçücük bir mimiğin yer değiştirmesinden anlardım. Birçok meslektaşımın, kıyısından köşesinden yarım yamalak bildiği masalları; Benli Binnaz'ı, Kayıkçı Güzeli'ni ve Kadının Fendi Erkeği Yendi'yi de çerez niyetine anlatırdım.

Evet gördüğünüz gibi hiç mütevazı değilim, hatta kışın Şehzadebaşı'nın Direklerarası tiyatrolarında, güzün Tatavla'nın çayır kumpanyalarında ve Galata'nın, Tophane'nin, Eminönü'nün, Haliç ve Boğaz boyundaki bilumum meddah kahvelerinde hâlâ 'Kendini beğenmiş' diye dedikodumu yapan meslektaşlarım bile vardır, kim bilir? Evet, belki söyledikleri gibi 'kibir büyük günahlardan biriydi' ve ben böyle şişinip böbürlenmemin cezasını çekeceğim günün gelmesini, farkında olmadan bekliyordum.

Genç yaşıma rağmen, mesleğimin eskileri Atıf, Hakkı, Şevki, Komik Abdürrezzak, hatta Kavuklu Hamdi ve Kel Hasan bile, beni sahnede hayranlıkla izliyorlardı. Hatta her gösteriden sonra yanıma gelip, ben peşkirle yüzümdeki ve ensemdeki terleri silerken ve içerdeki hayranlarımın alkışlarının keyfini çıkarırken, sanki ağız birliği etmişlercesine hepsi kulağıma aynı yalanı fısıldıyordu: "Sende tıpkı gençliğimi görüyorum!" Söylediklerine göre büyük bir aktörmüşüm ben. 'E, bunu ben de biliyorum,' diyordum kendi kendime, 'sizin nalıncı keseri gibi kendinize yontmanız gereken bir şey yok bunda.' Her ne kadar bunları aklımdan geçirsem de yüzlerine söylemiyordum. "Sizin devriniz bitti, eskiye rağbet olsa

bitpazarına nur yağardı,” demediğim gibi. Fakat Sultan Abdülhamit Han hazretleri namımı duysun, kabiliyetimden haberdar olsun da beni Yıldız Sarayı ismindeki altın kafese koydurup sırtıma da püsküllü, sırmalı Mızika-i Hümayun üniformasını geçirsin, meydan da onlara kalsın diye, sarayın mabeyincilerine ve hünkâr çavuşlarına rüşvet verdiklerinden haberim olmadığını sanıyorlardı.

Sonunda o da oldu, ama benim size bahsedeceğim, dinleyin diye iki göz iki çeşme, salya sümük anlatacağım bela, sandığınız gibi benim yazılı, mühürlü ve imzalı bir emirle saraya aldırılıp, padişah hazretlerinin özel meddahı yapılmam meselesi değil. Benim için asıl kızılca kıyamet saraya girip, Mızika-i Hümayun üniformasını giydikten epey bir zaman sonra koptu.

Ben Grand Rue de Pera Caddesi'nin balozlarında, Boğaz kenarındaki herhangi bir yalıda ya da köşkte anlatacağım hikâyeyi merakla bekleyip bana bön bön bakan seyircilerimin karşısına çıktığım andan itibaren, ağzımın içinde dilimin her dönüşünde, beni izleyenleri ufak bir vücut hareketi ya da mimikle istediğim hâle sokup, duruma göre ağlatır ya da güldürürdüm. Felaketimin en önemli sebebi belki de bu kadar gözün aynı anda üzerimde olmasıydı. Bakışlarıyla sanki bir yerlere, birilerine 'Aha işte bu!' der gibi gizli bir işaret göndermişlerdi. Mükemmelim, duygusu insana kendi dışında bir suçlu aratıyor nedense. Halbuki her şeyi başından sonuna kadar ben istemiştim, hatta üşenmeyip planlar kurmuş, dalavereler çevirmişt看.

Yıllarca hiçbir kaygı duymadan bir sürü insana anlattığım, anlatmakla kalmayıp rollerine büründüğüm, hatta aynı onların sesleriyle konuştuğum o zavallı kahramanlarımı iyice rezil ettikten sonra, sanki bir meziyetmiş gibi tiyatroların kubbelerini çınlatacak kadar çok alkış bekliyordum ben. Fakat şimdi şu an kendi felaketimi anlatmak için seçtiğim şu kelimelere, cümlelere bakıp, 'ben aslında o yaptığım fenalıklarla bu başıma gelenlerin hepsini hak etmişim,' diye kabullenmekten başka bir şey gelmiyor elimden. Hayranlarımın hepsinin çok mutlu sandığı Meddah Abidin Efendi şu an çok yalnız ve hiçbirisinin tahmin bile edemeyeceği kadar bedbaht ve üstelik çok kederli. Şu halime şahit olsalar, benim yine rol yaptığımı sanıp gerçekten bu ruh halinde olduğuma inanmazlar biliyorum. Çok yetenekli bir aktör olmanın böyle kötü tarafları da var işte. Her kılığa ve role bürünüp her şey olabiliyorum. Fakat buna hakkım yokmuş gibi bir kendim olamıyordum.

Oysa ben Padişah efendimize bile, haddini bildirmek için gitmiştim beni saraya çağırıldığında. Kumpaslı hikâyeler anlatıp korkudan kanını donduracak, ona dünyanın kaç bucak olduğunu gösterecektim. Meğer bütün saltanatım, yıllarca kazanıp biriktirdiğim şanım da şöhretim de oraya, Yıldız Sarayı'nın kapısına kadarmış. O vakte kadar ne büyük felaketler yaşamama ramak kalmıştı da kıl payı kurtulmuştum. Gözünü kırpmadan üç mecdiye için adam boğazlayan eşkıyalarla soğuk, rutubetli ve tütün kokan kasvetli han odalarında dip dibe yatmış; Piri Reis'in sabahlara kadar mum ışığında göz nuru döküp çizdiği haritalarında bile yeri küçücük bir noktayla dahi gösterilmeyen sapa dağ başlarında yolumu kaybetmişim. Bindiğim gemiler korsanlar tarafından saldırıya uğramıştı; hatta bir defasında üzerime çığ düşmesine rağmen hayatta kalmıştım. Hoş şimdi hayattayım da, bir sorun bakalım, içtiğim kahve, tüttürdüğüm nargile aynı tadı veriyor mu bana? Günlük güneşlik mi yine sokaklar? yine ışıl ışıl mı? Eğlenceli mi balozlar? Hayatın yine karanfilli şerbet tadında olduğunu kim söyleyebilir bana, kim inandırabilir beni buna? En önemlisi

oturduğu pöstekinin üzerinden envai çeşit hikâyeler uyduran, uydurmakla kalmayıp; bunları kırk hünerle, dinleyenlere hissettirmeden kuyruğundan ve kulağından birbirine bağlayan; diğer kıssahanların seyrederken kıskançlıktan tırnaklarını yediği Meddah Abidin Efendi miyim hâlâ?

Beni en çok şaşırtan, sanki canım çıkacakmış gibi ıstırap duysam da hayatın devam ettiğine şahit olmamdı. Bu şehrin, hatta bu ülkenin tüm insanları çektiğim acıya ortak olsunlar, nasıl ki bir zamanlar anlattığım hikâyeler sonrasında beni alkışladılarsa, şimdi de benim için ağlasınlar istiyordum.

Oysa benim yıllarca hikâyeler anlattığım mekânlar; kahveler, balozlar, tiyatrolar, yalılar ve konaklar şu an dolup dolup boşalıyor yine biliyorum. Evet, şu anda o insanlar o mekânlarda zavallı Abidin Efendi'nin biçare halinden habersiz, yine eskiden olduğu gibi gülüp eğleniyorlar.

Sokakta oynayan marazlı, iskelet gibi sıska çocukların bile cıvı cıvı sesleri geliyor kulağıma. Tefarikçiler, demirhindiciler, seyyar berberler, ciğerciler bağıra çağıra geçiyorlar dışarıdan. Bitişik evdeki komşum, benim bu biçare halimden habersiz güpegündüz beyaz nevresimler içerisindeki karyolaya yatırıp karısını beceriyordur belki. Kulağımı duvara dayasam biliyorum, duyacağım seslerini. Fakat o zevk iniltilerine şu an tahammül etmem mümkün değil. Oysa ben istiyordum ki şehirde bir yangın çıkmalı hemen şu an. Hiçbir tulumba sandığının söndüremeyeceği kadar büyük alevler sarmalı çatıyı bacayı. Ejderha dili gibi uzun ve sivri uçlu kızıl yalazlar gökyüzündeki bulutları yalamalı. Bir 'hareket' olmalı mesela. Sarı inek, sırtına konan sineği kuyruğuyla kovarken tepinin boynuzundaki arzı titretip sarsmalı. O sarsıntılar ufak ufak zelzeleyle dönüşmeli hemen. Kıpır kıpır oynatmalı taşı toprağı yerinden. Bu şehir yıkılmalı yani, bir matem havası çömmeli bütün İstanbul'un üzerine. Çünkü bu acıyı ben tek başıma yaşayamam, bir başıma göğüsleyemem bu kederi. Evet, hemen şimdi insanlar sus pus olup, evlerinden kapı dışarı çıkmamalı, gülüp eğlenmeyi, ben izin verip onlara söyleyene kadar unutmaları. Böyle bir şeyi nasıl isteyebilirdim insanlardan, nasıl beklerdim böyle davranmalarını? Bu acıyı tek başına, paşa paşa yaşayacaksın Meddah Abidin Efendi. Çünkü sen bir sürü insan senin şu an yaşadığın gibi, belki seninkinden kat kat daha fazla acılar ve ıstıraplar çekerken, vebadan, karahummadan ve verem illetinden kırılan sevdiklerinin üzerine soğuk toprağı yorgan yaparken bir düşün bakalım nerelerdeydin ve neler yapıyordun. Ben nerede olacağım, ya bir meyhanede ydim ya da bu şehrin aşağılık bir kerhanesinde gönlümün toplu iğne başı kadar eğlenmedik yeri kalmasın diye, yosmalara keselerle para saçıyordum ya da bir perdesi benim için açılan bir tiyatro sahnesinde sonrasında cebimi çil çil altınlarla dolduracağım, bu yeryüzünde daha kimsenin işitmediği yepyeni, taptaze bir hikâyenin tekerlemesiyle lafa başlıyordum.

Şu acılı halimde bile benim üzerime söz bulacak başka bir meddah yok. Kısacası, ateş düştüğü yeri yakıyordu. Ateş benim gönlüme aşk acısı kılığında düştüğünde, Yıldız Sarayı'nda, Sultan'ın huzurunda, onun ilginç bulacağına inandığım, serimi insafli, düğümü kumpaslı, fakat çözümünün nasıl olacağını benim de bilmediğim, uzak diyarlardan, garip, zararsız bir hikâye anlatıyordum. Baştan imkânsız olduğunu sandığım ama yanıldığım, yanıldığıma sevindiğim, şu an ise sevindiğime kızdığım bir sevdaya tutulmuştum ben o gece o mekânda. Bir cariyeye, haremın en esmer, bir o kadar da güzel kadınına âşık

olmuştum. Masalımın tam da orta yerinde dışarıdan tulumbacıların attığı naralardan, Beşiktaş'ta o alışlagelmiş yangınlardan birinin daha çıktığı haberi duyulmasaydı, şu an benim hayat hikâyem de sanırım bambaşka olacaktı. İşte kader böyle bir şeydi. Görünmez bir el gelir ve bazen bizim haberimiz bile olmadan, görünmez bir kalemle alnımızdaki yazının bir yerine bir virgül koyup yeni eklemeler yapabiliyordu demek ki. O gece Beşiktaş'ta o yangın çıkmasaydı, tulumbacıların şamataları duyulmasaydı salondakiler ne olup bittiğini anlamak için ayaklanmasalardı benim için her şey daha başka olacaktı kesinlikle. Böylece ben de başından beri hikâyemi tül perdenin arkasında dinleyen harem kadınlarından ve neler olduğunu anlamak için perdeyi aralayan o güzel kadından haberdar olmayacak, namahreme baktığımı fark eden Haremağası Necip Efendi'nin şimşek çakan, öfkesi içime akan, nefret dolu gözlerini de görmeyecektim.

Hayat herkes gibi, her zaman olmasa bile zaman zaman benim için de zordu. Böyle durumlarda, 'hayat keşke benim anlattığım kadar kolay olsaydı,' diye hayıflanmadan edemezdim. Hikâyelerimi ve masallarımı dilimle nasıl yön veriyorsam, kendi yaşamıma ve hayatımın gidişatına da dilimle yön verebilmeyi çok isterdim aslında. Ya da ne bileyim, bir başkasının anlattığı hikâyede adı geçen Abidin Efendi olsaydım ben, bu başıma gelenlerden hiç haberim olmasaydı.

Ünzile Sultan'ın altının temizliği için tahta kovayla sarnıçtan su çekerken hep bunları düşündüm. Sapına ip bağlı kovayı sarnıcın ağzından sarkıtığımı hatırlıyorum, bir de çektiğimi. Dalıp gitmişim bu düşüncelere. Ne kadar zamandır burada bu sarnıcın başında eğilip suya bakmaktayım farkında değilim. İpini çözdüğüm kovayı sapından kavrayıp sarnıcın rutubet kokan bölmesinden çıktıktan sonra, ikinci kata uzanan merdivenlere doğru yürüyeceğim sırada loş mutfakta bir karaltının kıpırdadığını ürpererek fark ettim.

Mutfağa doğru iki adım atınca dış kapının üzerindeki pencereden vuran gün ışığının yardımıyla Necip'in kapkara yüzünü gördüm. Avcuyla kavradığı bir elmayı kemiriyordu. Beni görünce elmanın suyuyla ıslanmış dudaklarını gererek tebessüm ettiğine göre, dün gece Mukaddes'e yaptıklarımı bilmiyor, ya da bilmezlikten geliyordu. Bağırışlarımı duymadıysa, sabah Mukaddes'in yüzündeki morlukları da mı görmedi acaba? Artık bana sarayda göz göze geldiğimiz zamanki gibi kötü kötü bakmıyordu, ama bu durum ona karşı yüreğimi yumuşatmama yetmiyordu. Hatta bu barışçı ve sakin halleri benim ona karşı şüphelerimi daha da artırıyordu.

Kemirdiği elmanın beni ifrit eden sinir bozucu ısırma, çiğneme ve yutma sesini duymamak için, gelip kovayı elimden almak üzere hamle etmesine aldırış etmeden merdivenlere doğru yürüdüm. Merdivenleri gıcırdatarak, kovadan sızan su damlalarıyla basamakları ıslata ıslata ikinci kata çıkarken, başımı çevirip Necip'e bakarken kendi kendime, "Keykâvus kim? Senin ondan haberin var mı?" diye söylendim. Şimdi soracak olsam, yüzüme hınzırca bakıp sadece elmanın lezzetinden bahsedersen değil mi Necip Efendi. "Sulu, üstelik tatlı ve bak gördüğün gibi kırmızı," dersin değil mi Necip? Benden iyi bilirsin sen Keykâvus'u da onun öğütlerini de ama işine gelmez durduk yerde hatırlayıp yüreğini sızlatmak. Korkma yararı deşecek değilim, bir hesabım var seninle, onu da sinsice halletmesini bilirim ben. Aslında iki dakikada laf kalabalığıyla hallaç pamuğu gibi evirip çevirip atarım o küçük beynini ya." Ne demiş Keykavus öğüt verdiği oğluna? Zenci hadım alacaksan derisi kayış gibi simsiyah olsun, çirkin olsun ki haremindeki kadınların,

hadım filan demeyip onun erkekliğinden medet ummasınlar. Nasıl kıskanıyorum Mukaddes'i şu kara mendeburdan? Niye aldım ki onu evime? Niye açtım mahremimin kapısını? Bu işler işte böyledir Meddah Abidin Efendi, iyilikten maraz doğar, diye boşuna dememişler. Önce acıyıp evine alırsın sonra bir hadımdan bile namahremini kıskanırsın. Allah'ım, ne yapacağım, nasıl kurtulacağım ben bu beladan? Nerelere gitsem, daha kimlere muskalar yazdırıp, büyüler yaptırısam?

Merdivenin başına vardığımda kovayı yere koydum. Yorulduğum için değil, fakat o an şeytan dürttü, dayanamadım, illa Necip'e bir şeyler söylemek, bir laf çarptırmak istedim. Kafamı eğip tırazanın aralığından aşağıya baktım, hâlâ oradaydı. Neredeyse az önce yiyip bitirdiği elmanın çekirdekleri görünen koçanına aval aval bakıp oyalanıyordu.

"Zülûf Ağa sizlere ömür!" dedim.

Aniden işittiği sesimden değil, duyduklarından irkilerek başını yukarı kaldırıp şaşkın gözlerle baktı yüzüme.

"Ya!" diye afalladı. Bir an ne diyeceğini bilemez bir halde öylece yüzüme bakıp kaldı. Ardından kendine gelip yutkunarak, ince kadınsı ses tonuyla, merakla, "Ne, ne zaman?" diye kekeledi.

"İki gün evvel!" dedim, eğilip kovanın sapını kavrarken.

"Yazık be, dahayeni evleniyor diye duymuştum," dedi, kovayı yerden alarak Ünzile'nin odasına doğru yürürken.

Fakat ben bir şey söylemeyip Ünzile'nin odasına doğru yürüdüm.

Benim beklemediğimi fark edince hareketime alınmış gibi, arkamdan kendi kendine söylendi, "Göz değdi garibe," dedi, "düpedüz nazar bu! Kem göz, başka ne olacak?"

Asıl içimden geçeni, yani Necip gibi harem dağıtılınca Yıldız Sarayı'ndan tekaüt edilmiş harem ağalarından olan Zülûf'ü öldüren şeyi söyleyemedim. Hadım olduğu halde evlenmeyi kafasına takmıştı. Yıllarca biriktirdiği parayı evleneceği kadına başlık parası vererek razı etmiş ve gerdek gecesi için Frenk gâvurlarına erkeklik aleti yaptırdığını duymuştum. O gavur icadını kayış kemerlerle beline ve kasıklarına bağlayıp kadının apış arasına boylu boyunca uzanıp kullanamadan, aletin muhafaza kutusuna giren yılan tarafından sokulduğunu söylemeye de nedense içim elvermedi. Necip'i korkutmak üzme için dile getirdiğim lakırdı, onu Zülûf Ağa'nın ölümünden haberdar etmekten başka bir işe yaramamıştı.

Ünzile'nin sidik kokan odasına girerken bu yufka yürekliliğime kızdım. Kendi kendime "Bak görüyor musun Necip?" dedim, "Bu işlere heveslenenlerin başlarına neler geliyor!" diye söylendim. Ünzile'nin altını temizlemek için su getirmemi bekleyen karım Mukaddes, odaya girerken kıpırdayan ağzıma bakıp ona bir şey söylediğimi sanarak dikkat kesilmişti.

Dilsizdi Mukaddes. Esir tacirlerinin elinden kaçmaya teşebbüs edince, diğer esirlere ibret olsun diye, ucuza satma pahasına ağzına atılan kor küçük dilini dağladığı için dilsizdi. Yıldız Sarayı'nın ve belki de bugüne kadar yüzyıllarca Osmanlı Haremi'ne girmiş olan yegâne dilsiz cariyeydi Mukaddes. Fakat Küçük Mabeynin ve belki de bütün haremelerin eşiğini adımlayan cariyelerin belki de en güzeli yine oydu. Yırtıcı kuşların tırnaklarıyla birbirlerinin kuyusunu kazdığı, kapılarında ejderha kılıklı hadımların gardiyanlık yaptığı, kumpas yuvası, altın parmaklıklı mahpushanede ne kadar şansı olabilirdi ki onun?

Ama şansı olmuştu. Orada efendisinden hamile kalacak kadar şanslı, fakat içeride aldığı

yükü dışarıda, hatta getirip benim evimde doğuracak kadar bedbahtmış.

Esmer güzeliydi Mukaddes. Teninin rengi Necip'in siyah teninden biraz daha açıktı ve bu, harem güzelleri arasında onun göz alıcı yaldızı olmuştu muhakkak.

Fakat ona artık eskisi gibi ağlayan ve yalvaran gözlerle bakmadığımı er geç fark edecekti. Zira Deli Veli Payzen Baba'nın bana yedi gün suyunu içmem için yazdığı eshar nüshası etkisini göstermeye başlamıştı. Utanıyorum bunu söylemekten ama yine de dile getireceğim, ister ayıplayın ister kızın bana; dün gece ilk defa onu dövdüm. O, bana bunun sebebini soran, ağlayan gözlerle bakarken, bir açıklama yapmadan neresine denk geldiye vurduğum.

Ona karşı hissettiğim güzel duygular Kafdağı'nın ardına düşün diye, Payzen Baba'nın bir kâğıda ayak resmi çizip etrafına yan yana geldiğinde aşk acısına son verecek sihre sahip Arapça harfler serpiştirdiği bir muska yazdırdım. O kâğıdı akşamdan su dolu bir kâsenin içine yatırıp beklettim. Sonrasında biraz umutsuzca olsa da tedavi gören ve eski sağlığına kavuşmak için ilaç diye zıkkımın köküne bile sarılan her umarsız hastanın yaptığı gibi ben de can havliyle yedi gün seher vakitlerinde döşeğimden kalkıp uykulu gözlerle ve el yordamıyla kâseyi kafama dikip o tılsımlı suyu derdime deva olması için içtim.

Fakat ben yine de bana yapılan, yapıldığını hissettiğim her kötülüğün karşılığını benim seçtiğim bir vakitte misli misli vermesini bilirim. Birileri o öfkemin dinmesini, içimde yanan o ateşin gün gelip küllenmesini, unutulup, hafızamdan silinmesini boş yere hiç beklemesin.

Sen Mukaddes, sen Necip, eğer birinin başına bir bela açmanız gerekiyorsa bilin ki o ben değilim. Sizi kılıç zoruyla Habeş çöllerinden, ailenizden, yuvanızdan, yurdunuzdan kaçırıp dünyanın bir ucuna, buraya; İstanbul'a ben getirmediğim. Rutubetli gemilerin ambarlarına ben kilitlemedim sizi, esir pazarlarında açık artırmayla satan da ben değilim bilirsiniz. O uğursuz ameliyatı ben yapmadım sana Necip, kesilip budanmasaydı şimdi belki iki karış kasıklarında sallanıp duracak olan organını da ben kesmedim. Kan kaybından ölme diye yarana kızgın yağı ben dökmedim, kanaman dursun diye boğazına kadar kızgın kumun içine de ben gömmedim bilirsiniz.

Yürek paralayan sesiyle ağlayan Ünzile Sultan'ı göğsüne bastırıp sallarken bir yandan da yüzüme ifadesiz gözlerle bakan Mukaddes'e yineledim Necip'e anlattıklarımı:

"Zülûf Ağa vardı ya," dedim, kovayı yere bırakırken, "İşte o, ölmüş adamcağız!"

Kederlenip üzüleceğine aldırmadan, Necip'e söyleyemediklerimi hiç çekinmeden anlatmaya başladım.

"Hani evlenmeye karar vermişti ya, işte o iş için, gerdek gecesine hazırlık olsun diye, ecnebilere çuvalla para verip usta elinden çıkma bir alet yaptırmış. Kader işte, aletin muhafaza kutusuna giren yılan sokup akıtmış zehrini zavallıya. O an cansız düşmüş yere."

Kucağından yere indirip Ünzile'nin kundağını çözerken sessizce dinledi söylediklerimi. Dün gecenin izlerini taşıyan yüzüne bakıp imtihan ettim. Donuktu, ufacık bir kaygı ifadesi bile yoktu. Sadece duyan her insanın üzüleceği kadar üzülmüştü sanki Mukaddes.

Sekinin kenarına oturup pencereden dışarıyı seyrettim bir süre. Sarnıçtan su çekerken seslerini duyduğum marazlı oğlanlar, sokakta boynuna ip bağladıkları, uyuz, çelimsiz bir itle oynuyorlardı. Şehre kuduz ve hastalık yayarlar korkusuyla, tıka basa gemilere doldurulduktan sonra, açlıktan birbirlerini yesinler diye Marmara Denizi'nin ortasındaki,

Allah'ın bile unuttuğu Hayırsızada'ya bırakılan başboş köpek sürüsünden nasıl olduysa arta kalmış bir zavallıydı.

Kundağı açılıp altı serinleyince Ünzile'nin ağlaması kesilmişti. Mukaddes'in kovadaki soğuk suda ıslattığı bez tenine değiverince irkildi. Sonra kıpır kıpır gözleriyle etrafa bakınırken beni gördü; dudaklarının iki ucu yukarı doğru kalktı, hafifçe gülümsedi. Ben de ona doğru eğilip ağzımı burnumu yamultarak ona şirinlikler yaptım. Suratımın şekli değiştikçe başka başka kimseleri görüyormuş gibi şaşırı Ünzile. Dilini dişsiz, minnacık ağzında yuvarlaya yuvarlaya, yalnız kendisinin belki bir de meleklerin anlayabildiği sabi lisanıyla bana bir şeyler söyledi. Ben de buna karşılık ağzımı kocaman açıp gözlerimi sıkıca yumdum. Yüzümü buruşturup gözlerimi yuvalarında fıldır fıldır çevirip, suratımdaki kasları serbest bırakarak, üzerinde hiçbir hakkım olmayan, hiçbir kan bağımlı bulunmayan bu günahsız, üvey kızım Ünzile'yi bu küçücük zaman diliminde elimden geldiğince eğlendirmeye çalıştım.

Destancı Üsküdarlı Vasıf Hoca, Galata Kulesi'nin dibindeki bir kahvede, bir gün, "Sen güvenme onun öyle hadım filan olduğuna Abidin," diye dostça fısıldamıştı kulağıma. "Bunlar kadınların ne istediğini, bedenlerindeki hassas zevk yerlerini, bizim gibi sağlıklı erkeklerden, senden de benden de iyi bilir. Bu çirkin mendeburlar dilleriyle kadınların oralarını buralarını böyle inek gibi yalaya yalaya zevk verirlermiş. O kadar masal uydurup anlatırsın sahnede kumpanyada, böyle zeki akıllı bir adamsın mesela, hiç aklına gelir mi böyle bir şey? İnsan bir kadının götüne başına dilini sürer mi hiç? Sonra, parmakları ne güne duruyor, parmakları?" demişti sonra gözlerini belerte belerte. "Hey yavrum hey, ya o dolma gibi kalın parmakları ne güne duruyor? Böyle uzun uzun, kalın kalın. Öyle kadınlar tanıyorum ki. Yani aslında ben tanımıyorum, günahı anlatanların boynuna. Bu hadımlardan aldıkları zevki kocalarında bulamadılar diye yuvalarını yıkanlar varmış. Tamam, sen bu harem eskisi kadına âşık olmuşsun anlıyorum, fakat bu vakitten sonra bu sana yarardan çok zarar getirir. Kadını evine alıp bastın nikâhı, peki ya o hadım Necip'i ne diye acıyıp soktun mahreminin içine. Ben sana dost olarak ancak şunu söyleyebilirim ki kov ikisini de gitsinler evinden. Fakat bilirim yüreğin yufkadır, sen dünyada böyle bir şey yapamazsın. O zaman benden sana nasihat olsun, uyurken bile en azından bir gözünü açık tut. Bak lafıma kulak ver, sonra rezil olursun cümle âleme. Alimallah millet teneke çalar arkandan, nakaratında ismin geçen aşna fişne türküsü çığırırılar peşinden. Utanır yerin dibine girersin ama bir şey yapamazsın artık. Sonra demedi deme, bu dert yüzünden verem illetine tutulursun, aha da bak şuraya yazıyorum. Olmadı bir gün canına tak eder çeker vurursun ikisini de, elini kana bularsın. O zaman iyi mi olacak sanki? Hadi bakalım buyur cellat elinde sallanan yağlı ilmeğe. Ondan yırtarsan, yorganı döşeği sırtlayıp, 'selamın aleyküm,' deyip girersin Baba Cafer Zindanı'na. Hadi ondan geçtim, bilirim sen onu da yapamazsın. Ya kendi canına kıymaya kalkarsan ne olacak? İntiharlardan intihar beğen o zaman. 'Meddah Abidin Efendi asmış kendini evinin tavanına,' diye el alemden işitiriz artık bu acı haberi. Kulaklarımıza inanamayıp bu kötü haberi getirenin yapışırız yakasına, fakat bir kez daha işitmeye yüreğimiz elvermez. Bir öğlen vakti yanık yanık sala okunur Eminönü'ndeki Safiye Sultan'ın Kuşlu Cami'sinden. Herkes kafasını kaldırıp bakar şerefedeki müezzine. Herkes, "kim öldü?" diye birbirine sorar. "Ne ölmesi herifin biri canına kıyıp eşek cennetini boylamış," derler. Masal anlatıcısı meşhur Abidin Efendi vardı

ya, işte cartayı çekmiş, diye fısıldar herkes birbirine. Canına kıyanlar Müslümanlık dininde eşek cennetini boylamış sayılacağı için toplanan cemaat hemen o an oradan sıvışıp karışır Mısır Çarşısı'nın kalabalığına. Tabutun, cenazen, öylece öksüz çocuk gibi kalır meydanda. Bak aynen böyle olur, sonra "Ah Üsküdarlı Destancı Vasıf Hoca dediği," deyip kafanı taşlara vurursun. Ölen bir adam nasıl bunları yapabilir ki? Bak çok konuşup saçmalamaya başladım yine. Ne diyordum? Ha, kısaca sana diyeceğim, kov ikisini de evinden, siktir olup gitsinler! Ne cehenneme giderlerse gitsinler! Kurtar şunlardan yakarı arkadaş! Bak dinliyor mu beni hiç Hop, kime konuşuyorum ben iki saattir?"

İşte Üsküdarlı Destancı Vasıf Hoca'nın kulağıma o kötü sözleri fısıldadığı günden beri Galata'da içime düşen kurt kıskançlıktan beni yiyip bitiriyor. O kocaman dişli minnacık kurt canımı ufak ufak her ısırışında Necip'in kapkara ellerini, yılan gibi parmaklarını Mukaddes'in vücudunda, en mahrem yerlerinde gezerken hayal ediyor, uyanırken kâbuslar görmeye başlıyor, öfkeden deliye dönüyordum.

Odadaki sidik kokusu yerini süt kokusuna bırakmıştı. Oturduğum yerde daldığım düşüncelerden sıyrıldığımda, Mukaddes'in kâsedeki süt ve ekmek kırıntılarında oluşan mamayı Ünzile'ye yedirmekte olduğunu gördüm. 'Necip'e dün akşamla ilgili bir şeyler hissettirdi mi acaba?' diye düşündüm. Bir şeyler söylemiş midir acaba ona? Belki de sebebini sorarken, Necip yemek yediği çanağa sıçtığına bakmadan öpmüştür Mukaddes'in yüzündeki o morlukları. Kim bilir, belki de küfür de etmiştir bana! "Burana mı vurdu?" deyip deyip yapıştırmıştır Mukaddes'in tenindeki morluklara dudaklarını. Öpmüştür usul usul. Mukaddes ne yapmıştır acaba o gudubet suratlı onu öperken?

Gidip Mukaddes'in kafasına bir yumruk indirmeyi geçirdim içimden. Şöyle gidip ense köküne 'küt' diye bir çaksam yumruğumu. Elindeki mama kâsesi bir yana fırlar, kaşık diğer yana. Yazık, Ünzile'nin ne günahı var şimdi? Neyse alacağın olsun Mukaddes, bu aklımdan geçen yumruğu sana borç olarak yazıyorum. Sonra Üsküdarlı Vasıf Hoca'nın dediği gibi kocaman dilini çıkarmıştır Necip, Kalın ve uzun parmaklarını kütürdetmiştir. Tövbe ya rabbim, neler geçiriyorum ben aklımdan böyle. Ben bu evde, bu şehirde, bu sıkışık kaldığım hayatın içinde delireceğim en sonunda biliyorum.

Oturduğum yerden kalkıp kapıya doğru yürüdüm hışımla. 'Bir şeyler yapmalıyım,' diye geçirdim içimden, 'bir şeyler yapmalıyım.' Evet, bir şeyler yapmalıyım ama ne yapmalıyım?

Odanın kapısından çıkıp, tahta basamaklarda ses etmemeye çalışarak yavaş adımlarla merdivenlerden alt kata indim. Necip yoktu görünürde. Hangi cehenneme kayboldu şimdi bu? 'Neyse,' diye geçirdim içimden, 'onun şimdilik ortalarda olmaması daha iyi.' Alt kata inince onu birden karşımda görseydim ne yapardım kim bilir? O parmaklarını var ya, o parmaklarını. O parmaklarını kırmazsam senin Necip. Nasıl dolaşmış Mukaddes'in bedeninin de senin o parmakların, nasıl? Vasıf Hoca'nın dediği gibi aynı bir yılan gibi mi dolaştırıyorsun onları Mukaddes'in memelerinde? Senin o parmaklarını öyle bir yere sokacağım ki. Fakat önce çatır çutur kırmam lazım onları.

Mutfağa girip sıkıntıyla sağa sola bakındım, ayaklarım beni çanakların bulunduğu dolaba doğru götürdü. Dolabın kapağını açıp alt gözünde sıralanmış boy boy bıçaklara baktım bir süre. Hepsi keskin ve hepsinin de uçları sipsivriydi. Bir tanesini sapından kavrayıp elimde

tarttım ve pantolonumun beline soktum. Sonra tek tek diğerlerini gözden geçirdim. Hepsini elimle yoklayıp tarttım. Öbür üç bıçağı yanıma aldıktan sonra mutfaktan çıkıp sarnıca doğru yürüdüm. Merdivenlerin yanından geçerken görebildiğim kadar üst kata baktım. Necip yoktu ortalıkta. Kulak kabartıp üst katı dinledim. Sarnıcın eşiğinden girip, yere hemen deliğinin yanına çömeldim. Bıçakları tek tek delikten içeriye attım. Her seferinde suyun çıkardığı sesi dinledim. Sonra kendi kendime, "Allah'ım ben ne yapıyorum?" diye söylendim. Gerçekten ne yapıyordum ben? Çıldıırıyor muydum yoksa? Bu yaptıklarımı birileri görse, ya da duysa ne derlerdi bana? Çömeldiğim yerden kalkarken birden irkildim, sarnıca bakıp "Bir, iki, üç," belimdeki bıçağı yoklarken de "dört!" diye mırııldandım. Evde bir bıçak daha olmalıydı. Tekrar gerisingeri mutfağa seğırttim. Kaşıklığa, çanakların olduğu dolaba ve aklıma gelen gelmeyen her yere baktım, fakat aradığım bıçak yoktu görünürde. Belimdeki bıçağı çıkarıp baktım, ardından onu tekrar yerine koyarken sarnıca attığım bıçakları gözümün önüne getirip hangi bıçağın kayıp olduğunu hatırlamaya çalıştım. "Ya boşu boşuna arıyorsam, o bıçağı alıp Necip çoktan kuşağına soktuysa!" diye aklımdan geçirirken titrediğimi hissettim. Hemen o an korkumu yenmek ve titremeyi bedenimden defetmek için un, tarhana ve bulgur çuvallarını yaslandıkları duvar diplerinden çekip arkalarına bakarak kayıp bıçağı tekrar aramaya koyuldum. Fakat çuvalların arkalarını yoklarken elime toz toprak ve örümcek ağından başka bir şey gelmedi.

Tel dolabın kapağını açıp içine baktım. Yemek kâselerinin ve çanaklarının aralarına, arkalarına parmaklarımı sokup el yordamıyla karıştırdım. Kapağı kapattıktan sonra, dolabı kendime çekip duvardan ayırdım. İşte orada bıçağı görüverince derin bir nefes aldım. Kim bilir ne zamandan beri burada, kazara düştüğü yerde, dolabın arkasında durmaktaydı da yokluğunu fark etmemiştim. Elimi uzatıp aldım bıçağı. Kuruyup, sapına ve metaline yapışmış ölü böcek kırıntılarını, örümcek ağlarını üfleyip temizledim. Tahta sapı kararıp küflenmişti. Metali ve tahta sapı tutan çiviler sallanmasına rağmen çelik yüzü hâlâ parlaktı. Keskin yüzünde işaret parmağımı gezdirince içimi bir ürperti kapladı.

Şu an Necip beni evin karanlık bir köşesinden gizlice izliyordur korkusuyla, mutfaktan çıkmadan önce bıçağı entarimin içine sakladım. Sarnıca doğru yürüyüp kuyunun başına çömeldim. Eğilip bir süre karanlık suyun içine bakarak az önce attığım bıçakları görmeye çalıştım. Elimdeki bıçağı sarnıcın taşına sürterek keskinleştirmeye çalıştım. Onu parmaklarımın arasında tutup sarnıcın deliğinden aşağı bırakacağım sırada vazgeçtim. Gözlerimin hizasına getirip, parlak metaline bakarak bir süre öylece kaldım. Bıçağı sarnıcın içine atmaktan vazgeçip çömeldiğim yerden doğrulup tekrar mutfağa yürüdüm. Bıçağı mutfağın en görünen yerine; beyaz rengi kirden grileşmiş un çuvalının üzerine koydum. Kapının eşiğine yürüyüp, hemen göze çarpıyor mu diye anlamak için gerisin geri dönerek un çuvalının üzerine baktım. Oradaydı işte, hemen kolayca gördüm. Oraya ben bıraktım da onun için mi çabucak gördüm, diye düşündüm. Un çuvalının üzerinden alıp çanaklığın alt gözüne koydum, ardından az önce yaptığım tecrübeyi tekrarladım. Burası ona daha uygun diye düşünürken heladan, önce su şırıltısı ardından da yellenme sesi geldiğini duydum.

Necip tuvaletteymiş demek. Parmaklarımın ucunda usul adımlarla mutfak kapısının eşiğine yürüyüp helanın kapısına baktım. Tahta kapının aralığından beni görüp

hareketlerimden kuşkulandı mıydı acaba? Kuşkulansa ne yapacak sanki? Bak Necip görürsün, tez zamanda düreceğim senin defterini. Bunları aklımdan geçirirken belimdeki bıçağı yokladım. Ne diyordu Üsküdarlı Destancı Vasıf Hoca, "biliyorum, yüreğin yufkadır, sen öyle bir şey yapamazsın, elini kana bulayamazsın." Sen öyle san Vasıf Hoca, bıçak kemiğe dayandı artık, duyunca sen bile şaşıracaksın yaptıklarına. Yok çok üzülecekmişim de yok aman canıma kıyamayaymışım da. Niye canıma kıyacakmışım?

Gel Necip, gel bak da bıçağı bıraktığım yeri iyi belle. İster al beline sokup yanında taşı, istersen burada bırak. Bil ki bıçağı burada göremediğim gün, senin de sonun gelmiştir haberin olsun. Bıçak burada kuzu gibi yatıyor. Elma dilimlemek, soğan soymak için dahi alsan, bıraktığım yerde bulmadığım gün seni kaç parçaya böleceğimi göreceksin. Söyle bana Necip, seni kaç parçaya böleyim ben? Zülûf Ağa'nın akıbetinden seni niye haberdar ettim sanıyorsun? İstedim ki titreyesin karşımda, affet diye yalvarıp aman dileyesin, önümde diz çöküp ağlayasın ki ben de canını bağışlayıp seni sadece evimden kovmakla cezalandırayım. Ceza değil bu aslında, bir bilsen senin için düşündüklerimi, kovulmanın senin için bir ödül olduğunu işte o zaman anlarsın.

Git de sor bakalım Kavuklu Hamdi'ye, onun sana anlatacaklarını bir dinle. Ardından ona inanmazsan git bir de Kel Hasan'a sor; benim yüzümden yedikleri dayakların yerleri hâlâ acıyor muymuş? Git de bir öğren. Gerçi hâlâ bilmiyorlar ya onları benim ispiyonladığımı. Sen gene de sor, benim adımlı vermeden, gizli kapaklı sorup öğren. Deve görse kıskanır içimdeki kini. Er ya da geç, bana yapılan kötülüğün hesabını mutlaka sorarım. Kimsede bırakmam hıncımı. Onlar da şaşılar yedikleri dayaklara. Sırtıma Mızıkâ-i Hümayun üniformasını giydirip, Yıldız'a hapsettirdikten sonra şıpın işi benden kurtulmak kolay mıymış? Hafta geçmeden yazıp yazıp sıkıştırdım ihbarlarımı jurnal dosyasının arasına. Aman Allahım ne iftiralar ne karalamalar, şu an düşününce bile inanasım gelmiyor onlara yapıştırdığım yaftalara. Vay efendim, gizli cemiyet mi kurdurtmadım, neler ettim onlara neler. Hiçbir şeyden haberleri yokken, İttihat ve Terakki'ye bile bir numaralı üye yaptım ikisini de. Artık ondan sonra onları ara ki bulasın Direklerarası tiyatrolarının sahnelerinde ya da çadır kumpanyalarında. Gelsin falaka, gitsin şamar. Osmanlı tokadı ne yapar adama Osmanlı tokadı? Hafta yedi, onlar sekiz gün sorgudaydı. O vakit onları tiyatrolarda hâlâ izlemeye devam eden bir avuç müdavimleri kaldıysa onlar da kapıdaki bekçi babaya bilet kestirip karakollarda izlemişlerdir müsamerelerini. Yedi Sekiz Hasan Paşa Karakolu'nda komedi, dram otuz iki kısım tekmili birden girila gitti yaz kış. Tam bir sezon perdeyi hiç kapatmadılar.

Arkamı dönüp de heladan çıkmış zebella gibi boyuyla Necip'i aniden hayatın orta yerinde görünce, korktuğumu anlamasın diye sanki bir işim varmış gibi aceleyle hemen mutfağa sıvıştım. Yavaşça kafamı uzatıp baktım mutfağın kapısından; sırtı bana dönük, peşkirle ellerini kuruluyordu. Hal ve tavırlarından korkumun yersiz olduğunu anladım. Sandığım gibi beni izlememiş, yegâne mücevheri olan küçük gümüş borudan idrarını boşaltıp işemekle meşgulmüş Necip.

Bakmayın siz ona şimdi böyle kızdığımı. Afrika dedikleri uzak sıcak bir memleketin kenarında, Kızıldeniz adıyla anılan bir deniz vardı. İşte o denizin kıyısındaki Massava Limanı'nda, onu hadım eden zalim bir papazın, çükünü kesip damarlarını bağladıktan sonra kanama dursun diye, yaranın üzerine çam sakızı döktüğünü, ardından da kızgın

yağla dağlamakla kalmayıp, bir de yarı beline kadar sıcak kumun içine gömdüğünü anlattığı vakit, iki gözüm iki çeşme ağlamıştım. İlk zamanlar idrarını yaparken nasıl sızladığını ve çektiği ıstırabı anlattığında, onun yıllar önce ettiği küfürlere ben de bir halka ekleyip, sakalından başlayarak, yedi sülalesini bir müddet idare edecek kadar sövüp saymıştım o papaza. İdrarını rahat yapsın diye sidik borusuna ufak bir kamış takarken Necip'in yanaklarından süzülen yaşlara aldırmayan papaz, "Sıradan, adi bir şey olduğuna bakma," demiş. "Şimdilik işini görür, ileride sarayların köşklerin haremelerinde efendilerine hizmette kusur etmez de kendini sevdirdirsen zevkine ve kesendeki paranın miktarına göre gümüş, hatta altın boruyla değiştirirsin, artık kendi maharetine kalmış," diye de eklemiş sarı dişleriyle sırıtırken. "Söyledikleri mi, yoksa apış aramdaki yara mı canımı daha çok yakıyordu kestiremedim," demişti Necip o korkunç ameliyattan bahsederken.

Gümüş borunun hikâyesinden yola çıkıp bunları hatırlayınca biraz önce düşündüklerimden utanıp yüzüm kızardıysa da, mutfağın eşiğinden çıkarken belimdeki bıçağı yoklamayı ihmal etmedim. Varlığımdan haberdar olması için hafifçe öksürdüm. Peşkiri duvardaki çiviye asarken döndü.

"Epey bir zamandır görmüyordum zavallıyı," dedi.

"Kimi?" diye sordum Zülûf Ağa'yı kastettiğini bildiğim halde bilmezlikten gelerek.

İstediğim bu değil miydi? Acı çeksin, bit cüssesi kadar dahi olsa Zülûf Ağa'nın akıbetinden ibret alsın ki, ben de bu dertten en az zararla kurtulayım. Ben hevesli miyim sanki onun canını yakmaya. Üzül Necip, acı çek. Bak neler geldi Zülûf Ağa'nın başına. Bana karşı aklımdan geçirdiğin zerre kadar hıyanetlik varsa, nasıl yaparsın, ne edersin bilmiyorum; git benim görmeyeceğim ücra, sapa ve uzak bir yerlere kus onu beyninin içinden. Bir çıbanı sıkar gibi sık, bir cerahati temizler gibi temizle kurtul o kötü düşüncelerden. Yoksa bak var ya, ben biliyorum sana yapacağımı. Şu an belimde kamayı aratmayacak, cellat satırına beş basacak keskinlikte kör bir bıçak taşıyorum haberin olsun. Nasıl keserim ben damı biliyor musun? Nasıl kestiğimi bana o hainliklere devam ettiğin zaman bizzat göreceksin. Ya da göremeyeceksin, işini o kadar hızlı bitireceğim ki. Yok ben senin işini o kadar hızlı bitirmem. Bana yaptığın fenalıkların hatrına az da olsa acı çekmeni sağlarım korkma sen. Bence Necip sen bundan sonra benden korksan çok iyi edersin. Ben, benim düşmanım olsam kendimden korkardım yani, bu kadar söylüyorum sana. Gerisi sana kalmış.

"Zülûf'ü," dedi "Massava'da beraberdik onunla. Papaz bizi birer gün arayla ameliyat etti. Aslında o kara dinli aynı gün kesip koparacaktı kasıklarımızdan çüklerimizi, fakat Zülûf son bir umutla çırpınıp kaçmaya kalkıştı. Hatta beni de götürmeye çalıştı firar ederken. Ayağım sakattı, 'bu ayakla nasıl geleyim?' dedim. Zaten onu da yakaladılar hemen. Kaçıp kurtulamadı, üstelik yediği o feci dayak da yanına kâr kaldı. Ben kulübenin içinde kasiğimdaki acılar yüzünden kıvranıp dururken getirip yanı başıma attılar onu. Öldüğünü sandım. Zülûf ölüp kurtuldu diye sevindim. Fakat bir zaman sonra baktım, ayağını kolunu kıpırdatıyor. Benim apış aram, onun ise her bir yanı kan içindeydi. O haliyle bekletmeden, ertesi gün yaptılar ameliyatını, kesip attılar çükünü. O güne, daha doğrusu çocukluğuma ait hatırladığım tek renk kırmızıydı, geri kalan her şey; deniz, kum, kuş, ağaç, gülenler, ağlayanlar, ihanet, cesaret, esaret tamamı siyah ve beyazdan ibaretti benim için."

Sustu sonra. Öylece sessizce karşılıklı durduk hayatın orta yerinde. Onun bu söyledikleri

karşısında söyleyecek hiçbir şeyim yoktu. Bir şey demedim. Zaten desem de beni duyacağını, duysa bile ne dediğimi anlayacağını sanmıyordum. Yıllar öncesinde kalmış o geri dönüşü ve tamiri olmayan kötü hatıraları tekrar hatırlamış ve onlara öfkeyle, kederle dalıp gitmişti. Onu bu halinden çekip çıkaracak, yardım edecek hemen o an dilimden dökülürecek bir kelâmım da yoktu zaten. Öylece dalgın yere, duvara, kapının üzerindeki camdan içeri akıp gelen ışığa baktım.

“Yılan sokmuş!” dedim göz göze gelmemeye çalışarak. Hemen ardından da benden daha ayrıntılı bir açıklama istemesin diye, dış kapıya doğru hamle yaptım.

“Papazın dilinde adımız ‘şanslı kara köpeklerdi,’” diye mırıldandı, ben kapının kilidini açarken. “Ameliyat sonrası pek azımız hayatta kalabildik. Ölen çocukları balık istifi gibi bir duvar dibine sıralıyorlardı. Karnımızdan kasıklarımıza, dizlerimizden baldırlarımıza doğru tarifsiz sancılar girerken, onların yüzlerinde, kaçırıldıktan sonra ilk defa gördüğümüz tebessüm kırıntılarından dolayı ölmediklerini, huzur içinde uyduklarını düşünüp buna kendimizi inandırmaya çalışıyorduk. Uyanışı olmayan o uykunun aynısının gelip bizim de göz kapaklarımıza takılmasını günlerce boşu boşuna bekledik. Papazın bize neden şanslı köpekler dediğini çok sonra öğrendik, biz hayatta kalmıştık, şanslıydık yani onun gözünde.”

Kapıyı açıp lafını bitirmesini beklediğimi anlayınca, “Maalesef ikimiz de domuz gibi sağlıklıydık. Öyle zamanlar var ki hayatta, insan bazen çürük bir yumurtayla bile yer değiştirmek istiyor,” dedi.

Omuzlarını kaldırıp umutsuzca, “Kader,” dedim kapıdan çıkarken. “Ne yapacaksın?” “Zülûf’ün alnındaki, hiçbirimizin göremediği yazının bir harfinin bir kıvrımı, zehirli bir yılanla işaret ediyormuş demek ki,” diye ağzında bir şeyler gevelerken, ben çoktan sokağa adımımı atıp kapıyı çekmiştim.

2 Onlar ölecek, ben korkacağım

Bu rezil şehirde hayatta kalmanın formülünü bulmuştum sonunda! Her gün aynı sokaklardan geçiyor; sayıları ancak bir elin parmakları kadar olan, uzun süreden beri tanıdığım insanlarla selamlaşıyor; cebimde eğer bozukluğum varsa yine her gün aynı dilencinin eline aynı miktardaki parayı usulca tutuşturuyordum. Aynı pavyonların, meyhanelerin ve kerhanelerin kapılarından da yine her zaman yaptığım gibi dakika sektirmeden aynı saatlerde giriyordum.

Gidip her akşam lafladığım konsomatris, kendine ait olmadığını çok iyi bildiğim hayat hikâyesini her gün yeni eklemeler ve çıkarmalar yaparak bana yeni baştan anlatıyordu. Hiç yaşamadığı, kenarından köşesinden bile geçmediği ve her gün değiştire değiştire bambaşka bir hâl aldırıldığının farkına bile varmadığı aslında yaşadığı değil, yaşama özlemi duyduğu hayat hikâyesini, kısa cümlelerle, karşısında hayretle açılmış gözlerle rol yapan, arada bir kafa sallayıp devam etmesi için onu yüreklendiren benim gibi bir aptala yutturmaya çalışıyordu.

Perdenin arasından onu çıplak görme umuduyla her dikizleyişimde, sanki başka işi yokmuş gibi, sabah akşam durmadan ütü yapan karşı evdeki komşu kadına benzettiğim, ya da benzemediği halde benim öyle sandığım, üzerinde siyah külottan başka bir giysi olmayan, Galata kerhanesindeki kadını, her gün gelip ona baktığımı anlayıp da kapıdaki pezevenklerine kemiklerimi kırdırtmasın diye, abaza erkek topluluğunun arkasına gizlenerek izliyordum.

Nevizade'de her müşterisine aynı boş gözlerle bakan garson Nusret'in masama getirip bıraktığı duble rakıyı aynı sayıda yudumla içiyor, mezeleri her zamanki gibi on, on beş çatal darbesiyle mideme indiriyordum.

Bunlardan başka ayrıca normal bir insanın yapmaması gereken her şeyi hiç üşenmeden, en ufak ayrıntısına kadar yapıyordum ben. Şehrin hiçbir caddesinde ve sokağında döşeli parke taşların birleştiği çizgilere bir defa olsun basmadım ben. Kaldırım, bina ve bahçe duvarlarının köşelerinden teğet geçen, hiç kimsenin farkında olmadığı çizgilerin üzerine de bir defa olsun ayağımın tabanını koymadım.

Klozete oturduğumda gözlerimi tavana dikeyiyor, külotumun içindeki, üretici firmaya ait bilgiler bulunan küçük pusulaya bakmadan, kaç derece suda yıkanacağını; kaç derecede ütüleneceğini; yüzde kaçının pamuk olduğunu; firmanın telefon ve faks numaralarını sıra atlamadan aklımdan geçiriyordum. Sonra da hata yapmadığımı gördüğümde o gün başıma hiçbir kötü olayın gelmeyeceğine kendimi inandırıyordum.

Beni faili meçhul bir cinayete kurban gitmekten, çaresiz bir hastalığa yakalanmaktan ve bir manyağın kullandığı otomobil dedikleri tekerlekli bir ölüm makinesinin tamponuyla parçalanmaktan koruduğuna adım gibi emin olduğum için, bu küçük ayinlere her gün yenilerini eklemeyi de ihmal etmiyordum.

Evimin her yerinde, mutfakta, tuvalette, balkonda, yatağımın ve koltuklarımın üzerinde, açık unuttuğum reçel kavanozlarının içinde, minderlerin ve terliklerin altında dolaşıp duran; evi benden fazla kullanan sarı ve siyah renkli karıncalarla ne kadar ilgiliysem, dışarıdaki, şehrin sokak ve caddelerinde dolanıp duran kalabalıkla da o kadar ilgiliydim.

Tanımadığım hiç kimseyle konuşmuyor, hatta bana adres soranlara bile dilsiz rolü ve eşek muamelesi yapıp cevap vermiyordum. Onları işitmediğimi anlatmak için kulağımı gösteriyordum, sağır sanıyorlardı beni. "Şansa bak ya, sağırmış amına koyayım herif," dediklerini işitiyordum yanlarından uzaklaşırken. Ben de onlara bir küfür sallayıp, 'sağırım ben,' diyordum içimden, 'sormayın bana bir şey.' Sonra hemen bunların ardından bilerek ya da bilmeyerek yanımdan geçerken bana omuz atan mahlûklara, üzerime caddenin tüm çamurunu sıçratan ehliyetli hayvanlara aldırıyor; bacaklarıma sürtünüp sırnaşan sokak kedilerini, ağlayan gözlerle bakan kirli, uyuz ve bir o kadar da sevimli köpekleri bana kuduz bulaştırmasınlar diye görmezden geliyordum.

Fakat aldığım bu önlemlerin hiçbirisi benim kâbus görmeme yine de engel olmuyordu. Gazetelerde ve televizyonlarda yayınlanan cinayet, felaket ve kaza haberleri kâbuslarımda en önemli nedendi. Gazete sayfalarında ya da televizyon ekranlarında gördüğüm otomobillerin içinden çıkarılan parçalara ayrılmış insanların hallerini içimde hiçbir şey hissetmeden okuyor ya da seyrediyordum. Enkaz altından çıkarılanların kırılmış kol ve bacaklarını ve eşi tarafından önce banyo küvetinde baltayla parçalanıp ardından elektrikli fırında kızartılmış, üzeri duman tüten cesetlerin görüntüleri de benim için hiçbir şey ifade etmiyordu, fakat her şey o günün gecesinde kafamı yastığa koyup gözlerimi yumduğum an başlıyordu.

Ekranında izlediğim, gazete sayfalarında okuduğum cinayet ve kaza haberlerinin görüntü ve fotoğraflarındaki cesetlerin bedenleri başka insanlara ait olmasına rağmen kafaları benim kafam, suratlarındaki ifadeler benim ifadelerim ve bakışlarımla oluyordu.

Haberde anlatılan olay ve isimlerin o andan itibaren hiçbir önemi kalmıyor, maktulün ismi benim ismim, başından geçen olay, sonradan kalles bir elin kanata kanata yazdığı alın yazım oluyordu. Çektiğim bütün bu ıstıraplar ter içerisinde uyandığım vakte, sabahın beşine kadar sürüyordu. Bundan sonra yaptıklarım, gün boyu süren sistemli davranışlardan farklı değildi. Kendimi sokaklara, şehrin alacakaranlığına, sabahın tenimi ürperten ayazına vuruyor, şaşılacak kadar kısa sürede odamdan, evimden ve sokağımdan ayrılıp başka mahallelere, caddelere ve hangi köşe başında ne renk kaldırım taşı olduğunu ezbere bildiğim semtlere doğru menzili belirsizce yol alıyordum. Benim için yanan sokak lambalarının, mağazaların vitrin ışıklarının, cebimden paramı almak için bana çeşitli zimbirtılar kakalama maksadıyla itinayla hazırlanmış, yabancı hayvan kapanlarına benzeyen albenili reklam panolarının yanından ilgisizce geçiyordum.

Üçüncü sayfaların sütunları arasında yerlerini almak için girdikleri kuyrukta uslu uslu vakitlerinin dolmasını bekleyen fütursuz kalabalıklar umurumda değildi. Köşe başlarında pinekleyen berduşlarla, evlerinden yeni kaçmış, avuçlarındaki kirli beze döktükleri tinerden ilk nefesi çeken taze kopil çocuklarla ve hem alkol hem de sabahın serinliğiyle uyuşan bedenlerini biraz önce işedikleri ve kustukları apartman kapılarının önlerine bırakıp uyuklayan sinyalcilerle zerre kadar ilgilenmiyordum. Nasılsa bir gün televizyon ekranlarında, gazete sayfalarında onlarla karşılaşacağımı, kâbuslarımda onların kaş, göz, burun ve kulaklarının benimkiyle yer değiştireceğini bildiğimden, bir kez olsun suratlarına bakma gereğini de duymuyordum. Evet ben sonrasında yine her gün sabaha karşı olduğu gibi korkuyla uyanacaktım; böyle insanlarla karşılaşacağımı bile bile kendimi yine sokaklara vuracak, bir spor müsabakasının kritiği gibi, aynı kısır daire etrafında dönüp

duracaktım; onlar ölecek ben korkacaktım.

Beni her gün sabahın ayazında sokaklara atan kâbuslarımdan kurtulma yollarını aramıyor değildim. Gazetelerde yayımlanan kaza ve cinayet haberlerini kesip dosyalıyordum. Olayların meydana geldiği semtlere gidip kazanın yaşandığı, cinayetin işlendiği mahalleleri inceliyordum. Eğer fırsatını bulursam mekânların içine girip katilin ve maktulün olay anında neler hissettiğini, kurbanın acı çığlıklar atarken, evin hangi köşesine ağlayan, çaresiz gözlerle son bir bakış fırlattığını anlamaya çalışıyordum. Bunlar da yetmezse haberin kupürünü dosyadan çıkarıp katil ile maktulün suratlarına birer bıyık çizip üstlerine de kocaman burunlar ekliyordum. Kimini şaşı yapıyor, kimini sinirli baktırıyordum. Hüzünlü bakan cinayet kurbanına gülümseyen bir ağız çizip bazen iki tane tavşan diş ekliyor, katili iki kalem darbesiyle kurbanı hayretle bakan bir şapşala dönüştürüyordum.

Katillerin fotoğraflarını yan yana dizip aralarındaki benzerlikleri, yüzlerinde onları katil olmaya iten -var olduğuna inandığım- işaretleri arıyordum. Kaç tanesi bıyıklı, kaç tanesi kalın dudaklı, hangisi ikiz çeneliydi? Mesela böyle işleri yapanların çoğunluğunun gözleri ne renkti? Kulaklarının şekli, burunlarının biçiminde ortak bir nokta ve en önemlisi bakışlarında, sadece cinayet işlemeye meyilli insanlarda -erkek, kadın ve çocuklarda- bulunan, bir görüşte anlayabileceğim ortak bir ifade arıyordum. Böylece sokağa çıktığımda rastladığım insanların yüzlerine bir bakışta onların potansiyel bir katil mi, yoksa vahşi bir cinayete kurban gidecek bir zavallı mı olduğunu anlayabilecektim. Ne bir katile ne de bir kurbanı benzeyen yüzümü her gün yeni bir iz bulma umuduyla aynada inceliyordum. Fakat bu konuda bir şey beni huzursuz etmeye yetiyordu. Dosyaladığım haberler içerisinde beş katil, üç maktul ve altı trafik kazası kurbanıyla aynı ismi taşıyordum. En zor olanı ise yaş ortalamalarını çıkarıp kesin bir karara varmaktı. Her yaştan katile, cinayet ve kaza kurbanına rastlamak mümkündü. İçinden çıkamayacağımı bildiğim için, böyle bir hesap yapmanın anlamsız olduğu kanaatine varıp daha fazla kafa yormaktan vazgeçtim.

İkinci uykumdan öğlene doğru uyanıp, Mümin'in bıraktığı ekmek ve gazeteyi almak için gidip kapıyı açtım. Her sabah kapımın kulpuna asılı bulduğum poşeti göremeyince bakkalın veresiyeyi kestiğini anladım. "Adam haklı, ben de olsam aynısını yapardım," diye düşünsem de, masanın üzerinde bir haftadır duran, kurumuş küçük bir parça ekmekle kahvaltı yapmak zorunda kaldığım için bakkala küfür etmeden duramadım. Bir süre perdenin arkasından sokağı; tek kale maç yapan çocukları, külüstür el arabalarıyla sattıkları sebze ve meyveleri bazı sıfatlarla daha bir cazip hale getirerek pazarlamaya çalışan, önce seslerini duyduğum, sonra arabalarını ve nihayetinde kendilerini gördüğüm seyyar satıcıları seyrettim.

Ellerinde kazma ve kürekler taşıyan iki amele, sokakta oynayan çocukları kaba bir dille, ötede oynamalarını söyleyip kovduktan sonra, evimin karşısında yıllardır yıkıntı halinde duran eski harabe binaya girdiler.

Mahalleden birkaç uyanığın -ya da kendilerini öyle sananların- çöplerini atıp mikrop yuvasına çevirdikleri harabeden, bir süre sonra kazma ve kürek sesleri duyulmaya, pencerelerin kırık camları ve artık pas tutmuş demir korkulukları arasından arada bir toz bulutları yükselmeye başladı.

Elimdeki kuru ekmekten bir parça daha ısırıp kalanını masanın üzerine, eski gazetelerin, uçları körelmiş kurşun kalemlerin ve içindeki çiçeğin bir fiskeyle toz halini alıp havaya karışacağı kadar kurumuş olduğu; dibindeki suda muhtemelen çeşitli canlıların yaşamaya başladığı mavi vazunun yanına koydum.

Apartmanın merdivenlerinde ayak sesleri duyunca kapıya seğirttim hemen. Gözümü göz deliğine dayayıp, aşağıya inerken basamaklarda, duvarlarda ve merdivenin tırabzanında gölgeleri belirenlerin kim olduğunu anlamak için beklemeye başladım. Üst katlarda, hangi dairede oturduklarını, ne iş yaptıklarını bilmediğim, hoş aslında merak da etmediğim merdivende karşılaştığımızda selam vermeyen, bir kez olsun aklıma getirip hayalleriyle otuz bir çekme teşebbüsünde bulunmayacağı kadar çirkin iki kız, elleriyle burunlarını tıkayıp, sanki onları gözetlediğimi biliyorlarmış gibi kapımın önünden geçene kadar kapı deliğinden gözlerini ayırmadılar. 'Demek ki koku merdivenlere kadar ulaşmış,' diye geçirdim içimden ve hemen göz deliğinden çekilip kulağımı dayadım kapıya ve ellerini burunlarından çektikleri anda hakkımda ne konuştuklarını anlamaya çalıştım. Bir şeyler konuşuyorlardı fakat mermer basamaklardaki ayakkabı topuklarının tıkırtılarından bir şey anlamam mümkün olmadı. Merdivenlerden döne döne inip giden ayak seslerini dinlerken, benim hakkımda ne konuştuklarını anlamasam da burunlarını tıkararak kapımın önünden geçtikleri için benden nefret ettiklerini bizzat gözlerimle görmek çok moralimi bozmuştu. Beni hiç kimsenin sevmemesine uzun zamandır alışık ve buna razıydım, fakat bunun üstüne bir de birilerinin benden nefret etmeleri çok zoruma gidiyordu. Aşağı doğru diğer katların kapılarının önünden geçerek inmeye devam ettiler ve sonrasında nihayet apartman kapısını açan otomatığın sesi duyuldu. Ardından kapı hayvanca bir muameleyle, katlarda uyuyanları ya da gündelik işlerini yapanları yerlerinden hoplatacak kadar şiddetle kapandı. Defalarca girişe astığım, önce nazik, fakat bu fayda etmeyince sert uyarılar yazdığım kâğıtları sanki meydan okurcasına her defasında yırtıp atıyorlardı. Sonra, parmak izi kalır, benim yaptığım anlaşılır korkusuyla yazarken ve yapıştırırken eldiven giydiğim küfürlü uyarılar da fayda etmemişti. Bu amına koyduğumun manyakları hâlâ, ne zevk alıyorlarsa, kapıya stres atma oyuncağı gibi davranmaktan geri durmuyorlardı.

Sokaktan bir gürültü gelince tekrar pencerenin yanına seğirttim. Fakat ayağım elektrik sobasının kablosuna takılınca, odayı duvardan duvara kaplayan kirden rengi kaçmış halının üzerine, boylu boyunca kapaklandım. Yerde yan dönüp karnıma çektiğim dizimi iki elimle ovalayıp, sıkıttığım dişlerimin arasından küfürler ederek acımı biraz olsun azaltmaya çalıştım. Diğer bacağımı önce kendime doğru çekip ardından tabanıyla elektrik sobasını, ona faydası ve zararı olmayacak yeni bir küfürle tekmeleyip karşı duvara yuvarladım. İçerisinde kopan teller farklı yönlere saçılıp teneke muhafazasına gelişigüzel çarptıktan sonra anbean yavaşlayan tınlamalar çıkarmaya devam ederken, ben de ellerime dayanıp yerden kalktım. Sesler kesildiği için artık merak etmediğim dışarıda olan bitene bakmaya değil de, topallaya topallaya Ünzile'nin odasına doğru yürüdüm. Kapıyı açınca benim günlerdir kanıksadığım, apartman merdivenlerinden gelip geçenlerin ise alışamadığı kokudan çok daha ağır bir koku vurdu yüzüme. Farkında olmadan o çirkin kızlar gibi elimi burnuma götürdüm. Sonra fanilamın yakasını gözlerimin altına kadar çekip öylece bıraktım.

Çarşafın altında cansız yatan Ünzile'nin dört bir yanına ve üzerine koyduğum buz

kalıpları çoktan eriyip su haline gelmişti. 'Buz lazım bana,' diye geçirdim içimden, Ünzile'nin cesedinin şeklini alan çarşafa bakarken, 'buz bulmalıyım bir yerlerden.' Mümin'e söyleyeyim buz getirsin bana.

3 Vive le Paris! Vive l'Istanbul!

“sserpxE tneirO!”

Tren hareket etmedikçe benim için bir anlamı olmayacağını bildiğim kompartımanımın camındaki bu kelimeleri, koridordan duyduğum her ayak sesinde yüreğim ağzıma gelerek defalarca okumuştum. Her harfinden türettiğim yüzlerce kelimenin anlamından işlerim yolunda mı gidecek yoksa sarpa mı saracak, diye fal bakmaktan bıktım. Biletimi ve pasaportumu çıkarmak için çantamın fermuarını açınca, trene binmeden önce Sirkeci Garı'ndan aldığım, 7 Eylül 1955 tarihli Türk gazetelerini gördüm. Hepsini çıkarıp yatağımın üzerine serdim. Birinci sayfaların tamamında dün gece İstanbul'da özellikle Beyoğlu semtinde yaşanan korkunç olayların fotoğrafları vardı.

Türklerin büyük kurtarıcısı Atatürk'ün doğduğu ve artık Yunanistan sınırları içerisinde kalan Selanik şehrindeki eve, kimliği belirsiz kişiler tarafından bomba atılmıştı. Bu haberin duyulmasıyla birlikte, başta Pera'da, Tatavla'da ve Tarlabası'nda olmak üzere; İstanbul'un dört bir yanında yaşayan Ortodoks Rumlara ve diğer gayrimüslimlere gece boyu süren, akla hayale gelmeyen eziyet ve fenalıklar yapılmıştı.

Dün gece bu olaylar başladığı sırada ben de o meşhur Beyoğlu caddesindeydim. Gazetelerin yazdığı olayların bir kısmını bizzat gözlerimle görmüştüm. Cemekânları kırılıp içindeki mallar sokağa fırlatılıp yağmalandıktan sonra mağazaların bazıları ateşe verilmiş, evlerin camları kırılmış, kiliselerin çanları kulelerinden sökülmüştü. Bunları gazetelerden okuyunca, dün gece bir kısmını gördüğüm olayların ötesinde, radyodan dinlediğim ve görgü tanıklarının anlattıklarına kulak misafiri olduğumda inanmadığım şeyler de böylece doğrulanmış oldu.

Ancak beni asıl ilgilendiren, bu olaylar değil, bu olaylar başlamadan önce bizzat karıştığım bir vukuat ve o vukuata karışan diğer şahsın şu an ölü mü, yoksa diri mi olduğuna duyduğum merakı. Diriydi. Bunu haberi okumadan, olay sonrası karakolda polisler şikâyette bulunurken çekilmiş fotoğrafını görüp tanıyınca anladım. Parasını kaptırıp canını kurtardığı için şanslı olduğunun farkında olmayan o şaşkından, kafasına vurduğum tabanca kabzasıyla feleğini şaşırıp dışarı Sami'nin ölmediğine kendisinden daha çok sevindim. Prens Ünzile'ye yaptıklarından dolayı ona kızsam da, Prens Mustafa'yı ihbar edenin o olduğuna inancım hâlâ tam olsa da, ölmediğini görünce hayatımın geri kalanında vicdan azabı çekmeyeceğimi bilmek beni mutlu etmişti.

Gazeteleri yatağın üzerinden toplayıp katladıktan sonra hepsini kaldırıp masanın üzerine fırlattım. Çantamdan çıkardığım pasaportumu ve tren biletini ceketimin iç cebine yerleştirdim. Kalkıp perdeleri kapattım. Tekrar yatağın kenarına oturup elimi çantamın içine soktum. Parmaklarımla kavrayabildiğim üç deste İngiliz Sterlini'ni dışarı çıkardım. Fransız olduğumu anlamış gibi motifler ve rakamlar arasından kaşlarını çatarak bana bakan, İngilizlerin peruklu atalarına -aslında onlara değil de, ilk rakamdan sonraki sıfırların fazlalığına- gülümseyerek karşılık verdim. Banknotları çantaya atıp, içinde bana en az onlar kadar lazım olan bir şeyi, tabancamı aradım. Bulduğumda kabzasından tutup belime soktum. Trenin geride kalan istasyondakilere ve yolculara hareket işareti veren tiz düdüğünü duydum o an. Ardından tren gıcırtilar çıkararak usul usul hareket etti.

Hissettiğim o küçük sarsıntılarla birlikte sevinçle, "Gidiyorum!" diye mırıldandım. Kalkıp perdeleri ve pencereyi açıp son bir kez dışarı bakmak istedim, fakat giderayak yakayı ele vermemek için böyle bir şeyi göze alamayıp tuttum kendimi.

Koridordan kulağıma ayak sesleri geldiğinde kafamı çevirip kapıya baktım. Paris'e eğitim görmeye giden Türk gençleri, yaşlı kadınlar ve Doğulu tüccarlar, kapıdaki perdenin üzerinde gölgeleriyle lekeler oluşturarak bir o yana bir bu yana geçip duruyorlardı. O kalabalığın içerisinde sadece birinin perdeye düşen gölgesi hareketsiz kaldı, ta ki koridordaki sesler kesilinceye kadar. Çekip gitmesini bekledim, fakat o omuzlarının üzerinde yükselen kocaman kafasıyla bir heykel gibi hareketsiz duruyordu. Bakışlarımı ondan ayırmadan belimdeki tabancamı çekip çıkardım. Mermilerin tam olup olmadığını kontrol ettim. Bu süre zarfında, perdenin üzerindeki gölge benim ne kadar ciddi olduğumu anlamış olacak ki ben mermilerle meşgul olurken perdenin üzerinden bir anda kaybolup gitmişti. Yine de ne olur ne olmaz diye düşünüp, tabancamın horozunu kaldırırken çömelip, emekleyerek ve ses çıkarmamaya dikkat ederek birkaç adımda kapının yanına varıp arkasında nefesimi tutarak beklemeye başladım. Tekerleklerin ve rayların çıkardığı rutin o bildik sesler dışında, koridorun zemininde yankılanan ayak seslerini duymaya çalıştım. Girdiği her virajdan önce makinistin çaldığı düdüğün sesiyle, çeliğin demirden ve ahşaptan çıkan sesleri arasında sonsuzluğu hedefleyip uçup gitti.

Üç beş erkek yüksek sesle konuşa konuşa kompartımanımın kapısının önünden geçip gittiler. Trenin restoranında gördükleri sarışın bir kadından bahsediyorlardı. Hangisine bakmıştı? Ona mı, buna mı, yoksa şuna mı? Yanındaki adam herhalde kocasıymış, ama pek yaşlı görünüyormuş. Dinleyip anlayabildiğim bu konuşmalardan hayalimde canlandırdığım sarışın, beyaz tenli, kırmızı dudaklı kadını zerre kadar merak ettiğimden değil de karnım acıktığı için restorana gitmeye karar verdim. Fakat çantayı burada bırakamazdım. Elimde götürmem de çok dikkat çeker, diye düşündüm. İçinde değerli bir şeyler olduğu hemen anlaşılırdı. Tabancamı, horozunu indirip ceketimin yan cebine yerleştirdim. Çömeldiğim yerden, gölgemin perdenin üzerine düşmemesine dikkat ederek kalktım. Pencereye yürüdüm. Neler göreceğimin merakıyla perdeyi açtım.

Nerede olduğumu, nereden gelip nereye gittiğimi çok iyi bildiğimden, tersten okuduğum ve ilk anda bir şey ifade etmese de, ne olduğunu bildiğim, cama itinayla yazılmış harfleri, ikinci kez yeni bir anlam çıkarmak için, heceleyerek tekrar okudum; "Orient Express!"

Tabii ya! Orient Express! O iki kelimeyi bin defa, tersten ve düzden okusam da ağızımdan yine ve sadece bu kelimeler dökülecekti. Kurtuldum işte. İşte gidiyorum.

"Vive le Paris! Vive l'Istanbul!" diye mırıldandım sevinçle.

Kompartımanın ışığı ve dışarının karanlığında adı, soluk görüntülü bir aynaya dönüşen pencerenin camında bir süre, seçebildiğim kadar, kaşımı gözümü ve endamımı inceledim. Kravatımı, ceketimin yakasını ve saçlarımı düzelttim. Kendi görüntümü delip dışarıya baktım. Ayın şavkıyla belli belirsiz seçebildiğim ağaçlar, kayalar ve tepeler trenin hızıyla gidiş yönünün tersine, yamula büküle hareket ederken, ucube yaratıklara, ejderhalara, paramı almak için çeşitli dalavereler çeviren, kurnaz, gözlerini kırpmadan beni öldüreceğini bildiğim kötü adam suretlerine dönüşüyordu. Uzakta, çok uzaklarda, dağ başlarında, ovalarda, yaylalarda, Türk köylerinin bulunduğu işaret eden cılız ışıklar arada bir görünüp kayboluyordu.

Kompartımanımın kapısının tıklatıldığını duyunca arkamı dönüp kapıya yürüdüm. Perdeyi aralarken elimi ceketimin cebime sokup tabancamın kabzasını tuttum. Kondüktördü. Kapıyı açıp uzattığım biletimi elindeki zımbayla ortadan deldi.

Gideceği sırada onu durdurdum.

“Şu anda neredeyiz?” diye sordum.

Gülümseyerek, “Sanırım İstanbul’dan çıkmak üzereyiz Mösyö,” dedi ve loş koridorda iki adım atıp yandaki kompartımanın önünde durdu.

O kapıyı tıklatırken başımı koridorun diğer ucuna çevirip baktım, kimse yoktu. İçeri çekilip kapıyı kilitledim. Yatağıma boylu boyunca uzandım. Kondüktöre rica etsem biraz da bahşış versem bana yemek getirir mi? diye geçirdim içimden. Sarışın kadın nasıl bir fıstık acaba? Kondüktör yemeğimi ve içkimi getirdikten sonra avcuna biraz daha para sıkıştırırsam belki onu da anlatır bana.

Doğrulup yataktan kalktım. Çantayı saplarından kavrayıp kapıya doğru yürüdüm. Kilidi açıp anahtarı çekip aldım. Kafamı koridora uzatırken anahtarı cebime koydum. Koridor boştu. Kapıyı çekip restorana doğru yürümeye başladım. Birkaç adım atmıştım ki ayak sesleri duydum. Vagonun köşesinden birileri çıktı çıkacaktı. Hemen geri dönüp kompartımanıma girdim. En iyisi çantayı burada bırakmaktı. Onu kompartımanın içinde, sağlam olduğuna inandığım ve şeytanın bile aklına gelmeyecek bir yere saklamalıyım. Yer ve duvar döşemelerini parmaklarımla yerlerinden oynatmaya çalıştım. O kadar sağlamdılar ki yerlerinden bile kıpırdamadılar. Paraların hepsini çantadan çıkarıp yatağa dizdikten sonra yorganı üzerlerine örttüm. Boş çanta, fermuarını çekip elime alınca çok hafif geldi. Boş olduğu anlaşılıyor mu diye, kompartımanın kapısıyla pencere arasında birkaç tur yürüdüm. Durup bu kez yatağın üzerinden aldığım yastığı teptim içine. Deminki gibi kapıyla pencere arasında tekrar prova yürüyüşü yapıp tecrübe ettim. Yine hafifti, fakat eskisi kadar değildi. Çeşitli pozlar denedim. Sol elimi önce ceketimin, ardından da pantolonumun cebine sokup yürüdüm. Pantolonumun cebinde elime bir şey değdi. Bir anahtardı bu, hem de kompartımanın kapısının anahtarıydı. Anahtara bakarken, “Eyvah!” diye mırıldandım. Kompartımandan çıkmaktan vazgeçip o şaşkınlıkla kapıyı kilitlemeyi unutmuş, üstelik anahtarı da cebime koymuşum. Hemen koşup arkasından kilitledim kapıyı. Kapıyı kilitlemeden içeride manyak manyak hareketler yapıyordum. Üstelik paraların hepsi de yatağın içinde, yorganın hemen altında duruyorlardı. Geri dönüp hızlı adımlarla yatağın yanına doğru yürüdüm ve yorganı ucundan tutup aniden yatağın üzerinden çektim. Deste deste sterlinler yatağın üzerinde öylece duruyorlardı. Bu müthiş duyguyu hâlâ hatırlayabiliyorum. Çocukluğumda Paris’in dar sokaklarında, etrafta kimse yokken bir frankla oynadığım, kimsenin bilmediği çok eğlenceli bir oyundu bu. Parayı önce yere atardım, ama düştüğü yere bakmazdım. Sonra aramaya başlar ve nihayetinde bulurdum. İşte o bulduğum an aldığım haz inanılmaz güzeldi. Sanki o para benim değilmiş de, birisi düşürmüştü ve ben de bulmuşum hissine kapılırdım. Yatağın üzerindeki paralara bakarken yine yıllar önceki aynı o güzel duyguya kapılmıştım. Bir dakika önce benim değildi, ama artık benim olmuştu. Fakat bunun zenginliği ve mutluluğu bir frankla ölçülemeyecek kadar fazlaydı.

İnsan kendisini daha zengin ve mutlu hissedince aklına da daha parlak fikirler gelebiliyordu. Hemen o an paraları yatağın içinde saklamaktan ve kompartımanda

bırakmaktan daha iyi bir fikir geliverdi aklıma. Bunu uygulamak için hemen ceketimi çıkarıp yatağın üzerine, paraların yanına attım. Ardından kravatımı ve gömleğimi de çıkardım. Para destelerini teker teker alıp, koynuma atarak fanilamın içine yerleştirmeye başladım. Belimin ve göbeğimin üzerindeki para destelerini hareket ettirip beni rahatsız etmeyecekleri şekle soktum. Gömleğimi giydikten sonra alttan düşmesinler diye pantolonumun kemerini bir delik daha sıktım. Kravatımı bağladıktan sonra ceketimi yatağın üzerinden alıp giydim. Kompartımanın camında kendime baktım. Ceketimin bol olması, paraların sağladığı yapay şişmanlığı pek belli etmiyordu. Her hareketimde çıplak bedenime değen para desteleri tenimi kaşındırıyordu. Çantamı alıp kompartımanıma son bir kez daha baktıktan sonra yorganı elimle silkeleyip içinde para destesi kalmış mı diye kontrol ettim. Eğilip yatağın altına baktım. Kapıyı açıp koridora çıkarken elimle gövde mi saran destelerin sertliğini yokladım. "Kurşun işlemez," diye mırıldanıp gülümsedim.

Kapıyı kilitlemeyi unutmadan, restoranın olduğu vagona doğru yürümeye başladım. Halime bakınca içimden gülmek geldi. Çünkü tıpkı kompartımanda provasını yaptığım şekilde, bir elim cebimde yürüdüğümü fark etmiştim. Prens Mustafa ortadan kaybolunca hilafetçilerin karargâhında, onun yerine, hem Osmanlı hükümdarı hem de yeni halife olarak tanıtıldığımda, nasıl da kırk yıllık Müslüman bir Türk gibi davrandığımı hatırlayınca, kompartımanda yaptığım provaya ve rolüme çabucak adapte olabilmeme şaşırmadım. Her adımda burnuma gelen yemek ve anason ve şarap kokuları daha bir yoğunlaşıyordu. Restoranın kapısını açmadan önce kapının üzerindeki pencereden içerideki müşterileri gözledim. İçeride oturacağım boş masayı belirlerken, yemek yiyip içkilerini içen kalabalığın arasında sarışın güzel kadını bulmaya çalıştım. Kapının kulpunu avcumun içine alıp aşağıya doğru bastırdım. Herkesin kafasını çevirip kapının çıkardığı sese bakacağını sandım. Fakat herkes önündeki yemeğiyle, içkisiyle ve karşısındakiyle o kadar ilgiliydi ki bir tanesi bile dönüp bakmadı.

4 Kelimelerle havaya çizilen resimler

Üniformayı alelacele sırtıma geçirip duvardaki boy aynasının yanına seğırttim hemen. Aynada yansıyan mavili kırmızılı, yaldızlı, pullu, parlak düğmeli ve püsküllü üniformaya tiksinererek bakıp sinir içinde yakasını, eteğini çekiştirdim. Sağımı solumu kontrol edip odada benden başka kimsenin bulunmadığından iyice emin olduktan sonra, sinirlerim yatışınca kadar, beni Frenk palyaçolarına çevirenlerin tamamının, başta Kel Hasan'ın ve Kavuklu Hamdi'nin soyunu sopunu iyice bir elden geçirdim.

"Mecburi Abidin Efendi!" demişti Baş Mabeyinci üniformayı elime tutuştururken, "Giyeceksin! Öyle Tatavla Çayırı'nda milletin karşısına çıktığın gibi, başında limon kabuğu kep, kıkında şalvar, sırtında entari, ayağında şıpıdıkla dolaşamazsın ortalık yerde!"

Ayna karşısında bir süre de Baş Mabeyinci'nin taklidini çıkarıp, ona, bana verdiği direktifleri maymun gibi söyleterek hıncımı aldıktan sonra, erkânıharp paşası gibi omuzlarımdaki püskülleri titrete titrete yürüyerek, insanların merak ve hayranlıkla kulaktan kulağa anlattığı Yıldız Sarayı'nın karanlık dehlizlerine daldım.

Mızıka-i Hümayun kadrosuna dahil edileli neredeyse iki ay dolduktan sonra, Sultan hazretleri maharetimi tecrübe etmek için nihayet beni huzuruna çağırmaya karar vermişti. Bu kadar beklemesinin nedeni keyfi değil de, benim saraya gelişimin ikinci gecesinde Yıldız'ın bahçesinde patlayan bir tabancanın yarattığı gerilimdi. Harem personelinden Nedim Ağa, şakalaşırken bir diğer haremağasını, Firuz'u, vurup öldürmüştü. Bu olay benim iki ay boyunca Yıldız'da yiyip içip yan gelip yatmama, vukuatın meydana geldiği gece nöbetçi olan üç subayın rütbelerinin sökülmesine, zavallı Nedim Ağa'nın da bu vakanın bir kaza olduğunu kimseye inandıramaması sonucu asılmasına neden olmuştu.

Bu süre zarfında, Abanoz'daki, Ziba'daki ve Galata'daki yosmalara hasret yaşadığım bu yarı mahpus günlerde, çıldırmamak için sarayda gözüme kestirdiğim herkese şakalar yapıp, yakaladığıma bedava değil ha, mesela bir tane elmaya, bir avuç dolusu leblebi şekerine hikâyeler anlatarak arkadaş çevremi genişletmeye çalıştım.

Kadrosuna dahil edildiğim yer Mızıka-i Hümayun değil de Nuh Hazretleri'nin gemisiydi sanki. Her sanat dalından birer ikişer temsilciyi yakalayıp tıkmışlardı buraya. Karagözcüler, kuklacılar, hanendeler, gazelhanlar, çalgıcılar, operacılar.. En çok operacıları çağırırmış Sultan huzuruna, bazen de oyunun finalini kendi isteğine göre değiştirirmiş.

Bunu duyup yeni bir mekânın her acemisi gibi, benim anlattığım hikâyelere de müdahale eder mi, diye sorunca, Sultan Hazretleri'nin sütkardeşi İsmet Bey halime önce gülümseyip sonra da, "Yok, sanmıyorum. Zaten topu topu iki üç tane opera hikâyesi var Sultan'ın sevdiği. Konularını ezbere bildiği için, finalinin mutlu ya da mutsuz bitmesi konusunda önceden sahnedekilere haber yollar, onlar da oyunu aldıkları direktife göre sonuçlandırır," diye cevap verince, "Başını sonunu değiştire değiştire hep aynı hikâyeyi anlatsam, bakalım yaptığım kurnazlığın farkına bir kez olsun varabilir mi?" dedim içimden muzipçe.

Günler böyle tekdüze geçerken, seyisleri, terzileri, aşçıları, yamakları, ulakları, tabipleri, eczacıları, kâtipleri ve kocaman haremiyle şehir içinde şehir olan Yıldız Sarayı'nda kulaktan kulağa, kafadan hafif çatlak olduğum konusunda bir dedikodu yayılmıştı.

Sebebine gelince; etrafta can sıkıntısıyla avare dolandığım bir akşam tiyatro binasına uğradığımda, önce tek bir kişinin, ardından bunu takip eden bir topluluğun cılız kahkahalarını duydum. Ne olduğunu anlamak için tahta paravanın arasından salona baktım. Ön sıranın ortasındaki bir koltukta oturan Sultan, Karagöz izliyordu. O güldükçe, önem sırasına göre yanında ve arkasındaki koltuklarda oturmakta olan paşalar ve yüksek rütbeli subaylar da gülüyor, Sultan gülmezse diğerleri de gülmüyorlardı. Gülmeyip es geçtiği o kadar kaliteli espriler vardı ki... Zavallı Karagözcü, delikten görebildiğim kadarıyla elinden geleni yapıyor, kan ter içinde kalıyordu ama nafile... Sultan, iki kulağı da sağır olduğu için hasımlarının naralarına pabuç bırakmayan Aksaraylı Onikiler Çetesi'nin Reisi Arap Abdullah gibi, Karagözcü'nün gayretini boşa çıkarıyordu. Ben böyle dalmış, içeride olup biteni izlerken sırtıma bir el dokundu. Dönüp baktım; Baş Mabeyinciydi. "Meraklanma Abidin Efendi," dedi, "Yakın bir vakitte sen de çıkarsın oraya!"

Tam yanımdan ayrılacağı sırada kolunu yakaladım, "Yahu," dedim, kafamla salonu işaret edip "Sultan Hazretleri gülmeyince yanındakiler de gülmüyor!"

Sessizce boynunu büktü.

"Peki," dedim, tam gideceği sırada tekrar durdurup "Alkışlamazlar mı hiç?"

"Oyunun sonunda, o da Sultan beğenirse, belki," dedikten sonra yürüyüp koridorun karanlığında kayboldu. Sahnede Sultan Hamit'e hikâye anlatmanın, Sultan Aziz'le çayırdaki güreş tutmaktan daha zor olduğunu, işimin üniforma giymekle bitmediğini anladım. Sıkıntıyla gerilen vücudumu ve allak bullak olmuş beynimi rahatlatmak için, kendimi sarayın serin ve loş bahçesine attım.

Bu ruh haliyle pot kırıp, Sultan'ın karşısında zor durumda kalmamak için o gün kendi kendime bir antrenman tekniği geliştirdim. Sahneye çıkmadan, Sultan'ın tepkisizliğine kendimi alıştırmak için hikâyelerimi, kıssalarımı Yıldız Sarayı'nın duvarlarına anlatmaya, komikliklerimi de mobilyalara, avizelere ve şamdanlara yapmaya başladım.

Benim, duvar, sandalye, cam, çerçeve, koltuk ve masalarla konuştuğumu görenlere, asıl sebebini söylemeye korkup başka nedenler uydurmam da aleyhimde çıkarılan dedikodunun yayılmasını önleyemedi. Hatta bu dedikoduyu duyduktan sonra beni pek merak eden Sultan'ın, yakın bir zamanda izlemek istediği söylentisinin de, aynı yöntemle etrafa yayılması fazla zaman almadı.

Bu dedikoduları ortalığa yayanlar, benim ilk başta kuşkulandığım gibi hafiyeler değil, bizzat sarayda görevli olan mabeyinciler, kâtipler, hizmetçiler ve harem ağalarıydı. Hafiyeler o günlerde Baklatarlası'nda, Kuşdili'nde, Moda'da ve Papazın Çayırı'nda, eşek derisinin içine manda işkembesi yerleştirilip körükle şişirildiğinde gülle büyüklüğünü alan bir topla oynanan, ecnebi icadı spora merak sarmışlardı. Tabii hafiyeler bu oyunu bizzat kendileri oynamıyorlardı. Frenklerin 'futbol' adını verdikleri oyunu görünce, ata sporu güreşi neden hemen boşlayıp, toz toprak arasında, kan ter içinde bir o yana bir bu yana, tepiklemek için bir topun peşinden koşuşturan Müslüman gençlerin asıl gayelerinin Sultan'ın saltanatını yıkmak olduğundan şüphelenip araştırmakla meşguldüler. Benim çatlaklığım konusunda ileri geri atıp tutan dedikoducuların, arta kalan vakitlerinde gâvur icadı bu yeni oyun hakkında bildiklerini ortaya dökmeleri, futbola iştirak eden gençlerin bir kısmının hafiyelerin jurnalleri sonucunda yakalanıp Fizan'a sürgün edilmelerine kadar sürdü. Haberi duyan laf taşıyıcılar, bir gün önce birbirlerini futbol hakkında cahillikle

suçlayan sanki kendileri değilmiş gibi, göt korkusuna yine birbirlerinin kulaklarına, ecnebi top oyunuyla ilgili hiçbir şey bilmediklerine dair yeminler fısıldadılar; hatta sabahtan akşama kadar Mushaf'a el basıp kendilerini bu konuda en cahil adam ilan ettiler. İçlerinden bazıları üzerlerindeki şüpheyi iyiden iyiye def etmek için, Adalı Halil, Kel Aliço ve Koca Yusuf hakkında sohbet etmekle yetinmeyip uluorta kafa göz yarma pahasına, el ense ve domuz kapanıyla birbirlerinin sırtını yere getirmeye uğraştılar.

Sultan'ın maharetimi beğenip beğenmemesini kendime pek dert etmiyordum da, soğuk terler dökmeme neden olan asıl korkum; sahnede ağızdan isteğim dışında bir kelamın çıkmasıydı. Hatırlıyorum da, saray kapılarından kanlı canlı, tek parça girip dillerinden dökülen ufacık bir kelimenin ardından, cesede dönüşmüş beş parça halinde çıkmalarına ancak izin verilmiş olan, nice şairle nüktedanın acıklı kıssalarını, bir vakitler bizzat kendim anlatmıştım.

Yıllar önce başımdan, şimdikine tam uymasa da, benzer bir olay geçmişti. Mısır'dan İstanbul'a gelirken bir gece Akdeniz'de fırtınaya yakalanmış, suyun üzerinde durması bile mucize, parçalana parçalana sandal irisi kadar kalmış bir kalyonla kendimizi bir adaya zor atıp canımızı ancak kurtarabilmiştik. Geminin yolcuları arasında bin bir çeşit insan vardı. Arap, Acem ve Kıpti tacirler Mağrip'ten ve Afrika içlerinden topladıkları kahve, hurma ve bin bir çeşit baharatı İstanbul'a satmaya götürüyorlardı. Bu uzun, zahmetli ve bir o kadar da maceralı yolculuğa Dersaadet'in medreselerde okuyup âlim, zekâları buna yetmezse İstanbul'un hamam külhanlarında pişip, bir vakit sonra şehrin sokaklarında zalim olmak için katlanan, kabak kafalı, zayıf, esmer çocuklar da vardı. Kollarını bacaklarını ya da vücutlarının herhangi başka bir uzvunu kızgın Arap çöllerinde savaşa savaşa bırakan Osmanlı ordusunun gazileri bu geminin en fakara ve en acınası fakat aynı zamanda en çok saygı duyulan yolcularıydı. İçlerinde benim de bulunduğum diğer grup hayal tacirleri diye adlandırılan kıssahanlar, çalgıcılar, hanendeler, hokkabazlar, kuklacılar, karagözcüler ve akrobatlardan oluşuyordu. Üç yıl önce Üsküdar'da beş kişiden oluşan küçük bir kumpanya olarak yola çıkmış, Anadolu'dan önce Acem diyarına, ardından Hicaz yarımadasına, oradan da Mısır'a geçmiştik. Beş kişilik küçük bir kumpanya olarak başladığımız maceramıza her kasabada yeni eklenen heveslilerle birlikte elli kişiyi bulmuş ve hep birlikte İstanbul'a dönmeye karar vermiştik. Dalgalarla epey bir boğuştuktan sonra canımızı zor zahmet kurtarıp kendimizi sahile attığımızda, asıl belanın bizi karada beklediğinden haberdar değildik daha. Biz yorgunluk ve korkudan perişan halde, arka arkaya alıp verdiğimiz nefeslerin arasında fırsat bulup hayatta kaldığımız için Allah'a şükürler ederek kumların üzerinde sere serpe yatarken, etrafımızı aniden kılıçlı, mızraklı ve tüfekli askerler sardı. Kılık kıyafetleri askere, fakat meymenetsiz suratlarıyla da hayduta benzeyen bu adamlar hiç de misafirperver değildiler. Bir kısmı kayalara çarpıp parçalanan geminin enkazından işe yarar ne var ne yoksa yamalayıp, taşımamız için bizim sırtlarımıza yüklediler. Ardından bizi götürüp karanlık olduğu kadar pis ve rutubetli bir zindana tıktılar. Burası sandığımız gibi gâvur adası değildi; payitaht tarafından tayin edilmiş, bizim gibi Müslüman bir valinin yönetimindeki Osmanlı adalarından biriydi. Bir süre sonra gelip kocaman anahtarlarla zindanın kapısını açan askerler ve gardiyanlar hepimize tek tek kim olduğumuzu ve nereden gelip nereye gittiğimizi sorup sorgulamaya başladılar. Askerlerden biri zindandan çıkıp gitti ve bir süre sonra geri gelip, bizim hayal tacirleri kumpanyasını zindandan çıkarıp

götürdü. Hepsi birbirine benzeyen merdivenlerden inip çıkarak, koridorlardan ve bahçelerden geçerek, kapısında tepeden tırnağa silahlı nöbetçilerin beklediği geniş, yüksek tavanlı bir salona girdik.

Etrafında ayakta bekleyen silahşorlardan ve oturduğu tahtın ihtişamından, bu adaya ayak bastığımdan beri karşılaştığım en gudubet suratlı adamı görünce, bunun Vali'den başkası olamayacağını anladım. Askerler bizi onun karşısında saf düzenine geçirdiler. Vali, tek tek suratlarımızı süzerken, burnunun ucuyla işaret ettiklerine ne maharetleri olduğunu sordu. Sonuncuyu da burnuyla gösterip "Senin!" sorusuna cevabını aldıktan sonra tekrar hepimizi gözden geçirirken, "Acaba hanginiz bizi eğlendirmeye başlasa?" diye kararsız bir ses tonuyla mırıldandı. Sonra tahtın yanında ayakta bekleyen yaverine sordu; "Sence hangisinden başlayalım?" Yaver bir şeyler söyleyeceği sırada, Vali parmağıyla kel kafalı, sırtında deriden bir yelek ve ayağında şalvardan başka üzerinde bir şey olmayan akrobatı nişanlayıp "Sen!" diye eliyle çağırırdı. "Gel bakalım orta yere, göster hünerini, beni memnun et ki canını bağışlayayım!"

Akrobat yürümeye zahmet etmeden bir perendeyle sıçrayıp havada birkaç takla attıktan sonra, dehşetle açılmış gözleriyle kendisini izleyen Vali'nin ayaklarının dibine indi. Vali korkuyla kollarını kaldırıp yüzünü sakınırken, akrobat bir ters perendeyle ondan uzaklaşıp ortaya geldi. Akrobat gösterisine kaldığı yerden devam edeceği sırada, kendisine tiksintiyle bakan nemrut suratlı Vali'nin elinin tersiyle yaptığı hareketi görünce, boynunu büküp saftaki yerine geri döndü.

"Siz," dedi Vali cambazları gösterip, "Gösterin hünerinizi!"

Cambazlardan biri orta yere yürürken, diğeri gidip asılı bulunduğu taş duvarda yanan meşaleyi aldı ve bizim dışımızda salonda bulunanların meraklı bakışları altında, ağzıyla bir parça alev alıp yuttu. Meşaleyi arkadaşına uzatırken, yuttuğu alevin yaklaşık on mislini tavana doğru üfleyince, ortalığı bir sıcaklık kapladı. Diğer cambazın da meşaleden alev yutup Vali'ye doğru döndüğünü gören silahşorlar kılıçlarının kabzalarını yakalayıp, cambazın hareketinden emin olmak için beklediler. Herkes yuttuğu ateşi üflemesini beklerken, o bir sıçrayışta arkadaşının omuzuna çıkıp iki ayağı üzerinde durduktan sonra, alev bekleyenleri şaşırtıp sadece kapkara bir duman saldı ağzından. Olduğu yerde eğilip ayağıyla bastığı omuzlara ellerini koydu. Amuda kalkıp kafasını arkadaşının kafasının üzerine yerleştirdiğinde ellerini omuzlardan çekti. Üstteki dengesini sağlamak için, alttaki de taşıdığı ağırlığın etkisiyle titremeye başladı. Vali üsttekinin sallanmasına bakıp üzerine düşer korkusuyla aniden oturduğu tahttan fırladı.

"İyi iyi, bu kadar kâfi!" dedi, "Defolun yerinize, ortalığı yıkıp devirmeden!"

Üstteki cambaz arkadaşının omuzlarından destek alıp kedi çevikliğiyle aşağıya atladı. Herkes sıkıntıyla sıranın kendisine gelmesini beklerken, Vali bu sefer, elinde iplere bağlı küçük oyuncaklar tutmakta olan kuklacıyı çağırırdı. Kuklacı sırasını beklerken yaşadığı sıkıntının etkisiyle, farkında olmadan kuklaların iplerini birbirine dolaştırmıştı. Orta yerde, arapsaçına döndürdüğü yumağı çözmek için, ter içinde gayret sarf ederken, Vali etrafındakilere seslendi: "Yardım edin şu beceriksiz!" Emri alıp kuklacının yanına seğirten silahşora yeni bir emir verdi, "Kökten hallet kurtulsun onlardan!"

Bunu duyan silahşor, kendisine korkuyla bakan kuklacıya aldırmandan kılıcına asıldı. Kından kurtulan kılıcın metali, meşalelerin ışığında parıltıyordu. Silahşor havada bir kez

döndürdükten sonra, kuklacının elinden aşağıya sarkan kuklaların ipine doğru salladı kılıcını. Gözlerini sımsıkı yummuş, korkuyla bekleyen kuklacının elinde ufakık bir ip yumağı kalırken, taş zemine düşen tahta kuklaların çıkardığı ses duyuldu sadece. Herkes kuklaciya, yerdeki kuklalara ve silahşora bakarken, benim gözlerim, yüzünde beliren tebessümden bu sahneyi zevk alarak izlediğini anladığım Vali'ye takıldı.

"Öyle bir hikâye anlatacağım ki," diye mırıldandım hırs içinde dişlerimin arasından, "Yaşam senin için ilelebet, öncesi ve sonrası olmak üzere iki parçaya bölünecek!"

Beni fark etsin diye, saftan ayrılıp öne doğru bir iki adım attım. Kuklacının yere kapaklanmış bekleyen kuklalarını eğilip aldım. Götürüp kuklacının avuçlarına tutuştururken, Vali arkamdan seslendi;

"Sen," dedi, "Unuttum, neciydin?"

"Meddah!" dedim, ama sanki o an ağızımdan "Cellat!" gibi bir şey çıktığına bugün bile yemin edebilirim.

"İyi o zaman," dedi, "Eğlendir bakalım bizi. Komik mi bari hikâyelerin?"

Kıçının altındaki, yıllardır oturduğu yumuşak tahtın ona verdiği rehavetten yararlanarak, parmaklarımdaki hayalî ipleri kollarına, bacaklarına sıkıca dolayıp her birinin üzerine kördüğüm atarak sıkıca bağlarken cevap verdim.

"Çok!" dedim, onunla göz göze gelince, ipleri gerginleştirip sağlamlığını kontrol ederek. "O kadar komik hikâyelerim var ki dinlerken gülme krizine kapılıp çatlayanlara rastladım."

Sözümü tamamladığımda biraz önceki umursamaz yüz ifadesi değişip şaşkın bir hâl aldı. O, ne demek istediğimi sormaya utanıp aklınca kinaye avına çıkarken, ben biraz önceki sıkıntılı halimden uzaklaştım. Kendimden emin cümleler kurarak, oradaki birçok kişinin hayatının akışını değiştirmek için hikâyemi anlatmaya başladım. Sanatımı en üst seviyede kullanarak, zekice kotarılan bir hikâyenin, hedef aldığı insanı nasıl bir kılıç gibi ve paramparça edebileceğini ispatlamak üzere, bir imtihana girmiş gibiydim. Kendimden o kadar emindim ki sanki bu benim için ortaya canımı koyduğum bir kumar değil de sadece küçük bir imtihandı. Vali beni o kadar dikkatli dinliyordu ki, parmaklarımı hafifçe oynatacak olsam, aramızdaki ipler önce gerilecek, sonra onu oturduğu tahttan kuş gibi havalandırarak taş zemine çalıp vücudundaki eklem sayısından bir eksik parçaya bölecektim. Etrafında el pençe divan duran silahşorları bu haline önce acıyacak, sonra bir işaretiyle kelle uçurtan efendilerinin de kendileri gibi cılk etten, vasat bir yaratık olduğunu anladıklarında, ona tiksintiyle bakacaklardı.

O hikâyeyi unutmama imkân yok, şu an bile çok iyi hatırlıyorum. Yüzyıllar önce Basra Sarayı'nın karanlık, rutubetli dehlizlerinde yaşanmış, Şehrazat'ın hayatta kalma pahasına anlattıklarının arasında bile rastlamadığım ve çok az kıssahanın bildiğini sandığım, bir hikâyeydi bu. Vali'nin beklentisinin aksine, komik değil, korkunç, dinleyeni oturduğu yerde vebaya tutulmuş zavallılar gibi terletip üşütecek, titreterek tiksintiden kusturacak, Zalim Yaver Gaffur'un Hikâyesi'ni anlatıyordum. Basra Sarayı'nın loş koridorlarında Vali'nin kellesini koparmak için cellatlarla kumpaslar kuran Zalim Yaver Gaffur'un hikâyesi, dilimin ucuna tesadüfen gelip yerleşmemiştii. Zaten beni diğer kıssahanlardan ayrı, erişilemeyecek kadar yukarıda tutan bir diğer özelliğim de mekâna ve zamana göre yeri geldiğinde uygun hikâyeyi saniyede dört ayaküstüne düşürebilme yeteneğimdi.

Bir yandan ortalık yerde hikâyeyi tadını çikara çikara uzatarak canlandırırken, diğer

yandan da göz ucuyla Vali'ye ve yanında ayakta, elleri göbeğinde, emir bekleyen Yaver'e bakıyordum. Daha hikâyemi bitirmeden Vali silahşora emir verip Yaver'i tutuklattırdı. Ben hikâyeyi Yaver Gaffur'un Vali'yi kılıç darbeleriyle on parçaya böldüğünü anlatıp noktalarken, Vali, hepimizin gözü önünde, silahşorlarına verdiği ikinci bir emirle yaverinin kellesini uçurttu. Ben hariç, orada bulunan, eli kanlı silahşorlar dahil herkes şaşkınlık içerisindeydi. Vali yüzündeki terleri bir mendille sildikten sonra, bizi zindana götürmeleri için askerlere emir verdi. Zindana dönüşümüzün üzerinden iki saat geçmeden kaleyi ardı arkası kesilmeyen gürültüler, kılıç şakırtıları, saldıran ve ölen insan haykırıları kapladı. Akşama doğru ortalığa bir sessizlik çöktü. Gelip zindanın kilidini açan askerler; "Serbestsiniz," dediler "Gidebilirsiniz!" Öldürülen Yaver hakikaten benim hikâyemdeki Gaffur gibi Vali'ye karşı bir kumpas hazırlıyormuş, ancak zaferi görmek ona değil, yandaşlarına nasip olmuştu.

Başımдан böyle bir macera geçti diye söze başlayıp birilerine anlatacak olsam, üstelik laf aralarında unutmayıp yemin üstüne yemin etsem, bana inanan bir âdemoğlunun çıkmayacağını adımın Meddah Abidin olduğunu bildiğim gibi biliyorum. Kelimesi kelimesine anlattığım gibi olmasa da bir zamanlar başımdan buna benzer bir olay geçmişti. Tabii Sultan'a kesinlikle böyle bir hikâye anlatmayı düşünmüyordum. Hakkında düşmanlarının uydurduğu hastalık haberlerinden dolayı içinde hasta, hastalık geçen bir hikâye de anlatamazdım. Biliyorum her kurduğum cümlede, sarf ettiğim her sözde bir kinaye arayacaktı. Çok dikkatli olmalıydım, çünkü kaş yapayım derken göz çıkarmak da vardı. Evet, biliyorum işim çok zordu, bu nedenle ağızımdan çıkacak her kelimeye, dikkat etmeli, masaldaki kahramanımın söyleyeceği minicik bir kelamı önceden iyi tartıp, ölçüp öyle söyletmeliydim. Çünkü yapacağım yersiz bir nükte Küçük Mabeyn'deki tiyatro salonunda buz gibi bir havanın esmesine sebep olabilirdi. İşte o zaman ben de kendime buzuyla kariyla meşhur bir sürgün yeri seçmeliydim. Evet, Sultan hazretleri pimpirikli bir ademoğlu, bu nedenle ağızıma geldiği gibi söyleyip anlatamam masallarımı. Halbuki ben istiyorum ki dünya durdukça başımızdan eksik olmayası Sultanımız gömülsün koltuğuna, unutsun kafasındaki bütün dertlerle, tasaları ve kendini kaptırsın benim anlattığım uçan halı, peri padişahının kızı ve Kafdağı'ndaki yedi başlı canavar masalına. Polisiye roman okutturup dinlemeyi çok sevdiği benim de kulağıma gelmedi değil. Ancak böyle bir hikâye uydurup mekân olarak da dünyanın öteki ucundaki bir şehri kullansam bile, sahneden indikten sonra beni yakalayıp sorguya çekecek ajanlarını, Sultan'ın kurduğu gizli polis teşkilatını kastetmediğime inandıramazdım. Yani işim çok zor benim, yukarı tükürsem bıyık, aşağı tükürsem sakal.

Baş Mabeyinci'nin, Sultan'ın beni seyretmek istediği haberini iletmediği andan beri, hafızamın kıyısında, köşesinde kalmış, sıradan, modası geçmiş, meddahlığın yüzkarası yeteneksizlerin ancak anlatabildiği paçavralar kadar kötü de olsa, durduk yerde Sultan'ı hiddetlendirmeyecek, beni de zor durumda bırakıp canımı yakmayacak, vasat bir hikâye hatırlamaya çalışıyordum.

Sarayda karşılaştığımda, her gece yatmadan önce Sultan'a birkaç sayfa roman okuyan İsmet Bey'e sormuştum bunların ne tür kitaplar olduğunu. O da bana, ecnebi yazarların kaleme aldığı polis ve hafiye romanlarının çevirileri olduğunu söylemişti. Journalcilerin kulağına gidip zor durumda kalmamak için de İsmet Bey'e bunu ne maksatla sorduğumu

açıklamayı ihmal etmemiş ve ardından yüzüne iyice bakıp bana inanıp inanmadığını anlamaya çalışmıştım. İnandığını görünce onu ödüllendirmek için ben de hemen ayaküstü, iki tekleme ve birkaç nükte yapiverdim ona.

“Bence,” demişti İsmet Bey, “Komiklik yap, günümüz hayatından eğlenceli, gülünç bir hikâyeye anlat, ama sakın memur maaşlarının azlığıyla ilgili bir şey kaçırma ağzından. Devletin hazinesi tam takır, kuru bakır olduğu için Sultan Efendimiz, ödemeler zamanında yapılamadığı için bunu çok kafasına takıyor, fakat elinden gelen de bir şey yok.”

Neyi kastettiğini anlamıştım, yıllar önce benim gibi Mızika-i Hümayun kadrosuna alınan Meddah Galip’in başından geçtiği söylenen bir hikâyeydi bu.

Vakti zamanında Sultan’ın karşısında müsamereye çıkan Galip Efendi, gösterisinin bir yerinde rol gereği ayağına giymeye çalıştığı çizmeyi ne kadar uğraşsa da topuğundan yukarı çekemez ve dilinin ucuna gelen şu nükteyi de yapmadan duramaz. “Ne biçim çizme bu, bir türlü topuğumdan yukarı çıkmıyor, çizme değil sanki yıllardır yerinde sayıp bir türlü artmayan memur maaşı mübarek!”

Ertesi gün Sultan’ın emriyle memurlara birer maaş ikramiye dağıtılır, fakat Galip Efendi de Yıldız Sarayı’nda bir daha sahne yüzü göremez. Pılını, pırtısını toplayıp verirler eline bohçasını ve def ederler sarayın kapısından.

Gerçi Direklerarası tiyatrolarında ve şehrin bilumum çadır kumpanyalarına geri dönebilmek için Meddah Galip’in boş bulunup yaptığı patavatsızlığın âlâsını yapmaya dünden hazırdım ben. Lakin boş bulunup kantarın topuzunu kaçırsam, sahneye çıkarken koltuğumun altına aldığım kellemi, inerken oracıkta kendi ellerimle bırakmak da vardı. Bilmem kim zadelerin, bilmem hangi kalemdeki torpilli tosuncuğu olsaydı ucuz ayar iki kıssaya işi bitirip sıvıştırdım orta yerden. Fakat karşımdaki böyle besili, pembe yanaklı şapşal bir tombulzade değil ki, koskoca Devlet-i Osmaniyye’nin anlı şanlı Sultan Abdülhamit Han Padişahıydı.

İşte o vakit Hızır gibi yetişip gelip beynimin tam da orta yerinde durdu Büyükdereli Koço’nun şekli şemâili, boyu posu, kara yağız, gül yüzlü cemâli. O palavracının yüzünü gözünü ne yapayım? Önce tabii ki anlattıkları düştü aklıma. Onun okyanus ötesiyle ilgili anlattığı maceralı hikâyelerini bir bir hatırlamaya başladım hemen o an. Birçok insana kulak kabarttırıp, dinlerken kafa sallatıp onaylatan ama arkasını döner dönmez Koço’nun sırtına palavracı yaftasının yapıştırılmasına neden olan, dinleyenlerin inanıp inanmama konusunda apışıp kaldığı Amerika hikâyeleriydi bunlar. Gerçek veya palavra olması dinlerken bile umrumda değildi ki şu an hatırladığımda olsundu. Koço’nun hikâyeleri Şahmeran olsa fark etmezdi, ben o an Yıldız Sarayı denilen derya büyüklüğündeki durmadan çalkalanıp, dalgalanan fırtınalı bir denize düşmüştüm ve etrafıma bakınıp sarılacak bir yılanın gelip beni bu zor durumdan kurtarmasını bekliyordum.

Size bahsini ettiğim Koço Horozlu Lokantası’nda garsonluk yapıyordu. Lokanta tenhalaşıp, işi hafiflediğinde gözüne kestirdiği bir müşterinin karşısına oturur ve lafına Japon ve Çin memleketlerinden başlayıp koskocaman dünyayı insanın gözleri önünde bir portakal kadar küçültüp Hint diyarından çıkardı. Amerika’da gördüğü, at üstünde urganla yaban sığırı avlayan, belleri tabancalı çobanlardan; yüzlerini boyayıp, saçlarını havada uçan bin çeşit kuşun renkli tüyleriyle taç yapıp süsleyen, attıkları alevli oklarla kasabaları ateşe verip cayır cayır yakan, o sığır çobanlarının can düşmanı Kızılderililerden bahseder;

kelimeler yeterli gelmediği vakit yerinden kalkar, anlattıklarının tasvirini çıkarırdı. Hal ve tavırlarıyla bazen kafası tüylü bir Kızılderili, bazen bir kovboy, bazen de kovboyun altında dörtnala giden at olurdu.

“Yakaladığın gibi at tencereye o memleketteki kuşları, hemen kızart, haşla damak zevkine göre...” derdi yemin üstüne yemin içerek. Arkasından da sırita sırita devam ederdi: “Kızılderililerin tüy merakı yüzünden, o zavallı kuşlar Amerika denilen ecnebi memleketinin semalarında utanmadan, anadan üryan, dal taşak hep böyle çırılçıplak uçarlar.”

Sonraki yıllarda, Koço'nun anlattıklarının bir kısmını, ben de dahil olmak üzere bütün İstanbul halkı, perdelerinde hareketli resim oynatan Halep Çarşısı'nın salonlarında izlemiştik hakikaten. Duvarın üzerine sıraladıkları şişeleri, at sırtında dörtnala giderken tabancayla ateş edip kıran adamları da, adını ve haşmetini duyduğumuz, minare boyu mesafeden dökülen Niagara Şelalesi'nin köpüklü sularını da o büyük perdede gördüm. Her seferinde dikkat kesildim; perdeye yansıyan kartalların ve atmacaların tamamının tüyleri, kuyruklarında ve kanatlarında sapasağlam durmaktaydı.

Yaktıkları ateşi yelleyip dumanıyla gökyüzüne yazı yazarak birbirleriyle haberleşen Kızılderililerin ve metal parayı mermiyle ortadan delen kovboyların ve kellelerine Amerikan hükümeti tarafından çuvallar dolusu ödül konan soyguncu, haşere tayfası ve kanun kaçaklarının hikâyelerinin hepsi çok güzel ve eğlenceliydi fakat sinema dedikleri gavur icadı perdede izlediğim bu hareketli resimler Koço'nun anlattıkları yanında pek bir yavan, tatsız tuzsuz kalıyordu.

Fakat kurban olduğum Rabbimin beni, duruma göre hisse çıkarılacak kıssayı anında uydurabileyim diye, meddahlık sanatıyla donatıp boşluğa kelimelerle resim çizme yeteneği bahşederek kanıyla, canıyla, adıyla, sanıyla ve de Meddah Abidin Efendi namıyla orta yere salmasında, muhakkak ki sual olunamaz bir hikmet vardı. Koço'nun verdiği ilhamla dünyanın bir ucundaki kâfirlerin garip, saçma ve komik yaşantılarını Sultan'a anlatmak için uydurduğum hikâyeyle bir taşla iki kuş vuracaktım. Ecnebilerin yeryüzünde eşi benzeri olmayan bir yaratığı gözetler gibi, mabedini, kitabını, ibadetini, ne yediğini, ne içtiğini, ne giydiğini hatta nasıl nefes alıp verdiğini dahi merak ettikleri; asırlardır önüne geçilmez bir ayıpla dikizlemekle kalmayıp, hakkında gazete ve kitaplara yalan yanlış şeyler yazdıkları kendi toplumumun da bu sayede intikamını almış olacaktım. Bulduğum bu yöntemle, ne şiş yanacaktı ne de kebab. Anlatacağım hikâyenin Sultan Hazretleri'nin keyfini kaçırmayacağını önceden tahmin ettiğim için, ben de pot kırma korkusuyla, daha dilimden dökülüp ortalığa saçılmamış kelimelere bile sansür koymaya kalkarak, durduk yerde mis gibi hikâyenin canına okumayacaktım.

Fakat bilir misiniz, ne yazık ki biz her şeyin kontrolümüz altında olduğunu sandığımız bir anda, bizim dışımızda hiç tahmin etmediğimiz birtakım olaylar gelişir ve sarf ettiğimiz en son kelime boşlukta ufalanır, toz olup, zerreler halinde, hiçbir kulağa ulaşmadan sonsuza kadar uçar gider.

Günlerce tasarlamak için zihnimi yorup kimseyle konuşmadan suspus bir köşede oturduğum; geliştirmek için bomboş duvarlara bakıp, meleklerle diyaloglar kurduğum hikâyem mahvolup gitti. Günü saati geldiğinde sahnede anlatmaya koyulduğumda, Sultan, sarayın bahçe duvarının arkasından gelen tulumbacıların felaket naralarıyla

ilgilenererek, ne olduğunu anlamak için kulak kabartınca emeklerimin hepsi heba olup gitti. Salonda Sultan'la birlikte hikâyemi dinleyenler arasından bir subay sandalyesinden kalkıp perdeyi araladığında, pencereyi açmasına gerek kalmadan her şey anlaşıldı; gece vakti olmasına rağmen Beşiktaş'ın üzeri sanki nur yağmış gibi ışıltılı oldu. Beşiktaş alev alevdi. Beşiktaş cayır cayır yanıyordu.

Salonda bulunan herkes ayaklanıp pencerelere doğru yürüdü. Vebadan sonra bu şehrin ikinci kâbusu olan yangın felaketini geçiştirip, sırasını savuşturmaya çalışan; ateş topuna dönüşmüş zavallı semtten kimse gözünü ayıramıyordu.

Sahneye çıkıp hikâyeme başladığım andan itibaren önünde bir haremağasının nöbet beklediği tül perde, salondaki hareketlenmeden sonra hafifçe aralandı ve ben benzersiz güzellikte, ne olup bittiğini anlamaya çalıştığı için, bir o kadar da şaşkın ve ürkek o gözleri gördüm. Haremağası beni fark edene kadar, namahreme baktığımı bile bile, o güzel kadınına bakmaktan kendimi alamadım.

Karşınızda, dünyanın en güzeli olduğuna kendinizi inandırdığınız o gözleri görseniz, kendi ağzınızdan çıkmış olsa bile boşlukta boynu bükük kalmış o güzel masalın en son kelimesini siz de hatırlamazdınız, hatta inkâr ederdiniz değil mi? Evet ben de aynı sizin gibi yaptım, unuttum anlattığım hikâyeyi ve bulunduğum yeri. Tül perdenin aralığından Beşiktaş'taki yangına şaşkın şaşkın bakan o harem kadının benden habersiz gözlerine dalıp gittim.

5 Eski sevgilinin yüzündeki çizgiler

Beni sonunda akıl hastanesine kapatacaklar biliyorum, çünkü şimdi de kafaya bunu taktılar. Herkes aynı fikirde; komşularım da, kardeşlerim de. Benim tedavi olmam lazımmış. Hadi Mıstık'la Ayşe'yi anlıyorum, onlar benim evimin peşinde, ya komşularıma ne oluyor? Rahatsız oluyorlarmış benden. Sapık gibi bakıyormuşum merdivende onlarla karşılaştığım zaman. Çocukları korkuyormuş benden. Gündüz beni gördüler diye gece yataklarına işiyorlarmış. O kadar yalancılar ki bana her türlü iftirayı atmaktan geri durmuyorlar. En sonunda evimden kötü kokular geldiği yaftasını da yapıştırdılar üzerime.

Bir aydır postacılar adresime dava pusulaları taşıyor. Şöyle bir okuyorum, mahkemenin tarihine falan baktığım yok; çünkü gitmeyeceğim, ama bu defa hangi amına koyduğumun çocukları benden rahatsız olup da dava açmış diye merak ettiğim için, davacı hanesinin karşısındaki ilk defa gördüğüm isimlere bakıyorum. Kimdir bunlar, hangi katta, kaç numaralı dairede otururlar, onlara ne gibi bir rahatsızlık vermişim? Hiç ama hiç bilmiyorum. Bir daha hiç karşıma çıkmaması için, kaldırıp kütüphanemin tozlu raflarına gelişigüzel dizdiğim kitaplardan herhangi birinin sayfaları arasına tikiyorum.

Bundan iki hafta önce garip bir şey oldu. Üniversitede aynı sınıfta okuduğum ve liseden beri peşinde olduğum, zaman zaman benden istediği ders notlarının kenarlarına aşk mektupları yazdığım kız, benim yaşadığım apartmanın on numaralı dairesine taşındı. Birkaç kez merdivenlerde karşılaştığımız halde beni tanımadı. Ben de kucağındakinin onun çocuğu mu, yanında gördüğüm adamın da kocası mı olduğunu sormadım ona. Sonra merdivenlerde karşılaştığımız bir gün cesaret edip selam vermeme karşılık, bana korkuyla baktı. Demek ki zavallı bir halim vardı gözünde, ama onun da zavallı bir hali vardı. Yıllar önce üniversitede iyi bir devrimci, azılı bir kapitalizm düşmanıydı; ama sonra gidip zengin bir adama eş olduğunu duydum. Ona olan duygularımı hiçbir zaman dile getirememiştim. Ders notlarımın kenarlarına yazdığım şifreli aşk mektuplarını da sanırım hiçbir zaman üzerine alınmamıştı.

Mıstık'la telefonda konuştuğumuzun ertesi günü Ayşe aradı. Her zamanki gibi anlamıyorum sanıyorlar. Biri diğerine benimle konuşmalarını rapor ediyor, ertesi gün benimle ona göre konuşuyorlar.

"Dikkat et, çok sinirli. Yok, eskisi gibi küfür etmiyor, sigarayı çok içiyor galiba, hep öksürüp durdu konuşurken," diye birbirlerini haberdar ediyorlardı kesinlikle.

İnsanların neden geçmişe saplanıp kaldıklarını artık çok iyi anlıyorum. Çünkü yaşadığı şimdiki zaman içinde mutsuzsa başka ne gelir ki elden? Ortaokul ve lise yıllarında ileride güzel günler yaşayacağız diye, günleri, haftaları, ayları sayardık. Bildiğimiz bir avuç hikâyeyi çevremizdekilere dinletmek için şaklabanlıklar yapardık. Şimdi hatırlayınca onların düz, hiçbir esprisi olmayan hikâyeler olduğunu anlıyorum.

Dış haberler servisinde çalışmaya yeni başladığım yıllarda, gazetede bir ağabeyimiz vardı. "İnsan kırkına kadar güle oynaya yaşamışsa, o yaştan sonra eziyet çekmeye başlar, ya da tam tersi olur," demişti. Mutluluk kapısını kilitlemiş, anahtarı da yanlışlıkla yutmuş gibi mutsuz bir hali vardı adamcağızın. Kaç yaşında olduğunu sordum, kırk yaşında olduğunu söyledi bana. Olabilir mi böyle bir şey? Hayatımda duyduğum en saçma şeydi

bu. Ayşe telefonla arayınca ona da sordum bu varsayımın olasılık derecesini.

“Bilmiyorum abi, kırk yaşına daha çok var,” dedi.

“Ben çocukluğumda, gençliğimde mutsuz muydum sence?” Bunun cevabını yine kendim verdim. “Mutluydum... Babamın beni dövmediği günlerde...”

“Yanlış hatırlıyorsun abi, babam seni hiç dövmezdi.”

“Peki, ben şimdi niye böyleyim beni hiç dövmediyse? Odamın duvarına konan bir sineğin, halımın üzerinde gezinen zavallı bir karıncanın bulunduğu yerden dünyayı nasıl gördüğünü düşünüyorum; o minik karıncanın halinden memnun mu yoksa ıstırap mı çektiğine kafa yoruyorum.” Daha birçok şey söylemek istiyordum fakat vazgeçtim. Duvarda asılı aile fotoğrafımızdaki yakınlarımın, odanın hangi köşesine gidersem gideyim gözleriyle beni izlediklerinden emin olduğumu, nerede olduğunu bilmediğim babamın ruhunun tavanda asılı duran ampulden beni her an, en mahrem hallerimde dahi gözetlediğini sandığımı söyleyemedim.

“Senin dinlenmeye, bakılmaya ihtiyacın var. İstersen bir haftalığına izin alıp geleyim yanına.”

“Gerek yok, iyiyim ben,” dedim, “Hem Samsun İstanbul arası dünyanın yolu.”

“Abi seni kırmak istemiyorum, fakat sağlığın iyiydi de seni gazeteden niye attılar?”

“Kâzım nasıl, bebek nasıl? Onu benim için öp,” diyecek oldum ama ben lafımı bitirmeden o bana benimle ilgili, beni üzecek, deliliğimi ve kendime bakmadığım için iyice zayıflayıp çirkinleştiğimi söyledi.

“Bütün bu başına gelenler o solcu arkadaşların yüzünden. Neredeler şimdi? Bir de onların başına gelenlerden dolayı vicdan azabı çekiyorsun! Böyle olmasının tek nedeni ne biliyor musun?”

O an her şeyi yapabilirdim. Ne yapabilirdim mesela? Telefonu kapatabilirdim, tıkırt diye ahizeyi yerine koyabilirdim. Fakat yapmadım bu aklımdan geçen kolay şeyleri. Ahize kulağımda, duvara yaslanıp çöktüm. Karşı duvardaki uçlarından koli bandıyla yapıştırdığım, uzak bir yerlere bakan Che'nin ünlü posterine dalıp gittim. Ayşe ise beni paylayan cümlelerin arasına hâlâ iyiliğimi istediğini belirten kelimeler sıkıştırıyordu.

“Hevâl'i hatırlıyor musun?” diye sordum ona. Fakat o hemen cevap vermedi, bir süre susup sessizce kaldı.

“Hatırlamıyorum, fakat o da mutlaka solcu arkadaşlarından biridir.”

“Evet, o da benim gibi bir kez olsun gözaltına alınmayan solculardan. Zengin bir koca bulup kayıplara karışmıştı. Biliyor musun geri döndü. Valla bak bunca yıl sonra artık umudumu iyice yitirmiştim, onu bir daha göremem sanıyordum, fakat döndü. Bugün niye keyifli olduğumu sanıyorsun, bu yüzden işte”

“Onlarla tekrar görüşmeye mi başladın? Artık sana hiçbir şey demiyorum ben!”

“Yok, ben gidip aramadım onu, o geldi. Kendi ayaklarıyla hem de. Zaten dedim ona beni bırakıp giderken, yani içimden dedim. Bir gün tıpış tıpış kendi ayaklarıyla geleceksin. Evet geldi sonunda. On numaraya taşındı iki hafta önce. Bir çocuğu olmuş. Merdivenlerde karşılaştık, selam verdim ama almadı. Belki tanımadı, kim bilir belki duymadı beni. Evet, kesinlikle duymadı benim ona selam dediğimi. Yoksa neden almasın selamımı değil mi? Başını önüne eğip yanımdan geçip gitti. Yıllar geçti aradan, değiştik hepimiz tabii, tanımaması normal. Normal değil mi sence de?”

“Abi, n’olursun uzak dur onlardan.”

Yan odadan Ünzile’nin iniltileri gelmeye başlayınca Ayşe’ye telefonu kapatmam gerektiğini söyledim ve kapattım. Mutfağa gidip buzdolabındaki dünden kalan yarım tencere çorbayı aldım, tüpü yakıp üzerine yerleştirdim. Şimdi gidip Ayşe’yi arasam, kesinlikle eminim telefonu meşgul çalacak. Çünkü Mıstık’ı arıyordur. O da çok değil, en fazla yarım saat sonra beni arayacak. Çorba ısınırken aklımdan geçenleri uygulamak için telefonun yanına varıp ahizeyi kaldırdım. Mıstık’ın telefon numarasını tuşlayıp bekledim. Meşgul uyarısı geleceğinden emin beklerken çalmaya başlayınca ahizeyi hemen yerine bıraktım. Demek ki Ayşe daha aramamış. Her şey düşündüğüm gibi. Anladığımı hissettiler, beni yanıltmaya çalışıyorlar. Mutfağa geri döneceğim sırada vazgeçtim, ahizeyi kaldırıp bu kez Ayşe’nin numarasını tuşladım. Meşgul çalışıyordu. Ahizeyi kulağımdan çekmeden kapatma tuşuna basıp bu kez de Mıstık’ın numarasını çevirdim. Bu defa onunki de meşgul çalışıyordu. Telefonu kapatırken Mıstık’ın Ayşe’ye, “Biraz önce de sen mi aradın?” diye sorduğunu duyar gibiydim. Ben aradım Mıstık ben, çözdük artık numaranızı. Bana kül yutturamazsınız. Mıstık biliyor musun Heval döndü tekrar. Mıstık’a Hevâl’i söylesem ne der acaba bana? O da Ayşe gibi, ‘aman abi uzak dur onlardan,’ der bana. Uzak durulur mu lan, yıllardır bekliyorum kızın yolunu. Nereye gitti, diye kafayı oynatacaktım az kalsın. Uzak durulur mu oğlum, kız bana bir adım atmış, karşılıksız bırakılır mı bu hareketi? Ne adım atması benim yaşadığım apartmana taşındı. Tamam evlenmiş filan ama ne yapalım artık. Evet, Mıstık üstelik çocuğu da var. Benim bahsetmeme gerek yok şimdi Ayşe, Hevâl’den bahsediyordur Mıstık’a. İyice akıl sağlığı bozuldu diye dert yanıyordu. Hastaymışım, hastaneye yatmam gerekiyormuş. Akıl sağlığım ikinizden de iyi, bunu kafanıza iyice sokun!

Mutfağa gidip tüpü kapattım. Üzerinden duman tüten çorbayı küçük bir kâseye boşalttım. Kaşığın ucuyla biraz aldım; ağızıma götürüp sıcaklığını kontrol ettim. İyi, sıcak değil. Tuzu da fena değil. Tepsiye bir parça ekmek, bir bardak su ve bir tane aspirin koyup mutfaktan çıktım.

Ünzile’nin yattığı odanın kapısına gelince kulağımı dayayıp, içeriden gelecek bir ses duymaya çalıştım. Kulpunu indirip, ses çıkarmamaya dikkat ederek ayağımla kapıyı yavaşça ittim. Mentşelerin çıkardığı sesi duyunca, fersiz gözlerini açıp kim olduğumu hatırlamak istermiş gibi bana baktı Ünzile. Pencerenin kenarındaki sandalyeyi yatağa yaklaştırıp tepsiyi üzerine koydum.

“Öğlen yemeğinizi getirdim prensesim,” dedim.

Üzerindeki yorganı beline kadar açıp ufacık kalmış, yaşlı bedenini incitmekten korkarak yatakta doğrultmaya çalıştım.

“Nerede hemşireler? Kovdun mu hepsini?” diye sordu, ben sırtına yastık yerleştirirken.

‘Kovdum,’ diyecektim fakat vazgeçtim. Cevap vermeden tepsiyi kucağıma alıp, sandalyeye oturdum.

“Şişman olanın adı neydi? O iyiydi de, zayıf olanını hiç sevmedim. Bir keresinde bana ne dedi biliyor musun?” Bir süre sustu, sanki bana şikâyet ederse o tanımadığım zayıf hemşireye kötü bir şey yapmamdan korkuyormuş gibi söylemekten vazgeçti.

Çorbayı karıştırıp bir kaşık aldıktan sonra, üfleyip ağızına yaklaştırdım. Kendini hâlâ o çıkıp yolunu kaybettiği, belki de atıldığı Darülaceze’de sanmanın rahatlığıyla, dudaklarını

ileri doğru uzattı.

"Kır domuz," dedi, ağızındaki çorbayı yuttuktan sonra, "Bana aynen böyle seslendi."

Kâsenin içine attığım ekmek parçasını kaşıkla bastırıp çorbayla yumuşattıktan sonra, tekrar kaşığın içine aldım.

"Sadece hemşireleri değil, diğerlerini de kovdum," dedim, diğerlerinin kim olduğunu bilmeden.

"İyi!" dedi, yüzündeki kırışıklıkların yer değiştirmesinden söylediğimin hoşuna gitmiş olduğunu anladım. Uzattığım kaşıktaki çorbaya bulanmış ekmek parçasını, tül perdeye vuran güneş ışığına bakarak dişsiz damaklarıyla, çiğnedikten sonra, aklına bir şey gelmiş gibi dönüp yüzüme baktı, "Kemal Paşa'yı Ankara'ya gömmüşler, doğru mu?"

Fakat ben onu duymazdan gelip başka bir şey söylemek istedim. "Hep senin dertlerinle mi uğraşacağız Prenses Ünzile?" dedim içimden. "Apartmanın 10 numaralı dairesine kimler taşındı biliyor musun?"

"O bütün bunları Sabiha Sultan'a olan aşkıdan dolayı yaptı. Defalarca istemiş Kemal Paşa; fakat amcam Vahdettin, içkici, hovarda, diye vermemiş kızını. Böyle damat yakışmaz hanedana demiş. O da kin güttü yıllarca."

"Kocasını bir görsen hilkat garibesini, belli parası için evlenmiş o adamla. Fakat çökmüş, nerede eski Hevâl, nerede şimdiki?"

"Necip dayımla yıllar önce bir kere Mısır'a gittik. İlk kez bir prenses olduğumu orada, Kahire'de haremağalarının yardımıyla derneğinde hissettim. Abdülhamit'in kızılım diye bana öyle iyi davrandılar ki Türkiye'ye hiç dönmek istemedim."

"Hevâl'i bir ay önce tekrar gördüğüm ana kadar, hep o eski haliyle, dal gibi ince, güzel genç kız olarak hatırladım. Hayat böyle acımasız işte, fakat sadece ona değil, hepimize, herkese kadar acımasız. İnsan yıllar sonra karşılaştığı eski sevgilinin yüzündeki çizgileri görünce, zamanın geçmekte olduğunun farkına varıyor."

"Ben şu yaşıma kadar neden evlenmedim biliyor musun?" diye sordu Ünzile. Kara, buruşuk parmaklarını tepsideki aspirine uzatırken, cevabını yine kendisi verdi: "Erkekler hovarda olur da ondan."

"Ben ona hiç ihanet etmezdim," dedim, tepsideki su bardağını elime alıp içmesi için uzatırken. "O kadar güzeldi ki edemezdim zaten; ama beni tanımadı bile. Belki de tanımazlıktan geldi..."

Tanımazlıktan mı gelmişti hakikaten? Tanımamıştı. Sadece yüzüme bakmakla kalmamış, şaşkın gözlerle beni tepeden tırnağa süzmüştü. Dudaklarından bir mırıltı dökülmüştü. Selamımı almadığına göre, tanımazlıktan gelmemiş, basbayağı tanıyamamıştı. Hatta uzun süre hatırlamak için düşünmüştü. Belki de diğer katlarda oturanlara tarif edip kim olduğumu araştırmıştır. İsmimi öğrenince hayatı boyunca tanıdığı tüm Enis'leri gözünün önünden geçirmiş, sonra da bir öğretmenin öğrencisini hatırlaması gibi 374 Enis'i anımsamıştır: "Ha eveet! Ah tabii yaaa!"

Ünzile dilinin üzerine koyduğu aspirini, bir kısmı dudaklarının kenarından sızıp çenesini ve boynunu ıslatan iki yudum suyla yuttuktan sonra, bardağı almam için bana uzattı.

Bu oda da evin diğer odaları gibi yıllardır darmadağınktı. Odanın her yerinde, artık okumadığım eski kitapları, mizah dergileriyle çizgi romanları tikiştirip ağızlarını bantladığım beyaz eşya ve sigara kolileri yığılıydı. Teki kaybolmuş çoraplar, yakaları ve

dirsekleri yıpranmış gömlekler; ağları ve cepleri yırtık, buruşuk, keten, kumaş ve kadife pantolonlar; ne zaman nereden aldığımı, ya da kimin ne sebeple hediye ettiğini hatırlamadığım, garip, komik, hatta aptal bir yığın aksesuar da yığılı duruyordu odanın bir köşesinde. Şamdanlar, üzerinde herhangi bir memleketin resmi bulunan teneke levhalar; kenarlarında süslü harflerle Ayvalık, Bodrum, Kuşadası yazan, bir zaman kullandığım, sonra sıkılıp emekliye ayırdığım kül tablaları; fincanlar, aynalar karmakarışık bir halde duruyorlardı karşımda. Dikkatle bakınca bu oda, bu ev gözüme çok pis, dağınık hatta iğrenç göründü. Kendimi çok sefil hissettim. Tıraş olmalıyım, bu odayı temizlemeliyim; sadece bu odayı değil, bütün evi, evin diğer odalarını, tuvaleti ve mutfağı da... Kapıları, pencereleri boyamalıyım mesela. Köşelerdeki tüm örümcek ağlarını almalıyım. Yerleri güzelce süpürüp paspas yapmalıyım.

Bir dahaki karşılaşmamızda yüzüme gülümseyerek bakacak Heval, "Hatırladım seni," diyecek. "Az kopya vermedin bana zamanında, çok zekiydin sen! Peki, sen benim ismimi hatırladın mı? Evet ya, bak unutmamışsın, Hevâl. Seninkini tabii ki hatırlıyorum, nasıl unuturum, Enis?" Belki hemen uzanıp yanağıma bir öpücük konduracak.

Yine buradaydım işte! İşte bu pis odanın içindeyim yine. Ben boşu boşuna umutlanmayayım, çünkü gelmez Heval buraya. Gelse bile eğer yerde bir tek kıl görse, yani ben eğer gördüğünü fark edersem nasıl utanırım ondan kim bilir. Çok utanırım valla. Öyle güzel bir kız, böyle pis bir eve davet edilir mi hiç? Ayıp yani, tamam işsiziz filanız ama bu kadar da olmaz, bu kadar da boş verilmez hayata. Benim en kısa zamanda kendimi toparlamam, üstüme başıma bir çeki düzen vermem lazım. İşe hemen bir yerlerden başlamam lazım.

Sandalyeden kalktım; Ünzile'nin titreyen elleriyle bana uzattığı bardağı alıp tepsiye koydum.

Tepsiyi sandalyenin üzerine bırakıp, yorganı Ünzile'nin üzerine örttüm.

"Kemal Paşa'yı Ankara'ya gömdüler," dedim, "Hem de yıllar önce. Özal bile öldü. Onu da İstanbul'a gömdüler. Hadi sen yat şimdi, uyu."

Tepsiyi elime alıp odadan çıkacağım sırada telefon çalmaya başladı. Ayşe iyi dolduruşa getirdi Mıstık'ı demek ki, bak aramak için her zaman yaptığı gibi aradan yarım saat geçmesini bile bekleyemedi. Geliyorum Mıstık Efendi! Konuşalım bakalım, bu sefer neler diyeceksin? Sanki ben ağabey değilim, büyük olan onlar, bana akıl verecekler. Onlar benim için kaygılanıyorlar ya, bilseler ben de onlar için ne kadar çok kaygılanıp üzülüyorum. Birisi karısıyla, diğeri de kocasıyla girdiği en ufak münakaşaya benim yüzümden hep bir sıfır yenik başlıyor. Çünkü ben onların deli ağabeyleriyim.

6 Beni hatırladın mı Bizans?

Pencereden başını uzatınca, nihayet İstanbul'a, bir zamanlar Prens Mustafa'nın dedesinin imparatorluğuna başkentlik yapmış şehre, yolculuğumuzun sonuna geldiğimizi anladım. Baştan oyun sandığım, macera diye isimlendirdiğim, bizzat benim de planlayanlar arasında olduğum işin de sonuna gelmiştik.

Sağa sola telaşla koşuşturanların arasından vagonun basamağından yere adımımı attım. Lokomotifin saldığı buharların arasında hayalet gibi bir görünüp bir kaybolan insanları fark edince, kendimi geçmişe ait müthiş masallar anlatan, ama şimdiki zamana hapsedilmiş bir hikâyeci gelecek hakkında ufacık bir fikri olmayan, küresi kırılmış, küçük yalanlar dahi uyduramayacak kadar yeteneksiz bir falcı gibi hissettim. Çünkü uzaktan camilerinin minareleri ve kubbeleri görünen bu masalsı ve mistik şehirden biraz sonra başlayacak ve ardından başımıza gelecekler hakkında o kadar cahil, o kadar bilgisiz ve heyecanlıydım ki bedenimin titremesine bir türlü mani olamıyordum. Biraz sonra yanımdan uçan bir halının üzerinde bir adam geçse buna hiç de şaşırmazdım. Her şey gelebilirdi şu andan itibaren başımıza, zaten macera olsun diye çıkmadık mı bu seyahate? Yanımdan geçen insanların ve hangi şehre hangi ülkeye, gideceklerine karar verememiş gibi, yüklerin üzerinde pinekleyen aile bireylerinin hepsi birbirinden zayıf, kara kuruydu; özlerinden değil de bir yama, yırtık bir dirsek, lekeli bir ceketle üzerlerine sinmiş olan fakirliğin kokusundan dolayı çirkindiler.

Alnımdaki terleri elimin tersiyle sildim ve ne kadar korktuğumu ve heyecanlandığımı görmemek için, daha doğrusu ne kadar korktuğumu ve tedirgin olduğumu anlamasın diye, Mustafa'nın yüzüne bakmıyor, daha doğrusu bakamıyordum.

Gözlerimizi birbirimizin gölgesinden ayırmadan ve gölgelerimize karışan diğer gölgelere aldanmadan, kızgın güneşten korunmak için saçağın altına sığındık. Bizi İstanbul'un sokaklarına ulaştıracak olan, daracık, eski fakat her halinden sağlam olduğu anlaşılan demir kapıya; saç tıraşlarından çizmelerindeki cilanın miktarına kadar her şeyleri bir örnek, belleri tabancalı, elleri coplu polislerin bulunduğu gümrük odasına doğru yürüdük. Yaptığımız hileyi anlayıp canımıza okumalarından, bileklerimize kelepçeleri geçirdikten, sonra bizi karanlık zindanlarda acımasız cellatların ellerine teslim etmelerinden ödümüz patlıyordu. İsa'ya inandığımızdan dolayı, onlar için birer kâfir, birer imansız gâvur olduğumuzdan, en küçük hatayı bulmak için çatık kaşlarıyla ve yüzlerinde düşmanca bir ifadeyle, pürdikkat, bir pasaportumuzdaki fotoğrafa bir yüzümüze bakacaklarından emindik. Heyecandan yüzümüzün terlemesini, göz bebeklerimizin büyümesini, ister istemez kalbimizi taklit eden şakaklarımızdaki damarların şişip inmesini gözden kaçırmayacaklardı. En ufak hatamızda, en küçük işkillenmelerinde bellerindeki kelepçeleri çıkarıp, 'şak' diye takacaklardı bileklerimize. Hadi bakalım, o zaman bizim bu kısacık maceramız daha başlamadan tren garından çıkıp İstanbul'un kalabalığına karışmadan son bulacaktı.

İmparatorluk yıkılmamış, ataları sürgüne gönderilmemiş olsaydı bugün önünde saygıyla selam duracağından emin olduğum genç polis, sanki sırf beni yanıltmak ister gibi Prens Mustafa'nın kendisine uzattığı pasaportu, tebessüm ederek aldı. Sayfaları karıştırıp,

yüzünde aynı ifadeyle, tekrar Mustafa'ya baktıktan sonra, çekmecedен çıkardığı birkaç mührü sayfaların köşelerine bastırıp iade etti. Mustafa'nın bu kadar kolay paçayı kurtardığını görünce ben de rahatlamıştım. Pasaportumu uzatırken heyecanım, terlemem geçti; kalbimin atışı normal hale geldi, zira benim pasaportum gerçek, onunki sahteydi. Aynı işlemlerin benim pasaportuma da uygulanması için bir süre daha bekledik.

Dönüşte içini altınla doldurmayı hayal ettiğim çantamın sapını kavrayıp yerden kaldırdım. Pasaportumu aldım, Mustafa'yla birlikte önce gümrük odasından sonra da garın kapısından çıktık. Gölgeden güneşe çıkıp kendimizi insan kalabalığı içerisinde bulunca, sanki buraya kadar geleceğimizi hiç hesaplamamış gibi ne yapacağımızı bilemez bir halde şaşkın şaşkın sağa sola ve birbirimizin yüzüne bakakaldık. Okyanus ötesinde imal edilmiş, uzun kuyruklu otomobillere dayanmış bekleyen taksicilerle faytoncuların karşından bağırarak yetinmeyip yanımıza kadar gelerek, araba isteyip istemediğimizi, kendi dilleri ve el kol hareketleriyle sormalarından sıkılıp bir duvarın dibinde, kulağımıza o sihirli cümleyi söyleyecek meçhul şahsı beklemeye başladık.

"Mösyö Jean!"

İsmimi kulağıma fısıldayan sesin sahibine döndüm. Karşımda yüzüme yanlış kişiye hitap etmiş olabileceğini de hesaba katarak kuşkuyla bakan, ufak tefek, temiz giyimli, ince bıyıklı genç bir adam durmaktaydı.

"Benim!" dedim, Lübnanlı Araplardan ve Fransa'da okuyan Anadolu yarımadasının gençlerinden öğrendiğim bozuk Türkçeyle. İki eliyle sağ elimi kavrayıp sıktıktan sonra avuçlarını kalbinin üzerinde birleştirip beni selamlarken ismini söyledi.

"Hoş geldiniz," dedi, "İsmim Muttalip, sizi götürmeye geldim."

Sonra Mustafa'ya dönüp bana yaptığı gibi, iki eliyle onun sağ elini kavradı. Sıkacağı yerde öpmek için eğildiğini geç de olsa anlayınca, Mustafa elini çekip kurtardı.

"Ne yapıyorsun," dedim, genç adama sertçe; etrafıma bakıp kimsenin görüp görmediğini anlamaya çalıştım. "Kendine gel, bizi ele vermeye mi çalışıyorsun?"

Genç adam benden değil de, kendisinden daha genç olan Mustafa'dan utanıp kızarmış yüzünü yere eğmişti.

"Affedin Sultanım!" diye kekeledi, "Sizi aniden böyle karşımda görüverince..."

Sonra nazikçe uzanıp Mustafa'nın ve benim çantamı aldı.

İlk defa adımladığımız caddelerden, dar sokaklardan geçip, Muttalip'in ardından deniz kenarındaki otomobilin yanına vardık. Muttalip valizleri bagaja yerleştirdikten sonra aceleyle yanımıza gelip arka kapıyı açtı. İkimiz de bu olanlara şaşıyorduk, fakat Mustafa bana aldırmasa da Muttalip ne hissettiğini anlamasın diye, en ufak hayret belirtisi göstermemek için çok gayret sarf ediyordu.

Yol boyunca Muttalip tarihî yapıları ve mekânları gösteriyor, bunların isimlerini söylüyor, sarayların önünden geçerken yavaşlıyor, bu esnada çaktırmadan yaldızlı kapılara, ihtişamlı binalara bakan Mustafa'yı dikiz aynasından seyrediyordu. Bunu fark edince başımı çevirip Mustafa'ya baktım. Kolunu dürtünce kendine geldi.

"İster misin Halife bu defa Reisicumhur'a senin akrabası olduğuna dair bir mektup göndersin?" dedim.

Bir şey demeden gözlerini benden kaçırıp acı acı tebessüm etti. Onu rahatlatmak için seçtiğim şaka Mustafa'nın her anımsayışında sinirle andığı bir hikâyeydi. Bana bu hikâyeyi

ilk kez anlatırken o da gülmüştü, fakat arada, isim vermeden küfür etmeyi de ihmal etmemişti. Muttalip otomobili sürmeye devam ederken torpido gözünden çıkardığı mecmuayı bize uzattı.

“Sebil-ül-Reşad,” dedi, “Müslüman bilim adamları yayımlıyor. Ardımızdan dua eden bu Akşemseddinler ve yürekleri imanlı, belleri altıpatlar tabancalı gençler sayesinde zafere ulaşacağız inşallah.”

Kendi kendine kısık sesle söylediği bu sözlerin etkisini ölçmek için dikiz aynasından bana ve mecmuanın sayfalarını gelişigüzel çevirmekle meşgul Mustafa'ya baktı. Sesimizi çıkarmayınca az önce söylediklerinden dolayı utanmış gibi yüzü kızardı. Sonra uzanıp torpido gözünden, kapağında kocaman bir kulak resmi olan başka bir mecmua daha çıkarıp bana uzattı.

“Kısakürek Hoca'ya da komplo kurdular, daha önce yaydıkları içki içiyor yalanı tutmayınca. Bu defa kumarhanede yakalandı iftirasını yapıştırmaya kalktılar. Fakat kâfire kâfirden başka kim inanır? Başvekil çok kızdı bu kapağa, dergiyi dava etti. Kendileri sağırdır da biraz, üzerlerine alınmışlar. Okudunuz mu kapağında ne yazıyor? Başımızda kulak istiyoruz!” dedi, yüzünde beliren saygılı bir tebessümle.

Biz mecmuaların sayfalarını karıştırıp içindeki resim ve yazıları anlamaya çalışırken, Muttalip din ve Allah adına bu yayınların var olduğunu söyledi. Dinsizlerin, imansızların, Amerikan ve Rus uşaklarının, en önemlisi de Yahudilerin ve de Masonların onları ktır ktır kesmekle kalmayıp ellerinden geldiğince tüm inananların, sabilerin ve yetimlerin ahlakını bozacaklarını anlattı. Allah'a şükür ki iman sahibi, helal süt emmiş Müslüman gençlerin, kadın, çocuk, erkek ulaşabildikleri tüm Ümmet-i Muhammedi bu zalimlerden, gençleri uyuşturucuya ve fuhuşa sürükleyen, içinde cehennem korkusunun zerresini barındırmayanlardan kurtarmaya kararlı olduğunu ifade etti. Sonra da nefes almadan, üstünde rengârenk çiçekler açarken altında lağımın aktığı, kuytu köşelerinde diz boyu iğrençliklerin, aşağılık pazarlıkların planlandığı bu memleketi kurtarmanın tek yolunun hilafeti bu topraklarda yeniden hakim kılmak olduğunu bir çırpıda söyleyiverdi.

Biz, daha başka şeyler de söylemesini beklerken o otomobili durdurup indi. Pencerelerden başımızı eğip nereye geldiğimizi anlamak için bakarken, o Mustafa'nın tarafındaki kapıyı açıp bekledi. Ben de kendi tarafımdaki kapıyı açıp indim.

Benim de ecnebi kâfirlerden biri olduğumu bir anlık unutma gafletine düşen Muttalip, valizlerimizi uzun kuyruklu otomobilin bagajından çıkarırken, sırtarak girmeye hazırlandığımız, kapısının üzerindeki tabelada “Pera Palas” yazan binayı gösterdi ve yüzünü kızartacak cümleyi ağzına geldiği gibi ortaya saçmaktan çekinmedi:

“Fazla değil, bir yıla kadar, bir gâvur ustanın elinden çıkan ve Bizans surları gibi göğe yükselen bu oteli yıkıp yerine cami yapacağız inşallah!”

Muhtemelen küçük yaştan beri tüm Müslüman evleri gibi, ayakkabıların çıkarılarak girildiği evlerin selamlık bölümlerinde pöstekilere oturup yastıklara dayanarak gülsuyu dökünüp şerbet içen erkek kalabalığına hizmet etmiş olan bu adamın ne tipinden ne de davranışlarından hoşlanmamıştım. Nedense bana hiç güven vermiyordu. Yıllar boyunca dinleyip, kulak misafiri olduğu vaizlerin fikirlerini beyninin ufacık bir parçasıyla dahi düşünmeden, noktasıyla virgülüyle, kelimesi kelimesine, sanki kendi fikriymiş gibi başkalarına anlatmaktan usanmayan bu adamın -her ne kadar inanmayıp sahiplenmesem

de- atalarımın dinine üstü kapalı küfür etmesine sessiz kalsam da içimden kızmadan edemedim.

Muttalip akşam geleceğini söyleyerek bizi otelin resepsiyonuna bırakıp gitti. Önce bir restoranda akşam yemeği yiyecek, ardından aylarca Mustafa'ya; padişahımız, halifemiz, efendimiz diye başlayan mektuplar gönderip geçimini sağlayacak parayı da adresine havale etmeyi ihmal etmeyen Türkiye'deki 'yandaşlarımızı' görmeye gidecektik.

Elimize tutuşturulan ve ayrı kapıları açan anahtarlarla valizlerimizi taşıyan otel görevlisi eşliğinde asansörle yukarı çıkıp, koridorlardan geçerek, sanki o andan itibaren Mustafa'yla yollarımız ayrılmış, birbirimizle görüşüp konuşmamız yasaklanmış gibi odalarımıza çekildik. Ceketimi çıkarıp yatağıma uzanmadan önce nasıl bir yerdeyim, nereye geldim diye merak ederek, odamın penceresinden görünen manzaraya; iki ucu yılan gibi kıvrılıp evler ve ağaçlar arasında uzayıp giden, otelin arkasındaki yola, yoldan tek tük geçen otomobillere, faytonlara, kadın, erkek ve çocuklara baktım. Piyer Loti'nin kitaplarında sözünü ettiği Altın Boynuz olabileceğini düşündüğüm, kıyısında gemi ölüleri yatan; yeni gemiler ve tekneler inşa edilen; üzerinde ufacık birer leke gibi görünen sandalların kıpırdadığı uzaktaki denizi seyrederken, kapımın tıklatıldığını duydum. Kim olduğunu sormadan açtığımı, karşımda Mustafa'nın kızarmış yüzünü görünce fark ettim. Elinde bir gazete sayfası vardı.

"Abdülkerim..." dedi kekeleydi içeri girerken, "Jean, ben burada, bu şehirde kalamam! Bak daha gelir gelmez nasıl bir haberle karşılaştım? Nasıl bir kehanet bu? Biliyorum aynı onun gibi beni de öldürecekler. Biliyorum yaşatmayacaklar beni. Üstelik kendi ayaklarımla geldim. Nasıl bir kapana kısıldım ben Jean? Bak Abdülkerim'i öldürmüşler. Japon ajanları yıllardır peşindeydi, ta New York'ta bile bulmuşlar onu. Bulup öldürmüşler otel odasında. Benim de sonum onununki gibi olacak."

Onu heyecanlandıran ve böylesine kahreden haberi üstte bırakacak şekilde titreyen parmaklarıyla katlayıp gazeteyi bana uzattı. Haberi süratle okudum. Sonra elimin tersiyle haberin yazılı olduğu kısma vurup kafamı kaldırıp Mustafa'nın ter içinde kalmış yüzüne baktım.

"Niye korkuyorsun ki?" dedim, "İntihar etmiş işte, öyle yazıyor. Al bir daha oku şunu."

"Öldürüldüğünden eminim," dedi. Yığıldığı koltuktan kalkmadan, yanındaki sehpaye uzanıp üzerindeki bardağa sürahiden su doldururken, "Moğolistan'a imparator yapacaklardı onu. İmparator olmaya hazırlanan biri neden canına kıysın? Japon ajanları öldürdü onu," diye ekledi.

Mustafa bardaktaki suyu bir dikişte içip biraz soluklandıktan sonra, Abdülkerim'in bağımsız bir Moğolistan isteğine karşı olan Japonya'yla ve onun diplomatlarıyla arasının açık olduğundan bahsetmeye başladı. Prens Abdülkerim öldürüleceğini anlayınca Moğolistan'da yandaşlarını ve her şeyi yüzüstü bırakıp önce Beyrut'a, sonra Kahire'ye ardından da Nice'e kaçıp izini kaybettirmeye çalışmış. Fransa'da bulunduğu vakitlerde kendisiyle görüştüğünde ve Abdülkerim'in başından geçenleri anlattığından ve tekrar ortadan kayboluşundan; bu süre içerisinde muhtemelen bir gemiyle Amerika'ya kaçtığından, nihayetinde bu kaçışın bile Abdülkerim'in canını kurtarmasına fayda etmediğinden bahsetti. Onu da aynı Prens Abdülkerim gibi İstanbul'da bu otel odasında, öldüreceklerinden korkuyordu. Bütün bunları bana anlatırken, yere yerdeki Şark halısına,

sanki halının üzerinde kanlar içinde boylu boyunca uzanmış cesedini görür gibi dehşetle açılmış gözleriyle bakıyordu.

“Hepsi, bütün bu olacaklar, yarın öbür gün başıma gelecek olanlar Halife’nin bana yazmadığı iki satırlık mektup yüzünden,” dedi.

Haksız da sayılmazdı. Onun Beyrut’tan önce Nicelere, Parislere sonrasında da İstanbullara kadar sürüklenmesi, Halife’nin yıllar önce cevaplamadığı bir mektup yüzündendi. Halife ve Prens Mustafa için dramatik, onlar dışında kalan, ben de dahil herkes için komik bir hikâyeydi bu. Mustafa bana anlattığında her dinleyenin yapacağını yapmış, gülmüştüm, sonra güldüğüm için utanmış, onun yerine kendimi koyunca da Mustafa’nın isteğine karşı kayıtsız kalıp işini, geleceğini ve kaderini bozduğu için Halife’ye kızmıştım.

Vakti zamanında Mustafa, Beyrut’ta bulunduğu yıllarda Beyrut’un ileri gelen ailelerinden birinin kızıyla arkadaşlık etmeye başlamış. İlişkileri ilerleyince birbirlerini sevip evlenmeye karar vermişler. Adet olduğu üzere bir akşam misafirlğe gidip kızı ailesinden istemiş. Kız Mustafa’nın Prens olduğunu biliyor, ama kızın babası ne olur ne olmaz diye, doğru söyleyip söylemediğini araştırmak istemiş. Mustafa da Nice’de yaşamakta olan Halife’ye mektup yazıp sorabileceğini söylemiş ve cevabın geleceğinden emin düşün hazırlıklarına başlamış. Fakat aradan aylar geçmesine rağmen Halife’den cevap gelmemiş. Kızın ailesi düğünden vazgeçmiş. Kız da bir daha Mustafa’nın yüzüne bakmamış. Yıllar sonra Mustafa Nice’de Halife’yi ziyarete gittiğinde, neden mektuba cevap yazmadığını sorunca şu cevabı almış: “Nereden bileyim? O mektubu yazan adama borcun olduğunu ve benden isteyeceğini sandım.”

“Sen kendini niye Abdülkerim’le bir tutuyorsun, bu aynı şey değil ki,” dedim Mustafa’ya. Yanına çömelip omzunu tuttum. “Abdülkerim, koca Japonya’ya karşı tek başınaydı. Fakat senin bu ülkede birçok yandaşın var. Sana boşuna mı yıllardır mektup yazıp para gönderdiler.”

“Bilmiyorum, onların da hükümetin ajanı olmadıklarını kim bilebilir?” Yerinden kalkıp kapıya yöneldi, “Fare gibi kapana kısırdılar beni, tahtmış, saltanatmış, hilafetmiş hepsini yem diye önüme attılar, kendi ayağımla geldim. Nasıl düştüm ben bu tuzağa? Nasıl bir akılsız adamım ben? Şimdi gelip takacaklar koluma kelepçeyi, alıp götürecekler beni. Ben ne yapacağım bu ülkede. Hayatımı kendi ellerimle mahvettim ben Jean.”

Çömeldiğim yerden kalkıp susmasını işaret ettim. Koridordan gelen bir ses var mı diye dinledim. Ben bunları yaparken o da tedirgin olup çömeldiği yerden doğruldu. Bu hareketimin onu daha da tedirgin ettiğini görünce damarına basmaktan çekinmedim.

“Sen demiyor muydun, ben Fatihler’in, Yavuzlar’ın torunuyum diye? Nedir bu halin?”

“Haklısın,” dedi tekrar duvarın dibine çömelirken, “Onların torunuyum, fakat aynı zamanda Osmanlar’ın, İbrahimler’in de torunuyum ben.”

“Senin yapacağın tek şey var; hiçbir şey yapmamak,” dedim gidip yanına çömelirken. Ardından parmağımı uzatıp pencereyi gösterdim. “Adamlar zaten her şeyi hazırlamışlar, hanedandan birini aramışlar, karşılına sen çıkmışsın. Sakin ol ve sadece haline şükret. Ne ajanı, adamlar ezanı bile Türkçe okutmak için kanun çıkardılar diye, hükümete mensup vekilleri bir kaşık suda boğmak için fırsat kolluyor. Senin kılına dahi dokunmalarına müsaade ederler mi? Sen ki onların kurtuluşusun, onlar için oksijensin, yaşamsın. Belki

otelin etrafı bile onların adamları tarafından korunuyor da bizim haberimiz yok. Çocuk oyuncağı mı bu? Adamlar ihtilâlden bahsediyor, tabii ki birilerinin canı yanacak, belki senin de, benim de canım yanacak. Fakat sanma ki buna müsaade ederler.”

Bunları söylerken yüzüne bakmıyordum. Susup bakışlarımı odanın duvarlarında, zemininde gezdirdim. Söylediklerime inanmıştı, en azından biraz olsun hak vermişti bana. Hatta içinden “Neden olmasın?” diye de geçirmeden de edemiyordur. Belki utanmasa, odada yalnız olsa pencereye koşup, otelin önünden akıp giden insan kalabalığı arasında dışarıda nöbet tutan fedailerini görüp tanımaya çalışacaktı. Yüzündeki ifadeyi görünce içinden demin düşündüğüm şeylerin bir benzerlerini geçirdiğini anladım. Ancak o ufacık güven duygusu, dışarıdan gelecek ani bir araba freninin çıkaracağı sese, bir at arabasına koşulu bir beygirin kişnemesine kadar sürecek gibiydi sanki. Şu an ürpermeye ve korkmaya o kadar müsaitti ki bir çocuğun yüzüne bakar gibi bakıyordum yüzüne. Onu tedirgin edecek her şeyden korumaya, buraya kadar gelmişken bırakıp gitmemesi için elimden geleni yapabiliirdim.

Yorgun olmasam, ona yola çıkış amacımızı; Paris’teyken neler konuştuğumuzu; neler hayal ettiğimizi; ta o zamandan günlerce tartışıp bu işin kolay olmayacağını anladığımızı; bir karara vardıktan sonra yola çıktığımızı ve artık geri dönüş için çok geç olduğunu hatırlatır, saatler boyu süreceğini bilsem de, sil baştan bütün konuşmalarımızı yinelerdim.

Mustafa çömeldiği yerden kalkıp, kapıyı açtıktan sonra bir şey demeden çıkıp gitti. Ben de yerden doğrulup ardından kapıyı kilitledim. Fakat kilitlemeden önce Mustafa odasına mı girecek yoksa otelden çekip gidecek mi diye merak edip kapıyı aralık bekleterek adımlarını saymaya başladım. Yandaki odanın kapısının da açılıp kapandığından emin olunca gidip kendimi boylu boyunca yatağa attım. Yumuşak yatak ağırlığımla bir aşağı bir yukarı gittikçe azalan bir ritimle yaylandı. Başımı pencereden vuran ışığa çevirdim. O an aklıma Mustafa’ya söylediklerim gelince yataktan kalkıp pencereye yürüdüm. Muhtemelen şu anda Mustafa’nın yapmakta olduğunu yaptım. Tül perdeyi hafifçe aralayıp sokaktan gelip geçen insanları, insanların hareketlerini gözledim ve kalabalığın içinde, otelle, bizimle alakalı olabilecek tipleri ayırt etmeye çalıştım. Mustafa’yı ikna etmek için uydurduğum, bizleri koruyan fedai kılıklı bir tek kişi bile yoktu etrafta. Perdenin ucunu, dışarıdan bizi kontrol eden düşmanlara belli etmeden eski, doğal haline dönmesi için yavaşça parmaklarımın arasından bıraktım. Sonra tekrar gidip yatağın kenarına oturdum.

“Ya beni bu otel odasında bırakıp kaçarsa!” diye geçirdim içimden. Ayağa kalkıp Mustafa’nın odasının bulunduğu duvarın yanına doğru yürüyüp, ne yaptığını duymak için kulağımı dayadım. Birkaç öksürük sesi duydum. Öbür kulağımı parmağımla kapatıp bir kez daha dikkat kesildim. Otelin diğer katlarından ve başka odalardan geldiğine inandığım uğultuyla karışık birtakım sesler daha duydum. Dışarıdan gelen araba motorlarının, kornalarının sesleri, binanın duvarlarında titreşen fısıltılara, merdivenlerden inip çıkan ayak seslerine, yatak gıcırtilarına, asansörün katlar arasında gidip gelirken ve kapısının açılıp kapanırken çıkardığı iniltiiler birbirine karışıyordu. Bir süre sonra duyduğum seslerin bütünü bana hitaben söylenen tek bir kelimeye, tek bir emre dönüştü: “Uyu!”

Bu başı sonu olmayan uğultuları, gıcırtiları ve sesleri dinlemekten vazgeçip gidip yavaşça yatağa uzandım. Yarı kapalı olan gözlerimi tamamen yumdum. Yorgunluktan gerinip esnerken elime bir kâğıt parçası değdi. Parmaklarımla kavrarken başımı yastıktan kaldırıp

gözlerimi açtım. Parmaklarımın arasında Mustafa'nın getirdiği gazete sayfası duruyordu. Kafamı tekrar yastığa koyup, ters tuttuğum sayfayı düzelttikten sonra Mustafa'yı heyecanlandıran, gazetenin yazdığına göre intihar, onun dediğine göre ise Japon ajanlarının işlediği cinayet haberini bir daha okudum. Pasaportunda 'Son Altes Abdülkerim Osmanoğlu' yazan bir adam New York'un ünlü otellerinden, Blue Sea'nin 312 numaralı odasında şakağına dayadığı tabancayla intihar etmişti. Haberde kullanılan fotoğrafta adamın omuzları yastığın üzerindeydi, yana düşmüş başını karyolanın demirleri tutuyordu. Şakağına dayadığı ifade edilen tabanca sağ elinin aralanmış parmakları arasında bütün doğallığıyla duruyordu. "İntihar bu!" diye mırıldandım. Mustafa'nın akrabası olan ve uyuyormuş gibi yüzü ifadesiz, bu adamın fotoğrafına sanki Charlie Chaplin filmlerindeki bir sahnenin fotoğrafına bakar gibi bakıyordum. Ne Mustafa kadar, ne de Mustafa'yı yatıştırmaya çalışırken üzerinde durduğum kadar ilgilendiriyordu bu haber beni. Zira aynı sayfada ilgimi çeken başka bir yazı vardı. Dünyanın çeşitli müzelerinde korunan değerli elmasları konu alan bir haberdirdi bu. Bunlardan bir tanesi de bulunduğum şehirde, Topkapı Sarayı Müzesi'ndeki Kaşıkçı Elması'ydı.

Boğazkesen Cengi'ni görmüş 41. Bölük ortasının yöneticisi İbrahim Ağa'nın Hüseyin Beşe adlı bir oğlu vardır. Bir gün karısına "Şu oğlanı evlendirelim," der. Oğlan ise, "Bizim ihtiyacımız yok," diye reddeder. Ama onu yine de evlendirirler.

Beş Boynuz /Meddah Ahmet Çavuş

7 Saniyede uydurduğum bin yalan

Ben, "Kader, ne yaparsın!" dedikten sonra, kulpundan tutup kapıyı Necip'in üzerine çekerken, o Zülûf Ağa'nın alnında göremediği, fakat varlığından adı gibi emin olduğu yazıdaki, ucu kıvrık bir harfin kesinlikle yılanı işaret ettiği konusunda saçma sapan bir şeyler mırıldanmaya devam ediyordu.

Kilidin dili zıvanaya oturunca çıkardığı ses sanki Necip'in cümlesine noktayı koyarken, benim de beynimde bir şimşeğin çakmasına neden oldu. "Bıçak!" diye mırıldandım kendi kendime. Onu bıraktığım çanaklığın alt gözünün iyi bir seçim olup olmadığı konusunda bir süre öylece kararsız kaldım. Şu an Necip'in mutfağa girdiğini ve hemen kolayca gördüğü bıçağı alıp kuşağına soktuğunu düşünüp ürperdim.

Dolabın arkasından, tozun toprağın içinden çıkarıp sanki Necip'e, "Benim belimde bir tane var, al bunu da sana bırakıyorum. Yanında bulunsun. Ben gözlerini oyup, kolunu bacağını budarken ve karnını deşmek için benim elimdekini sana savurup sallarken kendini savunursun. Belki hiç fırsat vermeden çökersin gırtlığıma!" dercesine o bıçağı götürüp en görünecek yere kendi ellerimle bırakmıştım.

Kapının kulpundan elimi çektikten sonra, eve geri mi döneyim, yoksa yoluma devam mı edeyim, diye kararsız beklerken; bakan fakat gördüklerinin ne olduğunu anlamayan gözlerimin yardımına kulaklarım yetişti. Çingırağını çın çın sallamayı yeterli görmeyip var gücüyle bağırarak demirhindi satıcısı, sokağın başından bana doğru geldiğini fark edince, eve geri dönme bahanesini bulduğumu hissedip el edip yanıma çağırdım onu.

Sırtında taşıdığı ağır şerbet güğümünden şikâyetsiz, gülümseyen yüzüyle yaklaştı bana doğru. Elindeki çingırağı kuşağına soktukten sonra eğilip ölçekli kâsesini köpürte köpürte doldurdu. Şerbetin kırmızı rengini görünce birden hatırlamış gibi, kâseyi bana uzatırken malını methetmekten geri durmadı;

"Valla buz gibi beyim. Şerbet değil, bildiğin halis bal mübarek!"

Kâseyi elinden alıp "Bekle burada, şimdi geliyorum," diye tembihledikten sonra, bulduğum bir kase bahaneyi dökmemeye dikkat ederek yürüyüp anahtarla evimin kapısını açtım. Mutfaka girip, daha şerbeti boşaltacak bir kap aramadan hemen doğruca çanaklığa yürüdüm. Gözlerimle çanaklığın alt rafına baktım fakat bıçak bıraktığım yerde yoktu. "Yok!" diye mırıldandım, "Bıçak bıraktığım yerde değil." Hızla nefes alıp verirken kalbim küt küt çarpmaya başladı. Sanki şu an bir bıçağın parlak ve keskin yüzünün ışıl ışıl parıltısı enseme yansıyor, yansıdığı yer sıcaktan ateş gibi yanarken bakışlarım mutfağın dört bir yanında süratle gezmeye devam ediyordu. Yerde bir elma koçanı vardı. Taze yendiği, daha kararmaya vakit bulamamış diş izlerinden belliydi. İçinde yemek artıklarının olduğu tabak ve çanakların yanında elma kabuklarını gördüm sonra. Yerdeki koçan yenmeden önce soyulmuş. Şerbet kâsesini tel dolabın üzerine bırakıp elma kabuklarına doğru yürürken, Necip'in hayali, "Boşuna arama," diyor sırtıp, benimle alay ederek, "Bıçak bende. Çoktan kuşağıma soktum bile onu. Aldığımı anla diye soyduğum elmanın kabuklarını da işte buraya delil olarak bıraktım!"

Kırmızı renkli, serin kabukları dokunup parmaklarımla yoklarken, hemen kenardaki tabakların arasında aradığımı bulunca, Necip'in biraz önce sırttan yüzü önce somurttu;

sonra da dargın, küskün bir hal alıp gözümün önünden tamamen kaybolup gitti.

Bıçağı bulduğum yerden alıp, tekrar eski yerine; çanaklığın alt gözüne bırakacağım sırada vazgeçtim. Belimdekini çıkarıp, diğeriyle yan yana getirip ölçtüm. İkisini de iki ayrı elimde tutup ağırlıklarını tarttım. Necip'in elma soyduğunu kuşağıma yerleştirip, diğeri çanaklığın alt gözüne bıraktım. Şerbeti çanaklıktan aldığım bir kâseye boşalttıktan sonra, üzerinden birkaç yudum içip mutfağın kapısına doğru yürüdüm. Etrafı kolaçan edip Necip'in hangi deliğe girdiğini anlamak için etrafı dinledim.

Sinirimi bozan sessizliği takip edip, tahta merdivenin basamaklarını gıcırdatmamaya dikkat ederek yavaş yavaş adımladım.

Korkulukların arasından üst katın manzarasını görebilecek kadar yolu yarıladığımda sessizliğin nedenini anladım. Necip sırtı bana dönük, pencerenin kenarındaki sekiye oturmuş, hareketsiz, pencere kafesinin arkasından sokağa bakıyordu.

Geldiğimi duymamıştı. Geri dönüp aşağı kata inmeyi düşündüm, fakat inerken ses çıkarıp varlığımdan haberdar olur diye vazgeçtim. Önümdeki basamakları, biraz önceki sessizliğin aksine elimden geldiğince gıcırdatarak ve inleterek çıktım.

Gürültüye nasıl tepki vereceğini merak ederek, gözümü ondan ayırmadan basamakları çıkarken, varlığımı belli etme gayreti sonrasında şerbetin köpüğü yere döküldü. Yapışkan sıvının elime değmesinden irkilip, toparlanmak için kâseye baktığım için Necip'in kafasını benden tarafa çevirişini göremedim. Kâseyi diğeriye alıp, ıslanan elimi yere sallayıp temizlerken, o çoktan oturduğu sekiden kalkmıştı.

"Demirhindi şerbeti aldım," dedim, kâseyi ona uzatırken, "Al iç."

O tekrar sekinin kenarına ilişip kâseyi kafasına dikerken, ben de biraz önce onun oturmakta olduğu yere dizimle yaslanıp, kafesin parmaklıkları arasından sokağa baktım. Demirhindi satıcısı aşağıdaydı. Kafamı Necip'ten tarafa çevirip, umursamaz şerbet içişine, her yudumda inip kalkan gırtlığına bakarak, "Demek sen beni seyrediyordun buradan!" dedim içimden.

Fakat sonra evden çıktığım andan itibaren geçen zamanı hesapladım. Benim eve geri dönme veya yoluma devam etme kararsızlığı içinde, şerbetçiyi çağırdığım, gelmesini ve şerbeti doldurmasını beklediğim süre zarfında, mutfakta bıraktığı izlerden anladığım kadarıyla Necip elma soymak, hatta yemekle meşguldü. Yani o daha buraya çıkıp sekiye oturmadan, ben çoktan elimde şerbet kâsesiyle evin dış kapısından içeri girmiştım.

Sekiden doğrulurken onun şerbetin yansımasında kendi suratını seyredip, çocuk gibi oynadığını gördüm.

"Kalanını da Mukaddes'e götür," dedim merdivenlere doğru yürürken.

O, Mukaddes'in ve Ünzile'nin bulunduğu odanın kapısını açarken ben son basamağı da adımlayıp alt katın zeminine basınca, üst kattan gelecek sesleri dinlemek için biraz daha bekleyecektim; fakat şerbetçinin kâsesi aklıma geldi. Koşup mutfaktan kâseyi aldım ve kapıyı açıp evden çıktım.

Birkaç müşteriyle birlikte kâseyi getirmemi bekleyen demirhindi satıcısına emanetini teslim ettim. Borcumun ne kadar olduğunu sormadan, setremin koltuk altındaki cebinden çıkardığım fazlasıyla bozukluk mecdiyeleri bir setrenin koltuk altında ilk defa cep gördüğü için, şaşkın şaşkın bakan demirhindi satıcısının eline tutuşturup helalleşirken, "Sultan hazretlerinin hediyesi, bana verdiğinde böyleydi," dedim. Bu sözümden sonra adamın

şaşkınlığının daha da arttığını görünce, bunun üzerine dil döküp, hikâyeyi dallandırıp budaklandırmanın faydasız olduğunu anladım.

Her aklıma gelişinde niye bir kedi ismi vermişler diye merak edip, ardından da her zamanki küfrü sallayarak evimin bulunduğu Tekir Sokağı'ni arkamda bıraktım ve Cadde-i Kebir'deki günah evlerinde benimle oynaşacak ılık tenli, sürmeli gözlü, tombul yosmalarına, tiyatroların loca kovuklarında kulaklarını açıp gün yüzü görmemiş hikâyelerimi anlatmamı bekleyecek, mutlu insan yığınlarına bir an önce kavuşmak için, Hamalbaşı Caddesi'nden yukarı doğru yürüdüm.

Tahmin ettiğiniz gibi bir derdim var benim; kulak verin de dinleyin. Başkalarının hakkında uydurdukları gibi değil, en yeteneksiz halimle anlatsam ve evet artık sizin de tahmin ettiğiniz gibi komik bir tarafı olmasa da bu hikâyenin en doğrusunu sadece benden dinleyebilirsiniz.

Hayır, hâlâ verem olmadım, fakat böyle dertlenmeye devam edersem biliyorum, bir gün benim de yakama yapışacak o amansız hastalık. Kaldırım civeleği, şıkırdım civan sevgililerine yazdıkları methiyeleri, salaş kahve köşelerinde okuyup derman arayan oğlancı şairler ve sıcak hamam külhanlarından sıkılıp körpe hemcinslerinin penbe yanağına ve ılık topuklarına yüz süren kabadayılar gibi, kasıklarım da ve daha başka mahrem yerlerimde yaralar da çıkmadı.

Şu kadarını söyleyeyim de tahmin edin, bir zamanlar yarım ağızla, için için gülerек, zerre kadar bir şey hissetmeden anlatıp sırtlarından para kazandığım aşk hikâyelerinin bedbaht kahramanları günlerdir benden oç alıyorlar.

Genç ve güzel bayanlar, yakışıklı kibar beyler; ağızından çıkacak bir tek kelimeyi dahi kaçırmadan dikkatlice dinleyin ki, esaslı bir aşk hikâyesi nasıl olurmuş öğrenin. Siz kim bilir nerelerde, nelerle meşgulken, benim tüm zamanım bu hüznü hikâyeyi günbegün yaşamakla, hadi size yalan söyleyecek değilim, uydurmakla geçiyordu.

Bir vakittir hayatı bana zehir eden ve artık tez zamanda başımdan defolup gitmesini istediğim bu kötü olaylar emin olun ki her anlattığımda kulak kesildiğiniz öbür eğlenceli masallarım kadar güzel. İnanın bu benim hikâyem de Mağrip şehirlerinde rastladığım, yıllarca hikâyeye anlata anlata Alaattin gibi ünlenmiş ve lambadan çıkan cin gibi bir maharete sahip olmuş, mesleğinde en az Şehrazat kadar ehil olmuş bunak masalcılardan, meddahlardan ve kıssahan üstatlarından üç otuz paraya dinleyip apartarak hafızama yazdığım ve getirip Osmanlı'nın başkentinde sizlere ateş pahasına aktardığım hikâyeler kadar dinlemeye değer olduğunu bir kez daha söylememe bilmem gerek var mı?

Ben ki, böğrümüne bıçağını dayayan Onikiler Çetesini'nin en zalim kabadayısını bile hemen oracıkta anlattığım iki kıssayla hüngür hüngür ağlatmakla kalmamış, üstelik bir de ayaklarıma kapandırıp af diletmiştim. Bu şehrin, diliyle saniyede bin yalan uyduran en sevimli, en gaddar ve en düzenbaz adamı bendim, ama biliyor musunuz dilsiz güzel bir kadın, beni bedenimle ve ruhumla yerle bir etmişti. Anlatırken eskisi gibi gözlerinin ta içine değil de yere, havaya, alâkasız yerlere baktığım dinleyicilerimin başıma gelenlerden haberdar olduğunu tahmin ettiğim ve bu nedenle utandığım için konaklarda, yalılarda, tiyatrolarda, çadır kumpanyalarında hikâyelerimi tasvir ederken, yeteneğimin küçücük bir parçasını kullanacak gücü ancak bulabiliyordum artık. Fakat o kibar insanlar, benim eski şöhretimin yüzü suyu hürmetine yaptığım ufacık bir komikliğe dahi katıla katıla gülerек

beni şaşırtıp mutlu etmeye devam ediyorlardı. Evet mutlu ediyorlardı fakat şaşırtmıyorlardı aslında, belki de halime içlerinden sürekli gülüyorlardı da sıradan, basit, orta ayar komiklikteki nüktelerime bile can havliyle atlayıp, bir dahaki sefere kadar gülmemek için kendilerini zor tutuyorlardı.

Yeteneğimin zerresini bile bir kez olsun Mukaddes'e karşı kullansaydım, hatta kıssahanların en rezilini taklit ederek, düz, tatsız tuzsuz, hiç abartmadan, saray entrikalarının kurbanı yedi hamile cariyenin hikâyesini dile getirebilseydim eğer şu an çektiğim bu acılar ve ıstıraplar benim semtime bile uğrayamazlardı. Başlarına gelen o uğursuz hikâyeleri yüzyıllar öncesine uzanan o zavallı cariyelerin.

Ben Topkapı sarayında iktidar el değiştirdiğinde eski padişahın geriye kalan yedi gebe cariyenin haremağaları tarafından çuvallara konulup Marmara Denizi'ne atılmasıyla ilgili o acıklı masalı bir kez olsun Mukaddes'e anlatmış olsaydım şu anda kendimi burada; adına Beyoğlu denilen şehrin orta yerinde yılan gibi kıvrıla kıvrıla uzayıp giden bu caddede bulmazdım.

Anlatmayı düşündüğüm o masalı öylesine güzel süsleyip dillendirip ürpertirdim ki Mukaddes tir tir titreyip iyice sokulurdu benim yanıma. Korkusundan entarimi paralayıp koynuma girmeye çalışırdı. İşte o zaman o çok güvendiği Hadım Necip gibilerin aslında ne kadar fena, ne kadar acımasız caniler olduğunu iyice anlayıp aklının bir köşesine hiç unutmamak üzere yazardı. "Bir gece vakti," diye başlardım masalımı anlatmaya, "Ay böyle tabak gibi Topkapı Sarayı'nın üzerinde usul usul yükselirken haremağaları sırtladıkları çuvalları sarayın arka kapısından birer hırsız gibi çıkarıp Sarayburnu iskelesine bağlı kayıklara doğru götürürken, Has Bahçe'nin meşe ağaçlarında baykuşlar hüzünlü hüzünlü ötmeye başlamışlar." Lafımın tam burasında küçücük bir virgül koyup Mukaddes'in dudaklarının korkudan nasıl titrediğine bakardım. Sonra, "Haremağalarının sırtlarında taşıdıkları çuvalların içinde ne var tahmin edebildin mi?" diye sorardım ona. Fakat ben onun cevabını beklemeden kaldığım yerden devam ederdim benim hayatımı kurtaracağına inandığım masalımı usul usul anlatmaya. "Kayıkların içine üst üste yığılan o çuvalların içinde o gece Hakkın rahmetine kavuşan, tacı ve tahtı yerle bir olan o eski padişahın gebe kalan yedi cariyeye varmış," diye fısıldardım Mukaddes'in kulağına. Sonra çuvallar içerisindeki o yedi bahtsız gebe cariyenin haremağaları tarafından nasıl kaldırılıp dibinde çeşit çeşit canavarların yaşadığı Marmara Denizi'nin soğuk ve karanlık sularına nasıl atıldıklarını da anlatırdım. O bahtsızların cesetleri bir daha suyun yüzüne çıkmaz, o ketum dalgaların çok altlarında bir yerlere sır olarak kalsınlar diye çuvalların uçlarına kocaman kocaman taşlar bağlı olduğunu da masalımın sonuna eklemeyi unutmazdım. Evet, daha öncekiler gibi bu masalımın hiç de eğlenceli olmadığını bilirdim, üstelik böyle bir hikâyeyi dillendirerek üslubumun dışına çıktığımı da farkına varırdım, fakat kendi hayatımı kurtarmak, yaşamımı bir düzene sokmak, eski güzel günlerime geri dönmek için bunları yapmak zorunda kaldığımı vakti zamanı geldiğinde nasılsa bir gün kendi kendime itiraf ederim.

Aklımdan bunları geçire geçire bir köşe başından dönerken bu şehrin meşhur meczuplarından Vapur Soran Ayşe'yle neredeyse çarpışacaktım. Kendimi son anda sakınıp yana çekilip, yoluma devam edeceğim sırada bana engel olup ceketimin yakasına yapıştı ve gözlerimin içine bakarak ve kulağıma doğru yaklaşarak, bu şehirde her önüne gelene

yaptığı gibi bana da o meşhur sorusunu sordu: "Vapur geldi mi?"

Yakamı elinden kurtarıp yoluma devam etmeyi düşündüm, fakat parmaklarıyla daha bir sıkı yapışıp bırakmadı beni. Benimle birlikte iki adım atıp peşimden gelirken, "Söylesene," dedi dişlerinin arasından öfkeyle, "Vapur geldi mi?"

Bu zavallı kadının uzak bir Akdeniz'in koylarındaki bir iskeleden, bir Arap limanından ya da Magrip'in küçük bir sahil kasabasından demir aldığı varsayılan o isimsiz vapurun Tophane Rihtımına yanaşıp yanaşmadığı sorusuna ne cevap vereceğimi bilmiyordum. Üstelik kafam o kadar bozuk, canım o kadar sikkindi ki bu zavallı kadına küfür etmemek için kendimi zor tutuyordum. "Cevabını aradığın bir tane sorun var senin," dedim içimden yakamı ondan bir an önce kurtarıp yanından uzaklaşmaya çalışırken, "Ya benim cevap bekleyen kaç tane sorum var biliyor musun? Ben sana onları sorup tek tek cevap beklesem, bir tanesinin yanıtını verebilir misin bana?" Fakat nafile, bu deli kadın bir türlü bırakmıyordu yakamı. Biliyorum aslında bir tek soru soruyordu, fakat onun benden ve bu şehirdeki herkesten duymak istediği bir sürü cevap vardı. Oğluyla birlikte sürgüne gönderilen Şair Andelip'in Fizan'da veremden öldüğü haberinin gelmesinden sonra, asıl cevabını beklediği, fakat sormaya cesaret edemediği soruyu ben biliyorum. Cevabını da biliyorum aslında. İlla ağlayıp gözyaşı dökmek istiyorsa ona, sonu kötü biten bir sürü hikâye anlatabilirdim, fakat oğlunun sürgün gittiği, bağları ve bahçeleri hurma kokuyor diye anlatılan, ama aslında sıtma kokan, sokaklarında insandan çok haşerenin, yılanın, farenin ve çıyanın dolaştığı o çöl şehri Fizan'dan sağ dönmesi mümkün değildi. İnsanların duvar diplerinde kıvrana kıvrana nasıl can çekiştiklerini bir vakitler gözlerimle gördüğüm için, "Sağ olsaydı çoktan dönerdi!" diye umutsuz bir kelâm da duyamazdı benden.

"Söyle," dedi bir kez daha öfkeyle ceketimin yakasını çekiştirerek, "Söylesene vapur geldi mi?"

"Vapurun gelip gelmediğini bilmiyorum," dedim onu hemen başımdan savmak için, "Fakat oğlunun bir gün mutlaka döneceğine inanıyorum." Kemiklerini hissettiğim omuzlarını iki elimle kavrayıp, "Sana asıl yıllarca övüneceğin müjdeyi vereyim ben. Evet, oğlun dönecek, hem de nasıl biliyor musun; okyanusların köpüklü dalgaları arasında balinalarla, yunuslarla ve bin bir çeşit derya kuzularıyla yarış eden, deniz canavarlarına kafa tutan Gülcemal Vapuru'yla. Allı pullu, şimdiye kadar bir kez olsun görmediğin, hamsi ve istavrite benzemeyen, renk renk balıklar eşlik edecek ona, ahtapotlar ve denizaneleri yol gösterecek, tarif edecekler İstanbul'un yolunu. Belki de oğlun kaptanla birlikte sana el sallayacak güverteden. Sen o gün koşup bekleyeceksin Tophane Rihtımı'nda. O gün var ya işte o gün, senin bayramın olacak. Tamam mı?"

Lafımı tamamlar tamamlamaz Vapur Soran Ayşe'nin tükürüğünü suratımın orta yerine yedim.

"Sen," dedi dişlerini sıkıp, o çelimsiz halinden beklenmeyen bir hiddetle, "boş yere beni Tophane Rihtımı'na koşturanlardan daha edepsiz ve de yalancısın! Ne yapayım Gülcemal'i, ne yapayım allı pulu balıkları?" Ben yakamı gevşeyen parmakları arasından kurtarıp, yüzümdeki tükürüğü elimin tersiyle silip, yanından uzaklaşırken arkamdan adeta inliyordu: "Kırık dökük, ufacak da olsa bir vapura razıyım, bir kayıkla bile olsa razıyım, yeter ki gelsin!"

Sırtımdaki, koltuk altlarına tabanca gizlenen setrenin eski sahibine, oğlunu ondan ayıran

devrik Sultan'a bağıra bağıra, "Kızıl!" diye başlayan küfürler savurup soru soracağı yeni birilerini bulmak için yanımdan uzaklaşıp Beyoğlu Caddesi'nde gözden kaybolup gitti. Ben de Fizan, sürgün ve Vapur Soran Ayşe umurlarında olmadan kahve ve nargile keyfi yapan; ağızdan çıkan nükteli bir kelâmla sapasağlam adamı dahi nasıl vebalı hastaya çevirdiğimi çok iyi bilen ve lafla sataşmaya götleri yemediği için halime gizli gizli gülmekle yetinen kalabalığa aldırmadan, Palabıyık Artin Ağa'nın kahvesine girdim.

Gidip arkalarda, yakınında kimsenin oturmadığı taburelerden birine çöküp sırtımı duvara yasladım. Hikâye anlatırken anında bin tane yalan uyduran ben, gerçek hayatta gariban, yarı meczup bir kadını, sadece martı ve dalga seslerini dinletmek için Tophane Rıhtımı'na göndermeyecek kadar yufka yürekliydim. Fakat bana kim acıyordu? Mukaddes mi, Necip mi? Yüzüme yediğim tükürük, düştüğüm durum bile onları aklımdan silmeye yetmiyordu. Benim gökteki yıldızlar kadar çok derdim olsaydı herhalde yine ilk sırayı Necip ve Mukaddes alırdı.

Mekanına teşrif ettiğimi fark eden Artin Ağa nargilemin tömbekisini ve marpucunu hazırladıktan sonra her zamanki gibi okkalı ve köpüklü kahvemi pişirmek için cezveyi mangaldaki korların üzerine yerleştirdi. Kahvedeki kalabalığın içinden bir gölge, nargilesini kucakladığı gibi yerinden kalkıp bana doğru yürümeye başladı. Âşık Razi'ydi bu, selam verip yanımdaki tabureye çöktü. Ben de sağ elimi sol göğsümün üzerine götürüp selamını alırken, "Tamam, bugünü nasıl geçireceğimiz belli oldu, sabaha kadar umumhane, meyhane, baloz, kerhane dolaşır dururuz artık," dedim içimden.

Artin Ağa cezveyi mangaldan çekip, dumanı tüten kahveyi fincana köpürte köpürte doldurduktan sonra getirip önümdeki sehpaye bıraktı. Nargilemin tömbekisine, maşayla kürekte aldığım kor ateşini itinayla yerleştirirken de, "Ölmüştür o," dedi. "Andelip gibi verem olmadıysa, bir fellah kurşunuyla çoktan terki dünya etmiştir. Daha demin bir Arap tüccar geldi buraya o anlatırken duydum, bugünlerde çok karışıkmiş Arap illeri."

Tükürüğünü suratımın ortasına yemeden önce, o konuda diyeceğim en son sözü sarf ettiğim için sessiz kalıp başım önümde, marpucu dudaklarımın arasına kıştırıp nargilemi fokurdata fokurdata ilk nefesi çektim.

Yüzüme bakıp benim ilgilenmediğimi gören Âşık Razi, Artin Ağa'nın lafı havada kalmasın diye bir şeyler mırıldanıp kelime aradıktan sonra, "İnsanın aklına da başka bir ihtimal gelmiyor ki zaten. Diyarbekir'e, Erzurum'a, Taif'e sürülenler, hatta Akka Kalesi'ne kapatılanlar bile çoktan döndü," dedi.

Artin Ağa elinde maşa ve kor dolu kürekle geri dönüp ocaklığa doğru yürürken; köşede yere bağdaş kurup oturmuş, kirli çuvalından çıkardığı, fırıncıların sadaka diye verdiği yanık, kara kuru ve yamuk yumuk ekmekleri ısıra çiğneye, kıtlıktan çıkmışçasına yiyen Karabatak Agop'u görünce yönünü değiştirdi.

"Ermenilerin yüz karası, sen yine mi geldin?" dedikten sonra eğilip çuvalın içinden, ekmeklerin en az hasarlısını gözüne kestirip kavradı.

Karabatak Agop ak pak saçından, posbıyığından beklenmeyecek bir tavırla, çocuk gibi sakındı kendini. Artin Ağa'nın elindeki kor dolu küreği gösterip "Yavaş ol yakacaksın beni!" dedi. Artin Ağa'nın ucundan ısırıldığı ekmeğe kıskanarak baktıktan sonra devam etti. "Ben en azından senin gibi çalmıyorum, alnımın teriyle dileniyorum."

Artin Ağa ısırıldığı ekmeğin parçasını aceleyle çiğneyip yuttuktan sonra, "Sen bedava içtiğin

koruk sularının gökten yağmur gibi yağdığını sanıyorsun galiba!” dedi kaşlarını çatıp çömeldiği yerden doğrulurken.

Karabatak Agop gözlerini kırpıştırıp şirinlik yaparak kafasıyla koruk suyunun bulunduğu fıçıyı gösterdi. “Eh, hadi madem o zaman, sevabına doldur bir kâse de ödeşelim,” dedi.

Artin Ağa, “Eşek gibi yatacağına git kendin doldur, beleşçi!” diye payladığı Karabatak Agop’un sözlerini ciddiye alıp yerinden kalkmaya hazırlandığını görünce, “Bırak ben getiririm, bir bardak koruk suyu içeceğim diye koca fıçıyı devirirsin sen şimdi!” dedi.

Kahvedeki birkaç zibidi, Karabatak Agop’un fırın fırın dolaşıp toplayabildiği kadar ekmekle karnını doyurabilmesini, devrik Sultan’ın verdiği ‘sadakalı kâğıdı’na borçlu olduğunu biliyorlardı. Tahtında yeller esen devrik Sultan’a geri dönüp kahvenin önünden geçerken, “Kızıl!” diye küfür eden Vapur Soran Ayşe’yle, Agop’u kapıştırıp zevklenmek istedilerse de, Artin Ağa’nın savurduğu küfrü duyunca bundan çabucak caymak zorunda kaldılar.

Karabatak Agop etrafına boş gözlerle bakıp, kendisini ateşlemek isteyenlerin amacına; Vapur Soran Ayşe’yle durup dururken niye kapışacağına ve Artin Ağa’nın müşterilerine niye küfür ettiğine kafa yormaya gerek duymadan, koruk suyu kâsesine bandırıp yumuşattığı ekmeklerini yemeğe devam etti.

Avurtları çökmüş, üflesen yıkılacakmış gibi titrek adımlarla yürüyen, fakat façası yerinde bir tefarikçi, içinde esans, lavantalı sabun, bıyık kozmetiği, tarak ve ayna sattığı cam kutusuyla kahvenin kapısından içeriye girdi. Çığırkanlığa gerek duymadan, insanların yüzlerine tek tek bakarak bir süre kahvenin içinde sağı solu dolaştı.

Âşık Razi tefarikçiyi görünce, etrafına bakınıp kimseye göstermeden, gelmesi için el etti. Tefarikçi yanımızdaki tabureye oturup elindeki cam kutuyu yere bıraktıktan sonra, setresinin iç cebinden çıkardığı bir tomar kartpostalı, esanslara, taraklara ve aynalara bir kez olsun bakmayan Âşık Razi’ye tek tek göstermeye başladı. Bunlar herkesin bildiği; Göksu, Kâğıthane gibi şehrin mesire yerlerinin ve Alman Çeşmesi, Galata Kulesi, Ayasofya Camisi’nin fotoğraflarıydı.

Onlar fotoğraflarla ilgilenirken, ben de eğilip esans kutusunun kapağını açarak içinden gözüme kestirdiğim bir aynayı, üzerinde gül resmi olan, pembe renkli bir sabunu ve ince, kalın, iki yüzü olan kemik tarağı aldım. Tefarikçiye fiyatlarını sorayım diye kafamı çevirdiğimde, manzara kartpostallarının anadan üryan, sere serpe yatmış kadın resimleriyle yer değiştirdiğini gördüm.

Esans kutusunu çoktan unutmuş, resim baktırıp havadan cebini doldurma peşine düşmüş olan tefarikçi, dolgun çıplak kadın vücutlarını görünce sadece kahveden ve nargileden değil, dünyasından da geçmiş olan Âşık Razi’nin baktığı kartpostalı destenin en altına koydu. Fıldır fıldır dönen gözleriyle, bu halinden hiç de şikâyetçi olmayan kartpostaldaki yosmaya, bir müşterisinin zevkten ve utançtan kızarmış suratına bakıp memnuluk derecesini ve koparacağı paranın miktarını ölçmeye çalışıyor, şüpheyeye düştüğü yerlerde onay almak için soruyordu: “Nasıl yozum, bu defa kartpostallar gerçekten yüzel ama değil mi?”

Son kartpostala da bakan Âşık Razi’ye, cam kutudaki esans ve kozmetikleri gösterip; “Amber Dudu’ya elimiz boş gitmeyelim,” dedim gülererek.

“Şaşı Zarife’ye mi, Sidikli Perver’e mi?” diye sorup, bir süre yüzüme baktıktan sonra, boş

ver, der gibi elini havada sallayıp güldü.

“Onların kulaklarına iki mısralık methiye okuyup işi daha ucuza getiriyorum ben.”

“O kadar memleket dolaştım, senin gibi beleşçi hovardayı da ilk defa bu şehirde gördüm,” dedim.

Ben aldıklarımın parasını, o da baktığı kartpostalların bahşişini verip tefarikçiyi başımızdan savdıktan sonra kulağıma eğildi;

“Yosmaya çirkin mi, güzel mi diye değil, suratında ufacık bir nursuzluk var mı, diye bakarım ben! Nikâhlım yapıp gerdeğe mi gireceğim? Kökünü mü satın alacağım sanki?”

“Çirkinler güzel söze daha çabuk kanıyorlar galiba!” dedim gülerek.

“Hayır,” dedi, “Güzel olursa, gönlünü kaptırırsın, bir şey değil ama ya bir de gudubetse, işte o zaman yandı gülüm keten helva! Çirkindir yosma lakin sevimlidir, ne için oradasın? Hoşça vakit geçirmek için, eh, öyle biriyle olur o iş. Zaten zararları dokunmasın diye, sadece resimlerde bakıyorum ya güzellere!”

“Güzellere şiir yazan ama bir o kadar da güzelden korkan şair!” dedim gülerek.

“Yahu,” dedi, “ben senin gibi genç değilim ki. Bir güzelin peşinde en az on külhanbeyi olur, hangi biriyle başa çıkacaksın?”

“Öyle desene,” dedim. “Sen güzellere değil, onların belalılarından korkuyorsun.”

“Vallahi ne dersin de, ben güzelin beşiktekenden eşikteğine kadar yedi sülalesinin her ferdinden korkarım.”

Aslında biliyordum da, kendisi söyler mi diye bekliyordum. Vakti zamanında, Âşık Razi'nin bir güzele tutulduğunu ve bu sevdanın ona ne kadar pahalıya patladığını olaya şahit olanlardan dinlemiştim. Günlerden bir gün, geçmiş zaman, ben anlatanın yalancısıyım; Âşık Razi, Göksu Deresi'nde mi yoksa Çırpıcı Bayırı'nda mı, şimdi tam hatırlamadığım bir mesire yerinde selvi boylu, ince belli, dudağı kiraz, yanağı pembe, gözleri ceylan, üstelik bunlar yetmezmiş gibi, güzelliğin tamam olduğunu belirten nokta gibi yüzü benli bir huriye abayı yakmış. O günden sonra göz göze geldikleri her yerde; Vezneciler'de, Beyazıt'ta, Direklerarası'nda başlamış hatuna işmar diliyle derdini anlatmaya. Göz kırpmalar, bıyık burmalar, sarılayım manasına kollarını göğsünde kavuşturmalar, yanıyorum manasına yeleşinin düğmelerini çözmeler ve bittim manasına dudak ısırılmalar. Yosma baştan pek gönlü yokmuş gibi görünse de nihayetinde bir gün buluşma teklifini kabul etmiş. Âşık Razi, epey bir bekledikten sonra karşısında, uğruna yanıp tutuştuğu huri yerine belalı, Beyoğlu'nun yaka silktiren haşeresi Matlı Mustafa'yı görünce, hatunun buluşma yeri olarak neden bir türbeyi seçtiğini anlamış.

Bu yalan yanlış hikâyeyi bildiğimden habersiz olan Âşık Razi, ne kadarının doğru olduğunu kendisine de sormadığım için, şimdi bir kez daha hatırıma geliverince yüzümde beliren tebessüme anlamsız gözlerle baktı, fakat nedense sebebini de sormadı.

Başında kocaman lahana gibi sarığı, elinde asası, sırtında cüppesi ve gür sakalıyla, kahvenin kapısında beliren ve tanıdık bir yüz arıyormuş gibi, gözlerini müşterilerin üzerinde gezdiren Asalı Molla'yı görünce, aklıma hovardaların birbirine yaptığı laf şakası geldi. Kafamı çevirmeden Âşık Razi'yi dirseğimle dürtüp; “Bir müşkülâtın varsa Asalı Molla'ya danış!” dedim.

Bilmeyenlerin, kılık kıyafetine, sarığına ve sakalına bakıp derviş zannettiği bu adam, aslında basit bir muhabbet tellalından başka bir şey değildi. Âşık Razi de onu iyi tanıdığı

için, ettiğim laftan sonra Asalı Molla'yı karşısında görünce gülmeye başladı. "Hay Allah iyiliğini versin!" dedi.

Biz kahkaha atarken, Tebdili kıyafet dolaşan gizli pezevenk Asalı Molla da sanki derdimizi anlamış gibi yanımıza gelip selam verdikten sonra, altına bir tabure çekip karşımıza oturdu.

"İyi ki geldin," dedim "Âşık Razi'nin tam senlik bir müşkülâtı var!"

"Onunki halledilir de..." dedi ve kafasını iki yana sallayıp esasını omzuna yasladıktan sonra cüppesinin cebinden altmışlık tabakasını çıkarırken, "Senin müşkülâtını nasıl hallederiz bilmem Abidin Efendi!"

Gülmeyi kesip ciddileştim.

"Hayırdır!" dedim.

"Pek hayır değil!" dedi.

Aklıma o an Necip geldi. Ani bir hareketle elimi kuşağıma atıp bıçağı yokladım, orda olduğunu hissedince Asalı Molla ve Âşık Razi yaptığım hareketi yanlış anlamasınlar diye karnımı kaşıyormuş gibi yaptım.

Asalı Molla tütünü sarmaladığı kâğıdın uçlarını yalarken, "Şevket Bey'in küçük oğlu bu sabah bir çuvalı dumanla doldurup, kuş gibi uçacağını sanıp kendini konaklarının çatısından atmış," dedi.

"E, bana ne bundan?" diye sordu Asalı Molla'nın yüzüne merakla bakıp.

"O bacak kadar çocuğun kafasına bu balonla uçma saçmalığını sen sokmuşsun, senin anlattığın bir masaldan etkilenmiş," dedi Asalı Molla. "Çocuğun vücudundaki bütün kemikler kırılmış!"

Duyduklarım sonrasında kahve fincanını az kalsın elimden düşürecektim.

8 Kapital otuz milyon, İstanbul Ansiklopedisi üç yüz

Ünzile'nin kafasından ayak parmaklarına kadar örttüğüm çarşafın üzerine ve yatağının kenarlarına dizdiğim buz kalıplarının çoktan eriyip yatağı ve halıyı ıslattığını görünce, 'Bir yerlerden acilen buz bulmalıyım,' diye geçirdim içimden.

Ya da merdivenlerden gelip geçenlerin kokudan rahatsız olmaması için yeni bir çözüm bulmalıydım. Odanın apartman boşluğuna açılan penceresine doğru yürüdüm. Çerçevesi iki kanadından tutup asıldım. Pencereyi açınca dışarıdan gelen araba homurtuları, çocuk çığırışları ve mahallenin üzerinde uçuşup, çatıların üzerine inip kalkan martıların sesleri daha bir duyulur hale geldi. Kafamı pencereden uzatıp önce aşağı, sonra yukarı katlara bakarak apartmanda benim gibi pencerelerinden bakan başka birileri var mı, diye bakındım. Yoktu kimse. Sonra apartman boşluğunun karşısındaki diğer evlere, tül perdeyle yarım yamalak örtülmüş mutfak pencerelerine, perdenin kapatamadığı aralıktan görünen lavabolara, musluklara, yıkanmayı bekleyen kirli bulaşık yığınının; bardaklara, çatalara, tabak ve tencerelere baktım. Evlerin göremediğim diğer odalarında bulunan, insanların ot gibi yaşayıp, nihayetinde geberip gittikleri zaman süresinde kullandıkları muhtemel eşyaları hayal ettim. İçini giyeceklerle doldurdukları gardıropları, yiyeceklerle taşıdıkları buzdolaplarını, mikrodalga fırınları, ütülerini, saç kurutma makinelerini, sürgülü camında mutlaka Kızılay amblemi bulunan içinde her türlü hastalığa ve kazaya belaya karşı hap merhem ve yara bandı bulundurdukları ecza dolaplarını düşündüm. Sonra herkesin evinde var olan, olması gereken rengârenk toz bezlerini, televizyon reklamlarında görüp koşa koşa gittikleri marketten alıp geldikleri çamaşır ve bulaşık deterjanlarını, evin her pisliğini ve ruhlardaki lekeleri bembeyaz, pirüpak eden çamaşır sularını, banyoda duş musluğunun hemen yanındaki duran yarısı bitmek üzere olduğundan içine su eklenen şampuanları ve leylak kokulu mastürbasyon sabunlarını gözümün önüne getirdim.

Gözetleyip haklarında az da olsa bir fikre sahip olduğum, yani aslında onların da başkalarından bir farkları olmadığını görüp bana zavallı gözüyle bakan komşularımın da öbürleri gibi aslında bütün dertlerinin üzerini, bir bedel ödeyerek aldıkları cilalarla kapatıp parlattıklarına olan inancım zihnimde bir kez daha tazelendi. Başımı aşağıya çevirince, boşluğun dibindeki kenarlarına beton bulaşmış tuğlaları, bir bacağı kırık sandalyeleri, patlak plastik topları; oraya ne için, ne zaman ve ne amaçla atıldıkları belli olmayan diğer eşyaları; külotları, gazete kâğıtlarını, sigara izmaritlerini, plastik torbaları gördüm ve onları oraya atan hayvanların onları oraya atarken nasıl bir ruh halinde olduklarını anlamaya çalıştım. Hevâl gelecek diye toz bezi niyetine kullanarak evi silip temizlediğim, gelmeyince umutsuzluğa kapıldığım, gelmeyeceğini anlayınca öfkelenip, kalkıp sinirle oraya atarak öfkemi ondan aldığım mavi çizgili eski gömleğim gözüme ilişince, aynı hayvanlığı yaptığımı hatırladım ve benim ruhumdaki manyaklıkların da onlardan farklı olmadığını, daha doğrusu onların benden farklı olmadıklarını, bana deli diyen, deli olduğumu sanan o yaratıkların da en az benim kadar kafadan kontak olduklarını anlayıp biraz olsun rahatladım. Çünkü kafasında üç beş tahta eksik olan birine 'kafasında üç tahta eksik' diye teşhis koyan kişinin de 'kafasında üç beş tahtasının eksik olmadığını kimse

iddia edemez.'

Pencerenin kenarından çekilip odanın kapısına doğru yürürken kafamı çevirip sanki orada onu ilk kez görüyormuşum gibi ıslak çarşafın altında yatmakta olan Ünzile'nin cesedine baktım ve buz bulmam gerektiğini hatırladım. "Bir yerlerden buz bulmalıyım," diye mırıldandım kendi kendime , "ben şimdi gidip kimin kapısını çalıp buz dileneyim?" Bana bu apartmanda kimse buz vermez. Vermesinler bakalım, zaten ben gidip onların kapısını buz istemek için çalmam. Çalarsam o aptallar rakı ya da viski kadehine atacağımı sanıp bir kaseye üç beş tane buz koyup tutuştururlar elime. Mutfağa doğru yürüyüp, gidip buzdolabının kapısını açtım. Buzlukta içlerine su doldurup bıraktığım plastik kâselere ve çelik tencerelere elimi sokup kontrol ettim. Parmaklarım ince buz tabakalarını kırıp soğuk suyun içine daldı. Sabah elektriğin kesildiğini hatırlayınca buzdolabının ayar düğmesine baktım. Beşi gösteriyordu. Dokuzun üzerine getirip bıraktım. "Çalış bakalım buzdolabı, çalış ulan!" diye mırıldandım, "bana buz lazım, bu apartmanda senden başka kimseden buz isteyemem ben. Sen de elektirk kesildi filan diye mazeret uydurup, görevini aksatma sakın." Buzdolabının kapağını kapatıp gerisingeri mutfak tezgâhına döndüm, yiyecek bir şeyler bulma umuduyla etrafa bakındım. Çekmeceleri açıp içlerini kontrol ettim. Naylon ambalajlarında kalmış birkaç avuç arpa şehriye, mercimek ve makarnayı görünce kapattım. Paketinin üzerinde hazırlanma talimatı, ne kadar su katılacağı, kaç kişilik olduğu ve pişirme süresi yazılı hazır çorbalardan bulma umuduyla diğer çekmeceleri açıp içlerine baktım. Sonra Ünzile'nin cesedinin üzerinden atlayıp küçük adımlarla evin her tarafına çoktan yayılmaya başlamış olan bakteriler geliverdi aklıma. Açtığım son çekmeceyi de kapatıp çorbadan önce başka bir şey bulmaya karar verdim. Mutfaktan çıkıp eski gazetelerin ve içlerinde ne olduğunu unuttuğum, tıktırılıp düğümlemiş plastik torbaları açarak gereksiz bir sürü eşyanın arasına ellerimi sokup o karmaşanın içinde parmak uçlarımla bir kolonya şişesi bulup çıkarmaya çalıştım. Dibinde anca bir kullanımlık kolonya olan plastik şişelerden birini bulup kapağını açtım. Deliğini burnuma dayadıktan sonra bana geçmişe ait güzel anılar hatırlatsın diye plastik şişeyi parmaklarımla birkaç kez sıkıp sıkıp bıraktım. Fakat ne beni mutlu edecek güzel ne de hatırlamak istemeyeceğim kadar çirkin hiçbir anı belirmedi hafızamda. Plastik şişeyi burnumdan çekip içindeki birkaç damlayla parmaklarımın ucunu ıslattım. Kapağını kapatmadan şişeyle ikisini çöp yığınının iki ayrı köşesine fırlatıp attım. Tekrar kaldığım yerden hazır çorba paketini aramak için mutfağa dönerken ellerimi ovuşturup kendi kendime bu kadar temizliğin yeterli, en azından bu yaptığımın hiç yoktan iyi olduğunu kendime telkin ettim. Çekmeceleri tekrar çekip kapatarak kolağan etmeye başladım. Kullanılıp buruşturulmuş poşetlerin arasında yarısı tüketilmiş, ağzı katlanmış bir hazır çorba buldum. Paketin üstündeki siyah, küçük böcek ölümlerini üfleyip yere düşürdüm. Paketin üzerindeki yazılar çorbanın son kullanma tarihinin bir ay geçmiş olduğunu yazıyordu. Paketin yırtık ucunu açıp içini kokladım. Rutubetlenmemişti, koku da yoktu. 'Bu kadarcık çorba son kullanma tarihi bir ay geçti diye, beni öldürmez herhalde,' diye düşündüm. Yıllardır herhangi bir sebeple mikrop kapmaktan korkan ben, evimde çöplerle yaşamaya alışmıştım artık. Bu konuda yüz seksen derece dönüşüm, ecnebi bir alimin bilimsel bir makalesini okumamdan sonra oldu. Yazının özünde, her ortam yarattığı zehrin panzehri de içinde barındırır, diyordu kelli felli adam. Evimde çöpler arasında belki de bin çeşit canlının yaşadığı bir kültür

oluşturmuştum. Evcil bir hayvanım olmadığı için bu ortama dışarıdan başka küçük canlılar karışmayacak, böylece zehir ve panzehirin oranı hiçbir zaman değişmeyecekti. Bizi içten içe çürütüp yıkmaya çalışan bir zihniyetin temsilcisi bir gâvurun ortaya attığı bu fikir acaba bu topraklarda yaşayan bizim insanımıza, Türk halkına hazırlanmış nasıl bir dalavereyi içinde barındırıyor ve hakkımızda hangi felaket zerreciklerini harekete geçirmeye çalışıyordu? Bu şüpheyi her Türk gibi ister istemez, beynimde sürekli canlı tuttuğum için, çocukluğumda görevi yaz tatillerinde bize dua öğretmek olan, fakat bütünlemeye kaldığım matematik ve fen gibi dersler yüzünden bütün çocukların önünde benimle dalga geçmekten de geri durmayan, kel kafalı müezzinden dinlediğim menkıbeyi hatırlayınca rahatladım. Yanılmıyorsam Peygamber Efendimiz, yediği yemeğin içine düşen ve çırpınıp duran sineğin dışarıda kalan diğer kanadını da yemeğin içine batırıp çıkarmış. Diğer kanadı neden yemeğin içine batırdığını soran sofradaki misafirlerine, sineğin bir kanadında var olabilecek zehri diğer kanatta bulunan panzehirin etkisiz hale getirdiğini söylemiş. İşte bu hadis yüzünden benim evimdeki mikropların zehir taşıyan kanatları öbürünün kanadındaki panzehire temas edince elde pislik ve hastalık için sıfıra sıfır elde var sıfır teorisi ortaya çıkıyordu.

Çorba paketinin içindekileri ve suyu tencereye boca edip elektrik ocağının üzerine koyduktan sonra, sokaktan gelen gürültünün nedenini anlamak için tül perdenin kenarını hafifçe açıp sokağa baktım ve karşıda epeydir amelelerin yıkmaya çalıştığı eski binadan toz bulutlarının yükseldiğini gördüm. Arada bir yıkılan duvarların, çivilerden ayrılan tahtaların gıcırtiları duyuluyor; bütün sokağa balyoz, kazma ve kürek sesleri yayılıyordu.

Yüz yıllık bu binayı muhtemelen Karadenizli bir müteahhit satın almıştır. Yakında benim daireme gelen güneşi kesecek olan eşek gibi kocaman bir apartmanı, tüm mahalleliyi hayrete düşürecek bir süratle buraya konduracağına adım gibi eminim. Ses, toz ve toprak başta olmak üzere çevreye vereceği çeşitli rahatsızlıkları telafi etmek ve ne kadar hoşgörülü bir adam olduğu izlenimi vermek için, üç otuz paraya çalıştırdığı Kürt amelelere ve mahalle halkına kendi yöresinden ve sonunda yine en çok kendisinin güleceği Temel Fıkraları anlatır bu herif. "Temel bir gün tarihi bir binayı yıkıp yerine malzemesi eksik, çürük, hiçbir estetiği olmayan, üstelik rutubetli bir apartman inşa etmeye başlamış," diye girişir fıkrasını anlatmaya.

Arkamdan gelen cızırtılı sese döndüğümde, tenceredeki çorbanın elektrik ocağının üzerine taşmakta olduğunu fark ettim. Hemen gidip fişi prizden çektim. Gazete parçalarıyla tencereyi saplarından tutup ocağın üzerinden kaldırdıktan sonra götürüp lavabonun içine koydum. Lavabodaki su damlacıkları hemen o anda, neye uğradıklarını bile anlayamadan, tencerenin sıcak çeliğiyle temas eder etmez cızırtılı sesler çıkararak buharlaşıp uçuşup mutfağın havasına karıştılar. Çorbayı kaşıkla usul usul karıştırırken salondaki masanın üzerinde bir parça ekmek olduğu aklıma geldi. Gidip kurumuş somun parçasını aldım masanın üzerinden. Mutfığa geri dönerken koparacakları yumuşaklıkta bir parça bulma umuduyla ekmeğin üzerinde dolanıp duran karıncaları, parmak uçlarımla vurduğum küçük fiskelerle yere düşürdüm.

Lavabonun kenarındaki bulaşıkların arasında bakıp en az kirli olduğuna kendimi inandırdığım bir tabağı alıp musluğu açıp altında duruladım. Çorbayı soğuması için biraz daha karıştırdıktan sonra tencerenin saplarını gazete parçalarıyla tutup tabağın içine

ufaladığım ekmeğin üzerine usul usul döktüm En az kirli olduğuna inandığım bir tane de kaşık bulup çorba tabağını götürüp salondaki masanın üzerine koydum. Bir yandan çorbamı yerken bir yandan da kitaplığıma; gelişigüzel yerleştirdiğim romanlara, şiir, karikatür, felsefe kitaplarına bakmaya başladım. 1980 ihtilali sonrasında polisler evime baskın yapmış ve ele geçirmiş olsalardı, en az beş yıl hapiste yatmama neden olacağını bildiğim, bir zamanların yasak yayınlarına; Marx'ın, Hegel'in ve Mao'nun kitaplarının ardından artık hiçbir yayınevi tarafından yeni basımları yapılmayan çizgi roman albümlerinin üzerinde takılıp kaldı bakışlarım. Sonra bakışlarımı önümdeki çorba tabağına, ardından sağ elimdeki kaşığa ve öbür elimdeki bir parça ekmeğe çevirdim. Şu an elimdeki, evimde bulunan son ekmek parçasıydı ve üstelik yeni bir ekmek almak için param yoktu. Tekrar kafamı kaldırıp kitaplığımdaki kitaplara baktım ve "Mümin'i çağırmalıyım," diye mırıldandım. Mümini çağırmama gerek kalmadan hemen hayalimde, tam karşımdaki yerini hemen aldı. Ağzımdaki son parça ekmeği bir kaşık çorbanın eşliğinde yuttuktan sonra, "Bak Mümin Efendi," diye başladım söze, "Sana aylardır çöp bile attırmıyorum farkındasın değil mi? Şimdi bana, 'Enis Bey, kapınıza çöp bıraktınız da ben atmadım mı' demeye kalkma hiç. Dur bre, lafımı kesme hemen. Bugün senden benim özel bir ricam olacak. Eğer aklımdan geçenleri başarabilirsen sana da iyi bir bahşış vereceğim. Diğer dairelerden aldığı gibi üç kuruş olmayacak ödülün, korkma. Bak bu benim kitapları görüyor musun? Kitapları kaç paradan satabilirsek onun üzerinden yüzde vereceğim sana. Evet, biraz ağır, fakat taşırırsın sen. Önce git, bir çuval bulup gel. Hatta iki tane bulursan daha iyi olur. Birisine fikir kitaplarını, öbürüne de çizgi romanları koyarız. Tabii ikisini birden götüremezsin. İkisini birden bir seferde götür diyen mi oldu şimdi sana? Önce birini götürürsün, sonra gelip azıcık dinlendikten sonra diğerini sırtlayıp götürürsün. Bana bak sakın ölmüş eşek fiyatına satıp gelme bunları, sıkı bir pazarlık yap! Kılığına, tipine, konuşmana bakıp köylü diye seni kandırmak isterler. Sakın aldanma, aç gözünü. Aç bakalım, bir göreyim. Gözünü belert demedim aç dedim sana. Dur bakalım hah, bak bu bakışın iyi. Böyle cin gibi bak suratlarına. Zaten akıllı bir adamsın sen. Bak beni dinle sen iyisi mi doğruca Sahaf Simurg İbrahim'e git. Benim adımı söyle, kitapların benim olduğun söyle, tanır o beni. Beni Gazeteci Enis abi yolladı dersin tamam mı? 'Gazatacı' değil, gazeteci diyeceksin. Hürriyet gazetesinden Enis Abi, dersin hatırlar o beni. Daha bir sürü var bunlardan de. Altmış, yetmiş yıl önce basılmış sapasağlam, taş gibi kitaplar, dersin. Zaten o bakıp anlar, kitap sarrafıdır o, anlamaz mı hiç? Bak Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi'nin birinci cildini de koyuyorum çuvala, fakat bu satılacaklara dahil değil. Anladın değil mi, bak bu büyük kitabı satmayacaksın. Bunu gösterip sor bakalım ansiklopedinin tüm ciltlerine ne kadar fiyat çıkaracak. O bilir zaten, ciltlerin tamamı kimsede yok. Olanlarınkinin de yarısı fotokopi. Bendekiler altın değerinde. Fiyatını öğren. Numune olarak gönderiyorum bu cildi, bak sakın orada bırakma! Evet, hah işte o cilt. Kırmızı değil o, bordo. Eğer yanlış bir şey yaparsan aynı yolu tekrar yürürsün bak şimdiden söyleyeyim sana. Dur en iyisi ben bunu bir gazeteye sarıp öyle koyayım çuvala karışmasın diğerleriyle."

Kapıcı Mümin Efendi benim söylediklerimi dinledikten sonra hayalimden usulca uçup giderken ben de bakışlarımı kitaplığımdan tekrar masanın üzerindeki çorba tabağına çevirdim. "Başka çarem yok," diye mırıldandım, kitaplarımı satmaya ilk kez bu kadar ciddi

ciddi karar verdiğimi düşündüm. "Zaten okudum hepsini. Açlıktan ölsem zaten ihtiyacım kalmayacak o zaman bu kitaplara. En iyisi satayım gitsin. İşlerim düzelince, yani tekrar iş bulup çalışmaya başlayınca bunların daha iyilerini alırım, gider sora sora toplarım tekrar kitapçılardan. Zaten Mıstık'la Ayşe benden sonra bunları satmayıp da ne yapacak? Ben öldükten sonra kim değerini bilecek bunların? Belki bir eskiciye satılacak. Adam külüstür arabasını yanaştıracak apartmanın kapısına, kucaklayıp kucaklayıp indirecek aşağıya. Belki üçünü beşini merdivenlerde tökezleyip düşürecek elinden. İşte o zaman benim dokunmaya bile kıyamadığım kitaplarım basamaklardan aşağıya doğru tıngır mıngır duvarlara, tırabzanın korkuluklarına çarpa çarpa apartmanın giriş kapısına sayfaları açıla saçıla, ciltleri, kapakları yamularak ve yırtılarak yuvarlanıp gidecekler. Neyse ki ben bu olup biten vandallığa şahit olmayacağım. Belki onları burada bulan başka birisi, satmayı bile aklına getirmeden belki sobaya atıp yakacak hepsini, ellerini uzatıp ısınırken benim ruhuma teşekkür niyetiyle bir rahmet okumayı bile aklına getirmeyecek belki.

"Vah Enis Bey vah!" der gibi yüzüme bakacak belki de kapıcı Mümin kitapları çuvalların içine doldururken. Bunları sadece aklından geçirmekle kalmayıp kim bilir bizzat yüzüme söyleyip belki bana acıyarak bakarken ellerini dizlerine vurup dövünecek. "Vah Enis Bey, Vah!" Demek sen yıllarca bu duruma düşmek için okudun, mekteplerde medreselerde dirsek çürüttün öyle mi? Mesela örnek vermek gerekirse, ben ilkokul mezunuyum yani, ayda elime geçen, aşağı yukarı bir sosyete karısının köpeğine aldığı on günlük mama parasına eşit. Fakat gördüğün gibi ben senden epeyce mutluyum. İnsan ne için yaşar? Sana soruyorum Enis Bey, cevap ver bana! İnsan ne için yaşar diye sordum. Cevap ver lafıma! Ne için yıllarca okuyup meslek sahibi olur, amacı nedir bunları yapan insanoğlunun? Neden başarılı olmak için çırpınıp durur? Sonunda varmak istediğin hedef mutlu olmak, huzurlu olmak, rahat etmek değil midir? Şöyle bir haline tavrına bakıyorum da sende bunların hiçbirisi yok valla! Haybeye okuyup, boşuna didinmişsin sen. Şu haline bak. Sana, acıyıp, üzülüp haline ahvaline bakıp, 'vah Enis Bey vah,' demekten başka bir şey gelmiyor elimden! Yazık etmişsin kendine, yazık!"

Haybeye okumuşum öyle mi Mümin Efendi? Bende senin o sayıp döktüklerinin hiçbirisi yok öyle mi? Kulağını aç da beni iyi dinle, benim için mutluluk sadece karnımın tok olmasıyla ilgili bir şey değil, bunu öncelikle söyleyeyim sana! Sen aldığın parayı sosyete finosunun on günlük mamasıyla teraziye koyup tartma diye, biz Altıncı Filo'nun askerlerini Dolmabahçe'den denize attık. Yani tamam ben yoktum orada, ben atmadım fakat atanlar benim yoldaşlarımdı. Yani valla bak ben o vakitler orada olsaydım ben de üçünü beşini tutar tutar atardım denize. Tamam, belki ben de düşebilirdim denize, fakat beni o Conilerden hiçbirisi denize atamazdı, evet belki düşerdim fakat o karmaşada ayağım filan kayardı ancak öyle düşerdim buz gibi sulara. Neyse sen boş ver şimdi bunları. Bak ben sana başka bir şeylerden bahsedeceğim, aç kulağını da beni birazcık dinle! Hatırla bakalım, bu koca şehre gelmeden önce köydeki yaşantını. Köydeki akrabanla, hisminla ve komşularınla aranızdaki yardımlaşmayı, dayanışmayı anımsa biraz. Böyle güzel adetleriniz de vardı sizin, tabii unuttun değil mi? Ne o gözlerin doldu birden? Dur dur, duygulanma hemen, daha lafımı bitirmedim. İstanbul'a göç ederken arabanın bagajına sardığın tarhana ve bulgur çuvalının hemen yanında çok iyi biliyorsun ki vicdanını da koyup getirdin sen. Fakat gördün ki acımasız bir şehir burası; farklı kuralları var, yazılı olmayan,

fakat herkesin harfiyen uyduğu kara kaplı bir anayasası var! Baktın ki olacak gibi değil, bir enayi ben miyim amına koyayım deyip, tüm iyi duygularını filan hela çukuruna atıp sifonu çekip gönderdin hepsini Marmara Denizi'nin dibine. Benim, bizim tek derdimiz bu koca şehirde, bu ülkede ve hatta tüm dünyada birbirini tanımayan insanlar arasında birlikteliği, dayanışmayı, güvenmeyi ve toplumculuğu yaymaktı. Evet ya, bir amacımız da sömürülmemeyi öğrenmek ve öğretmekti.

Evet, haklısın gördüğün gibi tespitin çok doğru ve de yerinde, evet Mümin Efendi bravo sana bildin, on puan yazıyorum sana. Evet, ben mutlu değilim, çünkü biz başaramadık, çünkü biz başarıp o mutluluğu hak edemedik! Eğer başarsaydık sen ne benim mutsuzluğumdan yakınacaktın, ne sosyete köpeğinin mamasından, ne de aldığıın paranın azlığından. Bak şimdilik benim karnım mis gibi doydı, şimdi sen de gidip kitapları Simurg'a iyi bir paraya satıp gelirsin.

Elimin tersiyle ağzımı silip, boş tabağı ve kaşığı alıp mutfağa götürreceğim sırada merdivenden gelen sesleri duyunca, onları masanın üzerine bırakıp hemen kapıya doğru yürüdüm. Gözümü göz deliğine dayayıp baktım. Mümin elindeki poşetlerle üst kata çıkıyordu. Kapıyı açıp, "Mümin Efendi!" diye seslendim.

Ben kapıyı açıp seslenene kadar merdivenlerin köşesinde kaybolan Mümin'in duvarda dalgalanan gri gölgesi bir an durdu, sonra aşağıya doğru kaydı ve nihayetinde tırabzanın üzerinden başını uzatıp baktı.

"Buyur Enis Bey," dedi.

9 Bahsi geçen o güzel kadın sen miydin?

Ya ben yanlış anlamıştım ya da parayı nasıl gizleyeyim diye kompartımanımda epey zaman kaybettiğim için, restorandaki güzel kadın çoktan kompartımanına dönmüş olmalıydı. Çünkü konuşulurken kulak misafiri olduğum gzellihte herhangi bir kadın yoktu restoran bölümünde. Masaya otururken, 'belki tuvalete gitmiştir, birazdan döner,' diye düşündüysem de, üç kadeh şarap içip yemeğimi yediğim süre içerisinde o bahsi geçen güzel kadın ortalarda görünmeyince, ben o kadını görmek için değil de, aç karnımı doyurmak için kompartımanımdan çıkıp buraya geldiğimi kendi kendime itiraf ettim.

Restoranın kapısından koridora çıkarken etrafta kimsenin olmamasından faydalanıp, sesli olarak rahat rahat geğirince içtiğim şarabın ve yediğim yemeklerin tamamının birbirine karışmış kokusunu genzimde hissettim. Çok fazla mı içmiştim? Şimdi karşıma aniden bir adam çıkıp eneme bir yumruk aksa mesela? Öyle sert de değil, yavaş, beni önce koridorun duvarına vurup ardından yere yıkacak kadar. İki metre uzağıma düşen çantamı alıp kaçıp gitse; daha öbür vagona geçmeden, bir yandan koşarken, çantanın fermuarını açıp içinde yastıktan başka bir şey olmadığını görse; geri dönüp yakama yapışsa; kopan gömleğimin düğmeleri arasından paralar ortaya saçılrsa; alkolden uyuşmaya başlayan şu bedenimde ona mani olacak gücü bulabilir miydim? Ne vardı bu kadar içecek? Ne mi vardı bu kadar içecek? O kadar zengin olmuşum, yıllardır hayalini kurduğum paraların birazına olsun kavuşmuşum, gökten tepeme banknot yağmış, bunu azıcık da olsa kutlamayacak mıyım yani? Kimsenin karşıma dikilip çenemi yumruklayacağı filan da yok, neyse zaten kompartımanıma da geldim sayılır. Sekiz adım sonra kompartımanımın kapısındaım bak, inanmazsam sayayım. "Sekiz, yedi, altı. Ben bu kapının anahtarını hangi cebime koymuştum ya? Bak şimdi, bu dumanlı kafayla bir de anahtarı bulamazsam var ya. Başlarım ulan anahtarından deyip, dönerim yeniden restorana. Üç beş kadeh daha yuvarlarım o şaraptan. Hop barmen bir saniye, iye seslenirim kapıdan girerken, kapatma benim şişenin kapağını, gece yeni başlıyor, kapıda kaldık anasını satayım, almıyorlar beni içeriye."

Bulamıyordum, aradım, taradım, ceplerimi tekrar tekrar yokladım, fakat hiçbirisinde yoktu anahtar. 'Düşürdüm mü acaba?' diye düşündüm. O meşhur dalgınlığımla restorana giderken kapının arkasında bırakmış olabileceğimi geçirdim aklımdan. Bir umut gidip kompartımanımın kapısının kulpunu bastırdım, kilitliydi. Demek ki kapıyı kilitlemiş, anahtarı da yanıma almıştım. Böyle olması daha iyiydi, açık olsaydı paralarımaya göz diken haydutlar, benim dönmemi kapının arkasında beklerlerdi. Restoranın kapısına kadar olan mesafeyi, bir elimle duvara yaslanı yaslanı, yerde parıltısıyla gözümeye çarpacak olan o küçük, ağzı tırtıklı metal parçasına rastlama umuduyla tekrar gerisin geri yürüdüm. Restoranın kapısına kadar gelip kapıdaki küçük pencereden içeriye baktım. Kapıyı açıp gözleriyle beni izleyen garsonlara aldırmadan restorana girdim. Masanın üzerindeki tuzluğu, biberliği, vazoyu, küllüğü ve boş bardakları tek tek kaldırıp arkalarına ve masanın ve sandalyelerin de eğilip altlarına baktım. Yoktu. Bana ne aradığımı soran gözlerle bakan, papyonları yakalarından kaymış yorgun garsonlara, halimden anahtarı aradığımı anlayıp bulsalar çıkarıp verirlerdi diye, düşündüğüm için bir şey demedim. Restorandan

çıkıp tekrar kompartımanıma doğru yürürken ne yapmam gerektiğine karar vermeye çalıştım. Gidip kapının kulpunu tekrar yokladım. Dışarıda kalmıştım. Koridorun penceresini açtım. Kafamı dışarının karanlığına ve gözlerimi acıtmasına aldırmadan yüzümü serinliğe bırakıp ayılmaya çalıştım. Saçlarım rüzgârda darmadağın olup uçtu. Kompartımanımın kapısındaki camı kırmaya karar verdim o an. Kafamı pencereden çekerken planım hazırды. Kompartımanıma hırsız girdiğini söyleyecektim. Pencereyi kapattım. Arkamı dönmemle birlikte çantamı kompartımanımın kapısındaki cama geçirmem bir oldu. Kırılan camın sesini duyup kapılarını açacak olan diğer yolculara yakalanmamak için, sessiz ama seri adımlarla restoranın ters istikametine, diğer vagona doğru koştum. Kompartımanın sonundaki tuvalete girip gizlendim. Bir sigara yakıp, kulağımı dışarıdan gelecek olan seslere verdim. Birkaç derin nefes çektikten sonra sigaramı söndürüp tuvaletten çıktım. Daracık koridorda deminki gürültüye toplanmış olan insan kalabalığına doğru yürüdüm usul adımlarla. Camını kırdığım kompartımanda, kırık camlar arasındaki genç kadını, olanları kondüktöre ve diğer kompartımanlardan çıkanlara anlatan adamı ve kapının üzerindeki benim kompartımanımdan farklı numarayı görünce yaptığım yanlışlığı anladım. 'Ne aptal bir herifim ben,' diye içimden geçirirken utançtan yüzümün kızardığını hissettim. Terden içimdeki paraların tenime yapıştığını hissettim. Camını kırdığım kompartımandaki adam koridordakilere biraz korku, biraz da öfkeyle başlarına gelen bu tuhaf olayı anlatmaya çalışıyordu. Ne olduğunu anlayamamıştı, karısı çok korkmuştu, trenin devrildiğini sanmışlardı.

Kondüktör olanlardan dolayı adamdan özür dileyip yarım saat içinde kapılarına yeni bir cam takılacağını söylerken, ben de kendi kompartımanımın kapı numarasını -ikinci bir yanlışlığa mahal vermemek için- iyice kontrol ettikten sonra kapı kulpuna bastırıp açmak için zorladım. Çantamı yere ayaklarımın dibine koyup ceplerimde anahtar arıyormuş gibi yaptım. Anahtarı ceplerimde bulamayınca, bulamadığımı oradaki insanlara iyice gösterdikten sonra tekrar kapının kulpunu tutup yukarı aşağı bastırıp, asılıp ittirerek açmaya çalıştım, fakat haliyle başarılı olamadım. Sonunda kondüktör durumumu fark edip yanıma geldi.

"Anahtarımı bulamıyorum," dedim, ellerimi kapının kulpundan çekerek. "Restorana gidip yemek yedim, dönüşte baktım ki anahtar cebimde yok."

Kondüktör yan yana iki kompartımanda yaşanan olayları garipsemiş gibi yüzüme baktı, fakat bana yine de anlayışlı davranıp, "Restoranda düşürmüş olmalısınız," dedi.

"Olabilir," dedim, beklediğim tepkiyi alıp rahatlayınca.

"Oraya bakalım," dedi. "Bulamazsak size yedek anahtarı getiririm. Böyle durumlar için her vagonun bir yedek anahtarı var zaten."

Birlikte, dar koridorda, restoranın bulunduğu vagona, trenin kış tarafına doğru, yere baka baka yürüdük.

Anahtarı bulursak kondüktör yedek anahtarla beni soymaya gelir mi? diye düşündüm. Başımı kaldırıp yüzüne baktım. Bütün ciddiyetiyle, koridorun karanlık köşelerinde anahtarı bulmaya çalışırken öyle saf bir hali vardı ki bu sarhoş halimle bile onun kafasını, gözünü yarabilirdim. Boğazına yapıştığım gibi alırdım altına. Kolunu bacağını kırar, kaldırıp kompartımanın penceresinden Balkan Dağları'ndaki bir uçuruma yuvarlayıverirdim.

"Koridorda düşürmemişsiniz," dedi, restoranın kapısına geldiğimizde. "Bir de içeriye

bakalım, belki garsonlar bulmuştur.”

İlk gelişimde sormadığım iyi olmuş, diye düşündüm, kondüktör restoranın kapısından girip garsonlara sorarken.

Görmemişler. Hep beraber benim oturup yemek yediğim masanın altına, üstüne, diğer masaların etrafına, sağına soluna baktık. Kondüktör anahtardan iyiden iyiye umudunu kesince, biraz sonra yedek anahtarı getireceğini söyledi. O öbür yöne doğru yürürken ben de restorandan çıkıp kompartımanımın bulunduğu tarafa yöneldim.

İnsanlar biraz önce koridorda yaşanan esrarengiz olay üzerine, camın kırılma sesini duyduklarında neler hissettiklerini birbirlerine anlatıp sonrasında yeni kompartımanlarına kapanıp, eski sessizliklerine bürünmüşlerdi.

Camını kırdığım kompartımandaki kadın ve adamla göz göze gelmemeye dikkat ederek, kendi kompartımanımın kapısına kadar sessiz adımlarla usul usul yürüdüm. Çantamı yere koyup ceketimin cebinden Sirkeci garından aldığım Gelincik marka sigara paketini çıkardım. Bir tanesini dudaklarımın arasına kısırdım. Sesini duymasınlar diye, kibriti yumuşak bir bilek hareketiyle bir defada yaktım. Daha ilk nefesi çekip kibriti söndürmeden, kırık camdan kafasını uzatan adamla göz göze geldim. Sanki camı benim kırdığımı anlamış gibi bakıyordu. Bir şeyler söylemek istedim fakat ağzımdan bir ses çıkmadı. “Sarhoştum,” demeyi geçirdim içimden. ‘Evet çok büyük bir yanlışlık bu benim yaptığım, tamam tamam kabul ediyorum, sadece yanlışlık denmez bu benim yaptığımı büyük bir sakarlık bu yaptığım, peki tamam gerçeğini söylüyorum, evet kabul ediyorum aptallık bu benim yaptığım. Nasıl içiniz rahatladı mı şimdi, affettiniz mi beni, hadi sarılıp barışalım şimdi. Bu genç ve güzel hanım sizin karınız mı? Neyse biz asıl meselemize dönelim. Param var, verdiğim zararı Orient Express’in sahibi Wagon’s Lits Şirketi’ne öderim, size de bir sigara ikram etsem, ne kadar nazik biri olduğum hakkında bir karara varıp, beni affeder misiniz? Bu güzel hanım karınız mı diye sordum biraz önce duymadınız sanırım.’

Adamla göz göze gelince başımla selamladım onu. O da karşılık verice yanına doğru birkaç adım atarken ceketimin yan cebinden sigara paketini çıkardım. Dudaklarıma kısırdığım sigaramın dumanının gözlerimi yakmasına aldırmadan, bir elimde tuttuğum sigara paketinin kapağını diğer elimle açıp alması için adama uzattım. Beş saniye önce somurtarak, ‘camını sanki ben kırmışım gibi’ nefretle bakan, uykusu kaçmış, saç başı dağınık, pijamalı adam, benim nazik ikramıma kibarca tebessüm ederek karşılık veriyordu. O teşekkür edip sigarayı dudaklarının arasına götürürken, ben de paketi ceketimin yan cebine koyup hemen ardından kibriti çıkardım. Kibrit çöpünü kutuya sürtüp ateşleyerek sigarasını yakarken, onun aleve ve sigarasının ucuna dikkat kesilmesini fırsat bilip, kompartımanın içine baktım. Yorganı ve çarşafı dağılmış yatağın kenarında pembe geceliğinden vücut hatları belli olan, ancak on dokuz, yirmi yaşlarında, güzel bir kadın oturuyordu ve sanki camlarını kıranın ben olduğumu anlamış gibi kuşkuyla bana bakıyordu. Adam ilk nefesten sonra parmaklarının arasına aldığı sigarayı dudaklarından çekti.

“Geçmiş olsun Mösyö, yolculuk Paris’e mi?” diyecek oldum fakat sonra vazgeçtim. Sigaramdan yeni bir nefes çekerken, sanki ona söyler gibi, içinde Prens Mustafa’nın, Ünzile’nin, Ertuğrul Hoca’nın, Muttalip’in ve Sami Günzberg’in adları geçen hikâyemi bir

çırpıda özetleyecek cümleyi içimden söyledim: "Ben Paris'e gidiyorum!"

Kibriti cebime koyduktan sonra elimi uzattım.

"İsmim Jean!" dedim, gülümseyerek. İçerideki kadının güzelliğini daha yakından görünce, sigarasını yakarken, çok kıskandığım bu adamı içimden önce kel kafasına bir şaplak indirmek, sonra tükürdüğüm suratına çaktığım yumrukla onu kompartımanın ortasına, cam kırıklarıyla dolu dösemeye yuvarlamak geçmişti.

Camsız çerçeveden kafasını geri çekip hemen ardından bana elini uzatırken söylediğine göre onun adı da Leon'muş. Bizimle ilgilenmeden, kompartımanın loş ampulünde, kapağında Alexandre Dumas - Üç Silahşorlar yazan kitabı okumakta olan kadının adı da Clotte'muş.

Sanki kitabı okumuyor da, sırf yüzüme bakmamak için sayfanın üzerindeki uçsuz bucaksız satırlar ve kelimeler arasındaki tek bir harfe, o harfin tırnağına ve kıvrımlarına bakıyordu. İsminin söylendiğini duyunca başını çevirip, gülümseyerek önce Leon'a, sonra da bana baktı. Adamın parmağıyla gösterip işaret ederken ismini söylediği Clotte de onun karısıymış. Hayır, daha sonra belki uğrayabilirlermiş, fakat onlar şimdi Paris'e değil, Viyana'ya gidiyorlarmış. Ne de olsa balayına çıkmışlar. 'İyi gidin bakalım,' dedim içimden. Fakat bu haksızlığın sebebi neydi? Keşke ağzıma geldiği gibi söyleseydim de adamın sinirden kalp atışları yükselseydi. "Ya öyle mi, fakat bu genç ve güzel bayana koca olamayacak kadar yaşlı değil misiniz? Ah mösyö Leon, çok affedersiniz, ne aptalım. Lütfen özrümü kabul edin, az evvel içimden geçenleri söylemeden edemeyeceğim, tanıdıkça beni daha iyi anlayacaksınız, evet ben çok açık sözlü biriyim. Ben bu küçük hanımı sizin kızınız sanmıştım. Üstelik yalnızken değil, fakat bu güzel hanımla yan yana durunca çirkinliğiniz daha bir belirgin hale gelmiyor mu? Bahse girerim ki saçlarınız dökülüp kafanız böyle cascavlak kalana kadar geçen süre eminim hanımefendinin yaşından daha uzundur." Sarı saçlı, taptaze, bir o kadar da bu güzel yaratığın bu sözlerimden sonra en azından yan gözle bakıp bana küçük işveli bir tebessüm göndereceğinden emin olsaydım, kel kafalı ihtiyardan duyacağım esaslı bir küfre rağmen bu patavatsızlığı yapmaktan geri durmazdım. Bu nedenle hemen başka bir konuya geçtim. "Kaç paran var senin?" diye sordum, ayakkabımın kenarıyla yerdeki cam kırıklarını koridorun kenarına iterken, karşımda sigarasının dumanını yüzüme üfleyen adama değil de, hayalimde o zavallı haliyle bana, gençliğime, belki de yakışıklılığımıza, bakan Leon'a. Sanki bu aklımdan geçenleri hissetmiş gibi hemen anlatmaya başladı mösyö Leon. Demir tüccarıymış. İyi kazanıyormuş. Evlendikten sonra yurtdışında balayı yapabilecek kadar çok kazanıyormuş. Vatandaşı olduğu Türkiye'de, her ne kadar dininden ve ırkından dolayı ona ecnebi gözüyle baksalar ve dün Rumların başına gelenler bir gün Yahudilerin de başına gelir mi, diye korksa da, şu ana kadar öyle bir olay yaşanmamış.

Anlatırken sürekli gözümün içine baktığı için zoraki kafamı sallayıp onu onaylıyor, kıpırdayıp duran omuzlarının arkasından pembe bir leke olarak görebildiğim kadının yüzüne ve bedenine, cesaret edip bir türlü bakamıyordum. Beni hiç ilgilendirmeyen hikâyesiyle başımı daha da ağrıtmaya devam edecekti ki, koridorun ucundan kondüktör göründü. Arkasından koltuğunun altında cam taşıyan bir başka adam daha geliyordu. Leon sözü sevdiği yemeklere kadar getirince, gevezeliğinden sıkılıp koridorun öbür ucundan gelenleri gösterdim ona. O ise kondüktörün gelmesini hiç umursamadan,

gösterdiğim tarafa bir kez ilgisizce baktıktan sonra sözüne kaldığı yerden devam etti.

'Ey güzel yaratık!' diye içimden geçirerek baktım hâlâ içeride yatağın kenarına oturup elindeki romanı okuyan kadına bakarak. 'Birazdan camınız takılıp, kapınız kapandıktan sonra, bu çirkin adam senin de başını böyle boş mevzularla şişirecek mi? Ben onun yerinde olsam günün en fazla yarım saatini konuşmaya ayırırdım. O sürede de bir ayna gibi karşında durup, bana verdiğin ilhamla sadece senden, güzelliğinden ve yeryüzünde bir eşinin daha bulunmadığından bahsederdim sana.'

Kondüktör yanıma iyice yaklaşınca Leon kapıyı açtı. Bu kısacık sürede göz göze geldiğim Clotte'un aklımdan geçenleri anlaması için o anda uydurduğum bir duayla Tanrı'ya yalvardım.

Restorana giderken koridordan geçenlerin bahsettiği sarışın kadın kesinlikle Clotte'tan başkası olamazdı. Sonunda onu görme umudumu yitirdiğim bir anda, sanki ilahi bir ses bana, "İşte burada!" diyerek camı kırmamı emretmişti.

Camı getiren adam çerçevede kalan cam kırıklarını temizlerken, kondüktör beni görünce aklına bir şey gelmiş gibi elini pantolonunun cebine soktu. Sonra bir sihirbaz gibi avcunda beliren anahtarı bana uzattı. Kompartımana girmek istemiyordum. Salak durumuna düşme pahasına kafamda yeni fikirler tasarlıyordum. Koridorun penceresi açık olsa, tren girdiği virajın sarsıntısıyla beni savursa ve elimden fırlayan anahtar gecenin karanlığına uçup gitse. Tüm bunlar aklımdan geçerken sanki düşündüklerim olmuş gibi, bana aptal aptal bakacağını tahmin ettiğim kondüktörün yüzü gözümün önüne gelince, oradakilere fark ettirmeden gülmeye başladım. Ancak kapımı açarken Clotte bu halim karşısında ne hisseder diye düşününce, gülmekten vazgeçtim. Anahtarı kilit yuvasında bir kez döndürüp kapıyı açtım. Yerdeki çantamı aldıktan sonra koridorda kalanlara "iyi geceler," dileyip içeri girdim.

10 Güzel cariyeye, nam-ı diğer Mukaddes

Unuttuğum, en son neresinde kaldığımı dahi hatırlamadığım hikâyeme devam etmeme gerek kalmamıştı. Sefirlerin, şehzadelerin, paşaların ve hatta Sultan'ın bile akli, karanlık İstanbul gecesine Beşiktaş'ı cayır cayır yakarak pahalı bir aydınlık veren dışarıdaki yangında kalmıştı.

Benim perdenin arasından bakan güzel cariyeyi süzdüğümü gören Haremağası'nın bana nefretle bakan gözlerini görmemek için bakışlarımı hemen başka bir yöne çevirdim. Dışarıdaki yangının pencereden yüzüme vuran ışığından ziyade, güzel cariyeyi gördükten sonra içime düşen ateşti beni yakıp önce kora, ardından küle çevirdi. O an aniden tutuşup her yerimi usul usul saran içimdeki o yangına bir türlü mani olamıyordum. O güzel yüzün ve gözlerin devamını aklımda tasarladığımda, dar omuzlu, ince belli, geniş kalçalı, on dört, on beş yaşlarında genç bir Habeş kadınının hoş vücudu çıkıyordu ortaya. Hikâyemi anlattıktan sonra alacağım mükâfat ve takdir, anlatacaklarım daha bitmemiş olsa da, üç beş saniye tülün arasından gördüğüm bu güzel kadının yüzüymüş meğer diye düşündüm. Bu gece benim anlattığım bu masal hayatımda anlattığım en pahalı masalmış diye düşünecektim daha sonraları. Haremağası o güzel cariyenin gözlerini açık bırakacak şekilde bir peçe gibi yüzüne tuttuğu tül perdeyi fark edince kapkara elini hışımla uzatıp yırtarcasına çekip kapattı.

İlk defa o an sarayda birkaç gün önce benim için çıkarılan; kafadan hafif çatlak dedikodusundan -bu güzel kadın da haberdar olmuştur diye düşünüp- utandım ve demin yarıda kalan masalım da dahil olmak üzere her şeyimden yerin dibine girercesine utandım. Sandığınız gibi âşık olmak insanı dalgın yapmıyor; tam tersi, paldır küldür, etrafınızı bile görmeden yaşayıp giderken birden sanki bir şey hatırlamış gibi insanı kendine getiriveriyor. Görünce yüzünüzü kızartan o kişiden, sizden haberdar olmasa da utanırsınız. Onun da sizi fark edip seveceği gün gelsin diye umutla ve de sabırla beklersiniz. Yüzüne karşı olmasa da hayalini gözünüzün önüne getirip "Seni seviyorum! Seni seviyorum!" diye mırıldanırsınız ama bunun asıl meali; sizin de çok iyi bildiğiniz gibi: "Beni sev, yalvarırım beni sev!" demekten başka bir şey değildir.

Bütün gece, ertesi gün ve daha ertesi gün, Beşiktaş yangınından arta kalan kurum kokusu anlattıklarımın konulan bir nokta gibi Yıldız'ın üzerinde öylece asılı dururken, bir daha göremediğim, o görmeyi hiç umut etmediğim o güzel cariyenin hayaline, dilime dolanan şu nakaratı mırıldandım; "Beni gör! Ne olur beni fark et!"

Anlattığım hikâyeyi, yarıda kalana kadar sahnede yaptığım taklitleri düşündüm; iyi miydim? Bu soruyu orada bulunan sadece bir tek kişiye sormak isterdim. Hayır, tabii ki Sultan'a değil.

Hikâyemin yarım kalmasını uğursuzluk diye nitelendirmeme yol açan saçma sapan düşünceler dolaşmaya başlamıştı kafamda. Sanki bundan sonra hiç hikâye anlatamayacakmışım gibi bir duyguya kapılıyordum; üstelik benim yaşadığım ve bundan sonra yaşayacağım hayatı başkaları hüznünlü bir meddah masalına çevirip anlatacakmış gibi geliyordu. Bu bir karpuz satıcısının, içinin kırmızı olduğundan habersiz yeşil kabuklu bir karpuzla dönüşüp, tezgâhta satılmayı beklemesi gibi korkunç bir şeydi.

Aslında bütün bunların nedeninin o güzel cariyeye duyduğum imkânsız aşk olduğunu da biliyordum. Beşiktaş'ta tulumbacıların tüm gayretlerine rağmen, birçok evin ve dükkânın cayır cayır yandığı o uğursuz geceyi takip eden günlerde, onu uzaktan da olsa görebilme umuduyla, defalarca yolumu kaybetme pahasına, sarayın soğuk ve karanlık koridorlarında boşu boşuna dolaşıp durdum.

Aramalarım sonrasında bulmayı planladığım sadece o değildi tabii ki. Zira tül perdenin önünde bekleyen haremağası, namahreme baktığım konusunda ağzından en ufak bir şey kaçırarak olursa, sarayın kapısından cansız çıkmam işten bile değildi.

Size Beyoğlu Yosması Kamelya'nın başına gelenleri anlatayım da korkularımın yersiz olmadığını anlayın. Çünkü Kamelya'nın başına gelenler tam da burada, benim hikâyemin tam da bu safhasına cuk oturacak niteliktedir, dinleyince bana hak vereceksiniz. Bu saraya geldiğim günden beri geçen zaman içerisinde şunu anladım ki, Yıldız'da yaşayanların yegâne ilacı dedikoduuydu. Kimden çıktığı anlaşılmayan, kulaktan kulağa gezerken dallanıp budaklanan, saray duvarlarının dışında yaşananlara ait hikâyeler anlatıyordu burada yaşayan insanlar birbirlerine. Ortaya son atılan dedikodu dinleyeninin de anlatanın da kanını donduracak kadar korkunç olsa bile, insanlar içlerini gıcıklayan, anlatıp başından savma, dinleyip meraktan kurtulma duygusuyla, Padişah'ın kızı Zekiye Sultan ile damadı Nurettin Paşa'nın ismini kulaktan kulağa, dudaktan dudağa, sarayın karanlık köşelerinde zikredip dört nala ha babam dolaştırıp duruyorlardı. Hikâyeyi dinleyen herkesin kafasında tek bir düşünce oluşuyordu; Sultan'ın etrafındaki değil bir kadına, bir erkeğe dahi yaklaşmak ölüm tehlikesiyle eş değerdi. Herkes hikâyenin başından sonundan farklı bölümler anlatıyordu. Beyoğlu Kalyoncukulluğu Sokağı'nın güzel yosmalarından Kamelya, annesi, uşağı ve köpeğiyle birlikte evinde ölü bulunmuştu. Bu olaydan bir vakit önce Zekiye Sultan'ın sinirle Yıldız Sarayı'nın kapısından girdiğine şahit olanlar vardı. Dedikodunun can alıcı noktası, Zekiye Sultan'ın kocası Nurettin Paşa'nın Kamelya'nın âşığı olmasıydı.

Benim ne dedikodu dinleyecek ne de anlatacak vaktim ve de dermanım vardı. Beni hiç mi hiç ilgilendirmiyordu bu yüksek sosyete dedikoduları. Benim derdim başımdan aşkıydı. Çünkü ben o gecedan sonra uzun bir süre yüzünü göremediğim güzel Habeş cariyenin uğruna, meçhul bir dudaktan çıktıktan sonra veba ya da verem gibi bedenime yayılıp umarsız bir hastalığa dönüşmesi muhtemel emri, çaresiz, ister istemez metanetle karşılamaya hazırlanıyordum. Ben böyle kendi yağım la kavrulup, kendi derdimle avunurken sarayın diğer sakinleri Nurettin Paşa'nın ve Kalyoncukulluk güzeli, Rum cemaatinden Kamelya namı Eleni'nin felaketini, şifa uman bir hasta gibi kendi gündelik dertlerinin üzerine merhem gibi usul usul ovalaya ovalaya, tadını çıkara çıkara sürüyorlardı. Bereket, sessiz ve korku içinde geçen, bana kimsenin ilişmediği günlerin sonrasında anladım ki, işlediğim kabahatin cezasını, haremağası canımı alacakmış gibi fırlattığı bakışlarıyla anında vermişti. Günlerce boş yere sarayın kuytu köşelerinde dolaşıp, güngörmez loş odalarında ödüm bokuma karışarak korkuyla haybeye beklemişim.

Beni asıl korkutan, ne o güzel gözlü cariyenin ulaşılmazlığı, ne de sevdamın bana 'çatlak' yakıştırmasını uygun görenlerin diline düşmesi idi. Her ikisi de tabii ki beni endişelendiriyordu, fakat aklımı asıl kurcalayan düşünce; beni bugüne kadar hiçbir kadının ciddiye almamış olmasıydı. Parayla koynuna girdiğim yosmaları saymıyorum, onlar hariç.

Karşısına aldığı kalabalığa yalan üstüne yalan uyduran bir meddahın aşk fısıltılarına hangi kadın inanır? Kalbim bu soruya, daha önce bana verdiği cevabın aynısını yineliyordu: "Hiçbir kadın inanmaz; en çirkinleri bile!" İşte uykularımın kaçmasının bir sebebi o güzel gözlerse, bir diğeri de yıllardır alnıma, göğsüme, sırtıma yapıştırılan palavracı, ciddiyetsiz ve komik yaftalarıydı.

Bir de, sizleri asıl çirkinliğimden haberdar edeyim de endişelerime birazcık hak verin. Hayalinizde hepiniz mutlaka beni bir şekilde canlandırılıyorsunuz, fakat hiç dişleri olmayan biri gelmedi değil mi gözünüzün önüne? Zaten suratımın ortasındaki o karanlık kuyuyu ilk defa gören herkes şaşırıyor. Genç yaşında nasıl bu hale geldim diye, beni tanımayan herkes arkamdan gizli gizli 'vah vah' çekip dizlerini dövüyor. Belki bir de böylesi bir hastalık kendilerine de musallat olmasın diye 'tü tü tü' yapıp, baş ve işaret parmaklarıyla önce kulak memelerini tutup sonra tahtaya vuranlar bile vardır belki, fakat ben görmemişimdir. Neyse boş verin siz şimdi onları, biz esas mevzuumuza dönelim. Evet, efendim, ne diyordum? Hah, evet. Bir mesleği icra ederken diğer bütün rakipleri alt edip geçmek öyle kolay değildir tabii. Hele bir de benim gibi maharetinizi orta yerde gösteriyorsanız, işiniz sandığınızdan da zordur yani. Benim rakiplerim, yani size daha önce bahsettiğim kendilerini meddah sanan yeteneksiz şahsiyetler, yaşlı bir kadının ve yaramaz bir çocuğun mimiklerini, hatta seslerini o kıllı sakallı erkek suratlarıyla, kalın sesleriyle taklit etmeye çalışırlarken; ben ağzımdaki otuz iki dişimin tamamını Dişçi Joseph'e kerpetenle birer birer söktürüp onları çoktan geride bırakmıştım zaten. İyi bir meddah olmanın diyetini böyle dişsiz bir hayat yaşayarak ödüyorum şimdi ve hâlâ da ödemeye devam ediyorum. Yemek yerken çok zor oluyor benim için, bazen de böyle bir kadına âşık olup ona açılıp, aşkımı ilan etmek isterken tahmin edemeyeceğiniz kadar ıstırap çekip, birazına kendi isteğimle sebep olduğum çirkinliğime pişman oluyordum. Böyle konuştuğuma bakıp da akşam sabah günde dört öğün âşık olup bu güzel hissi ayaklar altına alanlardan sanmayın beni.

Şuna da şahit oldum ki; Sultan olsanız fayda değil. Aşk, ne saltanat, ne mal mülk, ne de yetenek dinliyor. Zira bu günlerde Yıldız'da kulaktan kulağa gezen, daha taze yaşanmış öyle bir hikâyeye anlatılıyor ki benim kırk yalanı kuyruklarından bağlayıp uydurduğum hikâyeleri biraz geç de olsa doğrular nitelikte. İsmine ve makamına bakmadan yaşlı diye Sultan'ı reddedip, genç ve yakışıklı bir şehzadeyle evlenmeyi kafasına koyan Dürrüyekta isminde bir cariye, çırağ edilip saraydan sürgün edilmekle cezalandırıldıktan sonra, yüzü çiçek bozuğu, çirkin bir hünkâr çavuşuyla evlendirilmişti. Zavallının bu cezayı onuruna yediremeyip, gelin giderken kendisini Hereke'de trenden atmak istemesi, beni korkuttuğu kadar sevindiriyordu da. Evet, korkutuyordu. Çünkü Osmanlı'nın koskoca Sultanı'nı beğenmeyen cariyeler benim gibi bir meddahı niye beğensinler, değil mi? Evet, sevindiriyordu. Çünkü on beş günde bir saraya gelip, hareme yaşmak, ferace, eşarp, fistan, entari ve eliş satan yaşlı Çingene bohçacı kadından, bir kese bahşişe isminin 'Mukaddes' olduğunu öğrendiğim o güzel cariyenin, Dürrüyekta'ya verilen cezanın korkusuyla, bir gün eğer saraydan kapı dışarı edilirse, çirkinliğime filan bakmayıp beni kocalığa kabul edebileceğine dair içimde azıcık da olsa umut ışığının yanmasına sebep oluyordu.

İstanbul sokaklarını sırtındaki bohçalarla sabahtan akşama kadar arşınlayıp, kapı kapı

dolaşan ve inanılmaz derecede birbirlerine benzeyen bu Çingene satıcı kadınlar; kapı aralığında ve kafes arkasında, hemcinslerine eliş, fistan satmanın yanında aşk meşk mektubu taşıma görevini de yerine getiriyorlardı. Kendileri için değersiz fakat alıcıları için paha biçilmez olan en fazla üç beş kelimelelik bilgiler satmak gibi önemli bir maharetleri daha vardı. Yaşlı ve çirkin oldukları kadar domuz gibi de ketum olduklarını bildiğimden, bohçacı yanımdan uzaklaşıp karanlık koridorda kaybolurken satın aldığım bu güzel ismi, gönül rahatlığıyla birkaç kez sadece kendi duyabileceğim şekilde "Mukaddes, Mukaddes," diye mırıldanıp, beynime, kalbime ve vücudumun bütün azalarına ezberlettim.

Benim o güzel cariyenin yüzünü tekrar görebilme ümidiyle saray duvarları arasında dolaştığım ve ismini öğrenmekle yetindiğim günlerde, sarayın casusları iki adım ötede çıkan yangının asıl amacının Sultan'ı hedef alan bir suikast olma ihtimali üzerinde çalışıyorlardı. Muhtemelen birçok masumun başını yakacak olan, buruşuk kâğıtlara kargacık burgacık karalanmış jurnalleri Daire-i Hümayun'a taşıyıp duruyorlardı.

Her köşe başını, her kapısını silahlı askerlerin koruduğu bu sarayda, insan kendini bir gün güvende hissediyorsa, ertesi gün mutlaka hafif de olsa bir korkuya kapılıyordu; zira herkesin bildiği fakat dile getiremediği bir gerginlik yaşanıyordu. Bu gerginliğin kaynağı Balkanlar'da küçük çapta da olsa yaşanan çete savaşlarıydı. Osmanlı'nın sonuna eklenen 'İmparatorluk' sıfatı günlük konuşmalardan çıkmış, sadece okullarda okutulan tarih kitaplarının satır aralarında kalmıştı. Halkın ilaç için yakın geçmişe bakıp övünebileceği yegâne şey; birkaç uyanığın matbaaya bir paraya bastırıp on paraya ahaliye satıp yolunu bulduğu, yüzlerce yıl önce Viyana kapılarına kadar süren kahramanlıkları anlatan destanlardı. Yirmi gariban ana babanın cepheye gönderdiği on evladın şehit olması tek bir işe yarıyordu; her gün semirmiş göbekleriyle önümden geçen paşaların göğsüne parlak ve yaldızlı yeni bir madalya daha takılmasına!

Yıldız Sarayı'ndan izinli ayrıldığım gün, ilk işim Çemberlitaş'a gidip Eski Tavuk Pazarı'nda saraya cariyeye temin eden Esirci Emine ile Hüseyin'i bulmak oldu. Hem Hüseyin'e hem de Emine'ye tarif ettiğim halde Mukaddes'i hatırlayamadılar. Daha sonra yıllardır tuttukları esir defterindeki isimlere tek tek bakmamıza rağmen, eski sayfaların hiçbir satırında da aradığımız isme rastlayamadık.

"Zaten," dedi, esirci Hüseyin defteri kapatıp başucundaki tozlu ahşap rafa yerleştirirken, "Satın alanlar isimlerini genellikle değiştiriyor, yazıldıysa bile satılmadan önceki ismi düşülmüştür sayfaya."

Yaklaşık elli yıl önce Frenk diyarlarında imzalanan bir anlaşmaya göre, köle tacirliği yasaklanmış olmasına rağmen, saraya cariyeye ve hadım tedarik eden bu kişilere kimse ilişmiyordu. Herkes neyin ne olduğunu bildiği halde, ellerinde bulunan cariyeleri ve hadım çocukları yanlarında çalışan hizmetçiler olarak tanıtıyorlar, satabildiklerinin tüccarlığını yaparlarken, satamadıkları güzel kızları fuhuşta kullanıyorlardı. Cariyeyi alan kişi onu yatağına alarak yatıp kalkıyor, nefisini köreltip işini gördükten sonra da birkaç gün içinde getirip, "Bana yaramaz, uykusunda horluyor, sayıklıyor," gibi yalan sebepler sıralayıp başından defediyordu. Bu laflar dışarıya karşı formalite icabı, millet duysun diye söyleniyordu. Sağda solda ağzından bir şey kaçırıp başlarını belaya sokmasın diye, kızın da ya koluna bir bilezik ya da parmağına bir yüzük takıyorlardı. Bir zamanlar Kafkaslar'dan Gürcü ve Çerkezler'in kızlarını getirip sarayda haseki kadın ya da valide sultan olup

hayatını kurtarsın diye, kendi elleriyle esir pazarlarında sattıklarına dair hikâyeler de, son zamanlarda ortaya çıkan fuhuş söylentileri yüzünden, artık anlatılmaz olmuştu.

Esirci Hüseyin, aradığım genç cariyenin ismini bulamayıp elindekileri göstermeyi teklif ettiğinde aklıma bunlar geldi. Duvarlarındaki çerçeveli levhalarda, Keykâvus ve Gelibolulu Mustafa Ali'nin cariyeye ve hadım alıcılarının, cariyeye alacaksın şurası kırmızı, burası beyaz, endamı şöyle, teni böyle olsun; hadım alacaksın dudağı sarkık, eti kayış gibi yağlı, gözleri de pörtlek olsun şeklindeki öğütlerinin yazılı olduğu esirci dükkânından çıktım. Eşikten adımımı atarken geçmişte bir gün bir ihtimal, ismi başka cismi aynı Mukaddes'in de bu kapıdan adımladığını düşünerek kendimi dışarıya, sıra sıra baharatçı, kalaycı, bakırcı ve başmakçı dükkânlarının bulunduğu sokağa attım ve aşağı Tahtakale'ye doğru yürüdüm.

O günün akşamı Yıldız'a geri döndüğümde duyduğum haber az kalsın beni heyecandan öldürüyordu. Cariyelerden biri besbelli kafayı oynatmış; Sultan'ın marangozhanesini göz göre göre, gündüz vakti ateşe verip cayır cayır yakmıştı. İşin aslını hemencecik öğrenmek için 'Vay alçak!' diye söze başlayıp, bir yandan da içimden mırıl mırıl, bu cariyenin Mukaddes olmaması için dualar ederken, bana haberi veren Gevheniz Kalfa'ya kim olduğunu sormuştum. Allah'ıma şükürler olsun ki bu deliliği yapan Mukaddes değildi, fakat ben, marangozhaneyi yakan cariyeye ceza vermelerini beklerken maaş bağlandığını ve saraydan çırağ edilip gönderildiğini duyup, üstelik bu vakadan üç beş gün sonra sarayın kapısından kupa faytonla çıktığına şahit olunca, ilk duyduğumda Mukaddes olmasın diye dua ettiğim için kendime kızdım.

Eminim ki yangın çıktığı vakit esirci dükkânında değil de Yıldız'da bulunmuş olsaydım, yangını söndürmeye koşmak bahanesiyle gözlerimle camları çerçeveleri tarayıp, Mukaddes'i görme umuduyla herhangi bir tül perdenin kıpırdamasını bekleyecek ve nihayetinde onun yine marangozhanenin alevinden parlamış, ürkek gözlerini uzaktan da olsa bir kez daha görecektim.

Soğuklar bastırıp mevsim usul usul kışa dönerken kimsenin kolay kolay kapı dışarı çıkmaya cesaret edemediği günler gelip İstanbul'un üzerine çöktüğünde kendi isteğimle bir uğraş edinmeye karar verdim. Güneşin yüzünü günlerce haftalarca göstermediği; yağmurdan ve kardan göz gözü görmediği; akşamın erken indiği, soğğun adamı kıstırdığı yerde tekme tokat dövdüğü bu zemheri ayında insanlar, özellikle de çocuklar masallara, uydurma hikâyelere gerçek hayattan daha çok ihtiyaç duyuyorlardı. Sis ve karanlığın içinde gözlerin iki adım ötesini zor seçip, anca görebildiği vücutları ayazdan uyuşup dünyada kendilerinden başka kimselerin yaşamadığına olan inançları artık iyiden iyiye artmaya başladığı vakitlerde ben küçük şehzadelerle, Habeş Çöllerinden yakalanıp getirilen küçük zenci çocuklara Çit Kasrı'ndaki dairemde pöstekime kurulup masallar anlatmaya başladım. İleride bir gün Osmanlı Sultan'ı olmaya namzet çocuk şehzadeler ve onların haremde namuslarının bekçiliğini yapacak olan -ilk hadım Frigyalı çoban Aris'in izinden giden- küçük zenci çocuklar insanların mutlu yaşadığı palavrasını sık sık yinelediğim uzak diyarlara ait ve sonu her defasında güzel biten masallarımı büyük bir merak ve ilgiyle dinliyorlardı.

Yine o gün masalımı itiraz etmeyecekleri ve anlayabilecekleri bir sonla bitirip nargilemin sönen tömbekisinin üzerine mangaldan maşayla kavradığım kor parçasını yerleştirirken, şehzadelerle hadım çocukların her zamanki sessiz ve terbiyeli duruşlarının aksine, kıpır

kıpır yerinde duramaz bir halde, birbirlerine dirsek vurup 'Sen sor! Sen sor!' diye kıkırdadıklarını fark ettim. Onları cesaretlendirmek için gülümseyip, göz kırptıktan sonra kafamı iki yana salladım. Şehzadelerden biri yüzünü kızartıp konuşmaya niyetlendi ve yanında gülmeye devam edip yuvarlanan kardeşinin dizine bir yumruk indirmeyi ihmal etmeden, aklına yazdığı kafiyeli bilmeceyi yüzüme bakmadan bir defada sordu: "Sarıdır safran gibi, okunur Kur'an gibi, ya bunu bilirsin, ya da buradan gidersin."

Sabah sarayın bir ucunda hapsirsam akşama kalmadan nezle olduğumu başkasının ağzından duyacağımı bildiğimden, bu bilmece beni şaşırtmamıştı. Marangozhaneyi ateşe veren cariyeye saraydan kovulalı daha iki gün olmuştu. Maaş da bağlansa sonuçta Yıldız'dan kovulmakla cezalandırılan cariye'nin düştüğü durumu işaret eden, onun gibi yaramazlık yapmaya niyetli olanları caydırmak için muhtemelen harem'in yaşlı kadınları tarafından uydurulmuş bir bilmeceydi bu.

Onlar benden bilmeceyi yanıtlamamı beklerken ben onlara başka bir soru sordum. 'Söyleyin bana güzel çocuklar,' der gibi tebessümle ve umutla baktım her birinin yüzüne, 'Söyleyin hadi, kimden duydunuz bu güzel bilmeceyi? Harem'in hangi güzel kadını fısıldayıp sordu bu bilmeceyi?' Her ne kadar karşımdakiler birer çocuk da olsa aklımdan geçen bu patavatsız soruyu onlara sorup, cevabını bekleyemezdim. Fakat ben kellemi koltuğa alıp o patavatsızlığı yapmaktan çekinmedim ve kimden duyduklarını soruverdim.

"Mahfiruz!" dedi, bilmeceyi sorduğu için yüzü hâlâ kırmızı olan şehzade. Bilmece'nin parçası gibi yabancı bir ismi orta yere atıp kendi aralarında tekrar gülüşüp şakalaşmaya başladılar. Ben Mahfiruz yerine Mukaddes demelerini tercih ederdim, zira o güzel ismi başka bir ağızdan duymak bile, Küçük Mabeyin'in mahremiyetini altüst etmişim gibi beni tahrik etmeye yeter de artardı bile.

Anlattığım masaldan ve onların sorduğu bilmecedan sonra şehzadeler ve küçük hadımlar az önceki uslu duruşlarından sıkılıp küçük yaramazlıklara başlamışlardı. Dışarıdan gelen gürültünün nedenini anlamak için, pencereye doğru koşup dışarıyı, karla kaplı bahçeyi seyre daldılar. "Hayırdır inşallah!" diye mırıldandıktan sonra oturduğum yumuşak kuzu pöstekisinden doğrulup, dün gecedan beri aralıksız yağın karın aydınlattığı pencereye doğru yürüdüm. Ayak parmaklarının üzerinde yükselip, birbirlerini iterek dışarıda olan biteni görüp anlamaya çalışan çocukların yanına vardım.

Kar taneleri, toz zerrelere gibi havada uçuşuyor, rüzgârın önünde sanki düşecekleri yeri kendileri belirlemek istiyorlarmış gibi savrulup duruyorlardı. Beyaz kristal kar zerrelere'nin üzerinde, dönen tekerlekleriyle kahverengi uzun çizgiler çizen, atların çektiği arabalar konvoy halinde yavaş yavaş sarayın büyük kapısından bahçeye giriyordu.

Arabaların kafesler içinde taşıdığı yükler yabancı değil, fakat garipti. Benim saraya gelip Mızıkâ-i Hümayun'a dahil olduğum günlerde, Sultan'ın önemli mevkilerdeki paşalarla beylerin listesini yaptırıp her birine Şimal-i Afrika'dan getirttiği renk renk papağanlardan hediye ettiğini duymuştum. Şimdi bilmem neden bu papağanlar, tekrar kafeslere doldurulmuş saraya geri getiriliyordu. Hep bir gagadan farklı kelimeler bağırın gürültülü yükünü kuşhaneye bırakan araba, yeni çizgiler çizerek Yıldız'ın bahçe kapısından çıkıp gidiyordu. Şehzadelerin kendi aralarında, küçük zenci hadımların yeni öğrenmekte olduğu dilde ortaya attığı, "Hastalandılar galiba, zahir bakamadılar hayvancıklara!" gibi fikirler, kuşların geriye dönüşünün asıl nedeni değildi, fakat öğrenmek için birkaç gün geçmesini

beklememiz gerekecekti.

Tahmin ettiğim gibi, papağanlar hediye edildikleri kişiler tarafından iade edilmemişti. Zaten Sultan'ın bir hediyesini iade etmek bu topraklarda kimin haddineydi? Zaptiye kuvvetleri aldıkları emri yerine getirmek için, koca payitahtta sokak sokak, hane hane gezip papağanları zorla, kavga-dövüş köşklerden, konaklardan ve yalılardan tek tek toplayıp saraya geri getirmişlerdi. Çok değil, birkaç gün sonra papağan sahiplerinden büyük bir kısmı Tophane rıhtımından bindikleri gemiler ve Haydarpaşa'dan memleketin en uzak şehirlerine bilet kestirdikleri trenlerle, istekleri dışında bir yolculuğa çıkıp sürgün gönderildiler. Ufak bir kısmı da önemli memuriyetlere getirilmeye başlanınca işin aslı da anlaşılmiş oldu. Olayı duyan herkes Sultan'ın zekâsına pes demekten başka bir şey yapamadı.

Hediye edildikleri konaklar, köşklere ve yalılarda aylarca kalan papağanlar saraya getirildikten sonra ağızlarından çıkan her kelime dikkatle dinlenmiş, renkli kuşların her söyledikleri söz hediye olarak gönderildikleri ev sahibinin defterdeki isminin karşısına not edilmişti. Bazısı üç beş kelimeyle Sultan'ı överken papağanlardan bazıları da hakaret, hatta kavgada söylenmeyecek küfürler etmiş. Sürgüne gönderilenler Sultan'a küfür eden papağanların sahipleriydi. Sultanı öven ya da hiç konuşmayıp, aptal aptal etrafa bakan papağanların sahipleri de bugünlerde bey, paşa gibi sıfatlarla önemli ve maaşı dolgun mevkilere getirilmişlerdi. Sürgüne gönderilenlere verilen bir ceza daha vardı ki o hepsinden, hatta sürgüne gönderilmekten bile beterd. Şehirden ayrılmadan önce hepsine nüfus müdürlüğüne uğrayıp kendileri için seçilen lakabı kimlik defterlerine yazdırmaları ve bundan böyle her gittikleri yerde ve girdikleri her mecliste kendilerini bu lakaplarla takdim etmeleri emredilmişti. Hepsinin nüfus cüzdanlarında isimlerinin önüne yazılan papağan ve kuş lakapları, gemiye ve trene binmeden önce kolluk kuvvetleri tarafından kontrol edilmişti. Sultan'a küfür eden zavallı papağanların akıbeti ise en az, bir süreliğine sahipleri olan şahıslarınki kadar vahimdi; Sultan'a söven papağanların hemen boyunları koparılmış, hakaret edenlerse aç bırakılıp ölüme terk edilmişti. Kuşhane çalışanlarından olumlu not alanlar tekrar eski yuvalarına iade edilmişti; ama bir iki aya kalmadan hepsi, sürgüne gönderilenlerin akıbetine uğramaktan korkan sahipleri tarafından, تنها bahçe köşelerinde ve odunluklarda gizlice öldürülmüştü.

Neyse, ben kuşla papağanla böyle vakit kaybetmek yerine kendi hikayeme geri döneyim. Fakat biliyorum yani başkası olsa bunları size anlatmaz, fakat ben utanmıyorum. Çünkü ben bir meddahım, anlatmadan duramam. Bakın kulak verin şimdi bana, kim sevdiğine yaklaşmak, onu iki adım daha yakından görmek, iki çift laf edemese bile, kokusunu yakından duymak için, ferace kuşanıp yaşlı bir kadın kılığına girip sırtına gâvur ölüsü ağırlığındaki bohçayı vurur? Peki, birileri bunları yapar da sonrasında düştüğü komik halleri sizlere anlatır mı? Eğer biraz sabırlı olur, anlatırken dişsiz ağzımda dönen dilimden öğrenmezseniz, Kâğıthane mesiresinde başıma neler geldiğini de anlatacağım sizlere.

Fakat önce Sultan Hazretleri'nin huzuruna çıkmalıyım, çünkü beni çağırılmış, "Hayırdır inşallah!" deyip oturduğum pöstekiden doğrulup ayağa kalktım. O yangın gecesi sahneden indikten ve haremağasının namahreme baktığımı ağzından kaçırmama dirayetini gösterdiğine şahit olduktan sonra, Sultan'ın karşısına çıkmaktan zerre kadar korkmuyorum. Zannımca şehzadeleri masal anlatıp eğlendirdiğim için beni takdir edecek.

Fakat huzuruna varınca anladım ki benim şehzadelere yaptığım bu güzellikten Sultan Efendimizin haberi bile yoktu, belki vardı da şehzadeler onun umrunda bile değildi. Üzerinden aylar geçmesine rağmen unutmamış; o gece yarım kalan masalın sonunu merak etmekteymiş. Eh ne yapayım ben de sallayıp uydurup, iki ay önce tiyatro salonunda başladığım masalımı Daire-i Hümayun Salonu'nda Sultan Hazretleri'nin yüzünde beliren tebessüm ve dilinden dökülen maşallah takdirleriyle tastamam, bir yarım saatte anlatıp bitirdim.

Ben güzel Mukaddes'in sadece adını öğrenebilmek için bir kese altını savurup masraf yaparken, Devlet-i Osmâniyye'nin koca Padişahının, yirmi beş yıllık emeğime ve yeteneğime biçtiği bedel, giyip eskittiği kocaman yeşil bir setreydi. Bana uzattığı hediyeyle saygıyla önünde eğilip çok beğendiğimi belirten birkaç cümleyle aldıktan sonra, hemen oracıkta, huzurunda giymeye hazırlanırken bahçedeki büyük mabeynin çatısından gelen tiz bir çığırtı duyuldu. Demek ki birkaç gün önce, Sultan'a küfür etmelerinin bedelini hayatlarıyla ödeyen, sahipleri de sürgün edilen papağanlardan bir tanesi nasılsa kaçıp kurtulmuş ve Hamidiye Camii'nin minaresinde ikinci ezanını okuyan müezzinin sesini bastırmak istercesine var gücüyle bağırıyor, beni ve Sultan hazretlerini renkten renge sokan küfürleriyle ortalığı yaygaraya boğuyordu.

"Kızıl Sultan, Kızıl Sultan!" diye küfür eden akılsız papağanın yakalanıp kellesinin koparılması yatsı ezanını bulmuştu. Evinde iki ay beslediği papağan saraya getirildiğinde sessiz kalınca paşalığa yükseltilecek Raşit Efendi özür dileyip, yemin billah etse de, paşalığı elinden alınıp hemen o gece sürgüne gönderilirken, kuşhaneden sorumlu en kıdemli kuşbaz da o gece tası tarağı eline verilip, kışına da bir tekme vurulup saraydan kovuldu.

Yıldız'da o gece hareketli saatler ve gergin bir hava yaşanırken, ben sırtıma geçirdiğim setrenin sırrını tiyatronun kulisindeki aynanın karşısında çözmekle meşguldüm. Sultan'ın bu yeşil renkli, büyük ve eski setreyi anlattığım masalın hediyesi olarak vermesi bir tesadüf değil, olayın kılıfıydı muhakkak.

Saray başkuşbazının eşyalarını bir arabaya yükleyip çıktığı, Raşit Efendi'nin paşa olarak gelip, sorgulandıktan ve ense köküne üç beş şaplak yedikten sonra efendi olarak ayrılacağı saray kapısından kupa faytonla girerken, ben setrenin koltuk altlarındaki cepleri görüp Sultan'ın planını çözmekte gecikmedim.

Bir objeye on dakika baktıktan sonra beş yüz hikâyeye uydurabilme hünerimi muhtemelen Sultan da duymuş olacak ki, koltuk altları cepli, bu tuhaf ceket de anında hikâyeleştirip ortaya yayacağımı bilerek isteğini anlatmak için böyle bir yol seçmeyi uygun görmüştü. İlk başta aldığım bu garip hediyeye canım sıkılmıştı; ama olayı çözmeme birlikte, setrenin ve koltuk altlarındaki ceplerinin üzerine kuracağım hikâyeyi düşündüm. Efendimizin o hantal görünüşünün altında aslında amansız bir silahşorun gizlenmekte olduğu hikâyesini sarayın dehlizlerinde, kapı aralarında ve bahçenin tenha köşelerinde anlattıktan ve Sultan'a yüz yüze suikast düzenlemenin ölümle eş değerde olduğunun farkına varsınlar diye, dosta düşmana gözdağı verdikten sonra alacağım asıl hediyeğin değerini düşünüp rahatladım.

Sultan Hazretleri setresinin koltuk altlarındaki tabancaları o kadar hızlı çekip ateşliyordu ki, iki ayrı zamanda anca anlatabildiğim saray tiyatrosunda başlayıp Daire-i Humayun'da tamamladığım hikâyemde sözünü ettiğim; at sırtında dörtnala giderken attıkları kementle boğaları tepetaklak yere seren Amerikalı sığır çobanları yanında yaya kalırdı. Kollarımı

koltukaltlarımda kavuşturup aniden çektiğim hayali tabancaları aynadaki aksime doğrulttuğumda, bana belki de bir sandık dolusu altın kazandıracak pahalı hikâyem, Osmanlıcanın bütün imla kurallarıyla beynimde hazır, anlatılmayı bekliyordu.

Ertesi gün, ibreti alem için tüyleri gelişigüzel yolunduktan sonra bacaklarından tepe taklak kuşhanenin kapısına asılan, soğuktan kaskatı buz tutmuş, küfürbaz papağanın ölüsü, görenleri pek güldürdü. Fakat papağanın orada asılı durması Sultan'a ettiği küfürleri hafızalarda tazelemeye yarayacağından, dün kovulanın yerine getirilen yeni başkuşbazın yaptığı bu işgüzarlık, onun da sonunu hazırladı.

Sultan'a yaranmak için papağanı öldürmekle kalmayıp, tencereye atıp haşlayacakmış gibi bir güzel tüylerini yolduktan sonra üşenmeyip kuşhanenin kapısına asan yeni başkuşbaz, başmabeyinciden suratının ortasına okkalı bir tokat yemekle kalmamış, papağanı oraya astığı gibi indirip, hemen o gün, başkuşbazlığa atanmasının üzerinden daha bir gün geçmeden Yıldız'dan siktir edilmişti.

Saray ahalisi, bir süre küfürbaz papağanın diğer papağanlardan öğrendiği küfürleri sarf ettiği; Raşit Efendi'nin aslında suçsuz olduğu ve muhtemelen kuşbazların dikkatsizliğinden dolayı, gönderilen ikinci başkuşbaza bedduasının tuttuğu konusunda yorumlar yaptılarsa da bir süre sonra papağan hayvanı hakkında ileri geri konuşmanın uğursuzluk olduğuna inandıkları için, neme lazım deyip ağızlarına kilit asıp sustular; Zümrüd-ü Anka ve Ebabil kuşu da dahil olmak üzere hiçbir kanatlı hayvan hakkında fikir yürütmemeyi tercih ettiler.

Bir papağan sürüsü iki başkuşbaz ve bir paşanın başını yediği için kuşhanede kimse başkuşbaz olmaya yanaşmadıysa da başmabeyinci gözüne kestirdiği birisini zapturaptla bu lanetli makama tayin etti. Aynı günün öğle vakti, Sultan Hazretleri'nin setresinin esrarıyla ilgili masalımı sarayın dört bir yanında birer kulağa fısıldayıp dört bir yana yaymaya hazırlanırken, insanların dilinde, -kabul etmek zorundayım ki- benim anlatmayı tasarladığımdan daha komik ve daha eğlenceli bir hikâyeye dolaşmaya başladı.

İnsanların ulu orta anlatıp dinlerken karınlarını tuta tuta kahkahalar attıkları hakikaten gülünç, gülünç olduğu kadar da hazin bir hikâyeydi bu. Şöyle ki; Erzurumlu Abdülkadir Efendi namında bir zat memleketinden kalkıp okumak, ilim ve irfan sahibi bir insan olmak için geldiği İstanbul'da kısa zamanda edindiği haylaz ve haşarı arkadaş grubu sayesinde haytallığı kendine meslek edinince, önce okulundan, daha sonra da, gece yarılarda sarhoş gidip sızdığı talebe yataxhanesinden kapı dışarı edilmiş. Memleketine böyle boynu bükük dönmeyi gururuna yediremediği için Yıldız Sarayı'nın tam da karşısında kiraladığı baraka tipi bir dükkânda, Sultan'ın dikkatini çekip saraya girebilme umuduyla müneccimliğe başlamış. Pera'da ecnebi bir tacirden aldığı teleskopla, 'gece gündüz yıldızları, fezayı inceliyorum, onlardan çıkardığım yorumlarla insanların kaderlerini okuyorum, gelecekle ilgili havadisler veriyorum,' diye kendi methini yapmaya başlamış. İnanırcı olmak için eski âlimlerin; Farabi'nin, Ömer Hayyam'ın ve İbni Arabî'nin kitaplarını da elinden düşürmüyor, iki defa semaya bakıyorsa bir defa kâğıtlara garip çizimler karalıyormuş. Fakat kısa süre sonra hareketlerinden huylananların yazdığı jurnallerden yakasını kurtaramamış. Gizli kapaklı ne dolaplar çeviriyor diye, önce kitaplarını talan edip sonra içinde ne gizliyor diye teleskoplarını kıran hafiyeler, en sonunda dükkânının kapısına 'Yıldız Gözetleme Evi' yazdığı için, Abdülkadir Efendi'yi eşek sudan gelinceye kadar bir güzel dövmüşler. Abdülkadir Efendi tabelaya yazdırdığı yıldızla, Sultan Hazretleri'nin ikamet

ettiği Yıldız Sarayı'nın bir alakası olmadığını yemin billah söylediye de fayda etmemiş. Daha sonra Jön Türkler'le işbirliği içerisinde olmadığı anlaşılırsa da Abdülkadir Efendi Yıldız'a müneccimbaşı olarak alınmamış; zira hafiyelerden yediği feci dayak sonrasında elle tutulacak tarafı ve sağlıklı düşüncecek dimağı kalmamış. Pek komik, fakat acıklı bir yanı da olan bu hikâyeyi anlatanlar Abdülkadir Efendi'nin dramını görmezden gelip, "Artık kendi kendisinin müneccimi olmuştur; zira yediği o dayaklar sonrasında gözünün önünde uçuşan yıldızları sayıyordu," diye alay etmekten geri durmadılar.

11 Demek sen beni reddettin Hevâl!

Kapıyı açacağı sırada içeride telefonun çaldığını duyunca kapanmadan yetişmek için aceleyle cebimdeki anahtarımı çıkarmaya çalıştım. 'Hevâl mi acaba? Özrünü yinelemek için mi arıyor?' diye düşündüm. Fakat hemen ardından, 'Ne kadar aptalım,' diye geçirdim içimden. "Heval beni niye arasın ki?" diye mırıldandım kendi kendime, "Numaramı bilmiyor ki!" Aceleyle cebimden anahtarımı çıkarıp kapıyı açtım. Kapıyı ittirip ayakkabılarımı çıkarmadan yürüyüp holü geçtim. Fakat yetişemedim, telefonun çalma sesi ben daha yolu yarılamaadan kesildi.

Ünzile'nin, "Yanlış numara!" diye bağırın sesini duydum sonra.

Salona girince bastonuna dayanmış, telefon ahizesi kulağında Ünzile'yi gördüm.

"Anlamıyorsun galiba, öyle birisi yok burada, yanlış numara," diye bağırdı bir kez daha, telefonun öbür ucundakine.

Yanına koşup ahizeyi elinden almak istedim, fakat vermedi. Kulağından çektiği telefonu elimden kaçırıp sertçe ankesörün üzerine vurup kapattı.

"Enis adında birini arıyormuş, edepsiz!" diye söylendi yüzüme bakıp.

"Kapatmasaydın, kimmiş arayan?" diye sordum.

Fakat o bana cevap vermek yerine yüzüme bakıp kaldı.

"Sen de kimsin?" diye sordu, "Ne arıyorsun evimde? Çık dışarı çık!"

"Gel," dedim, kafama vurmak için havaya kaldırdığı bastonundan kendimi sakınarak. Koluna girdim. "Gel götürüp yatırayım seni yatağına."

Bastonu indirip yüzüme baktı.

"Niye kestini sakalını? Kötü olmuşsun böyle. Rahmetli Ragıp Paşa'ya benziyordun o sakallı bıyıklı halinle," dedi, sonra aklına bir şey gelmiş gibi durdu. Başını sağa sola çevirip odanın içerisinde bir şeyler aradı. Bastonunun ucuyla, Hevâl gelecek diye duvarın kenarına sıraladığım fesleğen, kasımpatı ve akşamsefası saksılarını gösterirken "Hırsız!" diye söylendi sinirli bir ses tonuyla, "Sen çaldın demek çiçeklerimi!"

"Tamam onlar senin odanda duruyordu ama misafir geleceği için..." demeyi düşünürken telefon tekrar çalmaya başladı. Ünzile'yi götürüp koltuğa oturtuktan sonra koşup üçüncü çalışında ahizeyi kaldırdım.

"Kapat, yine o terbiyesizdir!" diye bağırdı arkamdan Ünzile.

Avcumun içiyle, ses gitmesin diye ahizeyi kapattıktan sonra, dönüp diğer elimin işaret parmağını dudaklarıma götürüp susmasını işaret ettim.

Mıstık'tı arayan. Biraz önce telefona bir kadının çıktığını ve yüzüne kapattığını söyledi.

"Yanlış çevirmişsin demek ki," dedim.

Nasılmışım, iyimiymişim?

"İyiyim iyiyim," dedim. Sonra hemen sordum, "Annem nasıl?"

"İyi o da, tavuklarından biri ölmüş geçen gün, ona üzülüyor," dedi.

"Kapatsana," diye bağırdı Ünzile. Oturduğu yerden bastonunu kaldırıp bana fırlatacakmış gibi salladı. "Zamane veletleri," diye söylendi sonra kendi kendine, "yeni icatlar vasıtasıyla insanlarla maytap geçiriyorlar."

Mıstık'a ses gitmesin diye ahizeyi kapattım.

"Enis'i mi soruyor yine?" diye sordu Ünzile, "Alay ediyor seninle hâlâ anlamayıp, saf saf dinliyorsun onu. Kapat şunu hadi, kapat!" Bastonuna dayanıp oturduğu koltuktan kalkmaya çalıştı, fakat başaramadı.

"Sus," dedim telefonu elimle kapattıktan sonra, "Enis benim! Kardeşimle konuşuyorum," dedim, kısıp, fakat öfkeyle. Bana öyle kırgın baktı ki gönlünü alma ihtiyacı hissettim. Bir yandan Mıstık'la konuşurken; bir yandan Ünzile'ye bakıp ellerimi ve mimiklerimi kullanarak sessiz olmasını, oturmasını işaret ettim.

"Kim o kadın abi?" diye sordu Mıstık.

Başımı iki yana sallayıp, Ünzile'ye gözlerimle yanağımdaki ahizeyi işaret ettim. Fakat Ünzile umursamaz haliyle burnunu kaşıyıp ardından bastonuna dayandı. Sonra dışarıdan gelen martı seslerini duyunca, açık pencereden esen rüzgârın arada bir savurduğu perdenin aralığından bir şeyler görmek için değil de, dışarıdaki hayattan ve akıp giden zamandan yeni haberdar olmuş gibi kafasını çevirip dışarıya, İstanbul'un üzerinden usul usul kayıp giden bulutlara baktı.

"Komşumun annesi, birkaç gün şehir dışına gidecekti bakmamı rica edip bana bıraktı," dedim, sanki bir kedi yavrusundan bahseder gibi. "Kusura bakma, ne yaptığını bilmiyor, yaşlı işte."

"Ne garip insanlar var şu dünyada, sen kendine bakamıyorsun!" dedi Mıstık.

"Hâlâ İvrindi'deki evi satmayı düşünüyor musunuz?" diye sordum, konuyu değiştirmek için.

"Hangi evi?" diye sordu.

"İvrindi'de kaç tane evimiz var bizim? Evvel ben sattırmak istemiyordum, karın da, Ayşe de, onun kocası da beni fikrimden caydırmak için az mı uğraştınız, yalan mı?"

"Paraya mı ihtiyacın var abi? Çok fazla olmasa da eğer istersen biraz göndereyim sana," dedi kaygılı bir ses tonuyla.

"Sadakaya ihtiyacım yok," deyip tersledim onu, "evi satın bana da payıma düşeni yollayın. Tamam mı?"

"Abi," dedi Mıstık, fakat bir süre susup bir şey demedi, "evi satılı neredeyse bir yıl oldu, hatırlamıyor musun? Sana da payını gönderdik!"

"Kaça sattınız?" diye sordum ve o anda, evin bir yıl önce satıldığını; gazeteden kovulmamın üzerinden bir yıl geçtiği halde hâlâ yeni bir iş bulamadığım için ve aldığım tazminatı tüketince evi satsınlar diye onlara noter tasdikli vekâletname gönderdiğimi hatırlayıverince utandım, "Kaça satmıştınız?" diye düzelttim.

"Dört milyara abi," dedi Mıstık, "dört milyara satmıştık, unuttun mu?"

"Sen zaten evvelden beri böyleydin, matematiğin, ticaret bilgin hep zayıftı. Yok, pahasına satmışsın. O ev dört milyara satılır mı be. Bedava verseydin bari, Allah'ın salağı seni. Bilen birisine danışsaydın, bir sorup soruştursaydın ya önce. Tabii aklın bir karış havada, sen zaten kasabanın sokaklarında manyak manyak dolaşmaktan başka ne bilirsin? O ev var ya o ev, su içinde yirmi milyar ederdi, hadi yirmi etmese bile ben elimi öpene on milyara satardım o evi."

"Peki, abi," dedi Mıstık kırgın sesiyle, "haklısın, ben anlamıyorum bu işlerden. Hadi hoşça kal."

"İyi iyi!" deyip kulağımdan çektiğim ahizeyi ankesörün üzerine çarpıp kapattım telefonu.

Arkamı dönüp demin Ünzile'yi oturttuğum koltuğun boş olduğunu görünce gidip odasının aralık kapısından içeriye baktım. Yatağın ucuna öylece oturmuş, bezgin, yorgun düşünüyordu Ünzile. İçeri girip yanına gidecektim, fakat sonra vazgeçtim. Salona geri dönüp dört saksıdan ikisini, kasımpatı ve fesleğeni iki elime alıp Ünzile'nin odasına götürdüm.

"Getirdim işte çiçeklerini," dedim, saksıları pencerenin çıkıntısına yerleştirirken.

"Sularına aspirin de koy, daha güzel açarlar," dedi.

"Olur olur," dedim, öteki saksıları getirmek için odadan çıkarken, "başka bir emrin var mı?" diye söylendim kendi kendime, sularına aspirin de koyacaktım. Ben aspirini kendim içmeye bulamıyorum. "Her şeyimiz tamam, bir çiçeğin suyuna koyacağımız aspirinimiz eksik zaten. Bir kutu aspirin kaç para senin ondan haberin var mı?" Hakikaten, kaç paraydı bir kutu aspirin? Ben bunlara kafa yoracak adam mıydım? Aferin Mıstık! Evi bedavaya verseydin de biz de o dört milyarı üçe nasıl böleceğiz diye, ondalık kesirli matematik problemleriyle göbeğimizi çatlatmasaydık.

Salonun ortasına gelince ayaklarımın dibindeki saksılara, Ünzile'nin odasına götürmek yerine içimden bir tekme çakmak geçti. Fakat kendimi tutup öyle bir şey yapmadım ama öbür iki saksıyı götürmekten de vazgeçtim. Hışımla çıkarıp eski buruşuk elbise yığınının üstüne fırlatarak ceketimden aldım hırsımı. Boynumda eşek yuları gibi sallanıp duran ince kravatımı da söküp fırlattım bir köşeye. Gömleğimin boyun ve kol düğmelerini açıp, kollarını dirseklerime kadar sıvadım. Bunu yaparken gömleğimin kollarındaki yamuk ütü çizgilerini görünce, ütülemez için çektiğim eziyeti düşünüp önce sınırdan güldüm; sonra o eziyete neden olan kişiye ve o an aklıma gelen, değişik zamanlarda hayatıma girip çıkmış, gıcık olduğum en az on kişiye daha küfür ettim.

Banyoya girip, lavabonun kenarındaki yarısı çoktan eriyip Haliç'in dibini boylamış, kalan yarısı da aynı akıbet için kaderine razı bir halde bekleyen sabun kalıbını uzanıp elime aldım. Musluğu açarken aynada sakalsız yüzümü görünce bir anlık şaşkınlık yaşadım. Musluğu kapatıp parmaklarımı çıplak çenemde, yanağımda ve gamzelerimde gezdirdim. Sakallı olmayı, sakal uzatmayı sevdiğim için değil, sakalımı aptal bir sebeple, neticesiz kalan bir iş için kestiğimi hatırlayıp kızdım kendime. Lavabonun kenarlarında tıraştan arta kalan kıllarıma baktım. Musluğu açıp, elimle su serpip onları delikten lağıma gönderdim. Sabunu avuçlarıma sürüp köpürttüm. Gözlerimi yumup yüzümü sabunladım. Gözlerimi açıp aynadaki köpüğe bulanmış yüzüme baktım. Avuçlarımda kalan sabun köpüğünü, halka yaptığım baş ve işaret parmaklarımın arasından üfleyip balon yapmaya çalıştım. Olmadı. Uçuşup dağılan köpükler, su zerrecikleri halinde daha banyonun zeminine düşmeden kaybolup gittiler. Halbuki çocukluğumda ne kadar güzel yapardım. Sabun köpüğünden balon yapmak sanki çocukluğa has ve zamanla kaybolan bir yetenektir. Mıstık da yapardı. Bilye oynardık. Afrikalı, Amerikalı kahramanların resimli romanlarını okurduk. Dört milyara satılan evimizde otururduk. Hayat bizi bekliyor, diye düşünür, bizleri bekleyen uzun ömrümüzde yapacaklarımızı tasarlardık. On sekiz yaşına girdiğim zaman Tommiks'le birlikte kanun kaçaklarına hadlerini bildirmek için Kulver Kalesi'ne gidecektik. Tommiks de on sekiz yaşında olacaktı. Mister No gibi, Çelik Bilek gibi o da hiç yaşlanmayacaktı. Rodi hep çocuk kalacaktı. Mister Blöf'ün pireli köpeği Puik, her maceranın sonunda yaptığını yapacak; Gamlı Baykuş'u kıçından ısırp bizi güldürecekti.

Hayat büyüdüğümüzde böyle boktan bir hale gelmeyecekti. Acı çekmeyecektik! Hele aşk acısı, hiç! Suzi'nin kız arkadaşlarıyla evlenecektik biz. Yıllar sonra tekrar karşılaştığımda çay içme teklifimi reddedecek, imtihanlarda kopya verdiğim Hevâl adında bir platonik aşkım olmayacaktı. O solcu diye solcu olmayacak, Karl Marx'ın, Hegel'in bir cümlesini bile anlamak için beyin damarlarımı çatlattığım, tuğla kalınlığındaki kitaplarını okuma zahmetine girmeyecektim. Bir kez olsun gözaltına alınmadığım için alınma ajan yaftasını yapıştıran, karşılarında boynumu bükük hissettiğim, sorgudan ve işkenceden sakat dönmüş, rahimleri copla parçalanmış, çüklerine elektrik verilmiş arkadaşlarım olmayacaktı. Gecenin bir yarısında Ümraniye'deki bir gecekonduda yapılan tartışmada Deniz'e, Yusuf'a ve Hüseyin'e verilen idam cezasının çok ağır olduğunu kabul etmekle birlikte, arkadaşlarımla aynı fikirde olmadığımı söylemeyecektim. O Amerikalı zenci çavuşu kaçırmalarının devrime hiçbir faydası olmadığını, coşkuyla kalkıştıkları eylemin, kovboyculuk oynamaktan öte gitmediğini, hatta çocukça bir iş olduğunu dile getirmeyecektim. Zaten benim özeleştiri yapmam için orada toplandıklarını sonradan anladığım insanların hakaretlerine de maruz kalmayacaktım.

Havluyla yüzümü kurularken plastik çamaşır leğeninin içinde, Hevâl bana misafir olacak diye aylar sonra evin dört bir yanını sildiğim mavi çizgili, eski gömleğim, toz ve örümcek ağına bulanmış, o nemli haliyle, öylece buruşuk bıraktığım gibi duruyordu. Havluyu yerine astıktan sonra gömleği leğenin içinden alıp banyodan çıktım; apartman boşluğuna bakan pencereyi açıp aşağıya, kırık tuğlaların, patlak plastik topun, bir yerleri kırık, eski tahta ve metal sandalyelerin yanına fırlattım. Oraya ne zaman ne amaçla atıldıklarını bilmediğim diğer küflenmiş, bozulmuş ya da insanların vefasızlığına kurban gitmiş eşyaların yanına düşen gömleğim, sanki uzun zamandan beri oradaymış gibi, yeni dahil olduğu ortamın rengine ve zavallılığına hemen uyum sağlamıştı.

Yukarıdaki ve aşağıdaki katların pencerelerinde kimse var mı diye baktım. Göremedim. Fakat yine de pencerelerin birinden, komşularımdan biri kafasını uzatıp, apartman boşluğuna çöp attım diye beni aşağılar korkusuyla geri çekildim ve hemen pencereyi kapattım. Perdeyi çekmeden, bir anlık öfkeyle yediğim halattan utanarak, aşağıdaki, bir zamanlar sırtıma giydiğim mavi çizgili gömleğime, sonrasında temizlik bezi olarak kullandığım kirli kumaş parçasına hiç alakam yokmuş, sanki oraya bir başkası atmış da ben yeni fark ediyormuşum gibi baktım.

"Demek sen beni reddettin Hevâl?" diye mırıldandım kendi kendime. Ne istedim ben senden? Niye geldim sanıyorsun kapına? Geçmiş günlerin, imtihanlarda sana verdiğim kopyaların, senin farkında olduğun, benim de bunu bildiğim ama hâlâ platonik olduğuna kendimi inandırdığım duygularımın hatrına, seninle bir bardak çay içmek için. Sen solcu bir gruba dahil olduğun için, sana sevimli görünüp dikkatini çekmek umuduyla önünde Che'nin portresi olan tişörtü giydim diye, birbirlerine Kürşad, Bozkurt ve Kültigin gibi komik kod adlarıyla seslenen sarkık bıyıklı ülkücülerden, fakültenin ücra amfilerinden birinde yediğim feci dayağın hatrına, çay içme bahanesiyle seninle iki dakika sohbet etmek istedim. Beni başından savmak için o küçük beyinle, hemen o an nasıl uydurduğuna şaşıtığım yalanları art arda sıraladın. Kocanın eve gelme saatymiş, çocuk uyuyormuş, neredeyse uyanırmış, üstelik ateşte yemeğin varmış. Bütün bu saydıklarını, sırtarak, reddedilmenin mahcubiyeti ve böyle bir işe kalkışmanın pişmanlığıyla dinledim

ben biliyor musun? Çalışmıyormuşsun. Bir kısmını sana verdiğim kopyalarla hak ettiğin o diplomayı kullanmadığın için bana borcun yokmuş. Böyle söylemedin tabii, fakat dile getirdiklerinden asıl söylemek istediklerinin bunlar olduğunu bal gibi anladım ben. Peki, kapından ayrılırken, tebessüm edip iyi günler dilememden sen ne anladın? O bakışlarımda, boynumu büküşümde, sağlık olsun deyişimde senin yedi ceddini ilgilendiren küfürler gizliydi haberin var mı?

Ben aslında senin kapına kadar geldiğim halde zilini çalma cesaretini gösteremedim, neden biliyor musun? Çünkü reddedecektin beni, biliyorum. Her şey düşündüğüm gibi olacaktı öyle değil mi Hevâl, içeri buyur etmek bir yana beni kibarca kapından kovacaktın değil mi? Hayalimde bütün sevimliliğinle sana sorduğum bu sorulara "Hayır," diye cevap verip, "Yapmazdım, niye öyle davranayım ki?" diyorsun. Gerçekten inanayım mı sana? Şimdi gelsem mesela, bu kez gerçekten kapını çalsam, buyur eder misin beni evine, yoksa o düşündüğüm yalanları bir kez daha sıralar mısın bana? Kafanı iki yana sallayıp, o güzel yüzüne yakışan gülümsemele, "Hayır," diye ekliyorsun.

Tüm bunları düşünürken gömleğimin yakalarını kaldırmış boynuma kravatı geçirirken buldum kendimi. Ellerim, çıkarıp fırlattığım elbise yığınının üzerindeki ceketime kendiliğinden uzandı. Ayakkabılarımı giyip kapıyı açtım. Merdivenlerden gelen ayak seslerini duyuncases etmeden kapatıp göz deliğinden gördüğüm ayakkabıların, pantolon paçalarının ve indiği her basamak sonrasında kırılıp düzleşen dizlerin kime ait olduğunu anlamaya çalıştım. Mümin Efendi'ymiş. Memleketine ait bir türkünün ıslığını büzdüğü dudaklarından üfleye üfleye kapımın önünden geçip aşağı katlara doğru inip gitti. Biraz bekledikten sonra kapıdan çıkıp merdivenlerden üst katlara tırmandım. Üzerinde on yazan kapının önünde durup zile basmadan önce, zilin üzerinde yazan ismi okudum. "Ömür Kırbaşlı."

Önceki kiracının ismini hatırlamaya çalıştım, fakat hatırlayamadım. Demek kocasının adı Ömür, ya da ne bileyim orada yazan eski ismi değiştirmediler. Bunları düşünürken zile bastım. İçeriden gelen mekanik ötüşle birlikte kendime geldim ve artık geri dönüşümün olmadığını da anladım. Belki uyuyordur, diye kapının açılacağını haber veren anahtar sesini duyana kadar kendimi avuttum. Aralanan kapıda eşofmanlı, bıyıklı, kirli sakallı, gudubet bakışlı, göbekli bir adam görüldü.

"Buyurun, kimi aradınız," diye sordu, sonra içeriden gelen, ne dediğini anlamadığım kadının sesine döndü. "Hayır," dedi adam, "kapıcı değil."

12 Prens Mustafa'yla son akşam yemeği

Muttalip, Mustafa'yla ikimizi Pera Palas Oteli'nden alıp akşam yemeği için Grande Rue De Pera'da Degustasyon isimli bir restorana götürdü. Yemek boyunca şarap içtim. Mustafa da, Muttalip'in karşısında, onun müstakbel halife hazretlerinin böyle uluorta şarap içmesine şaşkın şaşkın bakmasına aldırmadan, defalarca kadehine şarabı doldurup doldurup dikti kafasına. Her kadeh sonrası Muttalip'in bakışları, tarihteki bazı padişahların da arada bir içki içtiğini hatırlamış usul usul gibi değişip, daha anlayışlı bir hal aldı.

Yol yorgunluğuyla sızıp kaldığım yatağımdan öğleden sonra üçte kalkıp pencere kenarında sigara içerek kendime gelmeye çalışırken, Mustafa'nın otelden çıkıp gittiğini görmüştüm. Ardından fırlayıp onu Galatasaray'daki bir hanın üçüncü katına kadar takip ettiğimi hâlâ bilmiyordu ve herhalde ben vakti zamanı geldiğinde bunun hesabını ona sorana kadar da bilmeyecekti. Ne olduğunu benim bilmediğimi sandığı derdinin verdiği sıkıntı ve gizli kapaklı bir dümen çevirmenin mahcubiyetiyle şarabın o kekremsi tadıyla yüzünü buruştura buruştura, sessizce içmeye devam ediyordu.

Ardından ona yetişmeye çalışırken, asansörün gelmeyeceğini anlayınca, otelin merdivenlerini üçer beşer atlayıp beni bu yabancı memlekette tek başıma bırakıp kaçan Mustafa'nın çenesini kırmak için Grand Rue de Pera caddesinin arka sokaklarında nefes nefese koşturmuştum. Beni bu şehirde bir başıma bırakıp limana ya da gara gitmediğinden emin olunca, ne yapmaya çalıştığına duyduğum merakla, görünmeden onu Galatasaray'daki bir binanın üçüncü katındaki dişçi muayenehanesine kadar takip ettim. O içeri girdikten sonra bir üst kata çıkıp, merdiven parmaklıkları arasından, Mustafa'nın içeride ne yaptığını merak ederek, dışarıya çıkacağı zamanı sabırla ve sıkıntıyla bekledim. Uzun süre beklememe rağmen kapı açılmadı. Kapı zilinini çaldığını duyunca eğilip baktım. Orta yaşlarda bir kadın duruyordu kapıda. Üst katlardan aşığı birinin inmekte olduğunu duyunca oturduğum merdiven basamağından kalkıp cebimden bir sigara çıkardım. Ağızıma yerleştireyip, acele etmeden ceplerimde kibrit ararken, dişçinin kapısı açıldı. Bu sırada üst kattan inen yaşlı bir adam benimle ilgilenmeden yavaş adımlarla yanımdan geçip, alt katlara inip nihayetinde binadan çıkıp gitti.

Aşığıda, muayenehanenin kapısını açan, benim yüzünü göremediğim adam, "Yine mi sen," diye bağırdı. Sonra yanımdan geçip aşığı inen adamı fark etmiş olacak ki sesini yumuşattı, "Ne istiyorsun?"

"Son açtığın mahkemeyi kazandığını biliyorum, hakkım olan parayı almaya geldim!" diye bağırdı kadın kapıyı açan adama.

Eğilip baktım, kapıdaki adam merdivenlerden inene tebessüm edip başıyla selamladıktan sonra, aşığı kata vardığından emin olana kadar kadına bir şey söylemeyip sessiz kaldı.

"Hakkım olan parayı istiyorum anladın mı?" dedi kadın tekrar.

Adam içeri ses gitmesin diye kilidin dilini zıvanaya geçirmemeye dikkat ederek, aralık kapıyı kendine doğru çektikten sonra, sinirle kadını merdivenlere doğru ittirdi.

"Bir daha gelersen gebertirim seni!" dedi kısık, fakat öfkeli bir sesle, "Polis çağırır,

nezarete attırırım! Hatta tımarhaneye tıktırırım seni. Siktir git başımdan.”

Kadın aşağı yuvarlanmamak için elleriyle duvara tutundu.

“Karşıdaki insanın bir prenses olduğunu unutma,” diye bağırdı kadın duvara tutunup düşmekten son anda kurtularak, “Hareketlerine dikkat et!”

“Prensesmiş!” dedi adam, muayenehanenin kapısından girerken kadına tiksinerik baktıktan sonra.

Kapı kapanınca kafamı parmaklıkların arasından çekip oturduğum basamakta bir yandan sigaramı içerken, bir yandan da Prens Mustafa ile prenses olduğunu söyleyen aşağıdaki kadının yollarının kesiştiği, bu sıradan dışı muayenehanesinin sırrını çözmeye çalıştım. Ciğerime son bir nefes çektikten sonra, sigaramın izmaritini ayakkabımın altında ezerken, eğilip aşağıya tekrar baktım. Kadın hâlâ oradaydı. Basamağa çömelmiş, arada bir titreyerek ağlıyordu.

“Şışttt!” diye seslendim.

Ellerinin tersiyle gözlerindeki yaşları silip, sesin nereden geldiğini anlamak için etrafına bakında.

“Buradayım,” dedim, “Yukarıya bak!”

Başını kaldırdı, beni görünce “Ne istiyorsun?” der gibi baktı.

Parmaklıkların arasından sarkıtığım elimle yukarıya gelmesini işaret ettim. Umursamaz davranınca tekrar seslenip ısrar ettim.

Taştan bir kalbi bile yumuşatacak cümleyi tatlı dilimle seslendirerek, “Bir prensese, daha da önemlisi bir kadına el kaldıranların canına okumak için buradayım,” dedim. Sanki biraz önce ona hakaret eden adamı gebertinceye kadar dövmüşüm de bana teşekkür etmek istiyormuş gibi, yerinden kalkıp merdivenleri usul usul çıkararak yanıma geldi. Aslında içimde ona karşı küçücük bir acıma duygusu dahi yoktu. Belki de “Mustafa’nın burada ne işi var, bu kadın kim?” sorularına aradığım cevaplar kafamı o kadar çok meşgul ediyordu ki, içimde bir yerlerde var olduğuna inandığım o insani duyguyu ister istemez bastırıyordu.

Gelip iki basamak uzağımda, tam karşımda durdu. Güzel bir kadındı. Omuzlarına kadar inen siyah dalgalı saçları vardı. Teni esmerdi. Ağlamaktan kızarmış siyah kocaman gözleriyle bana cevaplamamı istediği binlerce soru sorarak bakıyordu. Basamağa çömelip otururken onun da oturmasını işaret ettim. Sigara paketini çıkarıp tuttum. Önce eliyle istemediğini işaret etti, ama sonra uzanıp paketten bir tane aldı.

“Kim o adam?” diye sordum sigarasını yakarken.

“Sami,” dedi ve ilk nefesi çektikten sonra öksürmeye başladı, “Sami Günzberg, dışı.”

Yedi göbek evvelinden başlayıp, Sami’nin kim olduğunu anlatması için hiçbir şey demeden yüzüne bakıp, sabırla ve sessizce beklemeye başladım. Fakat o, gözleri aşağıdaki basamaklardan birinin üzerindeki tek bir toz zerresine takılı, düşünceli, arada bir öksürerek, dumanını içine çekmediği sigarasını içmeye devam etti.

“İsmim Jean,” dedim, sağ elimi ona uzatıp bekledim. Önce elime sonra yüzüme baktı, fakat uzanıp elimi sıkmadı.

Onu konuşturmak için hoşuna gidecek kelimeler bulmak benim için iş değildi. Fakat kelimelerle yere göğe sığdıramadığım bu kadının bana yararı olmayacağı düşüncesi susmama neden oluyordu. Ona iki defa “Prenses’im!” diye hitap etmem, Sami’nin ve onun kim olduklarını, Mustafa’nın o muayenehanede ne yapmakta olduğunu öğrenmemi

sağlamıştı.

Karşımda tabağında yarısı kalmış balığın kılçıklarını ayıklamak ve arada bir şarabını yudumlamakla meşgul olan Mustafa'nın, bugün öğleden sonra kendisini takip ettiğimden haberi yoktu. Osmanlı Hanedanı'nın yurtdışında sürgün yaşayan mirasçılarından aldığı vekâletnamelerle, eski padişahların mallarını, paralarını ve petrol kuyularını geri alabilmek için Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne davalar açan, asıl mesleği dişçilik olan Sami Günzberg'in muayenehanesine giderken onu takip ettiğimden, Prenses Ünzile'nin bana her şeyi baştan sona anlattığından haberi yoktu Mustafa'nın.

Galatasaray'daki hanın üçüncü ve dördüncü katları arasındaki soğuk merdivenlerde, Prenses Ünzile'nin bana anlattığına göre; sürgün sonrasında İstanbul'da kalan kadınefendiler, kocalarının el konmuş olan mallarını geri alabilmek için Sami Günzberg'e vekâletname vermişler. Prenses Ünzile bir süre Kahire'nin ve Ankara'nın en ucuz pansiyonlarında yaşadıkdan sonra geldiği İstanbul'da kadınefendilerden Demirayzade Meliha ve Melâhat Hanım Sultanlar'ın evine hizmetçi olarak girdiğinde bu durumu öğrenmiş. Kadınefendilerin vekâlet verme işinden haberdar olan Prenses Ünzile, Meliha ve Melâhat Sultanlar'a kendisinin de Osmanlı Hanedanı'na mensup bir prenses olduğunu, annesinin Mukaddes Hanım, babasının da Sultan Hamit olduğunu söyleyince, Sultanlar onun deli olduğuna karar verip hemen o an yaptığı temizlik işini öylece bıraktırp evlerinden kovmuşlar.

"Amacım, onların mirasından pay almak filan değildi," demişti Ünzile, "Beni ailelerinden biri olarak görmelerini, beni kabul etmelerini istedim. İsterlerse nüfus müdürlüğüne gidip Mukaddes Abidin isimli kadının şeceresini öğrenmelerinin mümkün olduğunu söyledim, fakat beni dinlemek yerine kapıyı gösterdiler, hatta gitmezsem beni akıl hastanesine kapattıracaklarını söyleyip hakaret ettiler."

Sami Günzberg, Prenses Ünzile'yi muayenehanesine gittiği ilk gün güler yüzle karşılaşmış, hanedana mensup olduğunu öğrenince ikramda bulunmuş, ilgilenmiş, fakat elinde Osmanoğulları'na mensup olduğunu gösteren hiçbir belge olmadığını anlayınca, kibarca gitmesini istemiş. Sonraki gelişlerinde ise daha da kabalaşmış, küfretmiş.

Kadın daha da anlatacaktı fakat muayenehanenin kapısının açıldığını duyunca elimle dizine dokunup onu susturdum. Eğilip tırabzanın parmaklıkları arasından baktım. Mustafa dışarıda, dişçi Sami kapıya dayanmış, bir daha ne zaman görüşeceklerini kararlaştırıyorlardı. Sami biraz önce Ünzile'yi kovarken takındığı tavrın aksine, kurt tüccarlar gibi, Mustafa'nın söylediklerini tebessüm ederek başıyla onaylıyordu. "Tabii efendim," diyordu Sami, "peki efendi, hay hay nasıl isterseniz. Her şey tam sizin istediğiniz gibi, çok güzel olacak, mis olacak mis."

"Birkaç eksik dışında hepsi tamam," diyordu Mustafa da. Sami bunların pek önemli olmadığını söyleyip kendisinin de tamamlayabileceğini, tabii ki paranın tamamını da vereceğini sözlerine ekledi sonra. Mustafa'nın pek vakti yokmuş, daha fazla kalmayı düşünmüyormuş İstanbul'da.

Ben daha öncekileri değil de bunları Mustafa'nın ağzından işitince birdenbire irkildim. "Vay vay vay Mustafa'ya bak sen," diye geçirdim içimden. "Bana ne oyunlar oynuyorsun sen Mustafa?" diye sordum ona. Ona değil de hayalimdeki yansımasına. 'Tamam, peki,'

diye aklımdan geçirip boynumu büktüm, 'bana oyun oynamıyorsun, o zaman bana neden yer vermiyorsun başkalarına oynadığın oyunda? Beraber çıkmadık mı yola? Şu anda sende var olduğunu sandığın cesaretin yarısını benden almıyor musun? Prens Abdülkerim'in ölüm haberini okuyunca gelip benden teselli ummadın mı? Peki, Mustafa, peki sevgili arkadaşım, sen böyle tatlı tatlı şarabını içmeye devam et, ama sanma ki ben Konstantinopolis'e haybeye geldim. Bil ki senin saman altından yürüttüğün suların hepsinden haberim var benim. Sami Günzberg'in kim olduğunu da senden çok daha iyi biliyorum. Sırf o düzenbaza inanıp tuzağına düşmeyeyin diye, Muttalip'in karşısında yüzünün kızarmasına aldırmadan, oynadığın oyunu bir bir ortaya dökerim. Her şeyi şu an anlatırım valla, bu yemek masasında her bir şeyleri sayıp dökerim orta yere. O andan itibaren sadece utanmakla kalmazsın; Muttalip bu şehirdeki efendilerine senin asıl niyetini ispiyonlayınca, sana bel bağlayan insanlara öyle bir hesap vermek zorunda kalırsın ki, cezan, etinle kemiklerinin bir daha bir araya gelmemecesine birbirlerinden ayrılıp un ufak edildikten sonra şehrin dört bir yanına zerrelere halinde dağıtılması olur. Vay be Mustafa'ya bak sen! Arkadaş deyip ta Parislerden peşine takılıp geldik. Ne oldu Mustafa hani doğu hazinelerini birlikte sırtlayıp yeni hayatın kapısından birlikte adımlayacaktık, ne oldu şimdi, ne oldu da yollarımız birdenbire ayrılıp biz bu hallere düştük. Madem bunları yapacaktın o zaman ne diye beni yerimden yurdumdan edip, hazinelerden definelerden bahsedip işimi gücümü bıraktırdın? Hani uçan halılara binip dönecektim Paris'e?

Ünzile'ye, yanından ayrılırken, gitmek zorunda olduğumu söylerken, Pera Palas Oteli'nde kaldığımı, beni isterse orada bulabileceğini söylemek için Sami'nin kapıyı kapatmasını, Mustafa'nın da alt katlara inmesini bekledim. Ünzile'nin yanından ayrılıp otele geri döndüğünü tahmin ettiğim Mustafa'yı takip etmek için merdivenleri yarıladiğimde, Sami'nin ceketini giyip telaşla muayenehaneden çıktığını gördüm. Ben ne yapacağımı bilemeyerek paniklerken Sami benim varlığımın bile farkına varmadan merdiven basamaklarını ikişer üçer atlayarak yanımdan geçip, hanın dış kapısına doğru koştu. Ben de hemen onun peşi sıra adımlarımı sıklaştırıp yürüdüm. Kapıdan çıkıp gittiği yöne baktım. Önce onu, daha sonra kalabalık caddede Pera Palas'a doğru yürüyen Mustafa'yı gördüm. Peşleri sıra mağazaların camekânlarına bakan kadınlı erkekli kalabalığın arasında gizlene gizlene yoluma devam ettim.

Önce Sami'nin aklına bir şey gelmiş de onu söylemek için ya da muayenehanede unuttuğu bir eşyasını Mustafa'ya vermek için peşinden koştuğunu sandım. Fakat köşe başlarında aynı benim yaptığım gibi arada bir gizlenip bekledikten sonra adımlarını sıklaştırmasından, Mustafa'yı basbayağı gizli gizli takip ettiğini anladım.

Muttalip balık yağıyla kirlenen parmaklarını yıkamak için lavaboya gidince, ben de bardağımdaki son yudum şarabı bir dikişte bitirdikten sonra, uzanıp masanın üzerindeki paketten bir sigara alıp yaktım ve sandalyemi geri ittirip, masaya tutunarak yavaşça ayağa kalktım.

"Biraz hava alacağım," diye açıklama gereği duydum, Mustafa'nın bana şarabın etkisiyle baygınlaşmış gözleriyle merakla baktığını görünce.

Masalara, sandalyelere, müşterilere ve garsonlara çarpmamaya dikkat ederek yalpalaya yalpalaya kapıya doğru yürüyüp Grad Rue de Pera Caddesi'ne çıktım.

Bütün mağazalar kepenklerini indirip vitrin ışıklarını söndürünce Taksim ve Galata

arasında kıvrıla kıvrıla uzayıp giden cadde biraz daha karanlığa gömülmüştü. İki uzak ucunda da kıpırdayıp duran birkaç insan silueti dışında cadde üzerinde neredeyse kimse yoktu. Taksim yönünden caddenin görülebilen en uzak yerinden bir otomobilin farları görüldü ve usul usul gelip Galatasaray tarafına doğru geçip gitti.

Şimdi sigaramı bitirir bitirmez içeriye girip her şeyin hesabını, benden gizli çevirdiği dolapların hesabını Mustafa'dan soracağım. Şu an o kadar sarhoş ki her şeyi bir bir itiraf edecek bana. Özür diledikten sonra yaptıklarından dolayı onu affetmemi isteyecek, elini omzuma atıp yalvaracak bana. Fakat öyle uluorta hesap soramam Mustafa'dan, hele Muttalip'in yanında hiç yapamam böyle bir şey. Onun yanında forsunu bozarsam olmaz yani. "Halife efendiyle bizim konuşmamız gereken bazı konular var. Sen git başka bir masada birkaç bardak daha şerbet içip bizi bekle," derim Muttalip'e yanlarına gidip daha yerime oturmadan. Mustafa da benim bu isteğim karşısında nasıl titrer kim bilir? Kafasını kaldırıp böyle merakla bakar yüzüme. Hemen o an o saniye ayılıverir, ne sarhoşluk kalır üzerinde ne de başka bir şey. Ya işte böyle ayıltırım adamı ben Mustafa! Sen benden gizli gizli işler çevirmeye kalkıştın öyle mi? Sen beni ne sandın, yutturabileceğini mi sandın o numaraları bana? Ne zaman gidiyorsun buradan Mustafa? Belki tren biletin bile hazır, belki ceketinin cebindedir. Kıpırdama deyip, elimi sokarım ceketinin iç cebine ve çıkarırım tren biletini. "Bu ne Mustafa?" diye sorarım ona, "Cevap ver bana, bu ne?" Nasıl utanır kim bilir böyle bir şey yaparsam. Belki para bile vermiştir Dişçi Sami buna. Belki yeterli görmüştür o kadar parayı. Bileti çıkarmak için elimi soktuğum zaman belki bir tomar da para düşer masanın üzerine. Belki bütün hisselerini, haklarını filan bir kâğıt imzalayıp, her şeyini devretmiştir Sami'ye. Hani sen padişah olunca beni de sadrazam yapacaktın Mustafa, hani ben başbakan olacaktım bu ülkeye, ya öyle Eyfel Kulesi'ne karşı şarap şişesini kafana dikerken bol keseden atıp, herkese unvan dağıtıyordun değil mi? Hani ne oldu şimdi? Cevap ver ulan bana, kaldır kafanı, kaldır yüzüme bak. Her şeyi bir bir anlatacaksın bana tamam mı? Nedir bu numaralar böyle, ne dolaplar çeviriyorsun, konuş hadi konuş! Mustafa her şeyi bir bir anlatınca, ben de Prenses Ünzile'den, dişçi Sami'nin nasıl bir dolandırıcı olduğundan bahsedeceğim ona. Fakat bana her şeyi anlatıp özür dilediği halde ben yine delirip, sinirlenirim. Yakasına yapışıp "Mustafa," derim "hatırlıyor musun biz neden geldik buraya?" Garsonlar gelip bizi ayırırken Muttalip halimize bakarak içkinin ne kadar fena bir şey olduğunu bir kez daha gözleriyle görüp içmediği için Allah'a şükreder. Mustafa ağlaya ağlaya sandalyesine çökerken, muayenehanede ne aradığını, Sami'yle ne konuştuklarını bana yeni baştan bir kez daha anlatır. Önce yüz vermem, "Yazıklar olsun sana Mustafa; üç beş kuruş için mi çektik biz bunca eziyeti," derim, öyle çok kızarım ki yüzüne tüküreceğimi sanır. "Haybeye mi teptik bunca yolu?"

Restoranın penceresinden içeriye bakarken, 'Konuş ulan,' diye geçirdim içimden üç beş kuruş çerez parası için mi girdik bu kadar zahmete, onun için mi teptik onca yolu? Fakat o kadar bakınmama rağmen Mustafa'yı göremedim. Mustafa yoktu yerinde. Muttalip tek başına masada oturuyordu. Parmaklarımın arasındaki sigara izmaritini caddenin ortasındaki rayların üzerine fırlatıp restoranın kapısından içeriye girdim. Gidip Muttalip'in yanına oturdum. Başını kaldırıp yüzüme baktı. Titriyordu, üstelik terlemişti, yüzü kıpkırmızıydı.

"Onu götürdüler," diye kekeledi, "Polisler gelip kimlik kontrolü yaptı. Daha doğrusu

sadece onun kimliğine baktılar. Böyle tepesinde dikilip, kimliğini çıkarmasını beklediler ve sonra kollarından tutup, alıp götürdüler. Tuvaletin kapısından gördüm. Korkumdan çıkamadım, saklandım.”

“Hesabı dedin mi?” diye sordum.

Yüzüme bakmadan titrer gibi başını salladı.

“İyi o zaman,” dedim, “ Hadi otele dönelim.”

Samsonhane’dekiler Abdi elebi’yi yakalayıp Balyoz’a götürürler. Çelebi’yi  gün hapsederler, sonra da bir fiıya koyup denize atarlar. Fiı rr, kurtlar yer ve parça parça ayrılmaya başlar. O sırada fiıyla Lapseki civarına gelmiş olduğunu görür. Kilidi açıp onu kurtarırlar.

Fiı Abdullah Ağa/Meddah şekerci Salih Efendi

13 Haliç'te deniz hamamı

Âşık Razi'yle birlikte Artin Ağa'nın kahvesinden çıkıp Kurukahveci Mehmet Efendi'nin Mısır Çarşısı'ndaki dükkânına giderken kafamda, anlattığım balon hikâyesinden etkilenip duman doldurduğu çuvala, uçacağım diye kendini konaklarının çatısından aşağıya bırakan, Şevket Bey'in küçük oğlunun, yerde acı çeken, kanlar içindeki hayali vardı.

Âşık Razi benim bu kaygımdan ve kederimden bihaber iyice yanıma sokulup, koluma girerek, yanımızdan geçip giden başkaları duymasın diye kısık sesle, Artin Ağa'nın kahvesinde tefarikçinin gösterdiği kartpostallardaki çıplak ecnebi kadınlarının götünü, başını, saçını ve memelerini aslında bana değil de, bana anlatırken kendi hafızasına iyice kazıyıp bir daha unutmamak için tekrar tekrar anlatmakla meşguldü. Şevket Bey'in oğlunun bahçelerine yaktığı ateşten çıkan yoğun dumanla doldukça, çuval Âşık Razi'nin bana anlattığı sarı zülüflü kancıkların pembe memeleri gibi şişiyordu. Fakat sonra o dolgun memelere sahibi meçhul bir elin uzanıp sıkmasıyla, duman çuvalın ağzından pof diye uçup gidiyor, zavallı çocuk da uçacağını sanırken aşağıya, bahçenin sert toprak zeminine, şeftali ağaçlarının ve üzüm asmalarının dibine, ufacık bir et yığını halinde düşüveriyordu. 'Ben bu masalı ne zaman anlattım,' diye düşünüp kendi kendime hatırlamaya çalışıyor, hatırlayınca da 'niye anlatıp da böyle kötü bir şeye sebep oldum,' diye kendi kendime kızıyordum. Yazık ya, çocuk ölmüş. Çocuk uçacağım diye çuvalın içine dumanı doldurmuş, hey Allah'ım ya rabbim! Hiç çuvalın içinde duman durur mu? Hadi durdu diyelim, hiç uçar mı, mümkün mü böyle bir şey? Fakat masalı böyle anlattığımı hatırladım sonra. Ne yapayım, çocuğa masal anlatırken duman deyiverdim, bilmem ne gazı diyemem ya masal içerisinde. Ne gazıydı o helyum mu? Çok canım sıkıldı bu işe, çok kafam bozuldu. Hele bunu gelip bir de Asalı Molla gibi bir adamın bana söylemesi tamamen moralimi sıfırın altına indirdi yani. Âşık Razi hâlâ kadınların orasından burasından bahsetmeye devam ediyordu. Ne biçim bir arkadaş bu adam? Nasıl bir arkadaşsın sen Âşık Razi ya? Benim nasıl kafam bozuldu sen hâlâ nelerden bahsediyorsun böyle?

Az evvel köprüye yanaşan Şirket-i Hayriye vapuru Üsküdar'dan getirdiği yolcuları indiriyordu. Köprüden geçiş parasını ödedikten sonra vapurdan inen kalabalığın arasına karışıp, Eminönü'ne doğru yürümeye başladık. Köprüde gezinen aylaklara bir şeyler satmak için tezgâh kurmuş olan, peynirli pidedicilere, kuskus pilavı, dondurma, muhallebi, fodla, irmik tatlısı ve Şamkari kurabiye satanlara aldırmadan, bana hâlâ o edepsiz kadınların anadan üryan hallerinden kafiyeli cümlelerle bahseden Âşık Razi'yi, ona ilginç bir hikâye anlatacağımı söyleyerek susturdum.

Âşık Razi'nin koluna girip onu Sandıkçı Şükrü'nün ve Yorgancı Sadık'ın destanlarının yanında bir hafta önce genç yaşta veremden ölen Tulumbacı Çiroz Ali'nin destanını da satarken makamlı çığırtılarını külhanbeyi naralarıyla destekleyen destancının yanından çekip uzaklaştırdım. Sonra, ona en az on defa anlattığım hikâyemi; Kâğıthane mesire yerinde Mukaddes'e yaklaşmak için yaşlı Çingene bohçacı kadın kılığına nasıl girdiğimi başka bir açıdan anlatmaya başladım. Kuzu gibi sessizce dinlediği hikâyem tanıdık gelince şüphelenmişti, fakat kızıp omzuma esaslı bir yumruk indirmesi için çaktırmadan muzipçe

güldüğümü görmesini bekledim.

“Şimdi dalganı geçersin tabii,” dedi, benim gülmeme ve acıdan uyuşan kolumu ovuşturamama aldırmadan, “Hünkâr çavuşu karşına dikilip saraya çağırıldığını söyleyince, acep ne suç işledim, beni kim jurnalledi diye ödün bokuna karışmış, tiyatro kulisinde suratındaki boyaları yıkamaya bile fırsat bulamadan koşmuştun peşi sıra!”

“Peki, beni Mızıkâ-i Hümayun’a alsınlar da tiyatro sahneleri, mesire çayırlarına kurdukları gösteri çadırları onlara kalsın diye, Sultan’a namımı duyurmaları için mabeyincilere çuvalla rüşvet veren Kavuklu Hamdi ve Kel Hasan’ın ben saraya girdikten sonra, sayemde Yedisekiz Hasan Paşa’dan yedikleri dayaklardan haberin var mı?” diye gülererek sordum.

“Pes valla,” dedi bacağına yapışıp çeyrek mecrediye koparmak için kendini acındıran dilenciden güç bela kurtulduktan sonra Âşık Razi, “Deve bile kıskanır senin kinciliğini görse.”

“Ha şunu bileydin, akıl baliğ olsa devenin yavrusu motuk bile kıskanır,” dedim. Gülmeme son verip onu durdurduktan sonra, iki kolundan tutup kendime doğru çektim. Parmaklarımla dudaklarımı aralayıp, dişlerimin otuz ikisini de Dişçi Joseph’e söktürdükten sonra arta kalan pembe damaklarımı gösterdim.

“Bu ne biliyor musun?” diye sordum. Acıyan gözlerle bana baktığını görünce kendi sorduğum soruya yine kendim cevap verdim. “Bir insanın mesleğine duyduğu saygıdır bu. Ali Muhiddin Hacı Bekir’den aldığın yarım okka akideyi dişlerinle kırarak katır kutur yiyemeyip kâse içerisinde eritip suyunu içmek ne demek ben çok iyi bilirim. Onlar da benim kadar yetenekli kıssahan olabilirler, fakat benim gibi bu mesleğin hakkını vermek için ne yaptılar? Ben sana diyeyim de ne yaptıklarını öğren, Hasan benim dişlerime karşılık, kel lakabını alabilmek için sadece kafasını kazıttı.”

Bu sinirli halimin yüzü suyu hürmetine ettiğim kelâma hak vereceğini umduğum Âşık Razi, daha ben lafımı bitirmeden koşup köprünün karşı kaldırımına geçmişti bile.

Sakin kızmayın bana ve bakmayın böyle bölük pörçük hikâyeler anlattığıma, sonuna kadar sabrederseniz, kendime dair en son cümleyi sarf ettiğimde, gökten üç elma düşmese bile, kulağınızda hoş bir meddah masalının tadı kalacak, bunun için Meddah Abidin Efendi olarak size yemin ediyorum.

Belki bilirsiniz; özellikle içinizde yaşı benim gibi genç de olsa feleğin çemberinden geçmiş olanlarınız daha iyi bilir. İnsan dertlenince, kafasında dolaşan kırk tilkiden hangisinin peşinden gideceğini şaşırır da onun için, böyle benim gibi dinleyenlerin can sıkıntısına aldırmadan konudan konuya atlar.

Aklınızdan geçenleri de anlamadığımı sanmayın, Âşık Razi gibi bir dalgacıya derdimi açamam. Zira anında aruz vezninin bütün kalıplarını kullanıp kafiyeli, redifli otuz dörtlükten mükellef bir gazelini yazar da; Beyoğlu balozlarının yosmalarının; hamam külhanlarında yatmaktan vazgeçip oğlan sevgililerinin tüysüz göğüslerine kıvrılan kabadayıların ve bin çeşit haşere eşkıyanın, âlimin ve de zalimin dilinde alaylı bir ezgi olur çıkarım. Başıma gelecekleri bildiğim için her ne kadar dostum ve de arkadaşım desem de Âşık Razi’ye derdimi anlatıp, ondan derman umamam.

Lafıma ilk kulak verdiğiniz vakit söylediğim gibi, ben bu dertten şıpınışi kurtulmasını bilirim; fakat yüz yıl önce belalar yaşayıp hayatını bedbaht etmiş bir zavallının hikâyesi değil size anlattıklarım, bütün bunlar bizzat benim başımdan geçti. Kolay mı? İnsan attığı

her adımda ne kazanırım diye düşünmek zorunda. Öldükten sonra dirilenlere, hatta şimdiki yaşamlarından önce en az yirmi defa başka bedenlerde bu dünyada yaşadıklarını söyleyenlere benim gibi siz de inanmıyorsanız, evet şu an yaşadığınızdan başka bir hayatınız yok.

İnsan yaşarken bedeninin ve ruhunun çektiği acılardan çok, öldüğünde, kalanların arkasından edeceği kötü kelâmlardan korkuyor. Ben iki başına tahta çakılmış toprağın altına girdiğimde; "Bu şehirde bir vakitler Meddah Abidin namında bir zat yaşar idi, iyi kıssahandı, yetenekliydi, hatta onun üzerine orta oyunu maharetine sahip bir tane daha nüktedan yoktu devrinde. Lakin hayatını saraydan çıkma bir cariye için bedbaht etti. Zavallı adam iyiydi hoştu da karısı olacak esir eskisi kahpe çıktı. Acıyıp evine aldığı, saray eskisi, derisi kayış, suratı meymenetsiz Hadım Necip derler bir haremağasıyla aldattı onu," diyecekler biliyorum.

Eğer ben Mukaddes'i Tekir Sokak'taki evime getireli daha dört ay olmadan, karnı iyice şişince mahalleden kaçırırcasına Makriköy'deki bağevine götürmeseydim, insanlar, "Dur, daha bitmedi! Zavallı adam meğer evine karı diye işi yarılarmış gebe bir yosma almış. Hadi bir hata yapıp gebe bir kadını kendine karı yaptın, ya o hadımı ne diye evine alırsın, be cahil herif? Zavallı Meddah Abidin'in veremden öldüğünü söylüyorlar, fakat sen inanma. O fukara içindeki bu derdi daha fazla taşıyamayıp sanırım canına kıydı. Ya da günahları boyunlarına; Hadım Necip'le Mukaddes kafa kafaya verip bu şehirde yaşayan herkesin bir gün her yeri farelerin istila etmesinden korktukları için evlerinin kuytu bir köşesinde sakladıkları, yedi başlı ejderha canavarına bile nalları diktirerek anında öldürecek kuvvetli bir zehirle ağulayıp, adamcağızı geberttiler," diye de sözlerine noktayı koyacaklar.

Yanımdan aniden yok olan Âşık Razi'yi yanımdan geçip giden kalabalığın içinde bulmak için etrafıma bakınırken onu deniz hamamına inen merdivenlerde, yüzünü şekilden şekle sokarak, ortaoyuncu Samatyalı Sinan gibi pantomim yaparken, bir yandan da eliyle beni yanına çağırırken gördüm. Bilenler bilir, bu kocaman payitahtta Âşık Razi gibi durduk yerde başını belaya sokacak başka bir adam daha yoktur. Kim bilir kimden, hangi uçkuruna düşkün hovardadan duyduysa, bundan birkaç zaman önce yarım ağızla bana da bahsetmişti. Öyle bir denk geldi ki günlerden çarşamba ve biz Galata Köprüsü'nün üzerindeyiz. Bugün deniz hamamında, Haliç'in ılık ve berrak sularında kim bilir hangi pembe tenli, götü ve göbeği anadan üryan hatun omuzlarını, bacaklarını ve bedeninin alev alev ateş basmış gizli azalarını yıkayıp serinletiyordu kim bilir?

Etrafıma bakıp, köprü'nün tahta zeminini incitmekten korkarcasına adımlarıma dikkat ederek Tatavla Çayır kumpanyasında, acem tacirin müşteriye seğirtmesinin taklidini yaptığım gibi yanına koşturdum.

"A domuz," dedim, başımız belaya girmesin diye onu fikrinden caydırmak için kolundan tutup çekerek, "yetmedi mi kartpostallarda gördüklerin?"

Osmanlının maaşlı saray celladı Kara Ali şu an mezarından çıkıp gelse, yağlı kemendi boynuna atsa ne fayda, o aklına koymuş bir kere, benim onu caydırmak için ettiğim lafların bir tanesini bile duyduğunu sanmam. Üstelik ben onu vazgeçirmeye çalışırken o çelimsiz halinden beklenmeyecek bir şey yaptı ve beni kolumdan tutup aşağı inen merdivenlerden ittiriverdi. Sonra arkamdan yetişip gerdeğe güvey sokar gibi sırtıma indirdiği yumrukla merdivenlerin en alt basamağına kadar tepetaklak yuvarladı.

Artık olan olmuştu, düştüğüm yerde hafifçe doğruldum; bedenimdeki ağırlara aldırmadan sol gözümü yumup diğerini yosun tutmuş iki tahtanın arasındaki deliğe dayadım. İçerinin loşluğuna alışana kadar köprünün dubalarına vuran dalgaların ve işlediğimiz kabahati köprü üstündeki diğer insanlara ispiyonlamak istiyormuşçasına epemizde durmadan ötüp, kanat çırpın martıların seslerini dinledim. Suyun içindeki pembe kıpırtıları görmeye başladığımda, içerideki hatunlara duymayacaklarını bile bile iniltili iltifatlar yağdıran, yanıma çöküp bulunduğu kovuğa gözünü yapıştırarak içeriye gözetlemeye dalan Âşık Razi'den biraz önceki yumruğun intikamını ensesine esaslı bir şaplak indirip kafasındaki vişneçürüğü rengindeki fesini yere yuvarlayarak aldım. Ardından içerideki karanlığa alışan gözümü delikten çekmeden omzuna bir yumruk indirip suyun içindeki kancıklara ettiği iltifatlarını yarıda kestim. "Sus ulan hıyarağa," dedim, "yapacağını yapıp soktun beni buraya, bir de enseletip koskoca Meddah Abidin'i millete rezil etmeye mi çalışıyorsun?"

Neyse sonunda susup sesini kesip, inlemelerine ve oflamalarına bir son verdi. Fakat Âşık Razi kadınların duymadığı o iltifatları etmekte haksız sayılmazdı. Aman yarabbi! Ben size gördüklerimi yeryüzünde bugüne kadar dile getirilmemiş hangi kelimeleri uydurup tasvir edeyim? Orada olup bitenleri anlamanız için gözünüzün birini kapatıp öbürünü de benim ve Âşık Razi'nin yaptığı gibi iki tahta arasındaki deliklerden birine dayayıp bakmanız ve içeride olup biteni bizzat kendi gözlerinizle görmeniz lazım. Şimdi içinizden bazılarınızın şöyle iyi meddahım, böyle iyi meddahım diye şişinerek orta yerde dolanmayı biliyorsunuz ama iki memeyi, üç beş kalçayı götü anlatmıyorsunuz dediğinizi duyar gibiyim. Niye anlatamayayım aslanım? Bal gibi de anlatırım, fakat ayıp diye bir şey var yani. Bir de hangi birini anlatayım? Kimi, göğüsleri suyun üstünde, yarı beline kadar girdiği suyun üstünde gülüp oynuyor, kimi domalmış, tahtanın üzerine serdiği kilime uzanmış yatıyor, kimi bacıklarını iki yana iyice ayırmış, elindeki makasla kasiğindeki tüyleri temizliyordu. Hele bir tanesi ateşi başına vurmuş olacak ki, gizlendiği köşede sol ayağının topuğunu apış arasına bastırıp otuz bir çekiyor, çıkardığı inilti ve hırıltılar yanımda benzer sesler çıkaran Âşık Razi'ninkilere karışıyordu.

Hikâyelerimden sıkılıp beni yüzüstü bırakıp gitmeyin diye size bu zamana kadar hiç duymadığınız arada bir kenara köşeye serpiştirmeyi düşünüyorum. Mesela Bağdat'ta iflas etmiş tacirlerin, Kudüs'te kırkıktan sonra imana gelmiş zorbaların ve Mağrip'te yol kesip kervan soyan eşkıyaların uydurduğu masalları sizlere naklederken sakın ola ki, çuvalın içine duman doldurup uçacağım diye evlerinin çatısına çıkıp kendisini boşluğa bırakarak durduk yerde başımı derde sokan Şevket Bey'in veledi gibi başka anlamlar çıkarmayın.

Bak yine aklıma gelip nasıl moralimi bozdu? Fakat ben nereden bileyim, çocuk anlasın diye, İtalyan Filozof Antonio Comashi, Makriköy Meydanı'nda uçurmak için hazırladığı balonun içini hidrojen gazı yerine dumanla doldurdu, deyiverdim. Elin gâvuruna akıl sır erer mi, şeytanla işbirliği yapmıştır da Ümmed-i Muhammed'in haberi bile olmaz. Ha hidrojen gazı ha duman, ha balon ha çuval, yani ben bir çocuğa masalı nasıl anlatacağım, sonuçta masal bu, kimya dersi değil ki.

Comashi'nin Makriköy'de balonu uçuruşunun masalını kelimelere dökerken, fizik ve kimyanın bu vakte kadar bulunmuş tüm formülleriyle süslemesini ben de bilirim. Lakin bırakın bunun dinleyen kulağına ahenkli gelmesini, gözlerinin önüne açtığı hayal

perdesine hoş bir görüntü akseder mi? Kel Hasan'a, Kavuklu Hamdi'ye bakarsanız, onlar size balonun nasıl uçtuğunu az önce söylediğim gibi sıkıcı bir şekilde anlatıp bitirirler. Hatta bin yıl önce Semerkant'ta bir kıssahanın yuttuğu haşhaşın patlamasını beklerken bir ara gördüğü o tuhaf hayali, ayılınca orta yerde anlatmasıyla ortaya çıkan uçan halı masalındaki halının nasıl uçtuğunu formülüyle, cebir hesabıyla, aritmetiğiyle ve matematiğiyle ispat da ederler etmesine de, fakat aynı zamanda güzelim masalın canına okumuş olmazlar mı? Size diyeceğim şudur ki deniz hamamında yıkanan huriler hakkında bırakın beni, Âşık Razi bile o derya içinde oynaşan güzellerin göbeğinin, omzunun üç beş sayfa methiyesini yazsa, gözünüzün önüne Altıparmak İfakat'ın Sena Yokuşu'ndaki umumhanesinin namılı dilberlerinden Uzunküpe Firdevs'in memesinden, Şaşı Zarife'nin de göbeğinden başka bir şey gelmeyecek. Zira ben ne anlatırsam anlatayım önemli olan sizin ondan ne anlayacağınızdır. Çünkü herkesin hayalleri yaşadığı tecrübelerle sınırlıdır. Şu an siz de öyle yapıyorsunuz biliyorum. Şu an ben size ne anlatmaya çalışıyorum, siz kim bilir kafanızdaki film makinesinin içinde neler oynatıyorsunuz?

"Şimdi söyle bakalım," dedim Âşık Razi'ye Haliç Deniz Hamamı'nda yıkanan çıplak kadınları seyrettiğim gözümü delikten çekip, "Alyanak Şevket'in oğlunun kendisini konaklarının çatısından atmasında benim bir suçum var mı?"

Fakat cevap verecek durumda değildi Âşık Razi, topuğuyla ateşini söndürmeye çalışan yosmanın yaptığı bir benzerini benim yanımda, şalvarının içine soktuğu eliyle kamışını okşaya okşaya yapmaya çalışıyordu. Sesimle irkilip yakalandığını anlayınca utandı. Kızarmış yüzünü göstermemek için elini şalvarının içinden çekip, başını öte yana çevirerek üstünü başını düzeltmeye çalıştı.

"İstersen bu akşam Amber Dudu'nun Umumhanesi'ne gitmekten vazgeçelim," dedim, onun utancını hafifletmek için, "Nasıl olsa sen o işi burada halletmeyi kafaya koymuşsun."

"Çocuğun suçu," dedi, biraz önce sorduğum fakat halinden dolayı unuttuğum soruya karşılık vererek. "Nereden bileceksin bir masaldan bu kadar etkileneceğini!"

Köprüden, üstümüzden geçip giden; adım başı aynı çığırkanlık ve benzer nakaratlarla ellerindeki ıvır zıvırı öven ayak satıcılarının bağırışları ve tahta zemini sarsa gıcırdata geçen fayton tekerleklerinin çıkardığı seslere alışmıştık. Fakat bir ara öyle bir gürültü oldu ki sandık ki köprü üzerimize yıkıldı. İkimiz de önce sesin geldiği yere sonra birbirimize baktık. Ben emekleye emekleye, çıplak yosmalardan ve Âşık Razi'nin yanından uzaklaşıp köprünün altına vardım. Etrafı kolaçan edip, nihayetinde patırtının nedenini anlayınca, işaret parmağımı dudaklarıma götürüp Âşık Razi'ye sessiz olmasını işaret ettikten sonra tekrar gerisin geriye onun yanına emekledim.

"Yakalanmadan buradan çıkmamızın tam sırasıdır," dedim "Köprünün üstü fena karıştı."

Köprüden geçen paşa mı bey mi, yoksa hangi zadelere mensup olduğunu yukarı çıkınca anlayacağımız tosuncuğun hususi faytonunun tekerleği, köprünün çürük zemin tahtalarından birini kırıp araya sıkışmıştı. Açılan delikten yarısı içeriye kaçmış tekerlek, onu oradan kurtarmaya çalışan insanların gölgeleri ve arada bir de kıpırdayan gölgeler arasında yukarıdan vuran gün ışığı görünüyordu. Milletten yardıma koşup ilgilenmesinden ve tekerleğin çevresinin demir değil de lastik olmasından faytonun, yumruk mezecisi, ayyaş bir kira arabacısına ait olmadığı anlaşılıyordu.

Merdivenleri sessiz adımlarla yavaş yavaş çıkıp usulca başımızı köprünün hemzeminine

uzattık. Yukarıda bulunan herkesin kaza geçiren fayton arabaya bakmasını fırsat bilip yakalanmadan bulunduğumuz yerden çıktuktan sonra yürüyüp hemen ötemizdeki merakla olup biteni izleyen kalabalığın arasına karıştık.

Aşağıda yaptığım tahminde yanılmamıştım. Faytonun sahibi tahmin ettiğim gibi dünyalığını yapmış, tuzu kuru bir aileye mensup genç züppeydi. Arabadan inmiş, tekerleğin sıkıştığı çürük tahtalar arasından çıkarılmasını beklerken, tuzlu suyun içinde çürümeye terk edilip, artık midye yuvası haline gelmiş olan, Osmanlı Donanması'nın artığı, bacaları sökülüp ustura bıçağı yapılmış, artık gemi leşi demeye bile bin şahit isteyen Azapkapı kıyısındaki çürümüş demir yığınlarına bakıyordu. Yaşının toyluğundan bizzat gözleriyle görmesinin mümkün olmadığı, ancak sütninesi ya da altına bez bağlayan Arap bacısı da anlatmadıysa, sanırım bu tosuncuk yıllar önce bir zemheri ayında buz tutmuş olan Haliç'ten ve köprü altındaki deryanın içinde oynayan çıplak hurilerden de bihaberdi.

Sürücü mahallinde oturan arabacı, faytonun tekerleğini beyzadeden alacakları üç kuruş bahşişin yüzü suyu hürmetine kurtarmaya çalışanlara yardım amacıyla, arada bir, mile koşulu iki atı, kuyruklarındaki sinekleri kovuyormuş gibi hafifçe kamçılıyordu.

Köprüden geçenlerin durup bu ufak kazaya ilgi göstermeleriyle etraf aniden kalabalıklaşınca seyyar satıcılar da hemen olay mahalline toplışıverdiler. Peynirli pideciler, kuskus pilavcılar, fodla pilavcılar, muhallebiciler, dondurmacılar ve irmik tatlıcıları minik tezgâhlarının arkasında uçuşan sinekleri de beraberlerinde getirip santim hesabı buldukları yerlerde sanatlarını icra ederken, bir yandan da arabanın tekerleğini kurtarmaya çalışan aylak takımına kaş gözle işlerini ağırdan almalarını işaret ediyorlardı.

Nihayetinde tekerlek, çürük tahtalar arasından köprünün düzlüğüne çıkarılınca genç beyzade arabacıya, yardım edenlere bahşiş vermesini işaret edip, faytonuna atlayıp yumuşak koltuğuna kuruldu. Uzaktan dağılmakta olan kalabalığı görüp orada toplanmalarının nedenini merak eden Galata Serkomiseri Odabaşoğlu Bedir Paşa atını bizden tarafa sürdü. Yıllardır görev yaptığı Galata'da hapçısından gaspçısına, sarhoşundan berduşuna kadar bütün haşeratı dize getiren Bedir Paşa, biraz önceki vakadan geriye kalan insan kalabalığını da elindeki kamçısıyla dağıtıp, asayiş sağladıktan sonra atını tanıdık bir simaya doğru sürdü. Adamın ceketinin içinden çıkardığı, eski tarihli Tanin Gazetesi'ne sarılı paketi açtırdı. Akşamcılarının yakından tanıdığı, üzerindeki kâğıtta allı morlu şalvarlar giymiş; yastıklara dayanarak bir sedire uzanmış; ortalarındaki nargileye ilgisiz; iki afet-i devranın resmi olan bir rakı şişesiydi bu. Serkomiser Odabaşoğlu Bedir Paşa dıştan görünüşü suyu andıran fakat iki tek atıldığı zaman insana zamanı mekânı unutturan, yarım akıllıyı filozof, veziri de rezil eden rakının ne bela bir nimet olduğunu bildiği için onun baş düşmanlarından biriydi. Ben anlatanların yalancısıyım, çünkü kendisi bu nimetten arka arkaya üç tas yuvarladıktan sonra, ancak hamam kurnasının başında ayılabildiği için içmeye tövbe, içeni de dövmeye yemin etmiş.

At üstünde karşısına dikilip yolunu kestiği, ceketinin içine gizlediği rakı şişesini kendisine vermesini istediği adam da yabancımız değil, Âşık Razi'yle ikimizin can ciğer kuzu sarması bir arkadaşımızdı. Âşık Razi'yi kolundan çekip, bir elinde buruşuk Tanin Gazetesi'nin sayfası, diğerinde rakı şişesiyle Bedir Paşa'nın karşısında mahcup mahcup dikilen Neyzen Tefvik'e doğru yürüdüm.

"Bana bir daha içmeyeceğine söz vermiştin," diyordu Bedir Paşa kamçısını havada

sallayıp, "Hemen şimdi gözümün önünde dökereceksin o zıkkımı, Hem de son damlasına kadar hepsini!"

"Dökemem!" deyip boynunu büktü Neyzen Tefvik.

"Niye dökemezsin?" diye bağırdı, huysuzlanan atının dizginlerini çeken Bedir Paşa. "Bana karşı mı geliyorsun yoksa?"

"Esağfurullah karşı gelmiyorum, fakat dökemem, çünkü," derken, gözleri bana takıldı ve hemen o an yüzünde sadece benim sezebildiğim ufak, mini minnacık mutluluk kırıntıları belirdi. "Çünkü yarısı Abidin'in!"

Bedir Paşa bu sefer bana döndü, kamçısını öfkeyle iki eliyle yay gibi büküp büküp bıraktı, doğru mu diye sormasını beklemeden başımı salladım. Bedir Paşa bu tekrar Neyzen Tefvik'e döndü.

"O zaman yarısına kadar dök, şişeyi de Abidin'e teslim et!" dedi.

Neyzen Tefvik sanki duymamış gibi şişeyi tekrar gazete sayfasına sarıp ceketinin içine yerleştirdi.

"Dökemem," dedi, "Çünkü rakının alt yarısı benim, üst yarısı Abidin'in."

Serkomiser Odabaşoğlu Bedir Paşa nükteye kızmadı, hatta biraz önceki sinirli hali de yatıştı; atını sürüp yanımızdan ayrılırken, "Ne halin varsa gör!" demeyi de ihmal etmedi.

Bedir Paşa'nın gitmesini fırsat bilip, biz bu olup bitene Âşık Razi'yle birlikte rahat rahat gülerken, yüzyıllar önce canları pahasına dillerinin ucuna gelen nükteyi söylemekten geri durmayan Nef'i ve Bekri Mustafa'nın son örneği, biraz önce olanları çoktan unutmuştu. Bizi yolumuzdan döndürüp Galata'ya kafaları çekmeye davet eden Neyzen Tefvik'e teşekkür edip köprü'nün üzerindeki yolculuğumuza Eminönü'ne doğru devam ettik.

Aslında bazen yanımda bir dostum, bir arkadaşım olsun ve sadece anlattığım hikâyelerde ve masalarda değil bana hayatımın her anında, her adımında kulağıma fısıldayıp akıllı sufleler versin istiyordum. "Canım Abidin Efendi'm," desin bana, "Şunu yap, bunu yapma, öyle değil böyle yap, bu masalı şöyle değil böyle anlat, o adımını şu tarafa doğru değil bu tarafa doğru at, çünkü senin için hayırlı olan bu!" Fakat çok istememe rağmen yok öyle bir dostum ya da arkadaşım. Bu nedenle sanmayın ki size naklettiğim bu vakaları bir dostum kulağıma fısıldıyor. Ne Direklerarası'nda, ne Tatavla çayır kumpanyalarında, ne de Amerikan Tiyatrosu'nda şimdiye kadar anlattığım hikâyelerde, dile getirdiğim kıssalarda, yaptığım taklitler ve nüktelerde, yaşamımda bana kimsenin akıl vermediği gibi yine birileri bana bir kelime olsun fısıldamadı. Her zaman yaptığım gibi yine kendi göbeğimi kendim kesmekle cezalandırılmış olarak hayatıma ağır aksak, şu an yaptığım gibi Eminönü'ne doğru yoluma devam ediyorum. Fakat isterdim ki Şevket Bey'in konağında ben o balon uçan masalını anlatırken birisi çıkıp densizlik etseydi. "Abidin Efendi," deseydi, beni orada o çoluk çocuğun önünde rezil etme pahasına, "Yahu atıyorsun anladık, masal deyip geçiştireceksin. Evet, çocuklar anlasın diye basitleştiriyorsun da, hiç çuvalda duman durur mu? Durmaz ya, hadi güzel hatrın için durdu diyelim; hatta nah böyle küp gibi de şiştiğini kabul edelim. Peki ya sonrasında o balon, ölçüp biçsek yarım arşın olsun gökyüzüne doğru havalanır mı? Hangi zirzoptan çıkıyor bu şeytan safsataları bilmem ki! Neymiş efendim? Makriköy'de teke sakallı bir Frenk gâvuru kimya gazıyla üfürüp şişirdiği, Ayasofya Camii'nin kubbesi kadar büyük balonla semaya uçup bulutlara kadar çıkmış, hatta bulutlara bir iki nefes üfleyip arkada

gizlenen güneşin önünü açmış. Sonra İstanbul şehri kış mevsiminde böyle apaydınlık günlük güneşlik olup, şehirde soba ve mangal başında titreşip duran Adem'den olma Havva'dan doğma insanoğullarını iliklerine kadar ısıtmış. Geç bunları efendi geç!" deseydi. Ben o an ne kadar kızarsam kızayım, bana haddimi bildiren bu adamın, yüzüme çarpan tükürük kırıntıları arasında dinlediğim kelâmı sonrasında, 'peki efendim, özürlerimi diliyorum buradaki herkesten,' deyip sadece boynumu bükseydim. Amaç o sünnet çocuğunu eğlendirmek değil mi, o da benim bu zavallı halime bakıp yattığı karyolada, bacaklarının arasında taze kesilip hacamat edilmiş çükünün sızısını unutup zevklense, hatta beni ifrit etme pahasına kıkırdayıverseydi de, anlattığımı ciddiye alıp kamışındaki yara iyileşir iyileşmez duman doldurduğu çuvalla evlerinin çatısına çıkmasaydı.

Şimdi ismini unuttum kim bilir hangi âlim, haşhaş yuttuktan sonra o kafayla, mürekkep yalayan bir düzüne geçmiş zaman filozofunun safsatasını birleştirip düne geri dönebilecek bir aygıt yaptığını söylemişti de ben inanmamıştım. Zaten topu topu üç beş tane olan, iman sahibi, içinde Allah korkusu taşıyan âlimin dediği gibi; "Öyle bir vaka ancak rüyadır!" Ancak benim gibi kıssahanların dilinde, dinleyenlerin de zihinlerinde canlandırdığı hayal âlemlerinde olur ki kimseye ne bir zararı ne de faydası vardır. Lakin insanı tepesine bindirip daha önce yaşadığı geçmiş bir vakte taşıyan öyle bir alet-i zimbirtıya hangi ecnebi memleketin küffarı icat damgasını yapıştırmışsa bugün şu saat ona öyle çok ihtiyacım var ki! Günbegün, ta hünkâr çavuşunun peşi sıra sarayın kapısına seğirttiğim vakte kadar, olmadı Beşiktaş'ın kül olduğu geceye kadar geri giderdim. Sizler, "Şimdiki zamanın perdesinin ardında ne var, beni neler bekliyor?" diye kan ter içinde gücünüzün tamamını kullanarak merakla ileri doğru iterken, ben güle oynaya, geç de olsa peşinizden, fakat bu kez attığım adımlarıma dikkat ede ede, süttten yanan ağızımın hatrına yoğurdu üfleye üfleye yiyerek hiç de acele etmeden gelirdim.

Herkes kendine aynı soruyu soruyor; ileride acaba beni nasıl bir felaket ya da ne gibi güzellikler bekliyor? Cevabını bilmediğimiz, ancak hayat adı verilen pahalı diyetle ödeyeceğimiz bir soru bu. O merakla, dikkat etmeden züccaciye dükkânına girmiş filler gibi etrafımızı kıra döke yaşıyoruz. Sonrasında da yerlerdeki bizden arta kalan kırıntılara, üzerimizdeki tozlara ve yüzümüzdeki çizgilere bakıp, kabul ederek; kaderimiz diyoruz.

Yolculuğumuz Mısır Çarşısı'nın kapısının önünde son buldu. Âşık Razi, Kurukahveci Mehmet Efendi'nin mamullerini methettiği, rulo yapıp setresinin iç cebine koyduğu, ferman büyüklüğündeki kâğıdı çıkardı. Parmaklarıyla kartonun buruşan kenarını düzeltirken, duvarın dibine gidip çömeldi. Sırtını duvara yaslayıp ceplerini karıştırdı sonra. Birinden tabakasını, diğerinden kalemini çıkardı. Yanına çömelirken tabakayı bana uzattı.

"Elli kuruşa anlaştık, şiir tamam, lakin işin albenisi yok. Methiyenin kenarını bir kahve fincanı nakışıyla süslesem mi?"

Divit kalemi çini mürekkebine daldırıp, özenle yazılmış harflerin bulunduğu yarım kulaç karton levhayı ayna gibi yüzüme tutup bekledi.

"Böyle iyi," dedim, tabakayı açarken, "Fakat yine de sen bilirsin."

"İyi olduğunu ben de biliyorum," diye çıkıştı, "Benim derdim bir on kuruş daha kapmak. Bakarsın verirler, vermezlerse ne kaybederim? Çeyrek saatte çizerim fincanı, sen de telvesiyle dumanına bakıp sahi sanırsın."

"İyi iyi," dedim, parmaklarımın ucuyla tuttuğum tütünü kâğıda itinayla yerleştirirken,

"Çiz bakalım, on kuruş alacağım derken levhayı tamamen bozup elli kuruştan da olma da."

Dilini dişlerinin arasına sıkıştırıp, çoktan çizmeye başlamıştı bile. Mısır Çarşısı'nın kapısından gelen kırk çeşit baharat kokusunun arasından kahveninkini ayırıp ciğerlerine çeken Âşık Razi aldığı ilhamla, çeyrek saatten daha kısa sürede, tabağı ve dışarı taşmış telvesiyle kahve fincanını çizip bitirmişti. Benim hayretle levhaya baktığımı görünce keyiflendi.

"Bir tane de bana sar," dedi elimdeki tütün tabakasını göstererek.

Sigara kâğıdını içine koyduğum bir tutam tütünle birlikte yuvarlayıp, uçlarını dilimle ıslatarak yapıştırdım. Âşık Razi sigarayı elimden aldıktan sonra Kurukahveci Mehmet Efendi'nin levhasını gözlerinden uzaklaştırıp el emeği çekip göz nuru döktüğü kağıt üzerindeki maharetine bir kez daha hayranlıkla baktı.

"Fincanın üzerine tüten duman da eklesem mi?" diye sordu kafasını bana doğru çevirip. Cevap beklemeden tekrar işe koyulurken kendi kendine, "Çizeyim çizeyim..." diye söylendi. Kibritle sigarasını yakarken, "Düşünsene, levha Mehmet Efendi'nin dükkânında, tezgâhın arkasına asılı öylece duruyor; içeri giren müşteri fincanın üstünde tüten dumanları görüyor, siparişini verip bekliyor. Terazide tartılmış yüz gramlık kahveyi alıyor, parasını ödeyip tam dükkândan çıkacağı sırada resme tekrar bakıyor, görüyor ki duman hâlâ fincanın üzerinde tütmeğe. Bu ne demektir? Şu anda bulunmakta olduğunuz dükkânda satılan kahve her daim taze ve lezizdir."

"Methiye elli kuruştı, fincanı çizdin altmış kuruş oldu. Dumanı da ekleyince bu levhanın hakkı yetmiş kuruştur," dedim.

"Haklısın!" deyip tekrar kâğıda yumuldu, fakat güldüğümü fark edince kafasını kaldırıp kaşlarını çatarak bana baktı. Bir şey diyecek oldu, hatta dudakları kıpırdadı, fakat ağzından bir ses çıkmadı, kafasını tekrar kucağındaki kâğıda gömüp, sessizce işini yapmaya koyuldu.

14 Anarşik ibneler

Kapıcı Mümin Efendi'den istediğim iki adet çuvalı, tahminimden de çabuk bulup getirdi.

"Ya almazsa kitapları?" dedi. Benim bir şey demediğimi görünce; senin kaybedecek bir şeyin yok tabii; fakat ben o kadar yolu boş yere mi tepeceğim? diye sorar gibi baktı yüzüme.

"Alır alır," dedim, yerdeki kitap dolu çuvalı eğilip sırtlaması için ona yardım ederken, "Artık kimselerde yok bu kitaplar. Benim selamımı söyle, sakın eline değerinin altında bir para tutuşturup yollamasın seni. Tamam mı?"

"Tamam," dedi, "Söylerim senin gönderdiğini."

Çıkınca ben de gidip ardından kapıyı kapattım. Salona doğru birkaç adım attıktan sonra tekrar geri dönüp kapıyı açtım.

"Mümin Efendi!" diye seslendim kafamı kapıdan merdivenlere doğru uzatıp.

"Haa?" dedi.

"İyice anladın değil mi yerini? Hasnun Galip Sokak'ta."

"Anladım Enis Bey, biliyorum ben o kitapçığı."

"İyi madem, hadi öyleyse," dedim, "Bakkala sonra gidersin, sen parayı doğruca bana getir. Elimizdeki para ne, borcumuz ne bir hesap çıkaralım."

Son söylediklerimi duyduğunu onaylayan bir ses bekledim, fakat bir şey demedi. Herhalde bana kızdı. Homurdanıyor mu diye kulak kesilip dinledim, merdivenlerde yankılanan ayak seslerinden başka bir şey duymayınca kapıyı kapatıp içeri girdim.

"Okudun mu bunların hepsini?" diye sormuştu Mümin, eline tutuşturduğum kalın ciltleri çuvala istiflerken.

"Bir kısmını okudum, bir kısmının da resimlerine baktım," deyip gülümsedim.

"He valla, kafa mı dayanır bu kadar kitabı okumaya," dedi, yaptığım şakayı anlamadan, "Ben sadece borno dergilerdeki yazıları okuyorum."

"Borno mu?" diye sordum, çuvala atarken son anda fark edip elinden aldığım, Edgar Allan Poe'nun Ölümcül Hikâyeler isimli kitabını kitaplığın en üst gözüne yerleştirirken. "Bu satılmayacak," dedim kendi kendime söylenir gibi. Çünkü Durma Yayınları'ndan çıkan bu kitabın çevirisini yıllar önce ben yapmıştım.

"Borno, hani şu Amerikalı karıların zencilerle düzüşürken çektirdikleri resimleri basan dergiler," dedi, o kitabı ne diye elinden alıp kitaplığa geri koyduğumu anlamaya çalışarak.

"Ha, porno!" dedim, söyleyiş şekline gülerek, "Porno dergi demek istiyorsun."

"He ya, işte ondan. Yani Türkçesi otuz bir dergileri," diye gülerek yıldı, porno sözcüğünden utandığımı sanarak. "Sayfa sayfa koca memeli, sarışın kancıkların resimlerinin yanında, bizim sapıkların kendileri ve karıları hakkında yazdıkları fanteziler var, onları okuyorum sadece."

Sonra sanki o dergilerden varmış da ondan saklıyormuşum, tüm bu muhabbeti çıplak resimli dergileri ortaya sermem için yapmış gibi, "Erkeksin, bekârsın, bunda utanılacak ne var?" dercesine beni cesaretlendirmek için, sarı dişlerini göstere göstere, "O dergilerden olsaydı rahat satardık," dedi. Benden yüz bulamayınca, "Bunları kim okur, devleti yıkmaya

çalışan mektepli anarşik ibnelerinden başka?" diye ekledi.

"O dergilerden bende yok Mümin Efendi!" dedim. O dergilerden bende yok! diye içimden tekrarlardım. O dergiler benim evime girmesin diye ben bu kitapları okudum. O dergileri çıkaranların masa başında yazdığı fantezileri, komşun yazmış sanıp kâğıda kaleme sarılıp sen de kendi fantezilerini yazma diye okudum ben bu kitapları. Cumadan cumaya camiye gittiğin, ramazanlarda da oruç tuttuğun için ben ve o anarşist dediğin gençler sanma ki senden daha az ahlaklı. Onlar da ben de, sizin kadar ahlaklı ve dürüst insanlarız. Sizi, yani bu memleketin bütün insanlarını koyun gibi gütmesinler diye, senin anarşik deyip ana avrat küfür ettiğin binlerce arkadaşım kendilerini feda edip, işkencelerde, idam sehparlarında ve failleri hiçbir zaman yakalanmayan cinayetlerde can verdi. Tek derdimiz sizi emperyalizmin sopasından kurtarmaktı. Fakat neden bilmiyorum, tüm bunlardan, sizin için istediğimiz güzelliklerden haberdarmışsınız da başaramadığımız için, bize en çok düşman kesilen de, geçim sıkıntısıyla beli bükülmüş, din ve Allah korkusuyla beyni bulandırılmış kesim, yani sizler sıradan insanlar oldunuz. Birilerinin yaydığı dedikodulara kanıp bizleri kalbinizle, dilinizle lanetlediniz, gücünüzün yettiği yerlerde taşladınız, ihbar ettiniz, kısaca her türlü zulmü yapmaktan geri durmadınız. Evet, çünkü sizi sömüren sistem tıkr tıkr işliyordu. Onlara göre de size göre de bizler başı ezilmesi gereken yılanlar, toplumu çürütmeye çalışan mikroplardık. Hadi şimdi gör bakalım, kimmiş yılan, kimmiş mikrop?

"Hepsi gidecek," diye geçirdim içimden, geride kalan kitaplara bakarken, "İvrindi'deki ev de satılmış, üstelik payımı da alıp çoktan harcamışım." Oysa Mıstık ve Ayşe'ye sattırmamak için nasıl da karşı çıkmıştım.

"Tabii senin tuzun kuru, çocuklar okula gidecek, kooperatife para yetiştiremiyoruz. Aldığımız üç kuruş maaşla nasıl olacak tüm bunlar?" demişti ikisi de sanki ağızbirliği etmişlercesine. Utandım, gazeteden kovulduğumu aylarca söyleyemedim onlara. Karar değiştirip evi satmalarına neden onay verdiğimi çok sonra, Mıstık benimle konuşmak için gazeteye telefon açınca öğrenmiş. Ayşe Samsun'da kooperatife girip ev yaptıracak, Mıstık kendisine ikinci el de olsa bir otomobil almayı düşünüyordu. Sonunda dediklerini yaptılar; birinin evi diğerinin arabası oldu. Ben de payıma düşen parayı o işsizlik günlerimde harçlık olarak kullanıp tükettim.

Evet, kitaplarımın hepsini satacağım ben. Zaten işim kalmadı onlarla. Mümin'in dediği gibi, borno dergi olsaydı daha kolay satardık, belki çok daha fazla para ederdi. Kim okuyacak bunları o anarşik talebelerden başka?

"Sağ sol mu kaldı artık Enis Bey," demişti Hevâl'in kocası, ben onun arkasındaki duvarda asılı bozkurt resmine bakarken. Sonra bize kahve getiren, bir zamanlar benim platonik aşkı, şimdi onun karısı olan Hevâl'e sırtarak, "Öyle değil mi hayatım, sağ sol mu kaldı artık? Herkes orta yolcu! Değil mi ama?"

Ben mahcup, ne diyeceğimi bilemeden yüzüne bakmaktan tiksindiğim faşist Ömür'e sırtırken, Hevâl'i hayalimde karşıma alıp, "Bula bula bunu mu buldun? Hani sen devrimciydin, hani bu ülkede bazı şeylerin güzellikle, olmazsa kanla, silahla düzeltilmesi gerektiğine inanırdın! Hani birçok erkekten bile daha cesurdun! Sen bu hıyarın altına yatmak için mi bizleri bırakıp gittin?" dedim.

"Hevâl okulda nasıldı?"

Ömür'ün sorduğu soruya, kafamı sallayıp ağzımın içinde bir şeyler mırıldanarak, "İyiydi," anlamına gelen bir cevap vermeye hazırlanırken, Hevâl, "Enis'e bütün sınavlarda kopya verirdim," diyerek sırtınca o anda boş bulundum, içtiğim kahve genzime kaçtı. Öksürdüm, elimle ağzımı kapattım, utancımдан kıpkırmızı oldum. Oradan çıkıp gitmek, kaçmak, buhar olup uçmak istedim.

Cesaretim olmadığı için o an değilse bile, şu an şükrediyorum. Yoksa senin yaptığın orospulukları bir bir sayar dökerdim ortaya. Boynunu uzata uzata, benim kâğıdında ne yazıyorsa, harf bile değiştirmeden, kendi kâğıdına geçirdiğinden, yakalanma heyecanıyla vücudun ısınınca, sıkıttığın parfümün kokusunun etrafa yayıldığından ve imtihan sonrasında sana kopya verdiğim için beni yanağımdan öptüğünden bahsederdim de kocan olacak bu adam benim yanımda kemiklerini kırardı, ama ben buna dayanamazdım işte. Senin, yaptığı eylemin yanlış olduğunu bildiğin halde, Deniz'i sırf yakışıklı olduğu için desteklediğini de anlatırdım. Öyle istediği için, kim bilir kaç seçimdir sağcı partiye oy verdiği bakmaz, evin kim bilir neresine gizlediği, balistik incelemelerden geçirilse, namlusundan çıkan mermilerle en az yirmi kişinin canını aldığı anlaşılacak tabancasını dayayıp tetiğe basarak o güzel suratını darmadağın ederdi, işte ben buna da dayanamazdım.

Kalkıp gitmek istiyordum, fakat hiçbir uzvumu kıpırdatamıyordum. Elimi yakması gereken kahve kupasının sıcaklığını dahi hissetmiyordum. Belki hissediyordum da, bu duruma düştüğüm için kendi kendimi cezalandırıyordum. Hevâl'in ve kocasının karşısında ezildikçe eziliyordum. Pantolonumdaki çift ütü izine bakıp utanıyor, bacak bacak üstüne atarak gizlemek istiyor, gizleyemiyordum.

Adam kendinden emin; kazancından, sağlığından, seks hayatından, yaşamının her zerresinden emin ve mutlu; benim devekuşu gibi kafamı bir yerlere gömüp, gizlenmek istediğimi anlamış gibi, karşımda rahat ve olanca heybetiyle kendinden bahsediyor; kendini övüp duruyor amına soktuğumun çocuğu. Ben tüm bunlardan, onun ve Hevâl'in ne kadar mutlu olduklarını anlıyor, hırşımdan ve kıskançlığımdan kuduruyordum. Ne yapabilirdim ki? Adam haklıydı övünecekti tabii ki, ben salak gibi kendi ayaklarımla gelmişim buraya. Adam övünmesin de ne yapsın, bulmuş benim gibi kendisini sırtarak mahcup mahcup dinleyecek birini, anlatacak tabii ki. Anlat anlat, sende o çene bende de böyle kepçe bir kulak olduktan sonra ben senin anlattığın en saçma ipe sapa gelmez, incir çekirdeğini bile doldurmayacak kelimeleri bile sabaha kadar dinlerim. Zaten benim başka ne işim var ki? Öf be, ne çene varmış Heval senin kocan olacak bu herifte? Kafama ağırlar girdi valla vıdı vıdılarından. Ben bunun için mi geldim ya buraya? Ben ne için gelmişim sahi buraya?

Ne iş yapıyormuşum? Kendisinden dolu dolu bahsettikten sonra, dudağının kenarıyla, tükürür gibi sordu bu soruyu. "Sana ne lan!" diyecek oldum ama hemen kendimi toparlayıp vazgeçtim böyle bir çıkıştan. Fakat içimden suratına haykırır gibi geçirdim bu cevabı, "Sana ne ulan!" diye bağırdım tam da suratının ortasına, sonra ekledim. "Senin gibi otopark mafyası değilim, eski solcuym diyeyim, bir holdingin genel müdürü olduğumu da sanma."

Tabii ki böyle şeyler söylemedim. Fakat o sanki benim aklımdan geçenleri bir bir okuyormuşçasına, vereceğim cevabı beklerken suratıma bakıp sırtıyordu. Eski, yıpranmış

çoraplarıma bakıp onları bana da göstermek istermiş gibi alaycı bir ifadeyle, 'ha ha hayt!' diye gülerek, "Genel müdür olmadığın belli oluyor!" der gibi bakıyordu.

Ben de konuşurken, dinlerken evin her köşesini, üzerlerindeki kıyafetleri, parmaklarındaki abartılı altın yüzükleri, sehpanın üzerindeki ithal sigarayı, çakmağı, küllüğü, duvardaki tabloları, tabloların pahalı, yaldızlı çerçevelerini bakışlarımla, "Bunlarda hangi garibanın kanı var?" diye sorar gibi didik didik ediyordum.

"Hürriyet Gazetesi'nin dış haberler servisinde çalışıyordum, beni oradan attılar. Şu an işsizim," yerine, "Yayınevlerine roman çevirileri yapıyorum," dedim. Bereket, hangi yayınevine, en son hangi romanı çevirdiğimi sorup hemen o anda uydurduğum yalanı yerle bir etmediği gibi, yaptığım işe hayranlık duymışçasına kafasını salladı. Gerçi nasıl yerle bir edecekti ki yalanı mı? Sallardım bir yayınevi ismi, sonra söyleyiverirdim birkaç tane de kitap adı, "Evet ya bu kitapları, bu yayınevlerine ben çevirdim," deyip kasılırdım karşılarında. Hatta öyle inandırıcı söyledim ki ben bile inanırdım salladığım bu yalanlara. Hatta evet, o kitapları ben çevirseymdim, o çevirenlerden daha iyi tercüme ederdim. Ederdim yani, güveniyorum ben bu konuda kendime. Aslında bu işi ben ciddi ciddi düşünmeliyim. Neyse, söylediğim o kitaplara gidip bakacak değiller ya. Şunların haline bak, zaten kitapla, okumakla filan zerre kadar ilgileri yok.

Halbuki ben buraya gelirken neler hayal etmişim. Hevâl yalnız olacaktı. Ben içeri girmeyip onu evime kahve içmeye davet edecektim. Fakat o ısrar ederdi dünyada bırakmazdı beni. "A, olur mu öyle şey?" derdi gülerek, kolumdan tutup içeriye çekerdi beni. "Yarın ben gelirim sana, nasıl olsa aynı apartmanda oturuyoruz, artık her gün gider geliriz birbirimize." Tabii canım gelip gitmez olur muyuz hiç? Hatta birbirimize eliş örnekleri verir, birbirimize kahve falı bakıp dedikodu da yaparız. Neyse konuyu sulandırmayalım şimdi. Evet, o beni buyur ederdi içeriye. Kocasını olmazdı evde. Tabii o zaman üç yerine iki kahve yapacaktı. Kahveleri Hevâl'le ikimiz içeceğiz, kocasına yok! Kocasını olacak ayı, eşeğin sikini içsin! "Tabii ki Enişçğim," diyecekti Hevâl de benim söylediğime gülerek gelip yanıma otururken, "Evet, o eşeğin sikini içsin!" Sonra sehpadaki kurabiyelere uzanıp, "Ona kurabiye de yok, köpeğin bokunu yesin o," deyip beni bir kez daha güldürecekti. "Ne kafa dengi kız şu Hevâl ya, insanın sevgilisi, karısı olacaksa işte tam onun gibi olmalı," diye geçireceğim içinden. Fakat hemen ardından gerçeğe döneceğiz. Görüşmediğimiz yıllarda neler yaptığını, evlenmekle ne büyük bir hata işlediğini, şu an çok mutsuz olduğunu anlatacaktı bana. Evet, anlatması lazım bana. Ne kadar mutsuz olduğunu, ölçüp tartıp söylemeli bana, bilmeliyim beni bırakıp gittiği için ne büyük eşeklik ettiğini. Her şeyleri itiraf etmeli bana. İtiraf etmeli ki biraz olsun rahatlayıp kendime gelebilmeliyim. Fakat o bunları söyledikten sonra içimden ona ne kadar kızsam da bunları dillendirmeyeceğim, başka başka şeylerden söz edeceğim. Mesela, onun güzelliğinden bir şey kaybetmediğinden bahsedecektim. "İyi ama hayatım böylesi olumsuzluklara rağmen sen hala güzelsin," diyecektim ona. Fakat o hemen duygusallaşacak, çünkü her zaman böyleydi, hemen ağlayıverirdi. Gözlerindeki yaşları silip birkaç kez burnunu çekecek, uzattığım kâğıt mendille göz pınarlarını kurularken kocasının onu aldattığını söyleyecekti bana. İşte ben o zaman bu fırsatı kaçırmayıp, daha çok ağlaması için kalbini kanatacak yeni yeni cümleler aramaya başlayacaktım. "Ah be Hevâl!" deyip saçlarını okşayacaktım, "Ah be güzelim, sen hiç bu hale gelecek kız

mıydın?" diye sorup, acıyarak bakacaktım yüzüne. Kahvesini sehpaye bıraktıktan sonra başını omzuma yaslamak için çeşitli kurnazlıklar düşünecekti. Aramızdan uçup gittikten sonra, muhtemelen bir vakitler gazetelerde okumuş olabileceği olaylardan; örgüt evini polislerin bastığından; Fevzi'nin, Murat'ın, Semih'in ve Burak'ın teslim oldukları halde içeride öldürüldüklerinden; Erol'un, Ekrem'in ve Halit'in de işkenceden sakat döndüklerinden ve onlar için hayatın bir daha eskisi gibi olmadığından bahsedecektim. Yüzümü avuçları arasına alıp, "En zekimiz sendin Enis!" dedikten sonra başparmağıyla yanaklarımdan aşağı süzülen yaşları silecekti. "Demek işsizsin şimdi? Neyse boş ver, bulursun nasılsa. Senin derdin dert mi benimkilerin yanında?" diyecek ve başımı göğsüme yasladıktan sonra sessiz sessiz yeni bir ağlama daha tutturacak. Saçları hemen bir karış ötemde olacak. Saçının o güzel kokusunu içime çekeceğim. O koku beni hemen o an bulunduğum yerden alıp yıllar öncesine götürecektir biliyorum. Bana İstanbul Üniversitesi'nin bahçesini, Beyazıt Meydanı'nı, Çınaraltı'nı, Sahaflar Çarşısı'nı, Süleymaniye'yi, Vezneciler'i, Kapalıçarşı'yı, Mahmutpaşa'yı, Tahtakale'yi, Sultanahmet'i, Sirkeci'yi, eski Galata Köprüsü'nü ve Heybeliada'yı hatırlatan kokuyu; Hevâl'in parfümünü içime çekecek, bana gençliğimi, güzel olduğuna inandığım günleri hatırlattığı için deminki gibi yalancıkta değil bu kez gerçekten ağlayacaktım. O'nun bizleri, daha doğrusu beni bırakıp gidişini bir kez daha hatırlayacağım sonra; canım dediğim arkadaşlarımdan beni jurnalcilikle itham edip, özeleştiri yapmamı istedikten sonra, beni örgütten attıkları da aklıma gelecek sonra biliyorum. Yıllar boyunca, örgütün tetikçileri ya da bir kontrgerilla tarafından beynime bir tabancanın buz gibi soğuk namlusunun dayanacağı korkusuyla yaşadığımı hatırlayacak ve şu anda da halen faili meçhule kurban gitme korkusuyla yaşadığımı aklıma geliverince daha çok ağlayacaktım.

Ben ikinci defa da senin kapının zilini çalamadan geri dönmeseydim, her şey benim şu an hayal ettiğim gibi olup bitecekti Hevâl. Fakat değil iki kez, bin defa da kapına gitsem çalmadan, kapını çalma cesaretini kendimde bulamadan, senin yüzünü göremeden gerisin geri dönüp geleceğimi biliyorum. Fakat çalsam ve sen de kapıyı açıversen biraz önce hayalini kurduğularımıza benzer şeyler yaşayacağımıza adım gibi eminim. Divanda birbirimize sarılıp, belki hiç konuşmadan saatlerce oturacaktık. Fakat zilin üzerinde yazılı olan kocanın ismini okuyunca, o açar korkusuyla vazgeçtim ve tekrar evime döndüm.

Sokaktan gelen polis arabalarının sirenlerini duyunca, elimdeki Edgar Allan Poe'nin Ölümçül Hikâyeler isimli kitabını, aldığım yere, kitaplığın en üst rafına atıp, pencereye seğirttim. Tül perdenin arkasından, apartmanın kapısına yanaşan iki polis otosundan çelik yelekli, elleri silahlı, telsizli polislerin süratle indiğini, kısa bir süre sonra da kapı zilimin çalındığını duyunca, aşağıdan beni görmemeleri için pencereden uzaklaştım hemen.

"İşte, geldiler nihayet!" diye mırıldandım. Mutfağa doğru yürüdüm. Ne yapacağımı bilemez halde, boş gözlerle buzdolabına; lavabonun içinde yıkanmayı bekleyen tabaklara, çatal, kaşık ve tencerelere; dibi tortulanmış çay ve su bardaklarına; varlığımdan haberli, fakat yaşadığım dramdan habersiz tavandan sarkan örümceğe baktım. Bu sırada başka bir katta otomatiğe basan bir parmak, mekanik bir sesle apartmanın dış kapısını açtı. Salona koşup tüm gücümü kullanarak, ağır yemek masasını kapının arkasına doğru sürükledim. Daha ortasına kadar anca çekebilmişim ki, merdivenleri çıkan polislerin ayak seslerinin benim kapımın önünden geçip üst katlara doğru uzaklaştığını duydum. Masayı olduğu

verde bırakıp, kapıya koştum, göz deliğine gözümü dayayınca lacivert lekelerin kapımın önünden, süratle üst katlara doğru aktığını gördüm. Derin bir nefes aldım. Kalbim hâlâ çarpıyordu. Su içmek için mutfağa doğru yürüdüm. Temiz bir bardak ararken kapımın zili tekrar çaldı fakat bu sefer aldırış etmedim. Bulduğum az kirli bir bardağa plastik bidondan su doldurup içtim. Parmaklarımın ucuna basa basa kapıya yürürken zil ikinci kez çaldı.

Gözümü göz deliğine dayayacağım sırada, bu sefer kapının yumruklandığını duydum.

“Enis Abi, benim Mümin!”

Gözümü dayayıp emin olmak için baktım. Oydu. Sırtında çuval yoktu. Demek ki kitapları satmıştı. Kilidin sürgüsünü çekip kapıyı açtım.

“Hayırdır Mümin Efendi,” dedim, parmağımla üst katlara çıkan merdivenleri gösterip, “Polisler niye gelmiş?”

“10 numaradaki konsomatrisi öldürmüşler,” dedi, sesi, elleri ve cebinden çıkarıp bana uzattığı parmakları arasındaki paralar tir tir titriyordu.

Belli ki çok korkmuştu. Gidip ona da bir bardak su getirmeyi düşündüm. Fakat sonra vazgeçtim. On numaralı daire dediğini hatırladım sonra. On numaralı dairede kim oturuyor? On numarada Heval oturmuyor mu? O zaman bizim bu saf kapıcı neler saçmıyor böyle?

“Hevâl’i mi?” diye sordum, “Hevâl’i mi öldürmüşler?”

“Ne Hevâl’i abi?” dedi almam için elinde titretip durduğu paraları bana uzatırken, “Zeynep o karının adı. Zeynep’ti yani Allah rahmet eylesin! Kocasını kesmiş diyorlar!”

15 Je m’appelle Humphrey Bogart

Kompartımana girip kapıyı arkadan kilitledim. Yatağa uzanmadan önce, çantadan çıkardığım yastığı başımın altına koyarken Mustafa’yı o gece Grand Rue de Pera Caddesi’ndeki Degüstasyon lokantasındaki o son akşam yemeğinden sonra bir daha hiç görmediğimi hatırladım. Sirkeci Garı’ndan Orient Express’e binene, Türkiye’de geçirdiğim son anıma kadar, gelip beni bulacağını ve Paris’e birlikte döneceğimizi düşünüyordum. Şimdi sadece nerede olduğunu değil, sağ mı ölü mü onu bile bilmiyordum.

Onu o gece kim ihbar etti hâlâ bilmiyorum. Belki Sami, belki başka biri, belki de polisler şüphelenip, gelip kimlik sordular ve keyfi, alıp götürdüler. Arabaya bindirilirken korkudan nasıl da titriyordu. Üzerinde az önceki sarhoşluğun zerresi bile kalmamıştı, hemen o an sanki kafasından aşağı buz gibi buz gibi bir kova su boca edilmişçesine ayılı vermişti. Otomobilin arka koltuğunda, sivil giyimli polislerin arasında, inin cinin top oynadığı gecenin o geç saatindeki boş Grand Rue de Pera Caddesi’nin karanlığına kendisini sanki o beladan çekip alacak bir kurtarıcıyı beklercesine bakıyordu. Fakat o an düştüğü durumuna bakıp ona karşı hiçbir acıma duygusu hissetmedim. Başına geleceklerden dolayı da hiç kaygılanmadım. Elimden hiçbir şey gelmeyeceğini bildiğim halde, götürülmesini izlerken sessiz kalarak aklımda onu cezalandırdım. Beni görmesin, görüp içinde ufacık da olsa kurtuluş umudu doğmasın diye, saklandığım apartmanın kapı aralığına iyiden iyiye sinip polislerin onu otomobile bindirip bir an önce alıp götürmesini sabırla bekledim. Otomobil gecenin karanlığında Grande Rue de Pera Caddesi’nin görünen en uzak noktasında ufalıp

oyuncak bir araba boyutlarına gelene kadar da ortaya çıkmadım.

“Hadi bakalım,” dedim, otomobilin arkada bıraktığı egzoz dumanına bakarken, “Sami gelip kurtarsın seni!” Sami onu nasıl kurtarsın? Belki Mustafa’yı ihbar edip, yakalatan ve bu hallere sokan da belki bizzat oydu.

Degustasyon’un kapısından girdiğimde onu hâlâ masada oturuyor bulsaydım, o gün öğleden sonra Galatasaray’daki Sami Günzberg’in dışı muayenehanesinde de ne aradığının yanıtını Ünzile’nin anlattığı yarım yamalak hikâyelerden her ne kadar az biraz öğrenmiş olsam da bunun hesabını Mustafa’dan soracaktım. Bunu bana Ünzile yerine kendisi anlatmadığı, hatta Sami’nin yanına giderken beni de götürmediği ve benden gizli işler çevirdiği için masanın üzerinden kaptığım şarap şişesini kafasına geçirip hemen oracıkta Muttalip’in ve lokantadaki herkesin gözleri önünde onu cezalandıracaktım. Belki Mustafa o polislerden yakasını kurtarıp geri dönse ona vermeyi düşündüğüm böyle bir cezaya dünden razı olurdu.

Terden bedenime yapışıp, tenimi tırmalamaya devam eden paralara, Sami’nin paralarına, gömleğimin üzerinden dokunup onların orada olduğunu bir kez daha hatırlayınca artık Mustafa’ya kızmadığımı, onunla bir şekilde ödeşmiş olduğumu, hatta eğer onu Sami ihbar ettiyse bu sayede onun da öcünü almış olduğumu anladım. Fakat ona karşı yine de içimde bir acıma duygusu uyanmadı. Çünkü beni dışlayıp, benden gizli kapaklı işler çevirmeye başlamıştı Mustafa. O yapmaya çalıştığı işlerin ve beni neden devre dışı bıraktığının cevabını da sanırım hiçbir zaman öğrenemeyecektim.

Koridordan çekiç sesleri gelmeye devam ediyordu. Yan kompartımanın camını takanların gölgeleri arada bir kapımın perdesi üzerinde kırıdayıp kayboluyordu.

Paraları koynumdan çıkarmak için kravatımı gevşetip gömleğimin düğmesini açtım. Fakat sonra vazgeçtim. Orada daha güvende olduklarına karar verdim. Kalkıp çantayı rafın üzerine yerleştirdikten sonra tekrar yatağa uzandım. Koridordan gelen çekiç ve ayak sesleri bana güvende olduğumu hissettiriyordu. Uyumak istiyordum; ama birazdan gideceklerdi. Uyumamalıydım. Keşke vagonda birkaç kompartımanın camını daha kırsaydım. Tamir ederken sabaha kadar farkında olmadan kapımın bekçiliğini yaparlardı.

Kapının açıldığını duymasam bile fermuarın o berbat sesini duymamama imkân yok. Kompartımanıma giren, girme gafletinde bulunan aptal, boş çantada paraları bulamamanın şaşkınlığını daha üzerinden atamadan ben çoktan uyanır kafasına dayadığım tabancamın tetiğine dokunur ve beyninin kıymıklarını kompartımanın dört bir yanına saçarım.

Aklımdan geçen bu düşüncelerin sızmak üzere olan bedenime karşı beynimin beni uyanık tutmak için çaba sarf etmesinden başka bir şey olmadığını biliyor olsam da göz kapaklarımı açacak gücü kendimde bulamıyordum. Bedenim yarı ölü duruma geçer geçmez Mustafa’nın, Sami’nin ve Ünzile’nin yüzleri karşımda belirip benden hesap soracağını çok iyi biliyorum. Aslında hiçbirinin bana hesap sormaya hakkı yoktu, fakat ben paraları koruma duygusuyla ister istemez onları çağırıp, hayalimde sonu olamayan bir münakaşaya ve kavgaya girişeceğim onlarla. Uyuyup gafil avlanmaktansa, sonrasında yenileceğimi bile bile onlarla amansız bir kavgaya girişmeye razıydım zaten. En önemlisi de Balat’taki evde görür görmez boynuma sarılıp, “Bundan sonra adın Osman olacak. Yeryüzündeki tüm Müslümanlar seni Halife Osman olarak bilecekler,” diyen Ertuğrul Hoca

girecek yarı uykulu yarı uyanık kâbuslarıma. Ellerini aslanpençesi gibi uzatıp yakamı kavrayınca gömleğimin düğmeleri tek tek, 'pıt pıt' diye kopacak, allı morlu sterlinler ayaklarımın dibine dökülecek. Önce yerdeki paralara, sonra kaşlarını çatıp yüzüme bakacak. "Yazıklar olsun sana," diyecek, "Bunun için mi ha?" Bir silkinışte elinden kurtulacak kadar güçlü olduğumu bilsem de rüya bu ya, bir şey yapamayacağım. O yüzüme tükürecek, ben utanacağım. "Hani Prens Mustafa'nın arkadaşıydın sen. Hani dosttunuz, kardeşiniz, yediğiniz içtiğiniz ayrı gitmezdi. Tüh Allah belanı versin! Adam belledik biz de seni. Hay kafama sıçayım, oğlum diye seslendim sana, Osman adını verdim. Niye biliyor musun? Nereden bileceksin? Gâvuroğlu gâvur seni. Hani kelime-i şahadet getirip bizim dinimize geçmiştin? Sünnet olacaktın, içki içmeyecektin. Benim bile önüme geçip imamlık yapacaktın. Yazıklar olsun! Yok, sana değil asıl bana yazıklar olsun. Yazıklar olsun bana ki, sana kandım. Ak pak yüzüne bakıp aldandım. Sen ki hamamlarda iman tahtasına çökülecek kancık kılıklı, kahpe ruhlu bir veled-i zinaymışsın." Ertuğrul Hoca'nın bütün bu hakaretlerini, az evvel koynumdan dökülen yerdeki paraları toplamanın hatrına sessizce dinleyecektim. Fakat o daha da ileri gidip, boğazıma yapışacak ve "Kelime-i şahadet getir!" diye bağıracaktı, "Son duanı et ulan şerefsiz!" Belki bununla da yetinmeyip, Mustafa'nın bana anlattığı Doğu masallarındaki cellatlar gibi kuşağından sıyırdığı, parlaklığıyla gözlerimi kamaştırıp, hemen o an kör eden kılıcını havada ısıklık çaldırarak döndürdükten sonra var gücüyle enseme indiriverecekti. Kellem gövdemden sanki bir fiske darbesiyle ayrılmış gibi, yüzüm korkudan bir saniye önce aldığı halî, şakaklarımı, çenemi ve alnımı saran etler çürüyüp dökülene kadar, bir daha değişmemek üzere yere, paraların yanına yuvarlanacaktı. Bacaklarım sendeleyerek, yönünü bilmeden birkaç adım atacak, kollarım boşlukta umutsuzca daireler çizip son birkaç kez daha sallanacaktı.

Üniversitede psikoloji dersimize giren profesörün dediğine göre, saatlerce sürdüğünü sandığımız en uzun rüya bile dokuz saniyeyi geçmiyormuş. Bu kâbusları görürken profesörün bilimsel savını aklıma getirebilsem dişimi sıkardım, fakat bunun rüya olduğunu bana kim söyleyecek?

Gözlerimi açıp yatakta doğruldum. Bir elimle terleyen yüzümü ve boynumu silerken diğer elimi göğsüme götürdüm. Paralar duruyordu. Bu sırada kapının vurulduğunu ve beni bu sesin uyandırdığını anladım. Perdeye dışarıdan bir gölge yansıyor. Ceketimin iç cebinden tabancamı çıkarırken yataktan kalkıp kapıya doğru yürüdüm.

"Kim o?" diye sordum, kapıya iki adım yaklaşıp. Ardından eli silahlı olabileceğini düşündüğüm adama hedef olmamak için kenara çekildim.

"Benim," dedi, dışarıdaki adam boğuk bir sesle, "Leon!" Sessiz kaldığımı görünce hatırlatmak için ekledi, "Yan kompartımandaki komşunuz."

'Ne istiyor şimdi bu kel kafalı salak?' diye geçirdim içimden. Kısacık zaman diliminde gece yarısı kapıma dayanmasına yol açabilecek bir sürü sebep düşündüm. Camını benim kırdığımı anlamıştı. Gizlenmek için tuvalete koşarken arkamdan beni tanımıştı. Karısına baktığımı fark etmişti. En kötüsü de, evet üzerimde taşıdığım paraları fark etmişti.

"Ne istiyorsunuz Mösyö Leon?" diye sordum.

"Size içki getirdim Mösyö Jean," dedi, ardından biraz durup ekledi, "Tanışmamızın şerefine."

“Uyuyordum,” dedim, sonra sordum, “Saat kaç?”

“İki otuz. Sanırım Türkiye sınırından çıktık.”

Sanki hakkımda bir şeyler biliyordu. “Kurtuldunuz, gelin bunu kutlayalım,” der gibiydi. Gözlerimi penceredeki gölgeden ayırmadan yatağın kenarına gidip, avuçladığım çarşafla yüzümdeki ve boynumdaki terleri iyice kuruladım. Saçlarımı, ceketimi ve pantolonumu düzelterip tabancamı ceketimin cebine yerleştirdim. “Gel bakalım,” dedim içimden, “En ufak şüphemde alınının ortasına sıkarım kurşunu.” Yüzüme istediğim gülümsemenin yerleştiğini hissedince anahtarı çevirip kapıyı açtım. İki saat önce yumruklamayı düşündüğüm suratı şimdi karşımda tebessümle bana bakarken görünce, içimden, “Gecenin bu saatinde kapımda ne işin var?” diyerek, karnına indirdiğim tekmeyle koridora boylu boyunca yuvarlamak geçti aklımdan. Sanki ne düşündüğümü anlamış gibi elindeki viski şişesini gösterip beni yumuşatmaya çalıştı. Diğer elinde tuttuğu iki kadehi elime tutuşturup teklif beklemeden içeri girdi.

Sanki evime misafirliğe gelmiş de seçtiğim dekorasyon hakkında fikrini söyleyip, zevkimi övecekmiş gibi, bir süre yatak, iskemle ve masadan oluşan, kendi kompartımanı ile arasında hiçbir fark olmayan kompartımanımı inceledi. Kapıyı kilitledikten sonra gidip kadehleri masaya koydum. Dışarıdan gelebilecek bir tehlikeden haberdar olup tabancamı çekebilecek zamanı bulabileyim diye, koridora bakan tarafta oturmayı tercih ettim. Adam kırmızı yanaklarını tombullaştırarak gülümserken, bir yandan da şişenin metal kapağını açmaya çalışıyordu. Beceremeyince şişeyi bana uzatıp yatağa oturdu. Cebinden bir puro kutusu çıkardı; ben de kapağı açıp, kadehleri yarısına kadar viski doldurdum. Ucunu ısırıp kenarını yaladığı purosunu dudakları arasına kısırdıktan sonra, ceplerinde kibrit aramaya başladığını görünce atik davranıp kendi kibritimi çıkardım. O benim telaşım karşısında arama işini ağırlaştırdı, hatta kibriti çıkarmamak için oyalandı. Ben kutudan bir kibrit çöpü çıkarırken o da bana bir puro uzattı. Sanki söyleyeceği çok önemli bir şey varmış gibi, ucunu tutuşturduğum purosundan hızlı hızlı birkaç nefes çekip boşluğa üfledi. Ben de aynen onun yaptığı gibi ucunu ısırıp puromu dudaklarımın arasına kısırıp yeni yakıtığım bir kibrit çöpüyle ateşledim. Benim işimi bitirmemi bekledikten sonra kadehini tutup kaldırdı. Ben de kendi kadehimi kaldırıp onun kadehine yavaşça değdirdim.

“Şerefe!” dedim, çınlama sesinin ardından.

Ağzından çıkan kelimeyi duyduğumda, eğer acele edip bir yudum almış olsaydım, tamamını son damlasına kadar, ağızdan ve burnumdan odanın ortasına püskürtürdüm, hatta tutulduğum öksürük krizinden yüzüm kıpkırmızı olurdu.

“Yakışıklılığına!” demişti, gözlerimin içine bakarak.

Yanlış mı duydum diye yüzüne bakmaya çekinirken, o kadehindeki viskinin tamamını bir dikişte içmişti bile.

Masaya geri bırakmak kabalık olur diye, kadehi dudaklarıma götürüp değdirdim. Acı sıvıdan aldığım küçük bir yudumu bir süre ağızda tutuktan sonra yüzümü buruşturarak yuttum.

“İlk gördüğümde sizi kime benzettim biliyor musunuz? Aktör Humphrey Bogart’a. Ama siz ondan çok daha yakışıklısiniz.”

“Mersi Mösyö Leon,” diyebilirdim sadece, başımı kaldırmadan.

“Eminim bütün kadınlar yakışıklılığınız karşısında eriyip bitiyordur,” dedi, kadehine içki

doldururken.

“Bilmiyorum,” dedim, kekeleyerek. Bu herif kesinlikle karısına baktığımı fark etti ve beni gebertmek için gece vakti kompartımanıma geldi, diye geçirdim içimden.

Yüzüne bakamıyordum fakat karşımdakinin bütün hareketlerini dikkatle izliyordum. Yapacağı ani bir harekette önce elimdeki viskiyi yüzüne çarpmayı, ardından masanın üzerinden kaptığım şişeyi kafasına geçirmeyi planlıyordum.

Fakat adamın öyle ani bir hareket yapacak, karısına neden baktığının hesabını soracak bir hali yoktu. Hâlâ, benim de üç beş yıl önce Paris’te seyrettiğim Casablanca isimli filminden, filmin konusundan çok aktör ve aktristin oyunculuğundan, daha da önemlisi bana benzettiği aktörün yakışıklılığından bahsediyordu.

Bir yandan konuşurken diğer yandan da bardağını üçüncü kez viskiyle dolduruyor, içtikçe daha fazla konuşuyordu.

İçkisinden bir yudum aldıktan sonra elinde kadehi ve purosunu olduğu halde oturduğu yerden kalktı.

“Ben o filmi kaç defa seyrettim biliyor musun?” diye sorduktan sonra tahmin etmemi istiyormuşçasına yüzüme bakıp bekledi.

“On!” dedim.

“Çık daha!” dedi, parmaklarının arasında tuttuğu puroyu yukarı sallayıp dumanını havaya savurarak.

“Otuz!” dedim.

“Elli kez seyrettim ben o lanet, boktan filmi. Neden dayandım bu ıstıraba biliyor musun?”

“Neden?” diye sormadım, zira nasılsa söyleyecekti. Viskiye bir dikişte bitirip boş kadehi masaya bırakmasını bekledim.

“Evimin duvarlarını o filmin afişleriyle kapladım ben,” dedi, “Neden biliyor musun?”

“Mösyö Leon, lütfen!” dedim, kadehine tekrar viski doldurmak için şişeyi tutan elini kavramaya çalışarak. Fakat o beni dinlemedi. Kadehine silme doldurup döke saça bir yudum daha içtikten sonra yatağın kenarına oturdu. Casablanca filmi hakkındaki duygularını, öğrendiği üç kelimeyi unutmamak için tekrarlayan papağan hassasiyetiyle yineleyip duruyordu.

“O kadını, o aşağılık kadını o kadar kıskandım ki!” Fakat lafını tamamlayamadan yatağa devrildi. Elindeki kadeh ve puro yatağın üzerine düştü. Çarşafın üzerinden puroyu kapıp, elimle etrafa kor saçılmış mı diye yokladıktan sonra küllükte söndürdüm. İçindeki viskinin tamamı battaniyenin üzerine dökülmüş olan boş bardağı alıp masanın üzerine koyarken o, haylaz çocuklar tarafından ters çevrilmiş bir kaplumbağa gibi, kollarını ve bacaklarını oynatıp tepinerek doğrulmaya çalışıyordu. Çaresizliğinden, güçsüzlüğünden, sarhoşluğundan ve iğrenç durumundan tiksensem de içimden onu dövmek gelmedi. Fakat ona yine de acımadım. Kollarından tutup doğrultmaya çalışırken avuçlarıyla kasıklarımı okşadığını, pantolonumun fermuarını açmaya çalıştığını hissedince, irkilip onu geri yatağa ittirip, öylece bıraktım.

16 Bana her şeyi gözleriyle anlatan o dilsiz cariyeye

Paravanın arkasından epey bir vakittir, ona okuduğum romanın gidişatı hakkında fikir beyan etmediğini fark edince, okumaya ara verip, emin olmak için kulak kesildim. Nefes alıp verirken çıkan hırıltılı sesi duyunca anladım; Sultan Hazretleri uykuya dalmıştı. Sağ kulağı ağır işittiği için yüksek sesle okuduğum en son cümleyi bulup kalemle işaretledikten sonra sayfanın ucunu kıvrımayı da ihmal etmedim. Satırın yanına kalemle koyduğum işaretin artı ve çarpı gibi yıldızı, yani efendimizin mekanı, yani şu an içinde bulunduğumuz Yıldız Sarayı'nı hatırlatıp, ima edecek bir bellik olmamasına dikkat ettim; zira havadan nem kapan Allah başımızdan eksik etmeyesini Sultan Hazretlerinin bu konulardaki hassasiyeti paranoya derecesindeydi. Günlük gazetelerdeki bu tür işaretler ve yıldız terimi de, dolayısıyla da Yıldız Sarayı'nı ve orada yaşayan Sultan'ı hatırlattığı için saraydan gönderilen yazılı emirle bütün matbuatta kesin olarak yasaklanmıştı. O yasağa ve uyarıya uymayıp, sallamayanların hakkından Alimallah cennetten çıkma kızılcık sopası ve de Osmanlı tokadının geleceğini bu şehirde yaşayan her ademoğlu çok iyi biliyordu. Oturduğum sandalyeden kalkarken sessizce olmasına dikkat ederek esnedim. Benim de çok uykum gelmişti. Masanın çekmecesini açıp, her daim dolu duran kibrit kutusunu ve romanı yerleştirdim. Ayağa kalkıp kapıya doğru yürüdüm. İçeriden ses edip Sultan'ı uyandırmamak için usulca kapıyı tıklatıp dışarıdaki nöbetçiye çıkmak istediğimi haberdar ettim. Kapının kulpunun yavaşça aşağıya inmesini beklerken gidip masanın üzerinde hâlâ yanmakta olan mumu üfleyip söndürdüm. Çıkmam için dışarıdaki nöbetçinin açtığı kapıya doğru yürüyüp, Hamidiye Alayı'nın bugün Sultan'ın kapı nöbet sırası onda olan neferinin yanından geçerken hayırlı geceler diledim. Uykulu gözlerle bana bakıp başını salladı. Uzun koridorda yürüyüp ayın ve bütün gün yağıp akşama doğru dinmiş olan karın aydınlattığı Yıldız Sarayı'nın geniş avlusuna çıkınca gecenin kuru ayazını bedenimde hissedip titredim. Kafamı omuzlarımın arasına çekip, sırtımdaki kalın paltoma iyice sarınarak zemheri ayazından don tutup buzlaşan, yarın sabah hademelerin erkenden kalkıp küreyecekleri kar öbeklerini çizmelerimle ezerek, Küçük Mabeyin'in kemerli kapısında nöbet tutan Ertuğrul Alayı'nın genç silahşorlarının yanından geçip, bana tahsis edilen Çit Kasrı'nda daireme doğru yürüdüm. Yaklaşık bir haftadır, yatmadan önce Sultan'a polisiye romanları ben okuyordum. Daha önce bir görevi de bu işi yerine getirmek olan Sultan'ın sütkardeşi İsmet Bey, başına gelen, 'Allah'ın düşmanıma vermesin diyeceğim,' esaslı bir dert yüzünden on gündür yatalak olmuştu.

İki hafta önce havalar birden ısınınca, saray bahçesindeki ağaçlar bu sahte sıcaklığa aldanarak filizlerindeki tomurcukları patlatıp çiçeğe duruvermişti. Bu yalancı ılık havalara kanan tüm saray halkı da üzerlerindeki ağır kışlık urbaları atıp, güz bitiminde güve yemesin diye naftalinleyip sandık diplerine tıktırdıkları ince, tiril tiril fistanları üzerlerine geçirmiş ve akabinde bir Kâğıthane Mesiresine gitme lafı ortalık yerde kulaktan kulağa fısıldanır olmuştu. Benim duyduğuma göre, daha ortada fol yok yumurta yokken, uzun kış günlerinde asılan suratlarını gündüz vakti bile tepelerindeki gök kubbe gibi karartıp duran, tek avuntuları Boğaz'dan geçen kalyonları ve küçük balıkçı teknelerini saymak olan harem kadınları bu ani iklim değişimine pek sevinmişler. Sanki Sultan hazretleri hemen yarın,

yarın değilse bile öbür gün mesireye gitmelerine izin verecekmiş gibi, hazırladıkları bohçalarını, bayram sabahını ipe çeken yeniyetme kopil çocuklar gibi gece yatarken yataklarının başucuna koyuyorlarmış.

Lakin çok değil, bir hafta bile sürmedi bu yalancı bahar havaları. Tabii İstanbul'un havasına güven olur mu? Sabah karla karışık yağmur yağar, akşam bir bakmışsın ki lodosa çevirmiş. O günlük güneşlik üç beş günün hemen ardından öyle bir tufan başladı ki sormayın gitsin, ben harem kadınlarının mesire hayalleri kursaklarında kaldığından ziyade bahçedeki çiçeğe duran meyve ağaçlarına acıdım. Zavallı badem, erik ve zerdali ağaçları zemheri ayının bu şakacı tokadıyla sadece çiçeklerini dökmekle kalmadılar, bazıları sarı karıncaların gövdelerini sarıp delik deşik etmelerini bile göremeden beklemeden, yaprağıyla, dalıyla budağıyla tombul bir lohusa kadın gibi koltuklarını kabartıp meyveleriyle övünmeye hazırlanırken, kuruyup, çirkin bir hatun silüetine dönüşüverdiler.

O beklenmeyen tufan ve hemen akabinde yağıp etrafı beyaza kestiren kar sonrasında karalar bağlamadım belki, ama herkes benim böyle saf saf ortada dolaştığımı sanırken, ben de en az harem kadınları kadar kendi çapımda çoktan mesireye gitme hazırlığına girişmişim. Yalancı baharın yüzünü yeni yeni gösterdiği, "Hadi bakalım, uğurlar ola, kardelenlerin mevsimi de geçti," dediğim bir vakitte, Çingene bohçacı kadının Yıldız Sarayı'na geleceğini bildiğimden, Çit Kasrı'ndaki dairemin penceresinin dibinde sabahın erken saatinden itibaren pusuya yatıp gözümü sarayın giriş kapısından ayırmadan beklemeye başladım. Uzakta karaltısını fark edip hemen kapıya çıktım. Beni gördüğüne emin olduktan sonra kaş göz ve etraftaki başka birilerinin anlamayacağı bir şekilde el kol hareketleri de yaparak Çit Kasrı'na teşrif etmesini sonunda ona anlatabildim. Bir önceki alışverişimizde ona hakkını fazlasıyla verdiğimden, geleceğinden emin, arkama bile bakmadan tekrar içeriye girdim. Dilin zıvanaya girmemesine dikkat ederek kapıyı hafifçe iteledim. O çelimsiz haliyle nasıl taşıyabildiğine hayret ettiğim, sırtında dünyayı taşıdığı söylenen Atlas gibi o kocaman bohçasıyla, biraz sonra içeri girdi.

"Bu defa ne istiyorsun?" diye sordu.

"Kadınların giydiği, bohçacıların sattığı, güzellerin sevdiği, ikizlerin yattığı!" dedim.

"Bilmece tekerleme dinleyecek zamanım yok!" dedi kaşlarını çatarak, "Ne istiyorsan çabuk söyle, akşama kadar daha dünya kadar yere uğramam lazım."

Önce 'şıkır şıkır' sesini duyduğu sonra da elimde gördüğü altın dolu keseye bakıp yüzündeki çizgileri kat kat belirginleştirerek gülümseyiverdi.

"Gezip dolaşmana, akşama kadar tabanlarını şişirmene gerek yok," dedim, elimdeki keseyi ona fırlatarak. "Bohçanın tamamını alıyorum!"

Altın kesesini kupkuru ve zayıf parmaklarıyla yırtıcı bir kuş gibi havada kaptı.

"Delirdin mi sen?" deyip yüzüme baktı, "Haremdeki kadınlara ne diyeceğim, bir haftadır benim yolumu gözlüyorlar."

"Bana ne? Ne dersin de!" dedim, yanına doğru yürüyerek, "Uydur üç beş yalan, sırtındakinden kat kat büyük dalavere bohçasını kafanın içinde gezdirdiğini bilmiyor muyum sanki? Sende yalandan bol ne var?"

Kesedeki altınları avcuna döküp saydıktan sonra anlaştığımızı belirterek kafasını salladı.

Yanına varıp eski, mor renkli feracesini çekiştirirken. "Bunu da istiyorum," dedim.

Önce şaka yaptığımı sandı. Fakat sonra parmaklarının altınlarla her temasında,

dudaklarını kıpır kıpır kıpırdatarak saymaya devam ederken feracesini çekiştirmemden ciddi olduğumu anlayınca, yaptığı hesap aklından uçup gitti, kaşları çatıldı.

"Kafayı oynattın galiba," dedi, elindeki altınları yeni baştan saymaya girişirken, "Olmaz!" diye yineledi.

Eğilip yerdeki bohçanın düğümünü çözdüm. Dantelli işlemeler, güllü dallı entariler ve sutyenler arasından nihayetinde elime gelen yeni bir feraceyi top yapıp ona fırlattım.

"Al! Bu sana hediyem olsun," dedim.

Yüzünden feraceyi çekip ciddi olduğuma iyice kanaat getirdikten sonra, saymaktan vazgeçip avcundaki altınların hepsini keseye doldurdu.

"Peki," diyerek kafasını salladı, "Dön arkanı!"

Odanın karanlığına dönüp beklerken o bir yandan hışırtıyla üzerindeki feraceyi çıkarıyor, bir yandan da kendi kendine söyleniyordu: "Aklından ne geçiyor bilmiyorum fakat tehlikeli bir oyun oynuyorsun." İşini bitirdiğinin işaretini ayaklarımın dibine attığı eski feracesiyle verdi. "Şunu bil ki eğer başına bir şey gelirse beni tanımıyorsun, çünkü bostancıbaşı boynuna ilmeği geçirirken bana sorarlarsa seni ilk kez gördüğümü söyleyeceğim."

Eğilip güneşten ve yağmurdan solmuş iki parça eski feraceyi yerden alıp arkamı döndüm. Aceleyle sırtına geçirdiği yeni entariyle yaşmak, loş odada etrafa hafif bir parlaklık yayıyordu. Omuzlarını örtüp beline kadar uzanan yaşmağının uçlarını çekiştirerek çenesinin altında düğümlerken durdu; yaptığımız anlaşmadan caymak istermiş gibi yüzüme baktı. Ben onun bu haline aldırmadan yerde unuttuğu keseyi işaret edince, eğilip aldı ve sırtını bana dönerek pencerenin yanındaki pöstekiye oturdu.

Sırtımdaki setremi çıkarıp feracenin eteğini ayağıma geçirdim. Yaşmağı omuzlarıma atıp, ara sıra dışarıdan geçen kâtiplerin ve kazanlarda öğle yemeğini taşıyan aşçı yamaklarının gölgelerinin vurduğu pencereye, yaşlı Çingene bohçacının yanına doğru yürüdüm.

Karşısına dikilince başını kaldırdı. Şaşırmasını beklerken o yüzüme anlamsızca baktı.

"Kaç yaşındasın?" diye sordu.

"Yirmi beş!" dedim, altıma bir pösteği çekip karşısına otururken.

Kolunu kaldırıp işaret parmağıyla duvarı gösterdi.

"Bu kapıdan," dedi işaret ettiği yerde açılan hayalî delikten sarayın büyük dış kapısını göstererek. "Sırtımda bohçamla ilk girdiğim vakitten beri gözlerim öyle olaylara şahit oldu, kulaklarım öyle hikâyeler dinledi ki, sana anlatacak olsam buruşuk yüzüme aldanıp kocakarı masalı sanırsın."

Dişsiz ağzımı iyice yumup, yüzümü ona benzetebilmek için buruşturdum. Tepkisini ölçmek için gözlerimi açtığımda onu pösteğinin kıllarıyla oynayan ellerine bakarken gördüm. Karşılık beklemeden onu eğlendirmeme kayıtsız kalması zoruma gitti. Oturduğum yerden kalkıp bohçayı sırtladım ve kapıya doğru yürüdüm. Kapının açılma sesini duyunca yerinden fırlayıp beni durdurmak istediye de ben çoktan kendimi, onun kıyafetiyle dışarıya atmıştım.

Pencerenin önünden geçerken, içeride kalan Yaşlı Çingene bohçacı beni kararımdan caydırmak için son çare olarak, camı tıklattıysa da onunla ilgilenmedim. Çit Kasrı'nın köşesinde yürüyüşümü yavaşlatıp kamburumu çıkardım. Kapıda bekleyen haremağasının yanına yürüyüp beni içeri buyur etmesi için sessizce bekledim. "Giremezsin hanım," dedi, haremağası ince sesiyle, "Sultan Hazretleri içeride!"

Bir şey demeden gerisingeri döneceğim sırada kulaklarına hikâyeler anlatıp, gözlerinin önüne resimler çizdiğim iki küçük şehzade, haşarılık edip birbirlerini kovalarken, gelip olanca hızlarıyla bana çarptılar. Boylu boyunca bohçanın üzerine uzandım. Dünyam tersine döndü, açılan yaşmağımı canımın yanmasına aldırmadan kapattım. Bütün haşmetiyle karşımda duran Küçük Mabeyin'in kapısının üzerindeki "Buraya erkek sinek bile giremez!" anlamını taşıyan sultanın tuğrasını görünce irkildim. Genç hadım bir yandan beni yerden kaldırırken, bir yandan da şehzadeleri paylıyordu.

Sesimi duymasın diye, yarım ağızla mırıldanarak başımı sallayıp teşekkür ettim. Burkulan ayağımın acısıyla topallaya topallaya yürüyüp Çit Kasrı'na geri döndüm. Kapıdan girer girmez sırtımdaki bohçayı ortaya fırlatıp kendimi yavaşça yere bıraktım. Sağ baldırıma kadar yayılan acıyı hafifletmek için iki elimle bileğimi kavrayıp sıktım. Çingene bohçacı yanıma çömelip bileğimi ovarken bir yandan da beni azarlıyordu.

"Farklı dinlerden de olsak aynı Allah'a inanıyoruz, bil ki başına gelen bu ufak kaza sana O'nun bir tekdiri, onun köteliği," dedi benim acıdan inlemelerime aldırmadan.

Pencereden Küçük Mabeyin'in kapısında olanları görmesine imkân yoktu. Fakat sonra Mukaddes'i görme umuduyla duvara açtığım küçük delik geldi aklıma. Beni oradan izlemişti.

"Korkma, ne kırık ne de çikik bu, sadece bertmiş. Yaşını sürer," dedi. "Bir yıla bir gün, yirmi beş gün sonra bir şeyin kalmaz."

Ben acıyla kıvrılırken, o gidip camın önünde dışarıyı seyre daldı. Bir süre sonra yerinden kalkıp kapıya yöneldi. Kısık sesle birilerini çağırıldı. Kapıyı kapattığında elinde iki tane soyulmuş soğan vardı.

"Şansın varmış, ayağının burkulması tam da yemek saatine denk geldi," dedi.

Sanki acıyı bedenimden hemen söküp atmak için Lokman Hekim'in nasihatini yerine getirir gibi, soğanları burnuma yaklaştırıp koklattı. Keskin koku gözümü yaşartınca kafamı yana çevirdim. Soğanları yere bırakıp, bohçanın düğümünü çözdü. Bir süre karıştırdıktan sonra beyaz, kenarı oyalı bir tülbendi çıkarıp kilimin üzerine serdi. Soğanları bıraktığı yerden alıp tülbendin içine koyduktan sonra tekrar katladı. Sağ ayağının topuğuyla iki defa üst üste sertçe vurdu. Odanın içini alabildiğince keskin bir soğan kokusu kapladı. Ayağımdaki galoş çizmeyi ve çorabımı asılıp çıkardı. Ezilmiş soğanın suyuyla ıslanmış tülbendi getirip bileğimin altına yerleştirdikten sonra sıkıca düğümledi. Soğanın serinliği tenime değince bir süre sonra acı hafifledi, yerini tatlı bir zonklamaya bıraktı.

İki gün ne Sultan'a roman okumaya gidebildim ne de bir kerecik olsun kapı dışarı çıkabildim, hatta Allah sizi inandırсын, oturduğum pöstekiden ayağa bile kalkamadım, sadece bahçeden gelip geçenleri, ayı, yıldızları, arada bir de olsa bulutlar arasından yüzünü gösteren güneşi izledim. Sağ olsunlar, aşçı yamakları hasta olduğumu duyup her öğün yemeğimi kapıma kadar getirdiler.

Ben yanlarına gidemediğimden hikâyeye dinlemeye Çit Kasrı'na gelen, Küçük Mabeyin'in kapısında beni düşürüp yatalak eden küçük şehzadelerden, suratıma nedenini soran gözlerle bakmalarına aldırmadan, bir bahaneyle kafalarına indirdiğim birkaç şaplakla öcümü almayı da ihmal etmedim. Büyüğü gık bile demezken ufağı zırlı zırlı ağlamaya başlayınca anlattığım masalın içine, yediği dayak sonrası ağlayan çocuğun büyüdüğünde boy fukarası olup ortalığı eğlendiren bir cüce haline geldiğiyle ilgili küçük bir parantez

açırıp. Küçük şehzade gözyaşlarıyla birlikte üst dudağına akan sümüklerini de diliyle yalaya yalaya susmak zorunda kaldı.

İçimin sıkıntısını biraz dağıtmak için, can acısıyla sırtımdan attığımdan beri odanın bir köşesinde duran bohçanın içindekileri karıştırırken, Çingene bohçacının gitmeden önce anlattığı, bana gözdağı verip fikrimden caydırmak için uydurduğundan şüphelendiğim, yıllar önce Yıldız'da yaşanmış olan hikâyeyi hatırladım.

Yaşımı öğrendikten sonra, "Daha sen dünyada yoktun. Ben şimdi yaptığım gibi, Kafkaslardan, Urumeli'nden getirilip belki valide sultan ya da haseki olur, akrabalarını değilse bile kendisini kurtarıp, güzel bir hayat sürer diye, anasının babasının kendi elleriyle Yıldız'ın haremine bıraktığı birbirinden güzel kızlara, oyali yaşmak, entari ve ferace satıyordum. O cariyeye adayları yıllar önce yaşadıkları felaketleri bugün değil bir başkaları, kendileri bile hatırlamazlar. Oysa sen yaşlı diye belki hiçbir şey sanmadığın bu Çingene bohçacı kadının kendisinin bile hayret ettiği hafızasıyla her vakayı ayına ve gününe dek hatırlar," diye sürdürdü lafını. Sonrasında tereciye tere satacağını sandığım bu buruşuk suratlı kadın, çeyrek saat gibi kısacık bir zaman diliminde yıllar önce şu an içinde bulunduğum Yıldız Sarayı'nın duvarları arasında yaşanmış beni bile şaşırtacak derecede güzel ve bir o kadar hazin bir aşk hikâyesini anlatıp bitirdi. "Sana bir sır vereceğim ki karşılığında bahşiş filan istemem, belki öğrendiğinde seni genç yaşında yapacağın bir delilikten alıkoyar," dedi. Bir süre sessiz kalıp yüzümün halini inceleyerek içimi okumaya çalıştı ve sanki beş duyu organımda biraz sonra işiteceklerimin ardından belireceğini umduğu şaşkınlığını görebilmek için tetikte bekledi. "Adını öğrenmek için bile bana bir servet ödediğin o cariyeye var ya, dilsiz biliyor musun?" Onun verdiği bu kötü haber karşısında benim tepkisiz kalışıma şaşırarak yaşlı Çingene bohçacı kadın oturduğu pöstekiden hayal kırıklığıyla doğrulup, "Ne halin varsa gör," diyerek yürüdüğü kapının kulpunu usulca indirdikten sonra kafasını çevirip bana baktı ve "Dilerim sonun saray duvarlarını süsleyen nakkaşa benzemez," dedi.

Dile getirdiği, beni etkileyeceğini sandığı hikâyeye amacına ulaşmasa da, üç gün sonra az da olsa yere basmaya başlayınca, yaşlı bohçacının anlattıklarının izini sürmek için, vücudumu aksak topal taşıyan ayaklarım, beni Yaveran Köşkü'ne, köşkün iç duvarlarına yıllar önce yapılmış süslemelere kadar götürdü.

Dikkatli bakınca tüm duvarı kaplayan tabiat tasvirinin tamamının tek bir ustanın elinden çıkmadığı anlaşılıyordu. Duvarın bir ucundaki uzun servi ağaçları, diğer uçta yerini daha bodur, yapraklarının yeşili farklı tonda başka ağaçlara bırakıyordu. Masmavi semada uçan kuşlar da bir uçta cepheden çizilmiş olmasına rağmen, diğer uçta yandan resmedilmişti.

Yaveran Köşkü'nden çıkıp, bileğimi inciten veletlere masal anlatma bahanesiyle Şehzadeler Dairesi'ne vardım. Kimselere görünmeden doğruca külhana inip, sanki otuz yıl önce kendini ateşe atan zavallı cariyenin küllerini bulacakmışım gibi külhanın kocaman ağzından kafamı içeriye uzattım. Burnum yağlı kurum kokusundan başka bir koku almadı; kulaklarım da rüzgârın bacada yankılanıp içimi ürperten sesinden başka bir şey duymadı. Ehil bir ustanın elinden çıktığından beri kaç bin çeki odun yuttuğu meçhul olan külhanın yaşlı bir canavarın dişsiz damaklarını andıran kocaman ağzı, İtalyan nakkaştan gebe kaldıktan sonra işlediği kabahatin ortaya çıkmasından korkup kendini alevlerin içine atan zavallı cariyeye konusunda son derece ketumdu.

Hikâyesini anlattıktan sonra ifadesiz yüzümebakan yaşlı Çingene bohçacıkadın, "Sanma ki alevler arasında kalan insanın kıvranırları acıdandır," demişti, "Bilinçsizce kıvranmasının tek sebebi varmış, bedeninden çıkan yağlı yanık kokusu burnuna ulaşınca tiksintiden çıldırırılmış insan, bilir misin?"

Yaveran Köşküne ve Şehzadeler Dairesine yaptığım benim için bu topal ayakla zor ve zahmetli gezi, İtalyan nakkaş ve bahtsız cariyenin izini sürmekten ziyade, üç gündür dört duvar arasında kapalı kalmamın ufak da olsa acısını çıkarmak içindi. Çingene bohçacının aklımı çelmek için dilsiz dediği güzel gözlü cariyeyi tüm çabalarımaya rağmen epey bir vakittir göremediğim gibi, Yıldızdaki görevim de değişmişti. Artık hafızamdan anlatmak yerine, saray kâtiplerinin ecnebi dillerinden tercüme ettiği polisiye romanları okuyordum Sultan'a.

İki gün önce başmabeyinciye ulaştırması için, abdest alırken düşüp bileğimi incittiğim yalanını söylediğim hünkar çavuşu, kısa gezintiden geri döndüğümde Çit Kasrı'nın kapısını yumrukluyordu. Neden geldiğini tahmin ettiğim için, o söylemeden ben iyileştigimi ve bu akşam Sultan Hazretleri'nin huzurunda onun istediği romanı okuyacağımı söyleyip onu başımdan savdım.

Bir zamanlar Perestu Hatun'un kollarında büyüyen ve Sultan Hamit'le sütkardeş olan İsmet Bey, oğlunun başına gelenlerden dolayı yatalak olmuş, Sultan'a roman okuma angaryası da böylece benim üzerime kalmıştı.

İsmet Bey'in oğlu Fehim Paşa'nın ne zalim ve ne gaddar biri olduğunu, daha Yıldız Sarayı'na gelmeden önce anlatılanlardan biliyordum. Fakat o zalim olduğu kadar torpilli paşanın kırdığı yumurta kırkı geçince işlediği son kabahati yanına kalmamıştı. Sütçü Toma namında bir adamın kızını kaçırap haraç istemişti; ama kızın bir Alman'la nişanlı olması Fehim Paşa'nın işini hayli güçleştirmişti. Sultan Hazretleri Bursa'ya sürgün kararı çıkan kişinin sütkardeşinin oğlu olmasına bakmadan, Alman İmparatoru'nun ricasını kıramayıp önüne gelen Fehim Paşa'nın ipini çeken bu evrakı imzalayıp mühürlemişti.

Her ne kadar romanı ecnebi muharrirler yazıyor, saray mütercimleri tercüme ediyorsa ve ben her ne kadar İsmet Bey, Fehim Paşa ve Sultan arasında geçenlerin dışındaysam da, herhangi bir cinayeti tasvir eden cümleleri atladığımı anlayan Sultan, daha ilk günden işgüzarlık yapmamam konusunda beni paylayıp uyardıyı ihmal etmemişti.

Fehim Paşa, babası İsmet Bey'in saray esvapçibaşısı olmasından dolayı yirmi beş yaşında paşalığa terfi etmişti. Başlangıçta zararsız şımarıklıkları hoş karşılsa da, benim masalını anlattığım, meçhul bir tarihte, Kör Hasan ismiyle tanınırken yaptığı zalimlikler sonrası adının önüne Kellekesen lakabı da takılan zat-ı haşerenin yoluna saparak, fakirin fukaranın kanını emmeyi meslek edinmesi bardağı yeteri kadar taşırılmıştı. Fakat asıl layığını otuz beşinci yaşını dolduramadan sürgün edildiği Bursa yakınlarındaki İnegöl kazasında linç edilerek bulmuştu. İşte bu nedenle sütkardeş İsmet Bey Sultan'a küsmüş, ona gece roman okuma görevinden affını istemişti.

Yatsı namazının akabinde, hünkâr çavuşunun bana ulaştırdığı emri yerine getirmek üzere, kapıdaki nöbet tutan askerden destur isteyip Küçük Mabeyin'de paravanın arkasındaki yerimi aldım ve Sultan Hazretleri'nin, "Hikâyenin filanca yerinde kalmıştık," şeklindeki nazik komutunu beklemeye başladım.

Çekmecedan üç gün önce kaldığım sayfayı işaretlediğim romanı ve masanın üzerindeki

yarılanmış mumu yakmak için kibrit kutusunu çıkardım. Tutuşturduğum mumun ucundaki ipin yaydığı titreşimde daha önce okuduğum bölümlere göz gezdirmeye başladım.

Yüzyıl evvelinde, Napolyon devrinde Paris'in ıslak, rutubetli ve dar sokaklarında işlenen bir cinayeti tasvir eden romanın, mavi cilt beziyle kaplanmış kapağında yazarının değil de, nedense kitabı Frenk dilinden tercüme eden mütercim Abdülvahap Efendi'nin ismi vardı. Ayrıca, yine kitabın kapağında muhtemelen Abdülvahap Efendi'nin konuya uygun olacağını düşünerek verdiği "Kan ve Katil" ismi yazılıydı. Meçhul Frenk yazarın yazdıkları benim anlattığım Doğu masallarına o kadar uzaktı ki. Yazar eserinde sadece basit bir namus cinayetini irdelemekle yetiniyordu. Muhakkak ki Sultan Hazretleri de konunun basitliğinin farkındaydı, fakat arada bir payitahta uğrayan ve Sultan'ın huzuruna çıktıkları vakit onun isteğine göre finali genellikle olumlu noktalan opera sanatçılarından ziyade temsilin primadonnasıyla yapacağı iki cümle Frenkçe muhabbetin yüzü suyu hürmetine, sıkıcı, nihayeti önceden anlaşılan konuyla uykuya dalmayı uygun buluyordu.

Sultan Hazretleri öksürüğüyle okumaya başlamam için işaret verince, üç gün önce kaldığım sayfadan değil, uyuduğunun geç farkına vardığımı hesaba katarak iki sayfa evvelinden başladım. Fakat o, sonraki sayfadaki bir satırı ezbere nakledip kaldığımız yeri belirterek beni bir kez daha şaşırttı.

Hatırlattığı satırı sayfa üzerinde bulunca, yüksek sesle okumaya başladım. Sicim gibi yağmurun yağdığı Paris sokaklarında kuşkulandığı karısıyla âşığının, bazen yaya bazen faytonla izini süren roman kahramanın peşi sıra olayı izlemeye koyulduk.

O romanı ve ondan sonra son sayfasını kapattığım üçüncü romanı da bitirdiğim gecenin sabahı, bir hafta önceden saray ahalisine duyurulduğu üzere, Kâğıthane'ye mesireye gidilecekti.

O gün gelip çattığında, Harem Dairesi önünde ayağımı burktuktan sonra sırtımdan çıkardığım yaşlı Çingene bohçacı kadının çarşafını giymiş, saklandığım Çit Kasrı'nın penceresinden Küçük Mabeyin'in kapısına sıralanmış süslü kupa faytonlara bakıyordum. Bir saraylı olarak, Kâğıthane'ye gitmek için son defa arabaya bindiklerinin farkında olmayan, mor çarşafı, pembe yaşmaklı cariyeler arasında Mukaddes'i tespit etmeye ve hangi arabaya bineceğini anlamaya çalışıyordum.

Büyük Mabeyin'in önünde ve yüksek bahçe duvarlarındaki nöbetçi kulelerinde duran silahşorlar hayatları boyunca bir daha göremeyecekleri bu manzaraya, ayaklarına gelen fırsatı tepip, göz ucuyla dahi bakmıyorlardı. Kendilerini böylesi bir şahitlikten mahrum ederlerken etrafta bu suça teşebbüs etmek isteyecek olan muhtemel gafillerin kellesini, hemen oracıkta uçurmak için, Yıldız Sarayı çevresine yırtıcı kuşların o keskin gözleriyle bakıyorlar, etraftaki en ufak kımıldıya dahi pürdikkat kesiliyorlardı.

İçlerinde erkeklik düğümünün üzerine bir düğüm daha atıp, yılların deneyimiyle, her canlının erkeğini dışından ayırmak gibi bir yeteneğe sahip olan sarkık dudaklı, dev cüsseli haremağalarının bohçacı, üstelik de benim gibi yaşlı bir kadına ilişmeyeceklerini çok iyi biliyordum. Aynada yüzümün peçenin arkasında iyice gizlendiğinden emin olduktan sonra eğilip yerdeki bohçayı sırtladım ve Çit Kasrı'ndan Yıldız Sarayı'nın geniş avlusuna çıktım. Sıra sıra dizilmiş, beklemekten sıkıldıkları için hadım seyislerden kamçı yeme pahasına tepişip kişneyen kısraklara, onlara koşulu arabalara ve arabaların etrafındaki harem kadınlarına doğru yürüdüm.

İki fayton arasında dinlenme bahanesiyle sırtımdaki bohçayı yere indirip, lavanta ve gül kokan çarşafı bürünmüş, fısıldaşan, gülüşen ve şakalaşan kadın kalabalığının arasında, aylar önce sadece bir defa gördüğüm genç, bir kese altına isminin Mukaddes olduğunu öğrendiğim esmer güzeli cariyeyi bulmaya çalıştım.

Benim öyle hareketsiz beklediğimi gören genç bir haremağası yüzüme bakmadan eliyle sıradaki faytonu gösterip ince sesiyle ona binmemi söyledi. İşaret ettiği faytona bakıp, binmeye hazırlanan kadınların çarşaf içindeki bedenlerini ölçüp tartarak aradığının onlar arasında olup olmadığını anlamaya çalıştım. Rolüne büründüğüm yaşlı Çingene bohçacının muhtemelen bu mevsim başında sattığı ipek çarşafın içine gizlemiş bedenleri, aradığım güzel cariyeye uymayacak kadar kilolu ve hantal duruyordu.

Bana tembihte bulunan haremağasını kızdırmaktan çekinip, istemeye istemeye gösterdiği arabaya binmeye razı oldum. Yerden almak için eğildiğimde, iki cariyenin çoktan bohçamın düğümünü çözmüş içindeki renk renk entarileri, kenarı nakışlı yaşmakları karıştırmakta olduklarını gördüm.

Ben de hemen onların yanına çömelirken haremağasının gösterdiği faytona binmemek için bana mazeret çıktığı için sevindim. Bohçanın altından ancak kötü kadınların giymeye cesaret edebileceği, bakanın gözlerini yakacak kadar kızıl feraceyi önlerine açtım şaşkınlıkla.

“Hediyem olsun,” diye fısıldadım, yüzlerine bakmadan.

Bir tanesi elinin tersiyle iterken, diğeri sessiz kaldı. Beni tersleyen değil de bir şey demeyenin yüzüne baktım.

Hani gözlerinin içi gülüyor denir ya, öyle bir bakar ki, içinizde bir yerleri gıdıklar, hoş olursunuz ya. Hatta kabahatini hafifletmek için özür diler gibi, zamanı, mekânı ve ettikleri rezillikleri hatırlamadıklarını söyleyen acemi sarhoşlar gibi, nerede olduğunu dahi unuttur, hatırlamazsınız ya. Ben de ilk görüşte aşık olduğum, aylarca bir kez daha o güzel yüzünü görmek için o gün, o vakit gelsin diye sabırla beklediğim o güzel cariyeyi hiç tahmin etmediğim anda bana bakarken görünce ben de öyle yaptım. Nerede olduğumu, kim olduğumu, her şeyi ama her şeyi bir anda unuttum.

Yosmaların belki müşteri bulmak, belki de etraftan gelen baskılara başkaldırmak için tercih ettikleri kırmızı feraceyi Mukaddes’in gözleri önünden çekip, el çabukluğuyla aldığım yere, bohçanın en alt kısmına tepip, elime gelen mavi entariyi, bana bütün benliğiyle gülümseyerek bakan, bakarken havadaki bahar güneşinden daha fazla içimi ısıtan o güzel, siyah gözlerin önüne tuttum.

İnsan bir şeyi çok ister, o istediği olunca da utanır mı bilmiyorum, fakat ben o an gerçekten utanmıştım. Hem de çok. İçimdeki sevinç ve utanç yumakları hızla birbirinin içine karışıp usul usul, içimi ısıtan ılık bir mutluluğa dönüştüler.

17 Ah Enis, ben ne hatalar ettim

Kapıyı açıp kimi aradığımı sesiyle değil de bakışlarıyla soran, Hevâl'in kocası olduğunu tahmin ettiğim bıyıklı, eşofmanlı, elinde katlanmış buruşuk gazete sayfaları tutan, benim işte olduğunu sandığım adamın suratına bir şey demeden öylece bakakaldım. Bir süre sonra da kapıyla kocasının arasından kafasını uzatan Hevâl'le göz göze geldim. Merdivenlerde bana rastladığında, perişan halime nasıl baktıysa aynen öyle baktı. O an uydurduğum isim dilimin ucundan kendiliğinden dökülüverdi:

"Nurettin," dedim, "Nurettin Oktay isminde bir arkadaşım oturuyordu burada."

"Yok, birader," dedi adam, "Burada o isimde birisi yok."

"Yeni mi taşındınız?" diye sormayı akıl edebildim sonra.

"Hayır," dedi Hevâl, sesi hiç değişmemişti, aynı eskisi gibiydi böyle su gibi, şeker gibi şıkır şıkırdı, "Dört yıldır burada oturuyoruz." Sonra da doğrulatmak ister gibi kocasının yüzüne baktı.

"Özür dilerim, ben yanlış geldim o zaman," diye kekeledim, "Kusura bakmayın."

Adam sessizce, boynunu büktü, fakat yine de karısı gibi kuşkuyla baktı. Gerisingeri dönüp merdivenlerden inerken sırtımın terden sırlıklam olduğunu fark ettim.

Dört yıldır burada oturuyorlarmış, ben niye görmedim o zaman bunca yıldır? Nasıl da yalan söyledin bana Hevâl? Hem de gözlerimin içine baka baka, utanmadan bir çırpıda söyleyiverdin o yalanı.

Ben alt katlara inerken onlar da arkamdan kapıyı kapattılar. Kendi daireme bir kat kala elimi cebime sokup anahtarımı aramaya başladım. Yoktu. Basamakları usul usul adımlamaya devam ederken diğer ceplerimi de yokladım. Çıkarken yanıma almadığımı düşündüm. Herhalde evde bıraktım, diye geçirdim içimden. Anahtarı evde unuttuğum için bile üzülmecek kadar çok sıkkındı canım. Kafam çok bozuktu. Benim gibi bir adama yapılır mı bu? Böyle bir yalan söylenir mi benim gibi iyi bir insana. Hevâl ben senin var ya, ben senin, ben senin. Allah belanı versin senin. Evet, ben anahtarı evde unutmuş olmalıyım. Yoksa neden cebimde olmasın. Bak çok üzüldüm bu yaptığım bu dalgınlığa. Ne kadar aptal bir adamım ben. Her şeyi unutmalıyım şu an, bütün dertlerimi defetmeliyim başımdan. Benim şu an anahtar kadar büyük bir derdim var. Hevâl'i görme heyecanıyla kapıdan fırlayıp çıkarken yanıma almayı unutmuşum demek ki. Neyse, kapıyı tıklatırım, Ünzile açar girerim içeriye, bir daha da çıkmam. Beni tanımazlıktan geldi derim Ünzile'ye de. Anlatırım ona da bu olup biteni. Dertsiz başımı nasıl derde soktuğumu anlatmalıyım ki Ünzile de öğrensın. "Ah akılsız oğlum benim," der yüzüme bakarak, "Sen Ragıp Paşa'ya benziyordun niye kestini sakallarını, sen sakallarını o kadın için mi kestini? Ragıp Paşa çok akıllı bir adamdı, öyle senin gibi bir kadının kapısına koşa koşa gitmezdi. Nasıl gitsin? Adam adı üzerinde paşa yani nasıl gitsin? Gitmezdi, çünkü herkes onun ayağına gelirdi. Keşke okusaydın da sen de paşa olsaydın, bak o zaman karılar kızlar senin peşinde dolanırlardı. Elini sallasan ellisi o zaman. Neydi o senin kapısına gittiğin kadının adı? Hevâl mi? Almadı mı seni içeri? Almasın boş ver. Sen beni dinle oku paşa ol, bak o zaman gelip o senin kapını çalar, o zaman sende onu siktir edersin kapıdan. Hatta kapıya bile çıkmazsın, ben kapıyı açar defederim onu başımızdan. Ben anlatırım bütün bu başıma

gelenleri Ünzile'ye. O dinler beni Yüzüme boşgözlerle bakar. Ben usul usul, sessiz sessiz ağlarım. Nedenini bildiği için neden ağladığımı sormadan buruş buruş olmuş elleriyle gözyaşlarımı siler. Beni teselli etme niyetiyle hemen o an hayatının en acıklı hikâyesini anlatmaya koyulur. Her ne kadar nüfus kâğıdında Meddah Abidin'den olma, Mukaddes'ten doğma olduğu yazsa da, aslında kendisinin bir prenses olduğunu; annesinin ona Yıldız Sarayı'nda Sultan Abdülhamit'ten hamile kaldığını; hanedandan hiç kimsenin kendisine inanmaması hatta dışlaması üzerine "Tek" soyadını seçtiğini, belki ellinci defa, bıkmadan usanmadan ilk defa anlatıyormuş gibi anlatır bana. Onu dinlermiş gibi yaparken, kendi halime, kendi derdime, düştüğüm bu rezil duruma kahreder; yanında sessizce oturur, ona fark ettirmeden ağlamaya devam ederim.

Son basamağı da adımladığım halde anahtarı ceplerimde bulamayınca, parmaklarımla kapıya birkaç kez vurup bekledim. Sonra elimi yumruk yapıp daha kuvvetli vurdum. Ünzile duymuyor kapıyı çaldığımı. Ünzile uyuyor herhalde, diye geçirdim içimden. Saatime baktım. Bu kadar çabuk mu? diye düşündüm. Uyansa bile açmaz ki kapıyı bana. Açsa bile tanır mı acaba beni? "Kimsin ne istiyorsun?" diye hesap sorar, ardından "Defol git!" diye bağırır. Uyanık olup olmadığını anlamak, hiç değilse gölgesinin kıpırtısını görebilmek için, gözümü kapının gözdeliğine dayayıp baktım. Buğulu lekelerden başka bir şey göremedim. Bu kez uyuyorsa bile uyansın diye kapıyı tekmeledim sonra. Merdivenlerin korkuluklarına yürüyüp aşağıya ve yukarıya baktım. Çıkardığım gürültüyle insanları rahatsız etmekten çekinerek, çaresizce kapının önüne çömeldim. En kötü ihtimal, Mümin'e bir çilingir getirtirim, diye düşündüm. Ceketimin cebinde aylar, yıllar öncesinden unutmuş olabileceğim bir sigara aradım. Elime iki yıl öncesine ait, yaptığım alışverişlerde aldığım, şimdiye göre komik fiyatlar yazan fişler geldi. Üzerlerinde ticarethanelerin adı, vergi numarası, bağlı olduğu vergi dairesi, kaç para verdiğim, geriye ne kadar para üstü aldığım ve fişin kesildiği saat, dakika ve tarihler yazıyordu. 15 Haziran 1998 tarihinde Kocaoğulları Kasabı'ndan et almışım, bir milyon lira ödemişim. O günü hatırlamaya çalıştım. Hatırlayamadım. Kıyma, herhalde yarım kilo, diye geçirdim içimden. Bir diğeri de İmroz Meyhanesi'nden aldığım 22 Eylül 1998 tarihli fişti. İçki, yemek yazıyordu. Pembe kâğıtta, Alkazar Sineması, ecnebi filmi. 20 Mayıs 1999'da seyretmişim, yedi yüz elli bin lira ödemişim. Hangi film olduğunu hatırlamaya çalıştım. Kusturica'nın Kara Kedi Ak Kedi'si olabilir mi? Onu da hatırlayamadım. Ama daha işten atılmadığımı anımsadım o tarihte. Mutluymuşum, param varmış, harcıyormuşum. Diğer ceplerimde, döviz büfelerinden alış ve satış sonrası verilen makbuzlar ve bir tane de içinden araba resimleri çıkan sakız buldum. Fişleri ve makbuzları buruşturup ceketimin iç cebine tikiştirdim. Sakızı açıp dişlerimin arasında yavaş yavaş ezdim. Katlanmış, parlak kâğıdı açıp, üzerindeki kırmızı spor arabaya baktım. Kenarında italik karakter ve küçük puntolarla, markası, kaç beygir, kaç silindir, kaç model olduğu ve saatte kaç kilometre hız yapabildiği yazılıydı. Bana ne? Kaç kilometre hız yaparsa yapsın, hatta ışık hızıyla gidip toslasın bir duvara! Onu da buruşturup diğer kâğıtların yanına tikiştirdim. Kim bilir ne kadar zamandır ceketimin cebinde duruyordu? Fakat sakızın tadı bozulmamıştı. Ağızımın içi aromanın tadıyla doldu. Balon yapmaya çalıştım, beceremedim. Birazcık üflemişim ki, patladı, nefesim delinen yerden çıkıp gitti. O küçük hamam böceğine işte o zaman gözüm ilişti. Ters dönmüş, yerde cansız yatıyordu. Parmaklarımı uzatıp onu yerden almak istedim fakat tiksiniş

vazgeçtim. Etrafta onu tutabileceğim bir kâğıt parçası aradım. Fişler ve sinema biletleri aklıma gelince elimi ceketimin yan cebine attım.

Parmaklarım cebimdeki delikten geçip astara değerken kâğıtları ceketimin iç cebine koyduğumu anımsadım. Elimi yanlış cebime soktuğumu anladığım anda astar boşluğunda tenime temas eden metalin soğukluğunu hissettim. Anahtarımı içeride unutmamışım, cebimdeki delikten astarın içine düşmüş. Kalkıp kapıyı açacağım sırada tekrar hamam böceği aklıma geldi. Uzanıp anahtarımın ucuyla onu ayaklarımın dibine çektim. Ayakları ve ağzı yeşil renkli bir maddeye bulanmıştı.

“Zehir!” diye mırıldandım.

Kafamı yukarı katlara çevirdim “Ananızı sikecek UFO’lar bekleyin!” diye mırıldandım, ardından aynı cümleyi bağırarak tekrarladım. “Bekleyin! Eğer o kel kafalı bilim adamları yanılmıyorsa, bu zavallı yaratıkların canını alma hakkını kendinizde gördüğünüz için; aynı bu yaratıklar gibi, hilkat garibesi, fakat sizden çok daha ileri teknolojiye sahip başka varlıklar yedi sülalenize gerçek acı neymiş göstermek için yeryüzüne inecekler. Bakalım o zaman nereye kaçacaksınız? Pahalı arabalarınız, bankalardaki paralarınız, köşkleriniz, yalılarınız sizleri koruyabilecek mi?”

Yıllardır savunmasız bir çocuğa davranır gibi hoyrat davrandınız bana. Aldattınız. Parmaklarımı kırdınız. Yüzüme bir kez gülümseyip ardından bin yalanla ciğerimi söktünüz. Ben kalbimi size açarken siz cüzzamlıdan kaçır gibi kaçtınız, aşağılık bir yaratıktan tiksindir gibi tiksindiniz benden.

Birkaçınızı baltayla parçalayıp, gözlerinizi oysaydım o zaman korkardınız değil mi benden. Saygı duyardınız, dokunmadıklarım teşekkür ederdi bana. Sonuna kadar öyle bir şey yapmayacağım, dokunmayacağım sizlere. Fakat birbirinizin gırtlığına çökmenizi zevkle seyretmeyeceğimi de sanmayın. Ben şimdi bu çömeldiğim duvar dibinden yavaşça kalkıp, kaybettiğimi sandığım, fakat delik cebimden ceketimin astarının içine düşmüş olan anahtarımın kapımı açıp evime gireceğim. Sonra kapıyı suratınıza çarpacağım, siz kapının dışında kalanlar, siz hepiniz, ondan sonra ne haliniz varsa görün. Birbirinizin kanını sonuna kadar emin, ama yeter ki bana ilişmeyin. Dedikodusunu yapın birbirinizin. Birbirinizin ırzına geçmek için köşe başlarında pusuya yatın. Kanlı ellerinizle ailenize ekmek götürmek için parçalayın birbirinizi. Yakın yıkın bu dünyayı ama bana bulaşmayın. Tarih kitaplarına, atalarınızın istilalarını fetih diye yazın. Futbol takımı tutar gibi tutun ırkınızı, milletinizi, devletinizi. Son nefer kalana kadar savunun ülkelerinizi. Kime karşı, neye karşı olacaksa artık! Hadi şimdi siktirin gidin başımdan!

Gel bak Ünzile, sana her bir şeyi ta başından anlatacağım ben. Uyuyor musun? Uyan da dinle bak beni, çok önemli bu söyleyeceklerim. Dışarıda yaşayan bu kalabalık, kapımızın dışında nefes alıp veren insanlar, sırf kendileri daha zeki oldukları için, hayvanları boğazlıyorlar, tavukların kafalarını koparıp mideye indiriyorlar. Zavallı balıkların ağızlarına kancalar takıp derya içinden su üstüne asılıp çekiyorlar. Tüm bunları zulmettikleri yaratıklardan daha akıllı, daha zeki oldukları için yapıyorlar, biliyor musun?

Camekânlarında çıplak ve kanlı insan cesetlerinin asılı olduğu bir kasap dükkânı düşündün mü hiç? Ya bir bebeğin tavada kızartıldığına şahit oldun mu? Ben de olmadım, fakat tüm bunlar hep aklımda. Televizyonlarda ucube yaratıkların sunduğu, devasa kazanlarda önce haşlanan sonra soğan ve havuç dilimleriyle kavru lan insan etleriyle

yapılan yemek tariflerinin verildiği bir program izledin mi hiç? Dünya bizden daha akıllı yaratıkların istilasına uğradığında inan ki bunlar olacak. O dışarıdakiler, bir ormanda karşılaşılacak korkudan altlarına sıçacak süslü püslü kadınlar o çok korktukları hayvanların derilerinden yapılmış kürklerle dolaşıyorlar dışarlarda. Timsah ve yılan derilerinden yapılmış çantalarıyla birbirlerine caka satıyorlar. Kendi derilerinin de bir başka yaratığın kolunda çanta haline gelebileceğini akıllarına bile getirmiyorlar.

Kapıyı vurduğumu neden duymadığını şimdi anlıyorum. Peki, Ünzile uyumana bak sen. Sonra da anlatırım sana bunları. Tamam, çıkıyorum odandan.

Niye gittim ki ikinci kez? Neden çaldım ki kapısını? Nasıl baktı bana kocası, öldürecek gibi sanki. İyi ki başka birini aradığım yalanını uydurdum hemen. Ne yapabiliirdi ki, Hevâlî görmeye geldiğimi söyleseydim? Arkadaşım benim, derdim. Az mı kopya verdim sınavlarda ona. Fakat beni tanımadı bile. Zavallı, yaşlanmış o da. Bir görsen kocası tam bir ayıya benziyor, kim bilir neler çekti ona. Belki de, neden olmasın, korkusundan tanımazlıktan geldi beni. Ne kurnazdır o! Bundan sonra ilk karşılaşmamızda neler anlatacak bana. "Ah Enis," diyecek, "Ben ne hatalar ettim, bilemedim kıymetini." Başını göğsüme yaslayıp içini çeke çeke ağlayacak. İki dakikalığına içeri girebilir miyim, diye izin isteyecek. Ben o zaman, heyecandan onu kapıda tuttuğum için, içimden, "Ne eşeğim diyeceğim!" Çekilip yol vereceğim hemen. Salona, yeri incitmekten korkan adımlarla geçecek. Ürkek bir kuş yavrusu gibi bakacak etrafına. "Kusura bakma, bekârlık işte," diyeceğim evin dağınıklığını mazur göstermek için. Ardından soracağım, "Çay var, içer misin?" diye. "İçerim," diyecek. Bilirim sever çayı. Mutfağa gidip sabahtan demlikte kalan çaya bakacağım. Kaynaması için çaydanlığı tüpün üzerine koyacağım sonra. Yanına geri döndüğümde, çay kalmadığını, yenisini yapmak uzun süreceği için kahve yaptığımı söyleyeceğim. Oturmuyacağım, ne yanına ne de başka bir koltuğa. Ayakta, kütüphanenin yanında durup rastgele aldığım bir kitabın sayfalarını karıştıracağım. Görüşmediğimiz, birbirimizden koptuğumuz o uzun yıllar boyunca neler olup bittiğini, hayatında ne gibi bir değişiklikler olduğunu sormayacağım, çünkü biliyorum o hepsini bir bir anlatacak bana. Sanki onu kusarken görmüşüm de bundan utanırmış gibi özür dilercesine anlatacak her şeyi. Yüzüme bakamayacak, yüzüme bakabilmek için kafasını yerden kaldıramayacak. Fakat ben gururlu bir kartal gibi, savaşta galip gelmiş bir ordunun komutanı gibi, yıllar sonra işte ben kazandım dercesine böyle tepeden tepeden süzeceğim onu. Ona acıyan, tek bir teselli cümlesi çıkmayacak ağızdan. O yaptığı hatayı anlatıp dövündükçe, ben görüşmediğimiz yıllarda tercüme ettiğim kitapları atacağım kucağına. "Bak bunu ben tercüme ettim, bak bunu da, bunu da, bak bak bunu da. Nasıl çevirmişim ama görüyor musun? Ne şahane bir insanım ben bir bilsen. Herkes biliyor benim değerimi fakat vakti zamanında bir ek sen anlamadın. Aştım ben kızım, aştım artık. Bir bilsen ben ne süperim. Benim yanımda var ya Süpermen'in lafı bile edilmez. Sonra bir roman yazmaya karar verdiğimi söyleyeceğim ona. Çünkü eğer ciddi ciddi oturursam roman bile yazabileceğimi çok iyi biliyorum. Yazarım tabii, niye yazamayayım? Yazarlar analarının karnından romancı olarak mı çıkıyorlar sanki. Biraz gayret edersem yaparım ben bu işi yani. Neyse, fakat ben ona gerçekten yazmayı tasarladığım romanımdan değil de onun ve benim, bizim yıllar öncesine ait hikâyemizden bahsedip canını çıkarana kadar iğneleyeceğim. Ne demek istediğimi, kelimelerimin arasına gizlediğim sırrı, gece ter kokan kocasının

yanında, kafasını yastığa koyduğunda ancak anlayabilecek.

“Biliyor musun,” diyeceğim, “Üniversitedeyken ben sana âşıktım!” Biliyordum, diyeceksin içinden. Eşek gibi biliyordun, diyeceğim bakışlarımla. “Nasıl dalga geçerdin o halimle hatırlıyor musun?” diye sormasam da sen başını önüne eğip susunca hatırlayıp utandığını anlayacağım. İçmeyeceğini, evimde şarap olmadığını bile bile, “Şarap içer misin?” diye soracağım. Bu tavırlarımla artık ne kadar rahat olduğumu anlayacaksın. Kahveleri fincanlara doldurup getireceğim sonra. Yine evimde kahve kreması olmadığını bile bile isteyip istemediğini soracak, senin cevabını beklemeden Küba devriminden, Che’den, Fidel’den bahsetmeye başlayacağım. Neskafe ve krema zaten burjuvaların işi diye küçümseyeceğim. Devrim, eşitlik, özgürlük senin için çok eskilerde kalan terimler olduğundan ecnebi lisanıyla ahkâm kesen birine bakar gibi, bütün cehaletinle bakacaksın yüzüme. Kahveni karşımda böyle ufak ufak mahcup ve utangaç yudumlarla içeceksin. Senin bu aptal haline için için güleceğim. Öcümü yavaş yavaş alacağım senden. Benden bir kalem isteyip sehpanın üzerindeki gazetenin kenarına bir şeyler karalayacaksın. Yırtıp bana uzatırken bunun telefon numaran olduğunu söyleyeceksin. Bir eğri büğrü rakamlara, bir sana bakacağım, “Ne demek bu?” der gibi. ‘Hey dostum, seni telefonla arayacağımı da nereden çıkarıyorsun, biz artık çok ayrı dünyaların insanlarıyız. İyi ver bakalım, madem zahmet edip yazdın telefon numaranı.’ Ardından kalemi bana uzatacaksın, ne anlama geldiğini anlayacağım. Eşek değiliz yani, sende benim numaramı istiyorsun. Ver ver, seni kıracak değilim ya, istediğin telefon numarası olsun, ver bakalım yazalım. Ev telefonumu yazarken, ‘cep telefonu kullanmadığımı’ söyleyeceğim, bundan sen ne mana çıkarırsın diye korkmadan, parasızlığım ve işsizliğimle alaka kurmandan tedirgin olmadan, dilimin ucuyla söyleyivereceğim bunu. Telefon numaramı yazdığım kâğıdı sana uzatır uzatmaz, kaybetmekten korkarcasına, avuçlarının içinde sımsıkı tutacaksın. Parmaklarıma değince irkileceksin. Sana o an istediğim her şeyi yapabileceğimi bildiğim halde; hiçbir şey yapmayacağım. Hemen şuraya, yerdeki halının üzerine yatıp bütün bedenini bana anında açacağını bile bile hiçbir şey yapmayacağım. Aslında seni şöyle yatırıp, evire çevire bir güzel öpüp okşamak vardı ya, neyse. Evet ben sana o an kesinlikle dokunmam, hatta yani büyük konuşmayayım ama o halinden kesinlikle tiksiniyorum. Bunu dilimle sana söylemesem bile sen tavırlarım ve davranışlarımla hemen anlarsın zaten.

Susacağım, sen de konuşacak bir mevzu bulamayacaksın. “Hadi git artık!” dediğimi, demek istediğimi anlayacaksın. Utanacaksın. Yerinden kalkamayacaksın. Ben nasıl kapına geldiğim için pişmanlık duyduysam; sen de pişman olacaksın; fakat bir gün, en fazla iki gün sonra, sesimi duymak için telefonumu çaldırarak, sana karşı olan, o gün hissettiğin öfkemin yatışıp yatışmadığını anlamaya çalışacaksın. Dışarıda buluşmayı teklif edeceksin bana. “Peki,” deyip kabul edeceğim bu davetini. Seni saatlerce bekleteceğim randevulaştığımız yerde. Ha geldi ha gelecek diye bekleyeceksin, bana benzeyen birilerini arayacaksın yanından gelip geçen insanlara bakarak. Evet biliyorum, deliler gibi yolumu gözleyeceksin benim. Ama biliyor musun Hevâl, ben hiç gelmeyeceğim.

Sırf bunları yapıp senden o gecikmiş intikamımı almak için gözümün birini kapının göz deliğine dayayıp kapımın önünden geçmeni günlerce bekleyebilirim. Merdivenlerden kulağıma gelen her tıkırtıda, koşup sen misin, diye bakacağım.

Ama şimdi Ünzile’ye ilaçlarını içirmeli, odasını havalandırmalı ve nerelerdeydin diye

başlayan paylamalarını dinlemeliyim.

Buradayım Ünzile, bak odadayım. Fakat sen hâlâ uyuyorsun. Nefes bile almıyorsun sanki. Ateşin düştü mü? Alnın buz gibi soğuk. Telaşla üzerinden yorganı çekip, parmaklarımla bileğini kavırıyorum. Hiçbir hareketin olmadığını, nabzının atmadığını da fark edince, beni bırakıp çok uzaklara gittiğini, öldüğünü anlıyorum.

18 Peri padişahının kızı

Muttalip Haliç'in kıyısında durdurduğu otomobilin kirli ön camından başını eğip, parmağıyla gecenin karanlığında terk edilmiş gibi duran kocaman köşkü gösterince, kapıyı açıp dışarıya çıktım. Pera tarafında hâlâ yanmakta olan tek tük hovarda ışıklar, Altın Boynuz'un arada bir kıpırdayan sakin dalgalarında yansyordu. Muttalip bagajın kapağını açıp aldığı çantayla yanıma geldikten sonra tekrar binayı işaret etti.

"Burası!" dedi.

Yürüyüp basamaklardan çıktıktan sonra evin kapısının önünde durduk. Muttalip kolunu kaldırıp incitmekten korkar gibi yavaş, fakat içinde ahenkli bir müzik ritmini gizleyen şifreli darbelerle kapıya vurdu. Biraz bekledikten sonra boş sandığım evin içinden, bize doğru yaklaşmakta olan ayak seslerini işittik. Kim olduğumuz bile sorulmadan kapı ardına kadar açılıverdi. Başına Müslüman erkeklerin namaz kılarken taktığı beyaz takkelerden geçirmiş bir adam, bana yol göstermek için elini omzuma koyan Muttalip'ten çantayı aldıktan sonra, başını saygıyla öne eğerek girmemiz için geri çekildi. İçerisi dışarıdan görüldüğünün aksine tavandan sarkan büyük avizelerle ışıltılı aydınlatılmıştı. Yerler halıyla kaplıydı. Şaşkınlığım geçince aklım kapıyı açan takkeli adamın koridorun öbür ucundaki bir odaya götürdüğü çantama takıldı. Muttalip yan yana dizilmiş odalardan birinin kapısını açınca, yaklaşip omzunun üzerinden baktım ve gördüklerime inanamadım. Sedirlere oturmuş adamların kafalarında, İllüstratör Dergisi'nde gördüğüm şark gravürlerinde ve Doğu minyatürlerindeki gibi kocaman kavuklar vardı. Rengârenk kaftanlar ve şalvarlar giymişlerdi ve hepsi de sakallıydı. Sanırım Mustafa için yapmışlardı tüm bu hazırlıkları. Kılık ve kıyafetleriyle bile bu kadar hazırsalar, başka şeyler için de hazırıldılar demek ki. Muttalip içeridekileri başıyla selamladıktan sonra geri çekildi.

"Bakalım Mustafa'nın tutuklandığını öğrenince ne yapacaklar?" dedim.

Unutmuş da ben dile getirince hatırlamış gibi yüzünü buruşturdu.

Sanki bir tiyatro sahnesinde Mustafa'nın dedelerinden birini canlandıran, aksakallı bir adam görüldü kapıda. Muttalip onun yanına gidip kulağına bir şeyler fısıldadı. Sakallı aktör dinledikçe kaşlarını çattı, parmaklarının arasındaki tespihini sıktı. O kadar çok kızdı ki bir an Muttalip'i tokatlayacak sandım. Muttalip de sanki o tokadı bekliyormuş gibi gözlerini yumup başını öne eğdi. Fakat o beklenen tokat inmedi suratına. Adama bir şeyler daha söyledikten sonra beni gösterdi. Adam yüzündeki sinirli ifadeyi değiştirmeden bana baktı ve usul adımlarla yanıma doğru yürüdü.

"Efendimizin dostu bizim de dostumuzdur," dedi ve iki eliyle elimi sıkıp bıraktıktan sonra sağ elini göğsünün üzerine götürdü. Muttalip'e dönüp, "Oda hazırlayın dinlensin, rahat etsin," dedi.

Çantamı bilinmez bir yere götürüp bırakan takkeli adamın bana gösterdiği odaya girip kendimi yatağa attım. Şu an ne Ünzile'yi ne de Mustafa'yı düşünemeyecek kadar yorgundum. Yanıma gelip iyi geceler dilerken, laf arasında Muttalip'ten o adamın davalarının lideri Ertuğrul Hoca olduğunu öğrendiğimde, alkol koktuğum için kaygılanamayacak kadar da sarhoştum.

Takkeli adam sabah beni uyandırıp kahvaltı getirdiğini söyleyene kadar, akşam bu evde

gördüklerimin bir rüya olduğunu sanıyordum. Tuvalette yüzümü yıkayıp, çişimi yaparken her şeyin gerçek olduğunu yavaş yavaş hatırladım.

Çay, peynir ve gül reçelinden oluşan kahvaltıyı mideme indirirken daha başka şeyler de anımsadım. Akşam yemeği için otelden çıkarken Mustafa'nın yanına almadığı çantayı Muttalip'le geri döndüğümüzde odasında bulamadığımızı; elinde Mustafa'nın çantasına çok benzeyen bir çantayla, otelin merdivenlerinden telaşlı adımlarla aşağı inen adamın, dışçı Sami Günzberg'e ne denli benzediğini hatırladığımda, ne kadar sarhoş ve aslında ne kadar aptal olduğumu anladım. Ağzımdaki lokmaları çiğnemekten fırsat buldukça Sami'ye küfür ederken, odama elinde kavuk, şalvar ve kaftanla Muttalip girdi. Getirdiklerinin Ertuğrul Hoca'nın hediyesi olduğunu söyledi. Odadan çıkarken de mutlaka giymemi, giymezssem büyük kabalık yapmış olacağımı ekledi. Fakat ondan önce takkeli adam gelip çay isteyip istemediğimi sordu. İstiyordum. Arsızlık yapıp sigara da istedim. Aslında ben sabahın bu erken vaktinde etrafımda dönüp duran bu tuhaf olaylara tahammül edebilmek için içki de istiyordum. Ben bu şehre niye gelmişim? Ben buraya o saklı doğu hazinelerine bulmak için gelmemiş miydim? Bu takkeli adam bana bu şehirdeki gömülü hazinelerin yerini gösterebilir miydi acaba? Tipine haline bakıp, bu herifin kendisine bile hayrı olmadığına karara verip ondan böyle bir şey istemekten son anda vazgeçtim.

Çayı getirdiğinde sordum, adı Emin'miş. Genç bir adamdı. Saygı mı duyuyordu, yoksa benden korkuyor muydu bir türlü anlayamıyordum. Karşımda kuş gibi titriyordu. Sanki benden utanıyordu.

Benden neden çekindiğini daha sonra Ertuğrul Hoca'nın ağzından bizzat duydum. Çünkü bu tuhaf insanlar benim fikrimi bile sormadan kendi aralarında konuşup beni Mustafa'nın yerine geçirmeye karar vermişler! Hıristiyan olduğumu hatırlattım. Sanki bu aklımdan geçeni hemen o an anlamış gibi Müslüman olmak için bir tek cümleyi tekrarlamamın yeterli olacağını söyledi. Şaka mı yapıyor diye yüzüne baktım. Ciddiydi. Canı gönülden söylememin yeterli olacağını ilave etti. İstemiyordum, fakat bana o kadar kötü bakıyordu ki, bunu ona söyleyemedim. "Kabul etmezsem ne olur?" diye de sormadım. Kabul ettim, yani kabul etmek zorunda kaldım. Önünde diz çöküp, onun söylediği karmakarışık Arapça bir cümleyi isteksizce, ağzımın kenarıyla yineledim. Onun bana söylediği gibi, Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu tekrar ederken din değiştirmenin bu kadar kolay olmasına içimden gülmek geldiyse de kendimi tuttum. Çünkü Ertuğrul Hoca kendini yaptığı işe o kadar kaptırmıştı ki, bu tören nihayete erdiğinde boynuma sarıldı, tebessüm etse de gözleri dolmuştu. Şeytan dürttü; onu iki kelimeyle coşturup ağlatabilirdim, fakat makaraları koyuverip gülerim diye vazgeçtim bu düşünceden.

Takkeli Emin'in karşımda kuş gibi titremesinin sebebi işte buymuş. Benden başka evde bulunan herkes, Ümmed-i Muhammed'in yeni halifesi ve kurulacak Osmanlı Devleti'nin padişahı olacağını biliyormuş. Ertuğrul Hoca'ya çekine çekine, "Ya Mustafa ortaya çıkarsa!" diye sorduğumda, bana kendisinin de inanmadığı, sadece sorumu geçiştirmek için olduğunu bildiğim bir cevap verdi: "Çıkmayacak!" Nasıl bu kadar kesin konuştuğuna bir anlam veremedim. Ardından, Eyüp Sultan Hazretleri'nin türbesine gideceğimizi ve orada kılıç kuşanacağımı, bundan böyle de adımın Osman olacağını söyledi. Bana böyle bir isim seçmesinin bir tesadüf olmadığını, daha sonra Muttalip'ten öğrenecektim. Beş yüz elli yıl önce Osmanlı Devleti'ni kuran Türk kumandanının da adı Osman'mış. Bu kadarla da

kalmıyordu. Daha da önemlisi, Osman'ın babasının adı da Ertuğrul'muş. Yani Ertuğrul Hoca beni oğlu gibi görüyordu. Bana o kadar güveniyordu ki, bir zamanlar yaşanıp bitmiş tarihin ta başından itibaren yeniden yazılacağına, daha da önemlisi her şeyin bir kez daha tekerrür edeceğine inanıyordu. Benim Müslümanlığa geçme merasimimden sonra üzerimizdeki oryantalist kıyafetleri çıkarıp Müslümanların piri Eyüp Sultan'ın kabrine gitmek için evden çıktık. Binanın dış merdivenlerinden inerken Pera'ya, ve Konstantinopolis'in diğer semtlerine bakıp Mustafa'nın nerede olduğunu, daha da önemlisi, şu an sağ mı ölü mü olduğunu düşündüm. Sami'nin o anda ne yaptığını ve daha neler yapmayı planladığını merak ettim. Muttalip seğirtip benim bineceğim otomobilin kapısını açtı. Şaşırdım, fakat yine de bir şey belli etmeden onun açtığı kapıdan otomobile binip arka koltuğa kuruldu. Diğer kapıdan da Ertuğrul Hoca girip yanıma oturdu. Evden çıkan diğer insanlar da arkada bekleyen iki otomobile binip Haliç kıyısında yol boyunca bizi takip ettiler.

Ertuğrul Hoca bir şey konuşmadı, fakat yol boyunca gördüğü her ağaca, her eve, Haliç'in mavi sularında salınan her sandala ve her insana şefkatle bakmasından anladığım kadarıyla çok keyifliydi. Ta ki Muttalip arkadaki otomobillerden birinin durduğunu fark edinceye kadar. Biz de durduk. Muttalip inip duran otomobilin lastiğinin patladığını öğrenerek geri gelince Ertuğrul Hoca'nın bu habere çok canı sıkıldı.

"Bu bir felaket!" dedi dişlerinin arasından öfkeyle yılan gibi tıslayarak.

Bu işlerden anladığımı, lastiği değiştirenlere yardım edebileceğimi söyleyip inmek için kapıyı açmaya çalışırken, Ertuğrul Hoca'nın kartal pençesi gibi sert ve yırtıcı parmakları kolumu kavrayıp beni durdurdu. Biraz öncekinden daha sinirli bir ses tonuyla, artık benim bir efendi olduğumu, bu işlerle benim değil emrimdeki insanların ilgileneceğini söyledi.

Sessizce oturup bekledim. Tamir işi uzadıkça, sıkıntıdan patladıysam da otomobilden çıkmaya cesaret edemedim. Muttalip geri gelip otomobili çalıştırana kadar kaç dakika, kaç saat geçti bilmiyorum. Bu süre zarfında ağzımı bile açmadım, fakat Ertuğrul Hoca az önceki o kaba davranışından dolayı ona kırıldığımı anlamış olacak ki hiç susmadı. Masal anlatır gibi durmadan konuştu. Gelecek güzel günlerden, Arap kardeşleriyle yapacakları işbirliğinden bahsedip durdu. Muttalip otomobili hareket ettirirken Ertuğrul Hoca bir şeyler mırıldandı. Benim ona baktığımı görünce, bu söylediğinin Müslümanların başladıkları bir işin başarıyla sonuçlanması için söyledikleri bir kelime olduğunu dile getirip, yol boyunca heceleyerek bana tekrarlatarak öğretmeye çalıştı. Her yanlışımla sonrasında kaşlarını çatıp, fakat ardından hemen kendisini toparlayıp tebessüm ederek yeni baştan öğretmeye çalıştı.

Eyüp Sultan'ın türbesine varınca otomobilden indik. Biz türbenin kapısından girerken diğer otomobillerdeki sakallı adamlar da indi. Muttalip de otomobilin bagajından büyükçe, yassı bir kutu çıkarıp geldi yanımıza. Bana hiçbir şey söylenmediği için ne yapacağımı bilemez bir halde bir köşeye çekilip beklerken, Ertuğrul Hoca ve diğerleri Eyüp Sultan'ın sandukasının yanında ellerini göğüslerinin hizasında havaya açıp dudaklarını kıpırdatarak, kendi kendilerine mırıl mırıl birtakım sesler çıkarmaya başladılar. Muttalip türbenin kapısından içeri girip beni kenarda öylece tek başıma beklerken görünce elleriyle öbürlerinin yanına gitmemi işaret edince yavaş adımlarla duvarın kenarından ayrılıp sandukanın yanına vardım. Muttalip bu kez ellerimi diğerleri gibi açıp kaldırmamı işaret

etti. Bu isteğini de yerine getirdim, fakat hiçbir şey mırıldanmadım. Ertuğrul Hoca yanına çağırıp kulağına bir şeyler söyleyince Muttalip geldiği gibi hızla elindeki kutuyla birlikte türbenin kapısından çıkıp gitti ve bir süre sonra elleri boş olarak geri döndü. Gelip tam da yanımda durdu ve o da öbürleri gibi ellerini havaya açtı. Ben onun bakışlarını karşısındaki Eyüp Sultan'ın sandukasına dikip, boynunu bükerek onun da öbürleri gibi esneye esneye bir şeyler mırıldanacağını sanıyordum. Fakat o bana doğru eğilip, etrafta bazı adamların dolaştığını; muhtemelen Milli İstihbarat Teşkilatı'nın ajanları olduklarından şüphelendiklerini, bu yüzden başımıza bir iş gelmemesi için Ertuğrul Hoca'nın kılıç kuşanma merasimini burada yapmaktan vazgeçtiğini kulağıma fısıldayıverdi.

Duayı bitirip hepsi birlikte ellerini yüzlerine sürdükten sonra Ertuğrul Hoca tebessüm ederek yanıma geldi. Ben şimdi ne yapmam gerektiğini bilmeden öylece karşısında dururken o hiç beklemediğim bir şey yapıp boynuma sımsıkı sarılıp beni kucaklayıverdi. Hemen ardından da hiç alışık olmadığım ve beni bir önceki yaptığından daha çok şaşırtan bir şey daha yapıp 'şap şup' diye sesler çıkararak beni yanaklarımdan ıslak ıslak öperek gür sakallarıyla yüzümü gıdıklayıp kaşındırdı. Az kalsın onu

Kollarından tutup ittirecektim, fakat kendimi tutup son anda böyle bir şey yapmaktan vazgeçtim. Ardından koluma girerek beni türbenin kapısından dışarıya, Eyüp Sultan Camii'nin güneşli avlusuna çıkardı. Fransa'da ne iş yaptığımı, evli mi bekâr mı olduğumu sordu. Ben nereden başlasam nasıl anlatsam da bu adama hayat hikâyemin bir özetini çıkarsam diye düşünürken o beni susturup, emreder gibi bundan böyle Fransa'yı ve Fransa'yla ilgili her şeyi hemen şu an şimdi unutmam gerektiğini, doğrusunun bu olduğunu, çünkü artık burada benim için yepyeni, taptaze bir hayatın başladığını söyledi.

"Bak Osman!" dedi Ertuğrul Hoca. Bana hitap ettiği isimden dolayı benim şaşırdığımı fark edince gülümsedi ve "Artık bu isme bir an önce alışsan iyi olur," diye açıkladıktan sonra, "Bak Osman," diye tekrar yineledi ve hemen ardından, "Senin için düşündüğüm bir kız var," deyiverdi. 'Ben acaba yanlış mı duydum?' diye düşünüp, deminki şaşkınlığımı üzerimden atamadan onun suratına bakarken, o sakın sakın konuşmasına devam etti. Müslümanların halifesi olarak bundan böyle bekâr gezip, kariya kıza bakıp günaha girmemin, harama uçkur çözmesem bile bunu aklımdan geçirmemin hiç doğru bir şey olmadığını, dostça girdiği kolumu sanki kaçıp gitmemden korkuyormuşçasına sımsıkı tutarak emir verir gibi söyledi. Ben başıma iki günde arka arkaya gelen bu saçma olaylara kendimi alıştırmaya çalışırken Ertuğrul Hoca'nın benim için düşündüğü o kız -artık her kim ise- aslında Mustafa için düşünülmüştü tabii, fakat o aniden, kimselere bir şey demeden ortadan kayboluverince benim payıma düşmüştü. İşte o benim için düşündüğü kızla eve dönüşümüzde nikâhımızı kıyacakmış. Bana halife olduğumu söylese de hâlâ emirler verip, zorla türlü işler yapmam için üzerimde baskı kuran oydu. Her ne kadar bu durumdan sıkılıyor olsam da, "Bu ne biçim iş ya?" diyerek itiraz etme cesaretini de kendimde bulamıyordum, çünkü herif girip tuttuğu kolumu mengene gibi sıkarak bana Eyüp Sultan Camii'nin avlusunda zorla bir aşağı bir yukarı tur attırıyordu. Bu son söylediği nikâh mevzuuna da daha öncekilerde olduğu gibi ne hayır ne de evet diye bir cevap verme gereği duydum. Çünkü Ertuğrul Hoca benim için her şeyi bir güzel düşünüyor, bana olur mu olmaz mı, diye fikrimi sorma gereği bile duymuyordu. Fakat o bu aklımdan geçenlerden habersiz öylece sessiz kalıp her dediğine boynumu bükmemden hoşnut,

tebessüm ediyordu. Sonra lafının bir yerinde benim aklımı iyiden iyiye çelmek için kızın öyle sandığım gibi sıradan biri değil, bir prenses olduğunu müjde verir gibi açıklayıp yüzüme baktı. Bunu duyunca benim de aklım yattı bu işe, 'Evet ya,' dedim ben de içimden, ömrüm boyunca böyle bekâr ve üstelik züğürt gezecek değiliz değil mi? Zira gözümün önüne hemen Doğu masallarında dinlediğim içi altın ve mücevher dolu, "açıl susam açıl!" diye emir verildiğinde hazine dairesinin kapısı ardına kadar açılan Arap şeyhlerinin kızları belirivermişti. Ertuğrul Hoca'nın hemen o an boynuna sarılıp, onun beni az önce öptüğü gibi yanaklarından öpmek geçti içimden, ama tuttum kendimi. Mustafa'nın kaybolmasına ilk defa o an sevindim. Otomobillere doluşup tekrar yola koyulmadan önce, Ertuğrul Hoca öbür arabalardakileri dikkat çekmemek için farklı yönlere gitmeleri için uyardı. Muttalip'e de eve hemen dönmeyip dolaşmamızı söyledi. Yol boyunca şehrin dar sokaklarından, geniş meydanlarından geçtik. Ertuğrul Hoca sarayları, içini çekerek özlemle seyrederken, benim ne hissettiğimi anlamak için arada bir yüzüme bakıyordu. İleride bir gün bu muhteşem yapılarda oturacağımı söyledi. Sessiz kaldığımı görünce, sanki benimle iddiaya girmiş de, "Görürsün!" der gibi usul usul başını salladı.

Samsonhane'dekiler Abdi Çelebi'yi yakalayıp Balyoz'a götürürler. Çelebi'yi üç gün hapsederler, sonra da bir fıçıya koyup denize atarlar. Fıçı çürür, kurtlar yer ve parça parça ayrılmaya başlar. O sırada fıçıyla Lapseki civarına gelmiş olduğunu görür. Kilidi açıp onu kurtarırlar.

Fıçı Abdullah Ağa/Meddah Şekerci Salih Efendi

19 İnsanı insandan ayıran yegâne özellik

Mısır Çarşısı'nın duvarının kenarına çökmüş kâğıt levhanın üzerindeki Kurukahveci Mehmet Efendi'yi öven methiyesinin tam da göbeğine, üstünde tüten dumanıyla sahici gibi duran bir kahve fincanı tasvirini çizisini hayranlıkla seyrediyordum. Aşık Razi Kurukahveci Mehmet Efendi'nin dükkânından gelen buram buram taze kavrulmuş kahve kokusunun verdiği ilhamdan mıdır; ona güldüğüm için bana inat olsun diye midir; yoksa fazladan almayı düşündüğü paranın hayalinden midir bilinmez; maharetini güneş Mısır Çarşısı'nın gölgesini çeyrek arşın uzatana kadar geçen o kısacık zaman içinde gösterivermişti.

Kâğıdın üzerine döktüğü nakşa hayranlıkla baktığımı görünce yüzündeki memnuniyet ifadesini gizleyemedi. Külü uzamış, kâğıdı ve içindeki tütünüyle ufacık kalmış sigarasının parmaklarını yakmasına yanmasına aldırmandan son bir nefes daha çektikten sonra, izmariti yere atıp pabucunun tabanıyla ezdikten sonra hiçbir şey demeden kalkıp Mısır Çarşısı'nın kapısından içeriye girdi.

Bazen, özellikle de moraliniz bozuk olduğu zamanlar size de olur mu bilmem? Kendimle baş başa kaldığımda, Aşık Razi gibi bir arkadaşım kısa süreliğine yanımdan ayrıldığımda; sanki biri başucumdaki mumu söndürmüş gibi, kör karanlığın içinde kendimi tüm korkularıyla hayata karşı savunmasız, çırılçıplak hissediyorum. İşte o an sanki bütün düşmanlarım birer birer karşıma geçip sırtarak benimle alay ediyor; hepsi aynı anda bedenime olmasa da ruhuma acı veren darbeler indiriyor, bilmediğim konularda sual, hatırlamadığım vakalar hakkında benden hesap soruyorlardı. Sanki bir rüyada gibi; hani insan bir şeylerden korkup kaçır, kaçtığını sanır, fakat durup baktığında hâlâ aynı yerde olduğunu görür ya da avazı çıktığı kadar bağırır da bir türlü sesi çıkmaz ya. İşte şundaki gibi kendimle baş başa kaldığım yalnızlık hallerimde, hayatım boyunca başıma bela olan insanlar bir bir gözümün önünden geçer gider. Sanki cenaze namazımı kılmak için toplanmışlar gibi karşımda sıralanırlar. Çoğu uzun yıllar görmediğim, fakat hayatımın belirli zamanlarında karşıma çıkıp, ruh sağlığıma ağır darbeler indirmiş insanlar olsa da, bunların içerisinden sadece yakın vakte ait düşmanlarımın yüzlerini tanıyabiliyorum. Hep son dönemdeki düşmanlarımla mücadele etsem de, o yüzlerini hatırlamadıklarım ağızlarının içine kondurulmuş sarı, pis dişleriyle karşımda durmadan sırtırırlar. Öyle bir sarılık ki hayalimde, yüzün diğer azaları o sarı renkten görünmez olup, kaybolup gider. O sarı rengin anlamı şudur: "Sen şimdi yenilerle uğraş, fakat sanma ki bizler hayatından sonsuza kadar çıktık. Hayaliz diye kanma sakın, aklında olsun, her an gerçeğe dönüşüp senin canına okuyabiliriz."

Sarkık, kalın dudaklar arasından görünen beyaz dişler. Necip'in dişlerinin parlaklığı öbür düşmanlarımın hepsini geri plana itiyor, Necip karşımda sanki öyle hareketsiz, hiçbir şey yapmadan duruşuyla, "Şimdilik sadece beni düşün!" diyordu.

İçimde ona karşı duyduğum acıma hissi nihayetlenip ifrit olmaya başladığım vakitlerde, onun hayaline, evinden ve yurdundan uzak İstanbul gibi bu aşırı memlekette, bir zamanlar kendisi gibi esirlerin başına neler geldiğine dair korkunç hikâyeler anlatıyordum. Öyle bir cümleyle başlıyordum ki hikâyeme, o önce derin bir nefes alıyor, ben art arda

sıraladığım kelimeleri uç uca maharetle ve süratle eklerken nefesini geri bırakmak için insafa gelip anlattıklarına noktayı koymamı bekliyordu.

"Hiçbir esiri sahibi canına tak etmedikçe öldürmez!" diye bilgiççe laflar ediyordum onu karşıma alıp. İçinde beliren huzursuzluk, "Lakin," diye devam etmeme kadar sürüyordu. "Bu vakte kadar çok kimse böyle bir mevzuyu anlatırken duydum, sahibi kölenin sırtından sadece bir defalığına, o da satarken para kazanır, fakat bir imansızın eline düşerse, adam kolunu bacağını satırla gelişigüzel budar. Yaraları iyileşince de ömür boyu, çarşıda, pazarda gelip geçene avuç açıp sadaka dilenir, üstelik kazandığının tamamını efendisinin avcuna sayar ki, vücudundan bir iki organ daha eksilmesin."

Bana inanmayıp aklında yalan söylediğime dair küçük bir şüphe kalacağını hesaba katıp bir ara yolu düştüğünde, Tophane'deki eski gümrük binasına uğramasını; hayvan bağlasan durmayacak kadar pis hücrelerde yaşamaya çalışan, gözlerine mil çekilmiş, kulakları ve burnu gelişi güzel kesilip doğranarak cüzzamlıya benzetilmiş zavallı esir eskisi, yeni dilencileri görmesini tembih ediyordum.

Necip ben onu evime aldıktan sonra aradan birkaç ay geçip ettiği hizmetlerle yerini iyice sağlamlaştırdığını sanmaya başlamıştı. Oysa benim onu zemheri ayazında şehrin buz tutmuş sokaklarında yarı aç üşümüş ve rezil bir halde dolaşırken görmüş, sonrasında acıyıp da onu evime aldığımı unutmuş; yemek için bir fare leşini bile zor bulurken sahibinin yemeğine ortak olmuş gudubet bakışlı nankör bir kedi edasıyla, bana imada bulunmayı ihmal etmemişti. "O gece," demişti, Yıldız'da sahneye çıktığım geceyi kastedip yangın vesilesiyle açılan perdenin aralığından görünen Sultan Hamit'in namusuna baktığımı hatırlatarak, "Seni neden ele vermedim biliyor musun?" Ben ne söyleyeceğini merak ederek, saadete gelmesini beklerken o bu anın tadını çıkarırcasına karşımda bir süre öylece susup sırtmıştı. "Belki sana komik gelecek ama o kadar güzel anlatıyordun ki, hikâyenin sonunu merak ettim, işte o nedenle seni ispiyon etmedim."

Ona kızmam gerekirken, söyledikleri sonrasında öfkem aklımdan uçup gitmiş, aklımda benim sanatımı öven lafları kalmıştı. İşte böyle insanoğlunu düşmanı tarafından övülmek bile böyle benim düştüğüm durum gibi zaman zaman mutlu edebiliyordu. İnsanı diğer yaratıklardan ayıran akıldır derler ya, doğrudur. Ancak insanı insandan ayıran yegâne özellik de yetenektir bence.

Ben aklımdan bunları geçirip dururken Âşık Razi Kurukahveci Mehmet Efendi'yle hesabını görüp gelmiş tam da karşımda duruyordu.

"Alay ettiğimi sandın fakat hakikaten güzel yapmıştın, hakkındı," dedim karşımda gümüş paraları avcunun içinde sallayıp şıkırdatan Âşık Razi'ye.

"Ya, ne demezsin," dedi, burnunun ucuyla avcunda sallayıp bana sesini dinlettiği paraları işaret ederek "Bil bakalım ne kadar var burada?"

İlla üste çıkacak ya! Fakat ben müsaade eder miyim ona böyle keyiflenmesine?

"Yüz elli!" dedim.

Beklediğim gibi avcunun içindeki şıkırtı birden kesilirken, yükündeki keyifli sırtış da uçup gitti. Avcunun içindeki paraları sallamaktan vazgeçip, kuşkuyla yüzüme bakarak yanıma yaklaştı.

"Sahiden eder miydi o kadar?" diye sordu.

"Niye etmesin, ederdi tabii ki," dedim, "Hem de en az yüz elli ederdi."

Yönünü Mısır Çarşısı'nın kapısına dönüp yürüdü, içeri gireceği sırada dönüp bana baktı. Fakat ne yapacağını bilemez bir halde kararsız kaldı. İçeri girmekten vazgeçip yanıma geldi tekrar.

"Niye baştan söylemedin?" diye çıkıştı bana, "Yüz kuruş verdiler."

Koluna girip onu Mısır Çarşısı'nın kapısının önündeki kalabalığın arasından uzaklaştırırken bir yandan da gülüyordum.

"Methiye için elli kuruşa anlaştığını söyledin, yüz kuruş vermişler," dedim gülererek, "bir tane kahve fincanı çizdin diye başımıza nakkaş mı kesileceksin? O kadar kafa patlatıp methiyeyi yazmışsın, biçtiğin değer elli kuruş, üç dakikada yaptığın fincan tasviri için yüz kuruş almayı düşünüyorsun. Sen şair misin yoksa ressam mı? Yürü hadi yürü."

Avcunun içine sımsıkı bastırıldığı parmaklarını araladı. On tane kuruş arasından dört tane gümüş mecidiye parıldıyordu.

Şirket-i Hayriye'nin kırk bir numaralı vapuru Metanet, karnında Üsküdar'dan bu yakaya taşıdığı yolcuları halat attığı iskeleye indiriyor; bir yandan da tıknefes halinden kurtulmak için makine dairesinde yaktığı kömürün dumanlarını ağır ağır gökyüzüne salıyordu.

Köprüyü bir kez daha yaya geçmeyi gözümüz kesmediğinden, birbirimize danışmadan; kıyıda müşteri gözleyip mavnacılarla laflarken, arada bir yanlarındaki şarap dolu testileri kafalarına dikip, altmışlık tütünü kâğıtlara sarıp tellendiren sandalcıların yanına vardık.

Kadıköy'ün ve Boğaz'ın kayıkçıları gibi Galata Köprüsü'ne sandal bağlayıp, Sirkeci Karaköy arasında Haliç'in kıpırtısız suyunda kürek çeken sandalcıların da keyfi bugünlerde marizdi. Çünkü meslektaşlarından birinin başına, yüzyıllar önce Hamamlar Kethüdası Derviş İsmail Efendi'nin yazdığı Dellakname Kitabı'ndaki hikâyelere benzer bir vak'a gelmiş, işte bu yüzden bütün kayıkçı erbabının yüzünü kıpkırmızı kızartmıştı.

Olay tüm çıplaklığıyla ağızdan kulağa, kulaktan ağıza gezerken, ne sandalcının adı ne de Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa Hamamı'nda iman tahtasına çöküp ırzına geçtiği sabinin hangi paşanın sübyanı olduğu ortaya çıktı. Lakin sandalcı işlediği kabahatin üzerinden iki saat geçmeden öyle bir dayak yemiş ki anlatanlara göre herhalde ölmeyi tercih edermiş.

"Yaşıyor ama bundan sonra ne ayağı tutar ne de kolu, sanırsın felç, sanırsın sarıhummaya tutulmuş acem marazlısı. Üstelik ben söyleyenlerin yalancısıyım, sübyana yaptığının aynısını dayağı çekenler ona da yapmışlar, vermişler odunu, salmışlar gitsin kamışı. Görenler diyor ki kazığa otursaymış daha iyi. O vahimmiş yani durumu. Fena hacamat olmuş kayıkçı fena!"

Kimse yüzlerine karşı bir şey demese de, olayı duyan tüm İstanbul halkının aklından neler geçtiğini tahmin eden sıradaki kayıkçı, yüzümüze bakmaya utanıp şarap testisini yanındaki mavnacının eline tutuşturup ayağa kaktı.

Haliç'in fersiz dalgalarına ritim uydurup hafif hafif yalpalayan sandala önce Âşık Razi, ardından da ben atladım. Mabadımızı koyacak rahat bir yer ararken, sandalcı da iskeledeki babaya bağlı ipin ilmeğini çözdükten sonra biz denize düşeceğini sanırken ya kafayı daha iyiden iyiye bulmadığından ya da yılların getirdiği alışkanlıktan olsa gerek, usta bir hamleyle havalandığı iskeleden kuş gibi yanımıza kondu.

Köprüden etrafa çekiç ve testere sesleri yayılıyordu. Beyzadenin lüks faytonunun köprünün zeminine açtığı, görmeden adımını atacak çelimsiz bir adamı yutacak genişlikteki deliği, Şehremini'nin yevmiyeli marangozları tamir ediyorlardı.

Âşık Razi gözü ve kulağıyla hâlâ hurilerin yıkandığı deniz hamamındaydı. Elimi sandaldan sarkıtıp, avucuma aldığım suyu yüzüne serptim. Serin sular yüzüne çarpınca iki aylık kedi yavrusu gibi irkilip titredi. Fesini kafasından alıp setresinin astarıyla yüzünü kuruladı.

“Kızma sakın, yaptığım iyiliği bir anla önce,” dedim, “Düşünsene kim bilir onların nerelerine deymiştir o sular.”

Yüzünü silmekten vazgeçip gülmeye başladı.

“Haklısın, niye kuruluyorum ki sanki,” dedi.

Kürek çekmekten ter içinde kalmış sandalcı ses etmese de, yaptığımız maskaralığı bakışlarıyla kınadı. Zira sadece bu şehirde değil; Urumeli’nde, Mağrip’te, Semerkant’ta ve Beyrut’ta sineğin dişisiyle ilgili kinaye yapmak bile ayıp sayılırdı. Hiçbir şair bir dişiyi mısralarında övmediği gibi, sanki, “Sakın ola ki masallarında kadını dilinden dökülen cümlelerle çırılçıplak soymayasın,” diye bir şarta riayet ediyormuşçasına, hiçbir meddah da hiçbir masalında kadın denen o güzel yarattığı yarı belinden daha çıplak tasvir etmemiştir.

Mesleğimin çıraklığını yaptığım, tömene kuşu kadar cisme, efendisi eksik nam-ı Abidin diye isme sahip olduğum bir çocukken, vebadan kırılan çöl şehirlerinde; savaş sonrası yıkılmış, yakılmış Balkan kasabalarında; sokakları bir karış buz tutmuş Karadeniz’in kuzey limanlarında; nur içinde yatsın, ustam Kıssahan Yeniçerioğlu İsmail’in peşi sıra dolaşıp duruyordum. Yaşıyorsa bu yeryüzündeki tek rakibim, ustamın diğer çırağı Bahattin Melek suratına şamarı yeme pahasına, Bin Bir Gece Masalları’nda her daim kadının güzelliğinden bahsedildiğini söyleyip karşı çıkmıştı.

“O masalların anlatıcısı senin de bildiğin gibi bir kadındır, fakat sanma ki hemcinslerini masal kahramanı yaparak onlara ayrıcalık tanımıştır. Masal anlatırken güzel kelimeler uydurmak kadar bir önemli gayesi daha vardı. Bir gün daha hayatta kalabilmek için kocası olan kadın düşmanı, Hint ve Çin diyarının hükümdarı Şehriyar’ı merakta bırakacak konular bulmak zorundaydı. Bunlar öyle masallar olmalıydı ki Hükümdar Şehriyar’a eski karısı tarafından bir zamanlar boynuzlandığını hatırlatmamalı; yeri ve zamanı geldiğinde ahlaksızlığa yeltenen kâfir yosmalar Şehrazat’ın dilinde, Şehriyar’ın da hayalinde kemiğiyle etiyile lime lime, un ufak olmalıydılar. İşte Şehrazat’ın masallarındaki kadınların güzelliğinin övülmesinin böyle kurnaz bir vazifesi vardı,” deyivermişti ustam.

Yediği tokatlar sebebiyle Bahattin Melek’le alay etmezdim. Öyle bir şey benim başıma geldiğinde o da benimle alay etmezdi; zira bu tokatlar mutlaka gün aşırı birimizin suratına inerdi. Tokadı bizimiz yerdik, fakat hayat boyu mesleğimizde kullanacağımızı bildiğimiz o dersleri beraber alıp kulaklarımıza küpe yapardık.

Bahattin Melek’in yanımıza katılması da hayli komik bir tesadüf sonucu olmuştu. Ustam Yeniçerioğlu İsmail’le yolumuz bir vakitler Serez’e düşmüştü. O zamanlar Hayalbazlar, Hokkabazlar, Karagözcüler, göz bağlayıcı Sihirbazlar ve Meddahlar, köy, kasaba, nahiye, şehir demeden hep birlikte dolaşırlardı. Bahattin Melek de daha iki gün önce ekibe katılmış olan Karagözcü’nün çıraklığını yapıyor; perde arkasında ustasına sırası gelen kuklayı yetiştiriyor; kandil tutuyor bazen de oyunun gidişatına göre tef çalıyordu.

Onun ustasıyla benimki haberimiz olmadan kendi aralarında bir kumar oynamışlar. Akşamın alacakaranlığında, yattığımız han odasına, ustam Yeniçerioğlu İsmail yanında Bahattin Melek’le birlikte gelmişti.

Sonradan öğrenmişim, eğer ustam bahsi kaybetmiş olsaydı ben Karagözcü'nün çırağı olacaktım. Bahattin Melek ilk günler başına gelenlerden dolayı çekingen dursa da han odasının köşelerinde birkaç masal anlatınca bana alıştı. Dut yemiş bülbül gibi küskün, bakışlarıyla yerdeki yağcıbedir kiliminin desenlerinin kıvrımlarında gezinen Bahattin Melek, babasının hayrına değil, bile bile yarıda kesip anlatmaktan vazgeçtiğim masalların devamını merak ettiği için benimle konuşmaya başladı. Epey bir vakit sonra da hanın arka bahçesindeki turunç ağacından ona portakal çalmam karşılığında, şamar yemekten korkup ustama sormadığım, aramıza katılışının hikâyesini bana anlatıverdi.

Hırsızlık yaparken hancının karısına yakalanıp bacaklarımı ortadan ayırtmamak için, çatılarda akşam olduğunu haber veren baykuşların sesi duyulana kadar portakal ağacının tepesinde bekledim.

Bahattin Melek portakalın kabuğunu, dilini ve damağını yakan acı tadına aldırmadan, biraz sonra ağızda hissedeceği lezzetin şevkiyle dişleriyle soyarken, bir yandan da, Serez eşrafının Karun kadar değilse bile; hatırı sayılır zenginlerinden bir adamın oğlunun sünneti için Fransa'dan getirttiği teke sakallı, komik urbali birkaç ecnebinin perdede hareketli resimler oynattığından bahsetti. Karagözcü perdenin karşısına geçip, duvara asılı çarşafta hareket eden resimlere, bunun şeytan icadı olabileceği kuşkusuyla, ağız açık ayran budalası gibi bakakalmış. Bir yandan da Kelime-i Şahadet getirenlerden etkilenmeden, her bir medeniyeti yeryüzüne indirmelerini onların kâfirliğine bağlamış. Bunun mesleğinin gelişmiş bir modelinden başka bir şey olmadığını, perdenin arkasında kendisi gibi bir Karagözcü'nün bulunduğunu iddia edince, buna karşı çıkan ustamla bahse girmişler. Eğer ustam kaybetmiş olsaydı benim şu an Karagözcü'nün çırağı, Bahattin Melek'in de çömezi olacağımı bildiğim için, ondan o yaşma kadar görmediğim perdede hareket eden hayallerden bahsetmesini istedim. Fakat o da bir şey anlamadığını söyledi, güldüğümü görünce de, "Ustam olacak kocaman adam bile anlamadı benim anlamamamın neresi komik?" diye çıkıştı. Zaten ustası da çırağını kaybettiğine değil de, iddia sonrasında bahis konusunu öğrenen Frenklerin kendisine gülmelerine içerlemiş. Bahattin Melek'in yüzüne bile bakmadan tefini, perdesini ve manda derisinden kesilip, toprak boyalarla rengârenk boyanmış Karagöz'le Hacivat'ı, Tuzsuz Deli Bekir'i, Zenne'yi ve Bebe Ruhi'yi alıp Serez'i terk etmiş.

Tuzlu suyun serinliğini aniden yüzümde hissedince irkildim. Gözümün önünde kıpırdayıp duran lekeler telaşla dağılıp hepsi görüş alanımın içerisindeki maddelerin birer parçası haline aldı. O kıpırdayıp duran leke küttlesinin bir parçasının da Âşık Razi'ye ait olduğunu, halime bakıp güldüğünü görünce anladım.

"Kusura bakma," dedi sırtmaya devam ederek, "Kıyıya iki kürek mesafe kalmıştı, Seni de böyle dalgın yakalayınca öcümü alayım dedim."

Setremin koluyla yüzümü kurularken kayığın ahşabı Galata'nın rıhtımına çarpınca yavaşça sendeleyip durduk.

20 Zaten erkekler hovarda olur

“Zeynep mi?” diye sordum.

Kapıcı Mümin’in bana uzattığı paraları o an yaşadığım şaşkınlıkla tutamayıp parmaklarımın arasından yere düşürmüştüm. Mümin eğilip yerden topladığı paraları tekrar bana uzattı, fakat almadım. Merdiven boşluğuna yürüyüp, tırabzana tutunduktan sonra kafamı yukarı çevirip baktım. Polislerin kaçınıcı katta durduğunu görmeye çalıştım. Beşinci kattaydılar.

“İsmi mi değiştirdi acaba?” diye düşündüm. Niye değiştirsin ki? “Dokuz numarada kim oturuyor?” diye sordum Mümin’e.

“Üniversiteli talebe oğlanlar,” dedi Mümin, “Anarşikler!”

“Zeynep demek o kadının adı,” diye söylendim kendi kendime.

“Evet, Enis Bey, Zeynep o karının adı. Konsomatris Zeynep. Her gün pirincini, yağını, suyunu kapısına kadar ben götürüyordum. Hiç bahşış vermezdi ama yine de yazık oldu fukaraya. Dostu kesmiş. Kadın başka adamlarla yatıyormuş, fakat asıl sebep bu değil. Üç adamla yatıyorsa, bir adamla yattım deyip ikisinin parasını cebe atıyormuş.”

Polislerin indiğini anlayınca ikimiz de içeri girip kapıyı kapattık. Mümin gözünü göz deliğine dayayıp beklemeye başladı. Sesler yaklaşınca, onu yana ittirip kendim bakmaya başladım. Polislerden ikisi kapımın önünden geçip gitti. Arkalarından sivil giyimli olanlardan biri kapımın önünde durup, telsizi ağzına yaklaştırdı. Öbür uçtakilere “Anlaşıldı, tamam,” gibi bir şeyler söyledi.

“Masayı niye çektin Enis Bey?” diye sordu Mümin

Gözümü göz deliğinden ayırıp başımı ondan tarafa çevirdim.

“Ampülü değiştirecektim,” dedim.

Gidip, elektrik düğmesine dokundu.

“Yanıyor ya işte!” dedi, sonra sanki ben söylediğinden ne kastettiğini anlamamışım, gibi burnunun ucuyla, tavanda asılı duran ampülü gösterdi.

“Evet, yanıyor, çünkü değiştirdim. Tut da şunu kenara çekelim,” dedim, masayı işaret ederek.

Elindeki çuvalı ve cebinden çıkardığı paraları masanın üzerine koydu.

“O gazeteye sardığın kitap vardı ya,” dedi, masayı altından kavramaya çalışırken, “dediler ki, yüz milyon eder.”

“Getirdin değil mi o numuneyi?”

“Getirdim getirdim,” dedi, gözleriyle çuvalı işaret ederken, “O kadar tembih ettin ki, hiç unuttur muyum?”

Masayı tutmaktan vazgeçip çuvalı kendime çektim. Elimi içine sokup, sarılı olduğu gazeteyi gelişigüzel yırttıktan sonra İstanbul Ansiklopedisi’ni çıkardım. Cildini okşadım.

“Yüz milyonmuş,” diye söylendim sinirle, sonra Mümin’e dönüp “İyi anladın mı, tek cildi için yüz milyon demiş olmasınlar?” diye sordum.

“Yok, yok Enis Bey,” diye kekeleydi, “Bunlardan daha varmış diye söyledim birkaç defa.”

“İyi iyi,” dedim, “Hadi tut bakalım masayı.”

Demek adı Zeynep’miş, konsomatrismiş, üstelik dostu da varmış, oysa ben kocası sanıyordum.

“Çocuğu vardı değil mi?”

“Kimin?” diye sordu.

“O kadının!”

“Ufak bir çocuğu vardı.”

Ölmüş müdür acaba, diye düşündüm.

“Ölmüş mü?” diye sordum, fakat merdivenlerde gürültü olunca Mümin’in cevabını beklemeden kapıya koşup, gözümü merceğe dayadım. Polisler birkaç sivil giyimli, eli telsizli adamla birlikte, üzeri çarşafıla örtülü sedyeyi acele etmeden, ağır adımlarla aşağıya indiriyorlardı.

“Ölmüş,” dedim, bakmak için omuzuma dokunup müsaade isteyen Mümin’i iterek, “hallerinden belli, kesin ölmüş.”

Kapıyı aralayıp arkalarından bakmayı düşündüğüm sırada, yukarıdan başkalarının da inmekte olduğunu fark edip kapının kulpundan elimi çektim. İki polis Hevâl’in kocası olduğunu sandığım, ama Mümin’in, konsomatris Zeynep’in dostu olduğunu söylediği, elleri kelepçeli adamı kollarından tutmuş merdivenlerden aşağıya indiriyordu. Adamın başı önündeydi, kapımın önünden geçerken sanki tam gözlerimin içine baktı. Korkup geriye çekildim. Benim uzaklaşmamı fırsat bilen Mümin gözünü göz deliğine dayadı.

“İtoğlu it, godoş,” diye söylendi, “Vay pezevenk, öldürdün ha kadını!” Ayak sesleri duyulmaz olunca bana döndü, “Bunlar var ya, toplum içinde erkeğim diye dolaşiyor. Bunlardan kabadayısı yok ama güçleri kadınlara yetiyor.”

Merdivenlerde tekrar ayak sesleri duyulunca sözünü yarıda kesip gözünü tekrar deliğe dayarken ben de pencereye yürüdüm.

“Çocuğu da götürüyorlar. Olan ona oldu, vah zavallı,” dedikten sonra yanıma geldi; benimle birlikte tül perdenin arkasından aşağıda olup biteni izlemeye koyuldu. Elini perdeye uzatıp açacağı sırada engel oldum.

“Bırak,” dedim, “Şahit filan yazarlar, görmediğin şeyi gördüm diye anlatmak zorunda bırakırlar.” Sanki çok karmaşık bir şey söylemişim gibi aval aval yüzüme baktı, ardından da anlamış gibi başını salladı.

“Ölmüş, hakikaten ölmüş. Hiç kıpırdamıyor,” dedikten sonra sanki ben başka yere bakıyormuşum gibi, kolumu dürtüp parmağıyla polislerin ambulansa yerleştirmeye çalıştıkları sedyeyi gösterdi. Üzerine örtülen çarşafın bazı yerlerine kan bulaşmıştı. Sonra polisler sokağın iki ucuna birikmiş meraklı gözlerle olanları izleyen kalabalığın ve evlerden bakan kadınların önüne katili ve çocuğu çıkardılar. Kalabalığa yeni dahil olanlar ve pencerelerden kafalarını uzatanlar, kısık seslerle sordukları soruların cevaplarını duymak için kulaklarını kabartıyorlardı.

Polislerin ambulansa yerleştirmeye çalıştığı sedyeyi örten çarşafın kapıya takılıp açılmasını, altında yatan bedenin gerçekten Hevâl’e mi yoksa Zeynep’e mi ait olduğunu görmek için boşuna bekledim. İşlerini itinayla yapan polisler ambulansın kapısını yavaşça kapattılar.

“Kaç paraymış bakkala borcum?”

“Sormadım ki,” dedi, şaşırmış halde yüzüme bakıp: “Doğruca buraya geldim. Sen öyle

yapmamı tembih ettin ya!”

“Kaç para verdi Simurg?”

“Altmış milyon,” dedi, gidip masanın üzerine bıraktığı para destesini getirdi. Bana uzatırken yüzüme bakıp az veya çok dememi bekledi.

Destenin içinden beş milyon çıkarıp ona uzattım.

“Çok bu Enis Bey,” dedi fakat gene de aldı.

Çok olduğunu ben de biliyorum, dedim, içimden. Evimin halini kimselere deme diye bol veriyorum bahşişi, hele kokudan hiç bahsetme, nedenini sen de sorma.

“Buz bulabilir misin bana? Ama çok istiyorum, kalıp buz!”

Yüzüme ne yapacağımı sorarcasına baktı, ben de bulabilir misin, der gibi bakmaya devam ettim.

“Bulurum, bulmaya çalışırım.”

Ambulansın motorunun çalıştığını duyunca ikimiz de kafamızı çevirip aşağıya baktık. Polislerden biri şoförün yanına binip, kapıyı çekti. Katil ve çocuk ortalarda yoktu. Ambulansın ardından hareket eden polis arabaları kalabalığı yarıp sokaktan çıktılar.

Para destesinin içinden on beş milyon ayırıp geri kalanını hâlâ aşağıya baktığını görünce kolunu dürtüp Mümin’e uzattım.

“Bunları bakkala götür, bunlar borcunu karşılıyorsa yiyecek bir şeyler versin. İşte şey al, zeytin al, sonra ekmek, peynir, birkaç kutu da bira al. Eğer borç kapanmadıysa o sana verdiğim beş milyonla dediklerimi al. Ama benim için aldığını söyleme, o parayı da borca sayar sonra, hiçbir şey vermez.” Elimdeki diğer paraları gösterdim, “Geldiğinde senin beş milyonu öderim ben, tamam mı?”

Kafasını sallayıp kapıya doğru yürüdü. Çıkıp gitti.

Ünzile’nin odasına doğru gidecektim, fakat vazgeçtim Mümin’in kapıyı iyice kapatıp kapatmadığını kontrol etmek için hole doğru yürüdüm. Kapıyı ileri itip kendime çekerek kontrol ettim. Arkasındaki demir sürgüyü geçirip kilitledim.

“Yakmam,” dedim, içimden. “Niye yakayım? Madem yüz milyon demiş... Bundan sonra zaten ne işime yarayacak, roman mı yazacağım sanki? Ya da Beyazıt’taki sahaflara mı göndersem Mümin’i? Acaba onlar kaç para verir? Gider mi ta oralara kadar? Gider gider, niye gitmeyecek, sanki çuvalı ta oralara kadar sırtında mı taşıyacak. Atlar bir otobüse, gider.”

Raflardaki diğer ciltleri de indirmek için kitaplığın yanına gittim. Elimi en üst kata uzatıp Edgar Allan Poe’nun Ölümçül Hikâyeler kitabını aldım. İlk sayfalarını açtım. Tercüme eden kısmında yabancı bir adamın ismi yazılıydı. Onu da satılacak kitapların arasına koydum. Ben tercüme etmemiştim o kitabı. Fakat tercüme edeni tanıyordum, yayınevinin sahibini de. Önce tercüme etmem için bana vermiş, sonra içinden çıkamayacağımı anlayınca başka birine teslim etmişti Aslan Bey! Bir arkadaşım bana da haber göndermişti, “boşuna uğraşmayın, anlaşıldı beceremeyecek Enis o işi,” demiş. Arkadaşım bunları bana gülerek alay eder gibi söylemişti. Daha sonra kitap yayımlandığında -sanki küfür eder gibi- bu nüshayı da bana göndermişti yayınevinin sahibi. Yıllar boyunca onun bu hareketine cevap vermek için çok istediğim halde hiçbir şey yapamamıştım. Ama şimdi yapıyordum. Yapacaktım. Onun emek verip bastığı kitabı sahafa satacaktım. Onun bundan haberi bile olmayacaktı, ama varsın olmasın. Adresime gönderdiği paketi açıp kitabın

kapağını görünce, hayalimde onun sırtın yüzü belirdi ve sanki bana, "Bak, görüyor musun, kitap böyle tercüme edilir," dedi. Ben ne yaptım ama onun öldüğünü duyunca? Önce cenazesine gitmek istemedim. Fakat sonra dayanamayıp gittim. Ama cenaze namazı için saf tutanların arasına girmek yerine Teşvikiye Camisi'nin avlusunun uzak bir köşesinde öylece bekledim. Tabutunu da taşımadım sırtımda. Ben işte böyle er ya da geç öcümü alırım adamdan.

Mutfağa gidip buzdolabının kapağını açtım. Tencerelerin içine parmaklarımı sokup buzların kıvamını kontrol ettim. İkisini çıkarıp tezgâhın üzerine koydum. Birini ters çevirip, buzu dışarı çıkarmak için lavabonun kenarına vurdum. Beni uğraştırmadı, tahminimden kolay çıktı. Sonra da diğerini çıkardım. Birini alıp Ünzile'nin odasına götürene kadar parmaklarım dondu. Kapının kolunu dirseğimle indirip ayak parmaklarımın ucuyla kendime çektim. Basık silindir şeklindeki buz kütesini Ünzile'nin çarşafı ile örtülü cansız bedeninin üzerine yerleştirdim. Ünzile ölünce ufacık kalmıştı. Sağ olsaydı, dinlemeyeceğini bile bile, yatağının kenarına oturup ona bugün apartmanın üst katında işlenen cinayeti anlatırdım. Hevâl vardı ya, derdim, bana Hevâl'in kim olduğunu soran gözlerle bakmasına aldırmadan. "İşte o aslında o değilmiş, başkasıymış o." Ünzile de bana soyadının neden 'Tek' olduğunu anlatmaya başladılar. Sonra onu dinlediğim için beni ödüllendirip ömrü boyunca erkeklere neden güvenmediğini, neden hiç evlenmediğini de anlatıverirdi. Ama ben onun gibi yapmam. Her zamanki gibi sonuna kadar, o yoruluncaya ve ne anlattığını unuttuncaya kadar dinlerim. Dinlemediğimi sanarak, her zaman yaptığı gibi ilaç kutularını yüzüme fırlatıp kızsak bile sabreder, sonuna kadar dinlerim.

Şu an keşke konuşabilseydin Ünzile. Senin hortladığını sanıp bir an ürpersem, o an korkumdan altıma sıçsam da, derin bir uykudan uyanır gibi yatakta doğrulsan. Yatağının neden ıslak olduğunu, üzerine neden buz koyduğumu sorup bana çıkışsan, hatta küfür etsen, ama konuşsan. "Öldün sen Ünzile," desem. "Halt etmişsin! Gördüğün gibi ölmedim ama sen beni öldürmeye çalışıyorsun herhalde," diyerek titresen. Bin kere anlattığın, dinlerken beynimi allak bullak eden, başı sonu belirsiz hikâyelerini unuta hatırlaya, tekrar tekrar anlatsan.

Sabiha Sultan'dan, Şehzade Ömer Faruk'tan bahsederdin sonra. "Onlar evlenmeselerdi ben belki şu an yine bu halde olurum, fakat akrabalarım," deyip bir süre susar -sanırım akrabalarına- bir küfür sallardın içinden, "akrabalarım dağılmazlardı. Belki o zaman beni de kabul ederlerdi aralarına. Aşk nelere kâdirdir. Kemal Paşa kin gütmeydi onlara, Sabiha Sultan vazgeçirirdi. Amcam Vahdettin yine tahtta kalırdı. Kemal Paşa da sadrazamlığa razı olurdu. Benim soyadım da 'Tek,' olmazdı; Ünzile Tek! Neden 'Tek' biliyor musun? Hep tek başımaydım hayatta! Ben hiç evlenmedim. Eğer evlenseydim senin yaşlarında bir oğlum olurdu. Yok yok, senden biraz daha büyükçe. Adı da herhalde Orhan olurdu. Ertuğrul Hoca öyle olmasını isterdi. Hiç evlenmedim ben, iyi ki de evlenmedim. Zaten erkekler hovarda olur biliyor musun? Nikâhtan iki gün sonra yosmalara gitmeye başlarlar. Oturak alemlerinde dansöz seyredip rakı içerler. Karılarına ufacık bir hediye bile almazlar, ama kahpelerin başından aşağıya sarı liralari dökerler."

Ben her zamanki gibi onun bu haline, erkekler hakkındaki düşüncelerine gülerdim. "Gülme," diye çıkışırdı bana, sonra sorardı: "Sen hiç evlendin mi?" diye. Defalarca sorduğu bu soruya cevap vermez, sadece gülmekle yetinirdim.

“Sen iyi adamsın, benim gibi bir huysuza bile baktın, bir kız bul evlen,” diye nasihat ederdi bana.

“Beni kim alır ki?” diyerek konuşmaya devam etmesi için onu zorlardım.

“Alırlar, hem de havada kaparlar, sen yeter ki evlenecek ol. Yakışıklı adamsın maşallah! Ragıp Paşa’yı bilir misin?” diye sorardı, “Boylu poslu adamdı, aynı onun gibi yakışıklısın sen de.”

Çalmaya başlayan kapımın ziliyle birlikte hayalimdeki Ünzile sustu. Mümin gelmiş olmalıydı. Odadan çıkıp kapıya yürüdüm. Gözümü göz deliğine dayayıp baktım. Mümin değildi. İki polis vardı kapımda. Açmadım, ses çıkarmadan geri dönüp Ünzile’nin kapısını kapattım. Zile tekrar bastılar. Giderler. Çalıp çalıp giderler. Kimse yok sanıp giderler. Bana ne apartmanda cinayet işlendiyse! Komşum filan değil. Tanımam etmem. Hangisi beni tanıyor sanki. Tanıdıklarından mı merdivende karşılaştıklarında selam vermiyorlar bana? Hevâl mi? Onu da tanımıyorum. Üniversiteden arkadaşım mı? O isimde biriyle hayatım boyunca hiç tanışmadım ben.

Tekrar çalmadılar zili, fakat bekliyorlar mı diye kapının yanına yürüyüp gözümü merceğe dayadığımda ordaydılar. Bir ara kafalarını çevirip aşağıya, merdivenlere baktılar.

“Kim oturuyor burada?” diye sordu içlerinden biri.

“Enis Bey!” dedi, Mümin olduğunu anladığım sesin sahibi.

“Evde mi şu an?” diye sordu polislerden birisi.

“Evdeydi,” dedi Mümin.

“Aferin Mümin,” dedim içimden, “Aferin, beni ispiyon et, belki madalya takarlar sana. Aferin Mümin Efendi, aferin! Tüh Allah belanı versin, ispiyoncu seni!”

21 Cennetten kovulma pahasına

Kompartımandan çıkmadan önce kilit yuvasındaki anahtarı alıp kapıyı çektim. Leon pantolonumun fermuarını açmak isterken onu omuzlarından geriye yatağa ittiriverince bilmem utandığı için, bilmem sarhoşluğundan, yatağın üzerine yatıp öylece hareketsiz kalmıştı. Boş koridorda durup öksürerek elimdeki yarım puroyu içtim. Kapanmış olabileceğini düşünüp restoranın bulunduğu vagona yürümekten vazgeçtim. Bir şeye bastığımı fark edince eğilip baktım. Benim kırdığım Leon'un ve karısının kompartımanının kapısından geriye kalan küçük cam parçalarıydı bunlar. Her şeyi yeniden hatırlayınca başımı kaldırıp Leon'un kompartımanının kapısına ve yenilenen pencere camına baktım.

"Clotte!" diye mırıldandım. Orada, içeride incecik bedeni ve tüm güzelliğiyle, çarşafların arasında uyuyordur şimdi. Güzel yüzünü görebilmek için aptalca bir neden bulup onu kızdırma pahasına, şu an camı tıklatarak onu uyandırmayı çok isterdim.

Kapıyı çalıp, Clotte perdeyi aralasa ben de ona kocasını sorsam mesela. "Burada yok!" dese. Başına bir felaket geldiğini söylesem. Beni içeri alsa, daha ben ne felaketi olduğunu söylemeden ağlamaya başlasa. Ah, işte o an onu kollarıma alıp böyle sarıp sarmalayarak, arada bir öperek sabaha kadar avutsam. "Yazık değil mi bu güzelliğine?" desem. Kocasının halini anlatsam ona, "bana ne yaptı biliyor musun?" desem ona. Elini dudaklarımın üzerine koyup beni sustursa hemen, konuşmama izin vermese, "Biliyorum," dese. Bunlar olurken Leon geri gelip bizi rahatsız etmesin diye cebimden anahtarı çıkarıp kompartımanımın kapısını kilitledim. "Uyu Leon," dedim içimden, "Sabaha kadar seni kimse rahatsız etmez burada, keyfine bak dostum."

Derin, birkaç nefes alıp tüm cesaretimi topladıktan sonra parmaklarımın tersiyle diğer kompartımanın kapısına iyice yaklaşım camını parmaklarımınla yavaşça tıklattım. İçeriden ses gelmeyince biraz bekleyip aynı hareketi tekrarladım.

Clotte'un perdeyi aralamasını beklerken bir yandan da kalbim küt küt çarparken benim kompartımanımın perdesinin kıpırdayıp kıpırdamadığına bakıyordum. Leon beni bu halde görse rezil olurum, diye geçirdim içimden. "Beni burada içirip içirip uyuttuktan sonra şimdi karıma mı sarkıyorsun," derse Leon ona ne cevap vereceğim. Leon bana öyle bir şey söyleyemez, onun kabahati boyundan büyük bir kere. Sen kabahatinle dur orada öylece Leon Efendi. "Ne karına sarkması ulan?" deyip üste çıkarım hemen. Ya Clotte da kocasından taraf olursa, "Evet gece vakti gelip camımı çaldı," derse. "Niye camınızı çalacakmışım be, kocan kompartımanımda leş gibi sızıp kaldı, hadi al götür şunu, al gözüm görmesin ikinizi de," diye bağırırım Clotte'un uykulu yüzüne.

Bir süre daha bekledim. Clotte kapıyı açmadığı için tüm hıncımı gidip kocasından çıkarmayı, yatağımı iğrenç bedeniyle kirlettiği için yakasından tutup onu koridora fırlatmayı düşündüm. Aklımdan bunlar geçerken, kendimi bile hayrete düşüren bir şey yaptım, Clotte'un kompartımanının kapısını sinirle tekmeledim. Biraz sonra perde aralanıp Clotte'u karşımda görürverince de utandım. Clotte beni karşısında görünce hiç tereddüt etmeden kapıyı açtı.

"Özür dilerim madam, rahatsız ettim," dedim kekeleyerek, "Kocanız benim kompartımanımda sızıp kaldı. Uyuyor muydunuz yoksa. Bilseydim sizi böyle rahatsız

etmek istemezdim.”

Uyumuyormuş. Uyumadığını, hatta kapıyı ilk tıklattığım anda duymuş olduğunu, elindeki, bir parmağını kaldığı sayfaların arasına soktuğu romanı görünce anladım. Sanki kocasının kompartımanında yaptıklarından haberdarmış da, onun rezilliklerine göz yumduğumu, hatta suç ortaklığı yaptığımı ima edercesine; cehennemlik bir günahkâra bakar gibi bakıyordu suratıma. Hiçbir şeyin onun sandığı gibi olmadığına ikna etmek için, dilimin ucunda beliren iki kelimeden oluşan cümleyi söyleyemedim. Onu sevdiğimi, görür görmez ona âşık olduğumu.

“Hep öyledir!” dedi, kompartımanın içine süzülürken.

Kapıyı ardından kapatmasını bekledim, kapatmadı, ama ben de içeriye girme cesaretini gösteremedim.

“Bırak yatsın orada!” diye seslendi.

“İyi, peki,” dedim, kafamı kapıdan uzatırken.

Yatağa oturup sırtını duvara dayamıştı. Dizlerine kadar çektiği pembe renkli geceliğin ince kumaşı, uzun bacaklarının hatlarını belirginleştiriyordu. Açık yakasından beyaz göğüslerinin bir kısmı görünüyordu. Kitap elinde değildi. Demek ki artık okumayacaktı. Bu güzelliği seyrederken içimden Leon’a küfür etmek geldi. Kocasının durumunu bildiğimi ve ona acıdığımı anlıyormuşçasına bakıyordu bana. Aklımdan öyle düşündüğünü geçirmem utanmama yetti. Başımı öne eğdim. Odadan çıkıp gitmek istedim; fakat içimdeki ses kalmamı; zira güzel şeyler olacağını söylüyordu. Yüzüne bakamadan gidip yatağın kenarına oturdum, sonra kalkıp açık kapıyı kilitledim ve hemen ardından bütün bu yaptıklarına şaştım. Arkamı dönmeden bir süre bekledim. Sesini çıkarmayınca içimde bir sevinç belirdi. Gidip tekrar yatağın kenarına oturdum. Deminki gibi utanmıyordum; hatta ne hissettiğini anlamak için arsızca yüzüne baktım. Yanına uzanıp onu öpmek istedim. Fakat Leon’un o hali gözlerimin önüne gelince içim acıdı. Kocası eşcinsel olduğu için, tahriklerim karşısında kadınlığını bana sunmaya hazırlanan bu kadına karşı içimde bir öfke belirdi. Beni yakışıklı bulduğu, beğendiği için değil, sırf kocası ona bir erkek gibi yaklaşmadığı için istiyordu. Ona dokunmayacaktım. Ona bakmıyordum bile, fakat sarı ve pembe karışımı lekenin hemen yanı başımdaki varlığını hissedebiliyordum. Ya o yaklaşırsa bana. İterim geriye, o zaman hayatı boyunca beni bir aptal olarak hatırlar. Hatırlasın. Belki yapmaz, yaklaşmaz bana. Belki hâlâ bakiredir. Tadını almadığı için bilmez, bilmediği için de yaklaşmaz. Leon’un zavallı hayalini aklımdan silip başımı ondan tarafa çevirdim. O kadar güzeldi ki! Buraya kadar gelmişken vazgeçmenin hakikaten aptallık olduğunu düşündüm. Elim isteksizce göğsüme değince, orada olduklarını unuttuğum para destelerini hatırlayıp irkildim. Soyunmam, diye düşündüm. Giyinik de yapabilirim. Fermuarımı cırt diye indiririm aşağıya. Fakat onu soyarım. Dizlerinden yukarıya doğru sıyrırırırım geceliğini. Teninin kokusunu duyar, sıcaklığını hissederim. Belki, “Olmaz!” deyip nazlanır. Kalbinin daha hızlı çarptığını, vücudunun ısındığını hissederim. Kompartımanımdan sesler geldiğini duydum. Clotte’a baktım, o da bana bakıyordu.

“Korkma,” dedim cebimden çıkardığım anahtarı ona gösterirken, “Kapı kilitli çıkamaz.”

Fakat hemen ardından tepkisini ölçmek için sarf ettiğim bu sözlerden utandım. Anahtarı cebime yerleştirirken bakışlarımı ondan kaçırdım. Yatağın kıpırdadığını hissedince ondan tarafa döndüm. Bir karış ötemde mavi gözlerini dikmiş bana bakıyordu. Hafif bir

temasımla ya boylu boyunca yatağa uzanacak ya da bana tutunacaktı. İnsanın aklının başından gittiği; ahlaksızlığı ve rezilliği umursamadığı; günahı aklına getirmediği; hatta ateşin, korun ve cehennemine içine hiç düşünmeden dalacağı zamanlar olur ya, işte ben şu an aynı o haldeydim. Clotte da benden farklı değildi. Kollarını boynuma dolamak için kaldırırken, ben de belini kavrayıp kendime çektim. Dudaklarımı alev alev yanan çenesinde, yanaklarında gezdirdim. Saçlarımı parmaklarının arasına alıp ıslak dudaklarını sabırsızca benimkilerin üzerine bastırdı. Üst dudağımı yavaşça ısırırken, tek bir beden gibi ahenkle yatağa, çarşafın üzerine yuvarlandık. Gözlerimi yumduğum anda, aldığım zevk beni çok uzaklara; Mağrip'le Maşrik kadar uzak diyarlara, üzerlerinden uçup yukarıdan izlediğim şehirlere götürdü. Çölün sıcak kumlarında yanıp okyanusların serin sularında ferahladım. Palmiye ağaçlarına konmuş hoş sesli, güzel renkli kuşlar gördüm. Yaratılan ilk erkek ve ilk kadının; Âdem ile Havva'nın cennetten kovulma pahasına yedikleri meyvelerin tadına bakarken aynı onlar gibi pişmanlık ve azap içerisinde kaldım. Romancıların odalarına kapanıp yazdıkları; yazarken nasıl olacağını kafalarında canlandırdıkları; geçmişte yaşadıklarını hatırlayıp kelimelere döktükleri; okurken hayalimde yaşattığım aşk hikâyelerinden edindiğim en ufak ayrıntıyı dahi atlamadan, arada bir Leon aklıma geldiğinde içim ezilse de, Clotte'un teninin tenime her temasında, altımda çıkardığı her inleyişte bu tecrübeleri tek tek uyguladım.

22 Şahmeran

Oturakları yumuşak pöstekilerle örtülmüş, tıklım tıkış faytonda kendime bir kıçlık yer bulup oturduktan sonra, tül perdenin arasından geçtiğimiz yerleri seyre daldım. Teklifsizce bohçamı açan yaşlı harem kadınları kendilerine bir şeyler beğeniyorlar; satın almaya karar verdikleri mendillerin, ferace ve yaşmakların paralarını avcuma sayıyorlardı.

Arabacının atların sırtına indirdiği her kamçı darbesiyle, yol boyunca sıralanmış ağaçların faytonun perdesine akseden gölgeleri daha hızla akmaya başlıyordu. Saraydan çıkarken tembih edildiği üzere, arabalardaki yolculardan çıt çıkmıyor, sadece atların nallarının kaldırım taşlarına her temasında madenî ve tok sesler yankılanıyordu etrafta.

“Sıcaktan pişeceksin!” dedi, karşımda oturan, yakasını bağrını açmış, koca memelerini serinleten yaşlı cariye. Lafını tamamladıktan sonra eliyle feracemi açmaya yeltenince, ani bir hareketle geri çekildim.

Harem kadınlarının hepsi Yıldız’a geldikten sonra eski dinlerini bırakıp Müslüman olmuşlardı. Muhtemelen karşımda, halime bakıp gülen, yılların aşındırmasıyla ahı gitmiş vahı kalmış cariye de genç ve güzel bir esirken girdiği sarayda, eski dininden dönüp Müslümanlığı seçmişti. Çingene olduğum halde niye bu kadar kapandığıma da akıl sır erdiremiyor, benimle dalga geçiyordu. Ben de bozuntuya vermeden, birisi aniden kafamdaki yaşmağı çeker alır korkusuyla tetikte beklerken, bana bakıp birbirlerinin orasını burasını çimdiklemelerine, ağzımı burnumu kapayan yaşmağın arkasından gözlerimi kısarak tebessümle karşılık verdim.

Böyleydi bunlar; Yıldız’daki tüm cariyeler, haremağaları, hünkâr çavuşları, Ertuğrul Alayı silahşorları, kâtipler, mabeyinciler. Özellikle de ülkenin dört bir yanından karmaşa haberleri gelmeye; şehirde çatışma hikâyeleri anlatılmaya; Taşkışla’dan tüfek ve top sesleri yükselmeye başlayınca, saray ahalisinde vara yoğa gülme krizleri salgın hastalık gibi yayılmaya başlamıştı. Artık kimse bana gözyaşı dökmek için acıklı meddah hikâyesi siparişi vermiyordu. Komik bir hikâye anlattığım zaman da insanlar gülmek için komiklik yapmamı beklemiyorlardı. Birilerinin kendilerini bu rahat ve huzurlu ortamdan defedeceği konusunda kimseyle dertleşmeseler de, yalnız başlarına kaldıklarında kara kara düşündüklerini biliyordum.

Şehrin kuytu köşelerinde, karanlık sokaklarında olup bitenler konusunda Sultan’ın gözü kulağı olan hafiyeler de artık yeterli jurnal getiremiyordu. Zaten getirilen jurnallerde hedef gösterilenler hakkında da yeterli tahkikat yapılamıyordu. Zira hem hafiyeler hem de tahkikat memurları, şehrin izbe mekânlarında Sultan’ın düşmanları tarafından acımasızca öldürülüyordu.

Yıldız’ın üzerinde esen uğursuz rüzgârlar, Sultan Hazretleri’nin düşmanlarını Ertuğrul Alayı silahşorlarının ruhu bile duymadan surların üzerinden geçirmişlerdi. Hatta bir keresinde, sarayın en ücra köşelerindeki jurnalcilerin yerini söyletmeye çalıştıkları, efendisine bağlı bir kolağasını hastanelik etmişlerdi.

Bu kötü gidişe Yıldız’da sevinen başka biri daha var mıydı? Bilmiyorum, fakat ben hem seviniyor hem de sevindiğim için kendime kızıyordum. Zira tüm saray ahali için pahalı olsa bile, benim Mukaddes’e kavuşmamın en ucuz yolu bu.

Yaşlı Çingene bohçacı kadın Mukaddes'le ilgili bilgileri sadece bana satmadığını itiraf etmişti. Yüklü bir bahşış karşılığında beni deli eden bu haberi sinirden kızaran yüzüme karşı söylemişti. Yıldız' da görevli, benim yaşlarımda bir kolağası da nasılsa bir gün kazara gördüğü Mukaddes'e âşık olmuş. Bir gün Saray Tiyatrosu'nda temsil sergilerken aklım anlattığım hikâyelerde, gözüm o kolağasında, oyunumu tül perde arkasındaki harem kadınlarına, locadaki Sultan'a ve diğer saray ahalisine sunuyordum. Arlanmaz, göğsündeki madalyalardan utanmaz, muhtemelen torpille rütbe almış olan bu haramzade piçi; benim sahnede ter dökmeme saygısı olmayan, sanat düşmanı bu pezevenk; hikâyeme kulak verip güleceğine, küçük beyninin anlamakta zorlandığı nükteler ettiğimde kafa yorup hisse çıkaracağına, oyun boyunca gözlerini tül perdeden ayırmamıştı. Fakat o gece geç vakitlerde sarayın kuytu köşelerinden birinde belasını da bulmadı değil. Çingene bohçacı kadın geceki vukuatı duyunca, kolağasının kafasını kolunu benim kırdığımdan şüphelenmişti. Bu şüphesini bana ima ettiği zaman merakı ve sormak istediği suali havada cevapsız ve boynu bükük olarak kaldı. Ona sadece, "Meddah Abidin'le sidik yarıştırmak o kadar kolay değil!" dedim.

O gece sahnede en son, bir paşanın ağzından hikâyeler anlatıyordum. Oyun bitince o sinirle üzerimdeki paşa üniformasıyla sahneden inip sarayın karanlık köşelerinden birinde çıktım kolağasının karşısına. Karanlıkta yüzümü göremediği için, esas duruşta olmasını fırsat bilip yaka düğmesinin açık olmasını bahane ederek kafasına, böğrüne indirdim odunu. Neden sonra, gece geç vakit, haremağalarından biri herifi tesadüfen bulup pansumanını yaptırmış.

"Senden korkulur," demişti, yaşlı Çingene bohçacı kadın. "Yemin ederim, çok marazi adamsın."

Konvoy Kâğıthane'ye yaklaşınca sık ağaçlardan güneş görünmez oldu. Yeşil, serin, loş ve uzun yolda ilerlemeye devam ettik.

Genç cariyelerin gazabından korktukları, haremın şişman emektar kadınları, düğümünü çözdükleri bohçamın içinde tumbul parmaklarıyla tavuk gibi eşeleniyor, birinin bıraktığı boncuk kolyeyi diğeri alıyor, öbürüyse gözüne kestirdiği iğne takımını kavırıyordu. Bir tanesi aralarından en genişini bulup çıkarmasına rağmen, ne kadar zorlasa da, altın suyuna bandırılmış sahte bileziği tumbul elinden geçirip bileğine oturtamayınca, metal halkayı bohçanın içine attı. Kızarmış parmaklarını, diğerlerinin haline gülmesine aldırmadan can acısıyla ovalıyor, üflüyor, bunlar kâfi gelmeyince, haremağalarından azar işitme pahasına, pencereden sarkıtıp esen yelle serinletmeye çalışıyordu.

Kâğıthane'ye kadar sağ salim gelmiştim, fakat ne zaman bir kaza olacak da, yaptığım katakulli anlaşılacak diye ödüm bokuma karışmıyor değildi. Arabacı faytonu durdurunca önde oturan haremağasının inip kapıyı açmasını bekledik. Bohçamı arabanın içinde bırakıp hareketlerimin fazla çevik olmamasına dikkat ederek aşağıya indim. Ağaç diplerine tezgâh açmış ayak satıcılarının arasında oturan yaşlı, falcı çingene kadın, haremın şişman emektarları arasında, çarşaf içinde dal gibi ince bedenimi fark edince; pek yakında gözde, hatta haseki; sonrasında da valide sultan olacağım yalanlarını uydurup ardından da avuç dolusu bahşışı kapacağına sanarak, yanıma seğirtti. Kaçtırmakta geç kaldığım sağ elimi yakaladı, gözlerini avcumun içinde farklı yönlere uzanan, anamın karnında kaldığım dokuz ay boyunca elim yumuk durduğu için oluşan çizgilere dikti. Uzun parmaklarımdan erkek

olduğumun farkına varmamış; elimi kurtarmaya çalışırken sıyrılan çarşafın arasından kıllı kolumu görünce anlamıştı. Yüzüme hayret ve korkuyla bakarken elimi saldı. Kaşlarımı çatıp defolup gitmesini işaret ettim. O gerisin geriye, ayak satıcılarının arasındaki yerine dönerken, tüm kadınların arabadan inmesini bekleyip iki koltuk arasındaki bohçamı çekip aldım. Açık ağzını düğümlemeye çalışırken haremın emektar kadınları biraz önce falcı çingeneyle aramda geçenlerin dedikodusuna başlamışlardı bile.

Yaşlı falcı, avcumun içine bakar bakmaz beni bekleyen felaketleri, kara yazımı kör talihi görüncü o kadar korkmuştu ki dile getirmeye çekinmişti. Daha neler neler; bıraksalar zavallı çingeneyi Yıldız Sarayı'na müneccimbaşı yapmak için Sultan Hazretleri'ne istida yazacaklar. Onların tek eğlenceleri olduğunu bildiğim dedikodularına aldırmadan bohçamı sırtlayıp ağacın altına, çingene falcının yanına doğru yürüdüm. Tozdan ve kirden rengi solmuş kumaş çikını çimenlerin üzerine bıraktıktan sonra içinden çıkardığım, onun beğeneceğini umduğum allı pullu, cafcaflı bir entari kumaşını uzattım. Yazları sepet yapmış, kışları odun toplamış, çok yıpranmış titreyen parmaklarıyla, yüzüme bakmaya korkarak aldı ona uzattığım hediyemi.

Ayak satıcıları harem kadınlarının macun, keten helva ve irmik helvası almak için gönderecekleri haremağalarını beklerken, aralarında şehirde yaşanan karmaşadan bahsediyorlar; Sultan'ın tahttan indirileceğine kesin gözüyle bakan, yeni doğan kız çocuklarına bile Murad ve Reşat ismini koyanların nasıl kazalara kurban gittiğini anlatıyorlardı. Her zaman Yıldız'a girip çıkma salahiyetine sahip olan Çingene bohçacının yakınlarında bulunduğunu birbirlerine işaret edip biraz önceki hallerinin aksine hayatın ne kadar güzel olduğundan dem vurmaya başlamışlardı. Ölüm korkusu buydu işte. Tabii ki yalan söylemiyorlardı, fakat veletlerine Sultan Hazretleri'ne meydan okuyan isimler koyan gafiller kadar da akılsız değildiler. Ben yaşlı satıcıları işkillendirmemek için yanlarından uzaklaşırken, oturduğu yerden çalılar aralayıp aşağıdaki dere boyuna bakan yaşlı çingene, biraz önce verdiğim hediyenin hatırı soğumadan, bugün işlerimin kötü gideceğinin rivayetinde bulundu. Yaşlı kadın, kahve ve bakla, bir de benim bildiğim su falından başka uzaklara bakıp yeni bir gelecek okuma yöntemi mi buldu diye, yanına çöktüm. Eliyle kenara çektiği yaprakların arasından, bana göstermeye çalıştığı şeyi aradım.

"İkiz kardeşin," dedi yüzündeki çizgileri çoğaltarak gülümserken, "Ne tacirdir bilirim, var git evine, o varken bir tek mendil bile satamazsın," dedi.

Sonra göz kırpıp araladığı çalılar arasına girmemi fısıldadı kulağıma. Hata bendeydi. Çingene bohçacı kadına üç beş gündür rastlayamadığım için, Kâğıthane'ye gelmemesini tembihleyememiştim. Kazanacağı paraların hırsıyla, çayırdaki otlayan keçileri ürküte kaçıra, patika yoldan yukarıya, müşterilerinin, harem kadınlarının yanına, benim Azrail'im olmaya geliyordu. Çalıların içine iyice gizlenince onun da üzerinde benimkiyle aynı renkte; solmuş, mor bir ferace olduğunu gördüm. Nedendir bilinmez, belki de fakirliğini lafa gerek duymadan beyan edip pazarlık yapacak kadınları peşinen caydırmak için; bana en az üç yeni ferace fiyatına sattığı kadar eski bir ferace giymişti.

Farkında olmadan ağzımdan bir küfür çıktı. Uygulamaya koyduğum bütün dalaverelerimi yerle bir etmişti. Sanki mor feracenin içinde Çingene bohçacı değil de, aynı benim gibi Mukaddes'e gönül vermiş; ona yaklaşmak için aynı yolu seçmiş; öldürmesem bile

kolağasına yaptığım gibi sakat bırakmayı aklımdan geçireceğim bir erkek vardı.

Beynim, hikâye anlattığım zamanki gibi, sanki yokuş aşağı giden bir lokomotifin gözle takip edilemeyecek pistonlarına benzer bir şekilde tıklar tıklar çalışıyordu.

Faytonlardan inen harem kadınları haremağalarının ikazlarına aldırmadan, çiçeklerin üzerinde uçuşup duran kelebeklerle yarışircasına aşağıya, derenin kıyısına doğru koşturuyorlardı.

Faytoncular arabalardan koşumlarını çözdükleri atları, bele kadar boy atmış otların arasına çaktıkları kazığa bağladıktan sonra, hep birlikte harem ahalisinden uzaklaşıp dere kenarına indiler. Etrafta harem kadınları, haremağaları, Çingene bohçacı, falcı çingene ve benden başka kimse kalmamıştı. Çalıların, kalın gövdeli ağaçların arkasına gizlenmiş nöbet tutan, bellerinde keskin palaları, ellerinde uzun mızraklarıyla Ertuğrul Alayı askerlerini görene kadar öyle olduğunu sanıyordum.

Yırtıcı kuşlar gibi keskin gözleriyle en ufak kıpırdanımda beni görececeklerini bildiğim için, kışıma batan dikenlere aldırmadan saklandığım çalıların arasına iyice gömüldüm. Yumuşak bohçaya dayandığım için çok da rahatsız olduğum söylenemezdi. Ferace soluk ve eski olduğu için şanslıydım. Kendimi, yeşil yapraklar arasında, kötü kadınların giydiği kıpkırmızı bir feraceyle düşünmek bile istemiyordum.

Bir gün, resim tahsilini tamamlayıp Paris'ten yeni dönmüş, benimle yaşıt bir paşa çocuğu, Panayot'un Hamalbaşı'ndaki Şaraphanesi'nde mesleği hakkında atıp tutuyor, orada bulunan herkese en zıt iki rengin hangisi olduğunu soruyordu. Çoğunluk 'Siyah ve beyaz' demişti, fakat o kaşlarını yukarı kaldırıp başını iki yana sallamış; kadehindeki şarabı bir dikişte bitirmiş; yumruğunun tersiyle çenesindeki bir tutam sakala kadar sızan ekşi üzüm suyunu sildikten sonra, "Hayır," demişti, Frengistan'da bulunmuş olmanın verdiği küstahlıkla. "Kırmızıyla yeşil dünya kurulalı beri en zıt iki renktir."

Şu an o küstah ressamın hayalimdeki yüzü bana dostça dönüp gülümsedi, "Hiç korkma Abidin yeşille mor hiç de zıt renk değildir. Değil akşama kadar, bir ay burada kalsan kimse seni fark etmez, hatta ölsen bile cesedini bulamazlar."

Bakışlarımı genç züppeden başka yöne çevirip, kaş yapayım derken göz çıkaran fikirlerinden kurtuldum.

Aşağıya, Çingene bohçacıyı görmek için, patikaya baktım. Onun yerine, bir araya toplanmış, öbek halindeki harem kadınlarını gördüm. Havaya kalktıkça dirseklerine kadar görünen kollar, fistanların arasından güneşin altında parılıyordu. Yukarıdaki ayak satıcılarıyla falcı çingene Çingene bohçacıya kıskanarak bakıyorlardı.

Kendi halimi, neden burada olduğumu düşündüm. Ertuğrul Alayı'nın en zalim silahşorunun palasıyla karşı karşıya kalsam da, dilimin ucundan tükürük gibi fırlatacağım bir yalanla kurtulabileceğimi; bunun için var olduğumu düşündüm ve aşağıdaki kalabalık kadın grubu arasından aradığım o güzel kadını, yani Mukaddes'i çekip çıkarmaya çalıştım. Boşuna uğraşmıştım Mukaddes o kalabalığın arasında değildi; derenin kenarında, yalnız başına, başka hiçbir derede, deryada hatta okyanusta var olmayan mavi, pembe ve yeşil pullu balıkları izlemekle meşguldü. Elinde saraydan hareket etmeden önce benim hediye ettiğim mavi entari vardı.

Falcı çingene yerinden kalkıp patikadan aşağıya indi. Bohçanın içindekilerle meşgul olan harem kadınlarının yanına varıp Çingene bohçacının elini avuçları arasına aldı. Elinin içine

bakmadan doğrudan yüzüne bir şeyler söyledi. Falcı çingene sözünü tamamlamadan, Çingene bohçacı yukarıya, benim arasına gizlendiğim çalılara baktı. Bohçasından aldığı birkaç beyaz çarşafı koltuğunun altına sokup, rüzgârın insafına göre salınan papatya ve laleler arasından bana doğru yürüdü. Beni çalılar arasında gördüğü halde bir şey demeden yanımdan geçip gitti. Çarşafı küçük ilmeklerle birbirine tutturup, iki ağaç arasındaki düz alanı iki parçaya böldü. İşini bitirdikten sonra bana doğru gelirken yere eğilip gelişi güzel topladığı çiçeklerden bir demet yapmaya başladı. Yanıma iyice yaklaşıncaya, "Birazdan cambazlar, cüceler ve kuklacılar gösteri yapmak için buraya gelecekler, herkesin onlarla ilgilendiğine emin olduğun vakit, üzerindeki feraceyi çıkarır aralarına karışsın," dedi.

Asıl görevini yerine getirince çiçek toplamayı bırakıp aşağıya, bohçasını bıraktığı yere değil de, derenin kenarına, suyu seyre dalmış Mukaddes'in yanına doğru yürüdü. Mukaddes, Çingene bohçacıyı karşısında görünce irkildi; yüzüne dikkatli bakınca benim bir delilik daha yapmadığımı, onun sahiden sarayın bohçacısı olduğunu anladı.

Çingene bohçacı çiçek demetini Mukaddes'in eline tutuşturduktan sonra geri dönüp bohçasına doğru yürürken, tekrar çalıların arasına, bulunduğum yere baktı.

Hokkabazların, kuklacıların ve Karagözcülerin gelmesini beklerken, masal anlattığım; yaptıkları haşarılıklardan dolayı kafalarına şaplak indirmekten bıktığım; ayağımı burkmama sebep olup beni günlerce Çit Kasrı'na hapseden küçük şehzadelerin çığlıkları kapladı ortalığı. Yerden kavradıkları taşları benim içinde gizlendiğim çalıların çok yakınındaki çalı öbeklerine fırlatmaya başladılar. Nedenini anlamak için çıkardıkları seslere kulak kesildim. Akılları sıra bir yılan görmüşlerdi.

Taşlardan bir tanesi çok yakınımaya düştü. Çalıların arasında hakikaten bir yılan varsa, can havliyle kaçarken ya beni sokup zehirleyecek ya da bu veletler çayırın tüm taşlarını kafama fırlatıp pekmezimi akıtacaklardı. Daha ilk taşın şaşkınlığı geçmeden ikincisini kafama yedim. Duyduğum kemik sesiyle birlikte gözümün önünde bir yıldırım çaktı, ardından ortalık karardı. Gözlerimi sımsıkı yumup çalıların arasında iki büklüm oldum. Taşın kafamda yaptığı hasarı anlamak için, yaşmağı çekip ellerimle yokladım.

"Şahmeran!" diye bağırdı çocuklardan biri, ben parmaklarımın ucuna bulaşan kırmızı sıvıya bakarken.

Soğuk bir kış günü, merakla açılmış gözlerle bana bakarak korkuyla birbirlerine sokulan küçük şehzadelere ne hissettiklerine hiç aldırmandan 'Şahmeran Masalı'nı' anlattığıma günün birinde pişman olacağım hiç aklıma gelmemişti. "Kafası insan, gövdesi yılan şeklinde miymiş?" diye gözlerini açarak sormuştu, Şehzade Abid Efendi. "Yılanların efendisiymiş üstelik. İnsanlarla barış yapmak için yola çıkmış. Fakat insanlar onu kandırıp bir hamamda öldürmüşler. İşte o gün bu gündür, yılanlar ve insanoğlu arasında amansız bir kavga varsa sebebi yılanların padişahı Şahmeran'a yapılan kalleşliktir," demiştim.

Küçük şehzadenin atmaya hazırlandığı avcunun içindeki ikinci taş havada asılı kalmıştı. Korkuyla çalıların arasındaki insan kafalı yılan gövdeli yaratığa, birinci taşın acısıyla kıvranıp, ikinci taşı bekleyen bana bakıyordu.

Çığlıklara koşan haremağasının çocukların neden korktuklarını anladıktan sonra, gelip beni saklandığım yerden çıkarmasını ve Ertuğrul Alayı silahşorlarının pençesine atmasını bekledim. Fakat o, şehzadelerin heyecanla bağıra çağıra anlattıklarından daha korkunç bir yaratık hayal etmiş olacak ki, küçük şehzadeleri ellerinden tutup onlarla birlikte hızla,

arada bir korka korka arkasına bakarak oradan uzaklaşp gitti.

23 Seni o zalimlerin eline bırakmayacağım

Enis, Hevâl'le karşılaşmadan tam on beş gün önce, "rezil şehir" diye nitelendirdiği, bir zamanların Konstantinopolis'i, şimdilerin İstanbul'unda, hayatta kalmanın formülünü buldum, dediği tarihten üç yüz altmış beş gün sonra, yine bir sabah, daha önceki sabahlarda olduğu gibi ter içinde uyandı. Kolundaki saatine bakmadı, çünkü her sabah bu saatlerde aniden uyanıverdiği için saatin beş kırk beşi gösterdiğini çok iyi biliyordu. Biraz sonra Bizans surlarının içindeki yedi tepede ve Üsküdar'da, Boğaz semtlerinde ve kentin çok çok uzak mahallelerindeki camilerin minarelerinde, müezzinlerin esnemelerine ara verip karayeli, poyrazı ve Marmara Denizi'nden Karadeniz'e doğru mutedil dalga oluşturan rüzgârı da hesaba katarak, sabah ezanını okumaya başlayacaklarını çok iyi biliyordu.

Yorganı kolları ve ayaklarıyla üzerinden fırlatıp yataktan kalktı. Buzdolabını yatağının yanında, televizyonu lavabo tezgâhının üzerinde, elektrik süpürgesini de dış kapının ardına dayalı olarak görünce şaşırmadı, çünkü onları oralara dün gece kendi elleriyle yerleştirmişti.

Tuvalete doğru yürürken, "Bugün balkondan dışarıyı seyretme sırası sende," dedi, kasımpatı ve akşamsefalarının arasındaki elektrik sobasına eğilerek, "Kasımpaşa'yı göreceksin, imal edildiğin fabrikaya, Kurtuluş'a ve Okmeydanı'na bakacaksın. Belki martılar üzerine sıçacak ya, siktir et, takma kafana."

Çişi gelmediğini bile bile tuvaletin kapısını açıp, eşofmanını ve külotunu dizlerine kadar sıyırdıktan sonra klozete oturdu. Bunları yaparken başını kaldırıp, gözlerini tavana dikti.

"5. Lüks. Yavuz çamaşırları. Süper penye. Yüzde yüz pamuk. Leğenin içinde su var, hemen üzerinde 60 derece yazıyor. Üçgenin içinde çarpı, ütünün içinde de iki nokta yan yana. Daire içinde P harfi. Beş yüz seksen altı, on, otuz altı. Beş yüz seksen iki, doksan, yirmi iki. İSTANBUL, TÜRK MALI..." diye mırıldandı.

Başını indirip külotunun arka kısmındaki küçük bez parçasında yazılı olanları kontrol etti. Yüzünde bir tebessüm belirdi. "Doğru, hepsi doğru!" diye mırıldandı kendi kendine.

Klozetten kalkıp külotunu ve eşofmanını çekti. Musluğu açıp lavaboda ellerini yıkadı. Ellerin üzerinden lavaboya akıp giden soğuk su hemen o an aniden çişini getirince tekrar klozete dönüp eşofmanının ve külotunun lastiklerini parmaklarıyla indirip çükünün ucundan fişkırttığı, önce hızlı, ardından yavaş birkaç damlayla klozetin dibinde her zaman var olan suyu şırl şırl hareketlendirip köpürttü. Son olduğunu sandığı damladan da kurtulup çükünü yerine bıraktı. Ellerini tekrar yıkarken aynaya, aynadaki yüzüne, gözlerine, gözlerinin ta içine bakamadı. Bunu zaten hiçbir zaman yapamazdı. Çocukluğunda kardeşleriyle oynadığı bir oyun bunu yapmasına, yıllardır herhangi bir insanla göz göze gelmesine, uzun süre bakışmasına mani oluyordu. Şu an tekrar hatırlayınca o oyuna lanet etti. Kardeşleriyle gözlerini birbirlerine dikip hiç ayırmadan bakıyorlar, kim utanıp bakışlarını kaçırırsa yenilmiş sayılıyordu. İşte bu kadar basit bir oyundu. "İğrenç bir oyundu!" diye mırıldandı tuvaletten çıkıp kapısını kapatırken. Eşofmanlarını çıkarıp, gömleğini ve pantolonunu giydi. Elektrik süpürgesini kapının arkasından alıp banyoya yürürken, uyanmasına neden olan kâbusu, kâbusta katil mi, yoksa kurban mı olduğunu hatırlamaya çalıştı.

“Bak bakalım beğenecek misin bugünkü manzaranı?” dedi ütüyü banyo küvetinin içine yerleştirirken, “Günlerce aynı noktaya bakmanın ne demek olduğunu ben sizden daha iyi bilirim?” Sonra bir ara durup düşündü. Yok, benden iyi bilenler de vardır bu zorluğu. Ben tabutlukta ağzına tuz tepilip, susuzluktan öldürülen arkadaşım Uğur kadar bilemem.”

Banyodan çıkıp dış kapıya yürüdü. Ayakkabılarını giyip elektrik düğmesine basacağı sırada durdu. “Sabitsiniz siz. Sizin için yapacak bir şeyim yok. Siz cezalıyorsunuz, siz hep aynı manzaraya bakmak zorundasınız. Yani sizin için de bir şeyler yapabilirim aslında, fakat bunun için evimi yıkıp dökmem lazım. Sabredin biraz belki onu bile yapabilirim ben.” Elini uzatıp elektrik düğmesini okşar gibi kapattı. “Hepimiz canlıyız, hepiniz canlısınız. Yaşlanırsınız, ölürüz, hayır ölmeyiz. Ölmezmişiz yani. Öldükten sonra da yaşamaya devam edermişiz. Evet, çürürmüşüz, fakat çürümekte başka bir yaşam biçimiymiş. Sonra toz haline gelip havaya karışırsınız. Bir maddenin zerresi olmak için uçup bulutlara çıkarmışız sonra. Ardından bulut olurmuşuz. Bulutun zerrelerinde yağmura dönüşüp tekrar yeryüzüne yağarmışız. Siz de kim bilir kaç kez bulup olup yağdınız ve başka başka şekillere bürünüp benim gibi birilerinin karşısına çıktınız. Bu ne zaman son bulacak böyle? Bu durum hiçbir zaman son bulmaz. Çünkü canlıyız, yani siz de canlısınız, çürüyoruz böyle yavaş yavaş.”

Bunları durmadan mırıldanıp dururken gözünü kapının göz deliğine dayayıp apartmanın merdivenlerine baktı. Apartman merdivenleri karanlıktı. Hiçbir şey göremedi. Kilidini açtıktan sonra kapıyı biraz aralayıp bir süre hiç ses çıkarmadan öylece bekledi. Dışarıya adım atmadan etrafı, merdivenleri, öbür katlardan ve sokaktan gelecek bir sesi dinledi. Aralık kapıyı eliyle çekip kapının eşiğinde durdu. İki adım daha attıktan sonra uzatıp el yordamıyla duvarın üzerindeki merdiven otomatiğine dokundu. Merdivenler karşısında birden aydınlanıverdi. Kapısını kapatmak için döndüğünde her zaman olduğu gibi evinin karanlığından ürktü. Cebinden anahtarını çıkarıp kapısını kilitledi. Otomatiğin düğmesine bastıktan sonra, anahtar kilit yuvasına sokup iki defa döndürdükten sonra çıkarana kadar içinden on sekize kadar saymıştı. Altmış dörde geldiğinde merdivenlerden inip giriş kapısına ulaşmış olmalıydı. Merdivenleri seri adımlarla inerken anahtarını pantolonunun cebine koydu. Son basamaktan da adımını atınca “Altmış iki!” diye mırıldandı. Üç adım daha atıp elini dış kapının kulpuna uzatırken merdivenin ışığı tam zamanında söndü.

Apartmanın kapısına asılıp kendisine doğru çekince, içeriye çuval gibi bir şeyin yıkıldığını fark etti bu beklemediği durum karşısında elinde olmadan korkup ürperdi. Kapının eşiğinden ayaklarına doğru yuvarlanan adamın her zamanki gibi kapısının önünde içip sızmış berduşlardan birisi olduğun düşündü. Üzerinden atlayıp geçmeyi, adamı dışarıya itmeyi düşündü. Fakat yerde yatanın giysilerinde, bedeninde taşıdığı muhtemel mikroplardan tiksiniş çaydı.

“Kimi aradın?” diye sordu yerde yatan, başını kaldırıp ona bakarak.

Bu soru karşısında gülebilirdi, fakat Enis yaşadığı şaşkınlığı üzerinden atamamıştı henüz çünkü sesinden, kapının önündekinin bir erkek değil kadın olduğunun farkına vardı. Üstelik oldukça yaşlı bir kadındı bu. Aynı sorusunu bir kez daha yineledi.

“Kime baktın?”

“Ne yapıyorsun burada?” diye sordu Enis ona cevap vermek yerine, tereddütle eğilerek. Elini uzatıp onu yerden kaldırmak isterken, günlerdir ilk defa birisiyle, hem de hiç tanımadığı birisiyle konuştuğunun da farkına vardı. “Yaşlı bir kadın,” dedi içinden, “Bana

ne zararı olabilir ki?" Kolunu tutup onu kaldırmaya çalıştı. Bol giysiler içindeki kadının, bir deri bir kemik diye tabir edilecek kadar zayıf olduğunu hissedince, içini acıma duygusu kapladı.

"Üşüyeceksin burada," dedi Enis.

"Üşümem," dedi, yaşlı kadın "Alışkınım ben. Hem bu havada üşür mü insan?"

"Evin yok mu, kaldığın bir yer yok mu?" diye sordu Enis.

"Yok, artık yok. Kovdular beni!"

"Çocukların mı kovdu?"

"Çocuklarım mı? Çocuğum yok benim. Ben hiç evlenmedim," dedi başını iki yana sallayarak. Sonra yüzünü kaldırıp Enis'e baktı, "Neden biliyor musun? Çünkü erkekler hovarda olur, güvenilmez hiçbirisine."

"Nerede kalıyordun? Nereden attılar seni?"

"Darülaceze'de kalıyordum. Attılar beni oradan. Aslında o binayı babam yaptırmış biliyor musun? Kimi kimin yerinden atıyorlar değil mi? Tapusunu göster deyip güldüler bunları söyleyince. Sende inanmıyorsun değil mi bana?"

"İnanıyorum inanıyorum," dedi Enis, yaşlı kadını incitmekten korkarcasına kollarından tutup yerden kalkmasına yardım ederken. "Hiç mi kimin kimsen yok, akraban filan?"

"Vardı," dedi yaşlı kadın, bir süre durdu düşündü. "Dayım vardı. Adı Necip. Tanır mısınız?"

"Nerede şimdi?"

"Öldü," dedi kadın ve hemen ardından ağlayacakmış gibi yüzünü buruşturup elini gözlerine götürdü. "Elli altmış yıl kadar önce öldü."

"Başın sağ olsun, kusura bakma hatırlattığım için," dedi Enis, sonra söylediklerinin çok saçma olduğunu düşündü.

"Dostlar sağ olsun," deyip kederle boynunu büktü kadın.

"Gece vakti böyle sokakta durman iyi değil," diye söylenirken bir çare ararmış gibi etrafına bakındı, "Seni Darülaceze'ye götürmemi ister misin?"

"İsterim," diye mırıldandı yaşlı kadın, "Ama alırlar mı beni, kabul ederler mi tekrar?"

"Alırlar tabii. Zaten seni niye kovdular ki bu halinle?" Kapının kenarındaki çantayı gösterdi. "Senin mi bu?" diye sorduktan sonra onay beklemeden eğilip sapından tuttu. Tahmininden de ağırdı çanta. Kapıyı kapatıp yerden kaldırdığı yaşlı kadının koluna girdi. Birlikte ağır adımlarla sokaktan çıkıp caddeye vardılar. Onu yolun kenarda bırakıp, kaldırıma yanaşmış bekleyen taksilerden şoförünün kapıyı açıp "Taksi!" diye seslendiği, plakası tek sayıyla bitene değil de, arkadakine; plakası çiftle bitene doğru yürüdü. Camı tıklatıp uyuklayan şoförün uyanmasını bekledi. Kapıyı açıp kafasını içeriye uzattı.

"Okmeydanı'na gündüz tarifesiyle götürür müsün?"

Şoför esneyip başını salladı. Bunları yaparken ağzından "Olur," der gibi bir homurtu çıktı.

Enis arka kapıyı açıp çantayı koltuğun üzerine yerleştirdikten sonra gidip koluna girdiği yaşlı kadının, "Almazlar beni şimdi," diye söylenmesine karşılık vermeden taksiye bindirdi. Kendisi de ön koltuğa oturup emniyet kemerini taktı.

Şoför arabayı hareket ettirmeden önce taksimetrenin düğmesine dokundu sonra radyoyu açtı.

Enis gözlerini ayırmadan taksimetreye bakıyor, Şişhane'deki trafik ışıklarını geçerken göstereceği rakamları merak ediyordu. Eğer son iki rakam elliden önceyse bugünün çok

kötü, sonraysa iyi geçeceği konusunda, şans, talih, kader, kısmet, niyet, sonuç isminde kendisinin bulduğu ve yine kendi kendine oynadığı oyunu kim bilir kaçınıcı kez, farkında olmadan zihninde yineliyordu. Pera Palas Otelinin yanından geçerlerken yaşlı kadın seslendi;

“Nereye götürüyorsunuz beni?”

Şoför başının üzerindeki dikiz aynasından önce yaşlı kadına bakıp ne dediğini anlamaya çalıştı, sonra başını çevirip Enis’i kuşkuyla süzdü.

“Darülaceze’ye!” dedi Enis, başını arkaya çevirip kadına. Fakat şoförün yanında böyle şeyler söylediği için hemen pişman oldu. Yan gözle şoföre bakıp, “şimdi kendi kendine benim için ne hikâyeler uyduruyordur,” diye geçirdi içinden.

“Almazlar beni bir daha, hem bak, bana çok kötü davranıyorlar orada,” diye sızlandı kadın, “her gün dövüyor beni, valla bak. Götürme beni.”

Bu sırada taksinin durduğunu fark eden Enis ne yapacağını bilemez bir halde önüne döndü ve Şişhane’deki trafik ışıklarına gelmiş olduklarını fark etti. Hemen oyununu hatırlayıp taksimetreye baktı. Elektronik göstergenin üzerindeki kırmızı renkli rakamlar 750.000’i gösteriyordu.

“Validen mi?” diye sordu şoför, sağ elinin avuç içiyle vites koluna yaslanıp Enis’e doğru eğilerek, fısıltıyla.

Enis duymazlıktan gelip, parmağıyla trafik lambasını işaret etti.

“Yeşil yandı!” dedi.

Şoförün şu an kendisine vefasız bir evlada bakar gibi bakmakta olduğunu; hatta içinden küfür ettiğini; yüzüne bakmadan, arabayı vites takarken, vites kolunu zorlamasıyla aşağılardan gelen sestен anladı. Yaşlı kadının değil annesi, uzaktan akrabası bile olmadığını söylemek, şoföre her şeyi anlatmak istedi; fakat sabahın köründe yabancı bir kadına yaptığı bu iyiliğin altında neler yatmakta olduğunu merak edecek olan adamın, cevap bekleyen bakışları karşısında sessiz kalmanın daha akıllıca olacağını düşündü. “Belki benim bu yaşlı kadının mirasına konmak için çırpındığımı bile düşünür,” diye geçirdi içinden. “Mirasına konmak için ona bir kâğıt imzalatıp sonra başımdan atmak için daha ismini bile bilmediğim bu zavallı kadını Darülaceze’ye yatırmaya kalktığımı bile düşünür.” Sabah sabah başını nasıl da bir belanın içine soktuğunu düşünüp, kadını kapının önünde bırakıp gitmediği için kızdı kendisine. “Elalemin ne düşündüğü, boynuma nasıl bir yafta astığı hiç umrumda değil,” diye geçirdi sonra içinden.

Belediye otobüsleri ve dolmuşlar, her durakta ellerindeki katlanmış gazeteleri okuyarak poğaçalarını yiyen, yarı uykulu insanları işlerine doğru taşımak için ilk seferlerine başlamışlardı.

Taksi Şişhane ışıklarından sonra Kasımpaşa’ya inen yola saptı. Okmeydanı’yla Dolapdere kavşağına yaklaşırken Enis şoföre Dolapdere istikametine devam etmesini söyledikten sonra başını arkaya çevirdi.

“Korkma,” dedi, yaşlı kadının feri gitmiş gözlerine şefkatle bakıp, “Seni o zalimlerin ellerine bırakmayacağım. Benim evime gidiyoruz.”

24 Sami'nin hazinesi

Ertuğrul Hoca'nın Eyüp Sultan Türbesi'nden ayrıldıktan sonra kulağına fısıldadığı onu evlendirmek istediğiyle ilgili sözüyle Osmanlı'nın yeni Sultan'ı, halife Jean'ın, yani yeni ismiyle Osman'ın yüzüne yansıyan mutluluk, otomobille şehirde biraz dolaştıktan sonra, akşamüzeri döndükleri Balat'taki eve kadar sürdü. Jean'ın hayalindeki güzel Arap kızının yüzü ve müstakbel kayınpederinin çil çil altınları, bir odada kendisini bekleyen Ünzile'yi görünce uçup gitti. Ünzile de kendisine bahsedilen koca adayı olarak dün Galatasaray'da bir iş hanının merdivenlerinde kısa süre tuhaf bir sohbetin içine girdiği ve o garip genç adamı görünce her ne kadar şaşırılmış olsa da sesini çıkarmayıp odadaki bir koltuğun kenarına ilişip yeni gelin mahcubiyetiyle önüne bakmakla yetindi. Fakat Jean için bu tesadüf bu kadar kolay ve sessizce atlatılacak kadar hafif değildi. Peri Padişahı'nın kızını ve onun paha biçilmez yüklü çeyizini bekleyen bu genç adam için, bu durum tam anlamıyla bir hayal kırıklığı olmuştu. Ne bir gençlik ya da güzellik vardı karşısında ne de dün Sami Günzberg'in muayenehanesinin kapısındaki o tanışmadan ve şahit olduklarından anladığı kadarıyla ne de deve yüküyle ölçülecek bir zenginlik vardı. Şu an karşısındaki bu kadının da en az kendisi kadar züğürt ve beş parasız olduğunu çok iyi biliyordu. Bütün bu olup biten her şeyin Ertuğrul Hoca'nın tasarladığı bir şaka olmasını canı gönülden istedi o an. Hatta Ertuğrul Hoca'nın gidip odadaki dolaplardan birinin kapısını açıp, elinden tuttuğu gerçek müstakbel gelin adayını çıkarmasını bekledi. O güzel gelin adayı tüm albenisi ve zenginliğiyle gelip Jean'ın karşısında dururken odada bulunanların, hatta bu acımasız hayaline Ünzile'yi de dahil ederek hep birlikte bu şakaya gülmelerini boş yere bekledi. Fakat bu olup bitenlerin hiçbirisi bir şaka değildi. Her şey bütün gerçekliği ve çıplaklığıyla tam da şu an Jean'ın karşısında duruyordu. Ortada ne Peri Padişahı'nın kızı ne de onun zenginliği vardı. Çünkü bütün bu olup bitenler yüz yıllar önce yaşanan, develerin tellal, pirelerin de berber olduğu ve evvel zaman içinde geçtiği söylenen bir masalda değil 1955 yılının Eylül ayında İstanbul'da yaşanıyordu. Her şey şu an tarihiyle, mekanıyla ve kahramanlarıyla o kadar hakikatti ki, herhangi bir mucize ya da bir olağanüstülük kaya gibi sert bu gerçekliğe çarpınca tuz buz olup dağılıp gider, geriye tozu ve dumanı bile kalmazdı.

Bunların hiçbirisinin şaka olmadığını bile bile, "Şaka mı bu Ertuğrul Hoca?" diye çıkışmayı düşündü Jean karşısındaki aksakallı, çatık kaşlı, Türkiye'deki Cumhuriyeti yıkıp, yerine Osmanlı'yı diriltmeye yemin etmiş olan bu yaşlı adama. Fakat içinde durmadan büyüyen bu öfkeyi Ertuğrul Hoca'ya gösterecek cesareti yoktu. Çünkü hali ve tavrı göz önüne alındığında uzun yıllardır, belki hayatı boyunca bu adama ne birisi bir şaka yapmış ne de o bir başkasına böyle eğlenceli bir teşebbüste bulunmuştu. Çakmak çakmak gözleriyle etrafa bakan bu adam belki şaka diye bir şeyin varlığından bile haberdar değildi. Otomobille dolaşırken onun her şeyin hazır, her şey tüm ayrıntılarına kadar düşünüldüğünü söylediğini hatırladı Jean. "Her şey hazırmış," diye geçirdi içinden öfkeyle. "Hani para nerede o zaman, para?" Ortada para filan yoktu. İki gündür bu şehirde olmasına rağmen masal kitaplarında okuduğu, durmadan övülen o doğu hazinelerinin hiçbirisini görememişti daha. "İyi de yavrucuğum," diye aklından geçirip karşısındaki

koltukta öyle sessizce oturup duran Ünzile'ye baktı Jean, "bu işler nasıl olacak böyle? Para pul olmadan nasıl başarıya ulaşacağız biz? Aç karnına ihtilal mi olur ulan?" Oysa Jean bu ülkede hedeflediği bir başarı filan yoktu. O defineyi bir güzel sırtlayıp bir an evvel Fransa'ya geri dönmeyi düşünüyordu. 'Osmanlı'nın yeni Sultan'ı 1. Jean tacını ve tahtını bırakıp kaçtığı Fransa'da siyasi sığınma talebinde bulundu,' diye yazar gazeteler. "Niye sığınma hakkı isteyeyim ki," diye düşündü Jean, "ben zaten Fransa vatandaşıyım!" Ertuğrul Hoca odadan çıkıp ikisini baş başa bırakırken Jean oturduğu koltuktan kalkıp, "Nerede ulan bu paralar, nerede bu altınlar?" diye düşünüp odanın içinde dört dönmeye başladı. Sanki içinde, tam da karnının orta yerinde ona an be an sıkıntı veren, görünmez bir ağzın üfleyip şişirdiği, durmadan büyüttüğü, gittikçe irileşen bir balon vardı. İçindeki o balonun şişip şişip biraz sonra 'güm' diye patlayacağını düşünüyordu. "Patlamak böyle sıkıntıyla odanın ortasında volta atmaktan daha iyidir," diye düşündü. Tekrar gidip az önce kalktığı koltuğa, Ünzile'nin karşısına oturdu. Bu düştüğü durumdan, bu sıkışıp kaldığı evden ve her şeyden bir an önce sıyrılıp, silkelenip kurtulmak istiyordu. Sami'nin muayenehanesinin merdivenlerinde Ünzile'nin anlattığı hikâyeyi pek de umursamadan dinlemişti. Şimdi ise kadının başından geçenleri merak ettiği için değil de öğreneceklerinin kıyısından köşesinden, şu anda yabancı bir hayvan gibi kısıp kaldığı bu kapandan kurtulmasını sağlayacak bir şeyler bulma umuduyla, her zamanki gibi tatlı dile lafa sorup, Ünzile'nin anlattığı her şeyi baştan sona can kulağıyla ve merakla dinledi. Ne var ki aklına Paris'ten gelirken Mustafa'nın Orient Express'te anlattığı, halka zulüm edenleri yerinde tespit etmek için, geceleri Bağdat sokaklarında tebdil-i kıyafet dolaşan Halife Harun Reşit'in masalından başka bir şey gelmedi. Hemen bir şeyler yapmak zorundaydı.

Nikâhlarını kıymak için iki şahitle odaya gelen Ertuğrul Hoca'ya, daha evvel yapması gereken bir işi olduğunu, düşmanlarının Galata denilen küffar mahallesinde ne gibi alçaklıklar tasarladığını, kıyafet değiştirip yerinde görmeden ve gerekli önlemleri almadan, Sultanı olacağı bu memleketteki alçaklara diz çöktürüp tövbe ettirmeden evlenmenin kendisine haram olduğunu söyledi. Jean nasıl bir tepkiyle karşılaşacağını merakla ve kalbi 'küt küt' atarak beklerken, Ertuğrul Hoca'nın sakalından ve sert çehresinden ve yaşından başından beklenmeyecek bir şekilde uygulandığını, odadakilerden utanmasa bir çocuk gibi ağlayıvereceğini sandı.

"Aferin evladım," deyip boynuna sarılan bu yaşlı adamın gözlerinin dolduğunu gördü. Fakat Ertuğrul Hoca aniden belinden bir tabanca çıkarınca korkudan titredi, az kalsın altına işeyecekti. Tabancanın namlusunu şakağına dayayıp, "Son duanı et!" diyeceğini sandı. Jean o an öylesine korkup ürperdi ki elinde olmadan titremeye başladı. Ertuğrul hoca o an ne derse hepsini bir bir uygulamaya hazırды. Hatta otomobilde Ertuğrul Hoca'nın ona öğrettiği duaları hatırlayıp okumayı düşündü. "Bismillah!" diye mırıldandı, fakat sesi çıkmadı ya da sesini sadece kendisi ancak duyabildi. Fakat Ertuğrul Hoca'nın ona hiç de öyle fenalıklar yapacak bir hali yoktu, hatta belinden çıkardığı tabancanın mermilerini kontrol ettikten sonra tabancayı ona uzattı, "Al bu emaneti!" dedi. "Dinsiz ve imansızları ve meydanlara diktikleri heykellere secde eden o putperest kafirlerin iyiden iyiye bir cehenneme döndürmeyi başardıkları İstanbul'un sokaklarında anan da, baban da bu, al bu tabanca benden sana hediye. Kendini iyi koruyup kolla, çünkü sen bize de kendine de lazımsın. Sana dinsiz imansız takımından birisi sataşacak olursa, acıma çek belinden, Allah

yarattı deme, bas tetiğe, sık kafalarına. Unutma, artık şu saatten itibaren sen bu toprakların padişahısın. Ne imişsin? Padişah'ı ve de Sultan'ı imişsin. Sakın unutma bu dediklerimi. O nedenle sokaklarda hakim de sensin, cellat da sensin bundan sonra. Kafanı bozanın kes cezasını. Kır kalemmini, as sallandır darağaçlarında. Vur kellesini, kimse çıkıp bir şey diyemez. Çık istediğini yap, teftiş yapacaksın, tebdili kıyafet mi gideceksin ne yaparsan yap, bu bastığın toprak senin toprağın, var git gazan mübarek olsun. Hey yavrum hey, göster millete bakalım analar neler doğruyor. Şu boya şu posa bak," bu son söylediklerinden sonra eliyle 'pat pat' diye Jean'ın sırtına vurdu. "Evet, sen bize lazımsın!" dedikten sonra hala koltukta oturup olup biteni izlemekte olan Ünzile'ye takıldı gözleri. O an Ertuğrul Hoca'nın içinden geçenleri Jean tabancayı pantolonunun beline sokarken kendi içinden söyledi, "Evet Ertuğrul Hoca biliyorum, ona da lazımmım. Beklesin beni burada, dışarıdaki alçakların cezasını verip hemen koşup geleceğim onun yanına."

Müslümanlarda adet olduğunu bildiği hareketi yaptı sonra. Eğilip Ertuğrul Hoca'nın sağ elinin üstünü önce dudaklarına, sonra alına değdirdi. Ertuğrul Hoca da dudaklarını kıpırdatıp onun anlamadığı birtakım kelimeler mırıldanırken sırtını sıvazladı. Jean ayakkabılarını giyip kapıdan çıkana kadar olanlara, bu tuhaf insanların elinden bu kadar kolay kurtulabildiğine inanmamıştı. Son bir kez arkasına baktı. Takip edilmediğini anlayınca adımlarını sıklaştırıp şehre usul usul akşam çökerken Haliç'in kıyısından yürüyüp gitti.

Galata Köprüsü'nden geçip Yüksek Kaldırım Caddesi'nin yokuşundan Grand Rue de Pera Caddesi'ne tırmanırken, Galata Kulesi'nin dibinde gördüğü küçük meyhaneye girip iki bardak şarap içip susuzluğunu ve hararetini gidermek istediye de bunu hemen aklından atıp unutmaya çalıştı. "Önce Sami'yi muayenehanesini kapatmadan yakalamalıyım, sonra şarap kolay," diye geçirdi içinden. Grande Rue de Pera'ya çıkınca fanilasının terden sırtına yapıştığını hissetti. Öksürdü, alınındaki teri elinin tersiyle silerken hızını kesmeden yoluna devam etti. Caddedeki bazı mağazaların vitrin ışıkları hâlâ yanıyordu. Markiz ve Lebon Pastanesi'ndeki şık giyimli kadınlar ve erkekler limonata eşliğinde tatlı, tuzlu aperatifler, kremalı, çikolatalı pastalar, yiyorlardı. Hepsi mutlu görünüyordu. "Ya ben, ben mutlu muyum?" diye mırıldandı. Belindeki tabancayı yokladı. "Daha değil," dedi. Her zamanki tekdüze yolunu izleyen tramvay, taşıdığı üç beş yolcusuyla, düdüğünü çın çın öttürerek, yanından Tünel istikametine doğru ağır ağır geçip gitti.

Jean, Galatasaray'a gelince köşeyi dönüp, Sami'nin muayenehanesinin bulunduğu ara sokağa sapacağı sırada bir tuhafılık sezdi. Bir ara sokaktan çıkan elleri sopalı kalabalık bir grup Grand Rue de Pera Caddesi'ndeki bazı mağazaların camekânlarını kırmaya, içerideki malları sokağa fırlatmaya başladığını gördü. Caddedeki kalabalığa her geçen dakika yeni yeni insanlar ekleniyor, hep bir ağızdan, "Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak!" diye bağıryorlardı. Jean bir anlam veremediği bu karmaşaya bir süre bakıp Sami Günzberg'in muayenehanesine doğru arada bir kafasını çevirip mağazaların şangır şungur kırılan vitrinlerine bakarak yoluna devam etti. Karşı kaldırıma geçtikten sonra kafasını kaldırıp büyük iş hanının üçüncü katına baktı. Muayenehanenin ışıklarının yanmadığını görünce yüzünü buruşturup küfür etti. "Yetişemedim!" diye mırıldandıktan sonra öfkeyle yere kaldırımın kenarına tükürürken hemen yanından gazete satan bir çocuk koltuğunun

altında tuttuğu ve bir tanesinin birinci sayfasını insanlara göstererek, "Yazıyor! Yazıyor! Atatürk'ün doğduğu eve Yunanlılar bomba attı! Yazıyooor!" diye bağırarak ve koşarak geçip gitti. Jean gazete satan çocuğun arkasından bakarken Sami Günzberg'in muayenehanesinin bulunduğu hanın kapısından birinin çıktığını fark etti. "İşte o!" diye mırıldandı içinden sevinçle. "Sami bu!" Fakat ara sokaklara doğru hızlı adımlarla yürüyüp giden adamın arkasından bir an ne yapacağını bilemez bir halde bakıp kaldı. Sami'nin elinde bir çanta vardı. Peşi sıra onun arkasından yürüyüp, gizlice takip etmeye başladı. Belinden çıkardığı tabancayı yanından geçip giden, Grand Rue de Pera Caddesi'ne doğru koşturanlara belli etmemeye çalışarak ceketinin yan cebine sokup kabzasını sımsıkı tuttu. Adımlarını sıklaştırıp önünden yürüyüp giden adama her adımda biraz daha yaklaşırken birkaç plan düşündü. Seslenip yarın için randevu istemeyi, uydurduğu bir adresi sorup tarif ettirirken suratının ortasına bir yumruk çakmayı ya da bunların hiçbirisini yapmadan arkasından gizlice yaklaşıp tabancanın kabzasını kafasına 'küt' diye indirmeyi geçirdi aklından. O kadar yaklaşmıştı ki öbürlerini değil de, girdikleri ara sokağın boş olmasını da fırsat bilerek en son düşündüğünü yaptı. Ceketinin yan cebinde kabzasını hâlâ elinde tutmakta olduğu tabancayı çıkarıp kabzasını Sami'nin fötr şapkasının üstüne var gücüyle vurdu. Yaşlı adam hiç ses çıkarmadan bir çuval gibi boylu boyunca kaldırıma devrildi. Eğilip omzundan tutarak çevirdi adamı. Ona birçok şeyin hesabını sorup cevabını vermesini isteyecekti. "Kalk ulan!" demeyi geçirdi içinden, tabancanın namlusunu burnuna dayayarak, aynı filmlerde gördüğü gibi, "Kıpırdama yakarım!" demeyi de geçirdi içinden. Hemen ardından ilk olarak neyin hesabını sorması gerektiğini düşünürken adamın baygın yattığını, değil bir yerlerini kıpırdatmak ona hiçbir şeyin hesabını ve de cevabını veremeyeceğini bizzat gözleriyle görüp anladı. Adamın üzerinden doğrulup kimseler var mı diye etrafına bakındı. Onu orada öylece bırakıp iki adım uzağa fırlayan çantaya doğru yürüdü. Eğilip onu yerden aldı. Fermuarını açıp içindeki bir yığın kâğıdı dışarıya çıkardı. Bu kâğıtlardan başka hiçbir şey yoktu çantada. Yerde ölü gibi yatan adamın yanına gidip pardösüsünün ve pantolonunun ceplerini yoklayıp karıştırdı. Eline gelen her şeyi, cüzdanını, tarağını, buruşuk mendilini ve anahtarlarını telaşla çıkarıp kendi ceplerine doldurdu. Çantayı da yerden alıp hızla geldiği yoldan geri dönerken Grand Rue de Pera Caddesi'nden mağazaların kırılan ve yağmalanan vitrinlerinin sesleri ve o saldırgan kalabalığın bağırırları ve uğultuları geliyordu kulağına. Muayenehanenin bulunduğu hanın kapısından içeri dalarken "Çantada yok, üzerinde yok, o zaman muayenehanede gizliyor, demek ki," diye söylendi. Karanlıkta birkaç adım atıp eliyle arayıp bulduğu elektrik düğmesine dokundu. Merdivenleri koşar adım çıktı. Destedeki anahtarları tek tek denerken yukarıya doğru uzayıp giden merdiven basamaklarına bakıp dün orada Ünzile'yle oturup konuştuklarını hatırladı. Nihayetinde doğru anahtarı bulup kapıyı açtı. İçeri girdikten sonra kapıyı ardından kilitledi. Çantayı kapının yanına bırakıp elektriği yakmadan, dışarıdan vuran ışığın yardımıyla, caddeden gelen bağırırlar eşliğinde odaları dolaşmaya başladı. Dolapların kapaklarını ve çekmeceleri birer birer açıp içlerine baktı. Dolabın içerisindeki kitapları kaldırıncaya en altta bir kutunun içinde aradığını buldu. Çantayı almak için dış kapının yanına gidip gidip tekrar geri döndüğü süre zarfında kendi kendine bir oyun oynadı. Dolabın içerisinde gördükleri para destelerinin aslında bir hayalden ibaret olduğunu düşünürken, içini gıcıklayan tatlı bir duyguya kapıldı. Çantanın içerisindeki

kâğıtları çıkarıp para destelerine yer açtı. Süratle işini yapıp bir an önce buradan çıkıp gitmeyi düşünürken bir yandan da odanın içini kolağan ediyordu. Duvarda asılı duran portreler dikkatini çekti. Kutunun içindeki son para destesini de çantaya doldurduktan sonra bakışlarını duvarlardaki insan resimlerinden ayırmadan ayağa kalktı. Kravatlı ceketli ve bıyıklı adamların hepsi, aynı sert ifadeyle bakıyorlardı. İçlerinden birini, büyük ebatta olanı sanki tanır gibi oldu. Bu Türk banknotlarının da üzerinde resmi bulunan, Türklerin büyük kurtarıcı dedikleri ve büyük şükran ve sevgi duydukları Atatürk'ten başkası değildi. Sonra dolaştığı diğer odalarda Mustafa'nın dedelerinin ressamlar tarafından yapılmış portrelerini de gördü. Burada garip bir siyaset havasının ve entrikaların döndüğünün farkındaydı, fakat buna kafa yoramayacak kadar acelesi vardı. Geldiği yoldan geri dönüp sessiz olmaya dikkat ederek muayenehanenin içeriden kilitletiği kapısını açtı. Aralık kapıdan bir süre merdivenlerin karanlığına bakıp bekledi. Merdivenlerden hiçbir ses gelmediğini anlayınca eşikten adımını atıp kapıyı kilitledi. Anahtarı avcunda tutup dikkat çekmemek için elektriği yakmadı. Merdiven basamaklarını düşmemeye dikkat ederek duvara tutuna tutuna yavaş yavaş indi. Bir karış ötesini dahi göremediği karanlığın içinden, birisinin kafasına, sırtına, neresine denk gelirse tekmeler, tokatlar ve yumruklar indireceğini sanarak bir an ürperdi. Dış kapıdan vuran sokak lambasının şavkını görünce rahatladı. Kapıdan çıkıp Sami'yi yere yıktığı sokağın ters istikametinde yürümeye başladı. Balık Pazarı'ndan aşağıya Taksim ve Haliç arasında uzayıp giden caddeye doğru yürüdü. Elleri sopalı başka bir grubun Kıbrıs'ın Türk olduğuyla ilgili sloganlar atarak önü sıra Tarlabası'na doğru yürüdüğünü gördü.

Doğu'nun altınlarını değilse bile Batı matbaalarında basılmış bir çanta banknotla zengin bir adam olarak Fransa'ya döneceğinin hayalini kurarken, hemen o an aklına aniden geliveren tuhaf bir düşünceyle irkildi. "Ulan herif ölmüş filan olmasın sakın!" diye geçirdi içinden. "Bak bunu hiç düşünmemiştim," diye mırıldandı sonra. Tabancanın kabzasını adamın kafasına ne kadar sert vurduğunu hatırlamaya çalıştı. "Çok fazla sert değil," diye geçirdi içinden. "Çok fazla sert değilmiş, o zaman adam niye ölü gibi yatıyordu?" Nabzına bakmayı akıl etmediği için kızdı kendi kendine. Gidip o sokağa akmaya karar verdi. "Ulan yoksa ben katil mi oldum şimdi?" diye düşünüp kızdı kendisine. "Eğer ben katil olduysam var ya," diye mırıldandı gerisin geri dönüp adam öldü mü kaldı mı diye bakmaya karar verdi. Fakat yolun yarısında başka bir elleri sopalı grubun geldiğini görünce vazgeçip gerisin geri dönüp Grand Rue de Pera Caddesi'ne doğru yürümeye karar verdi. "Ben en iyisi bir an önce gidip kendime kalacak bir yer bulayım, bu gece sokaklar hiç tekin değil," diye geçirdi içinden. "Ben başkasının sağlık durumunu düşünüp, adam öldü mü diye vicdan azabı çekerken, başka birinin gelip arkamdan sopayı kafama indirmesi işten bile değil." Sanki birisi arkasından yetişip, kafasına yumruk gibi bir taşı 'çat' diye vurup hemen o an dünyasını karatacakmış gibi bir ürperme geçti içinden, aniden dönüp arkasına baktı. Yakınında kimseler yoktu. Adımlarını hızlandırıp arkalarda bıraktığı Atalarını evlerine bomba atıldığı için çok kızan bu nedenle bu şehirde yaşayan gayrimüslimlerin evlerini ve dükkânlarını yağmalayıp, yıkıp deviren, onlardan pencerelerine bayrak asmalarını isteyen elleri sopalı gürültücü kalabalığın homurtuları ve tehdit içeren sloganları geliyordu kulağına. "Bu karmaşadan ve gürültüden uzakta, kalacak sakın, güvenli bir yer bulmalıyım ben," diye geçirdi içinden. Sonra hatırlamaya çalıştığı doğru kelime aklına hemen o an

gelmiş gibi, "Bir otel!" diye fısıldadı. Caddeye çıkıp dün gece Mustafa ve Muttalip'le birlikte yemek yediği Degustasyon lokantasının önünden geçerken aklına Mustafa, Muttalip, Ünzile ve en son Ertuğrul Hoca ve onun çatik kaşlarıyla bakışı geldi. Çantanın saplarını parmaklarının arasında sıkıca tutup cadde üzerindeki mağazaların camekânlarını kırıp yağmalayan kalabalığın arasından geçip Taksim Meydanı'na doğru yürümeye başladı. Orient Express'ten indikten sonra garın kapısından İstanbul'a adım attığı semtin adını hatırlamaya çalıştı. Meydanın orta yerindeki anıtı, anıtın dört bir yanından etraflı gözetleyen heykelleri ve o heykellerin arasından bir şahsı, dışçı muayenehanesinde resmini gördüğü Atatürk'ü hemen tanıdı. Taştan, tunçtan ve çeşitli madenlerden imal edilmiş temsili surattaki ifadeyi ve gözlerdeki kararlılığı görünce, Ertuğrul Hoca'nın ve yandaşlarının Türklerin büyük kurtarıcısının kurduğu cumhuriyeti yıkıp yerine yeniden Osmanlı'yı diriltmelerinin ne kadar zor olduğunu bir kez daha anladı. Üstelik şu an Atatürk'ün evine bomba atıldığı haberiyle böyle galeyana gelen halkın Ertuğrul Hoca ve onun yandaşlarına geçit vermeyeceğini bu kadar derdinin ve sıkıntısının arasında düşünmesine şaşıtı. "Benim bin tane derdim var, nelere kafa yoruyorum?" diye kızdı kendine. "Adam öldü mü acaba?" diye geçirdi tekrar aklından, fakat hemen ardından, "Sirkeci!" diye mırıldandı. Deminden beri düşünüp nihayet hatırladığı bu semtin ismini birkaç kez daha tekrarlarlarken tebessüm etti. Yüzündeki bu ifadeyi bozmadan gidip anıtın yakınında bekleyen taksilerden birine bindi. Aynı ismi ön koltuktan kafasını çevirip ona bakan şoföre de tekrarladı.

Sirkeci'de, otel odasındaki yatağa boylu boyunca uzanıncaya kadar geçen zaman içinde gördüklerine, duyduklarına ve sonrasında kendisini kapalı bir mekâna atabildiğine inanamıyordu.

Otelin penceresinden bakmaya cesareti olsa, hayalinde canlandırdığı manzaradan daha vahim bir tabloyla karşılaşacağını çok iyi biliyordu. Şehrin dört bir yanından; gayrimüslimlerin ikâmet ettiği mahallelerden; özellikle de Rumların yaşadığı semtlerden; Galata'dan, Tarlabası ve Kurtuluş'tan alevler yükseliyor; bayrak asmayan evlerin camları kırılıyor, mağazalar ve işyerleri talan ediliyor, kiliseler yakılıp yıkılıyordu.

Kalabalık grup hep bir ağızdan aynı sloganı atıyordu;

"Bayrak asın. Bayrak asın. Bayrak asın!"

Pirinççi Otelinin önünde, "Bu gece çok kötü şeyler olacak, Allah sonumuzu hayır etsin," diyen şoföre ücretini ödeyip taksiden inmişti. Resepsiyon görevlisi kayıt işlemlerini yaparken ona, bugün yaşanmakta olan olaylara Türkiye ile Yunanistan arasında, Kıbrıs Adası yüzünden çıkan anlaşmazlığın yol açtığını söyledi. Otel defterine 305 numaralı odada kalacak olan kişinin isim hanesine Jean'ın pasaporttaki gerçek ismini değil de bir Türk ismi yazdı.

"Böylesi can güvenliğiniz için daha uygun," dedi, "Ne olur ne olmaz, dikkatli olmamız lazım."

"Hü-se-yin!" diye kâğıdın üzerindeki harfleri sesli olarak okuyup dudak büktü Jean. Fakat sonrasında böyle sahte bir isimle otele kaydedilmesinin kendisinin daha çok işine geleceğini düşündü. Çantasını vermediği için kendisini garipseyen görevliyle birlikte 305 numaralı odaya çıkmak için asansörün gelmesini beklerken resepsiyon görevlisi, Orient Express'in ertesi akşamki İstanbul-Paris seferine bilet alması için Jean'ın fazlasıyla

bıraktığı paraları keyifle tekrar tekrar sayıyordu. "Evet efendim," demişti resepsiyon görevlisi, "Bilet yarım saat sonra elinizde olacak."

25 Selanik sürgünü

Meddah Abidin tahta merdivenin sağlamlığını eliyle kontrol ettikten sonra basamakları usul usul adımlayıp marangozhanenin terasına çıktı. Etrafına bakınıp akşamın alacakaranlığında sarayın bahçesinde olup bitenleri izleyebileceği ama aşağıdakilerin onu göremeyeceği kuytu bir yer aradı. Talaş çuvallarının arasına çömelip cebinden çıkardığı tabakasından aldığı tütünü sigara kağıdının üzerine koyup sararken tüm sarayda, bütün şehirde, hatta ülkenin tamında herkesin bildiği, fakat kimsenin aklına getirmediği iki ilginç tesadüfü düşünüyordu.

Sultan Abdülhamit tahttan indirilmiş ve hayatta kalma güvencesi verilerek, sanki yıllardır sürgüne gönderdiği düşmanlarına karşı diyet ödetir gibi uzak bir diyara, artık neredeyse el olmuş bir şehre, zorla Selanik'e yollanıyordu. Bu tarihe kadar pek çok kez Osmanlı Sultanları öldürülmüş, hatta ırzına geçilmişti. Ancak ilk defa içlerinden biri Meclis-i Mebusan kararıyla sürgüne gönderiliyordu. Taif'te, Hayfa'da, Malatya'da, Akka Kalesi'nde ve Fizan'da sürgün cezasının bitmesini beklerken, iklim farkı yüzünden veremden, zatürreden, vebadan ve karahummadan ölenlerin intikamı alınıyordu sanki.

Meddah Abidin'in o an aklından geçen ikinci olaya, daha doğrusu bir rivayete göre, Hamit'in şehzadeligi sırasında saraya doğu illerinden bir Kürt Şeyh gelir ve Hamit'i görmek ister. Görüşmeleri sırasında "Şehzadem, tam otuz üç yıl saltanat süreceksiniz," der. Hamit şaşkın halde şeyhin yüzüne bakar, "Bu mümkün olmayacak bir şey, Amcam Abdülaziz halen hayatta, ondan sonra sıra ağabeyim Murat'ta ve o daha çok genç; bana sıra gelene kadar kocar, bunak bir ihtiyar olurum, böyle bir şeye inanmamı beklemiyorsun herhalde?" der. Fakat Şeyh sözlerinde ısrar eder, "Amcanız yakında ölecek, Ağabeyiniz Murat tahtta o kadar kısa süre kalacak ki, buna herkes şaşırarak ve hiç tahmin etmediğiniz bir anda sıra size gelecek ve oturmanız, zevk ve sefasını sürmeniz için tahtı sizin önünüze koyacaklar."

Meddah Abidin, elleri koyu kurşuni pardösüsünün ceplerinde, Küçük Mabeyin'in önüne yanaşmış bekleyen kupa faytona binmeye hazırlanan Sultan'a ve yanında götürmek için seçtiği, sessizce ağlayan harem kadınlarına baktı. Kürt şeyhin çizdiği sürenin, takvime göre bugün dolduğunu hesapladı. Yıllardır kulaktan kulağa yayılan kehanetin gerçekleşmesine kendi gözleriyle şahit olurken, bir yandan da arabalara doluşan kadınların arasında Mukaddes'in olmaması için sessizce dua ediyordu.

Kadın ve çocuklardan oluşan grup birbirlerine sokulup gözlerinden süzülen yaşları, kendilerini Sirkeci İstasyonu'na kadar korumakla görevli askerlere göstermemeye çalışıyordu. Küçük Mabeyin'den boğuk feryatlar ve hıçkırıklar yükseliyordu. Tüm yolcular yerlerini alınca, tekerlekler bahçenin taş yolunda ağır ağır sarayın büyük kapısına doğru dönmeye başladı. Arabaları çeken sağlıklı iri atlar, sanki olup bitenleri anlamış gibi, kendilerinden beklenmeyecek kadar sakin bir şekilde kederli adımlarla uysal uysal sarayı terk ediyordu. Yıldız Sarayı yavaş yavaş terk edilmiş, eski, yaşanmaz, metruk bir havaya bürünüyordu. Son araba da Yıldız Yokuşu'ndan inip gözden kaybolunca, Meddah Abidin geldiği yolu takip ederek marangozhanenin terasından aşağıya indi. Bir süre bahçede ne yapacağını bilemez bir halde kararsız edimlerle dolaştı. Harem kapısının önünde yanan kandilin titrek ışığı, hâlâ ağlama sesleri gelen Küçük Mabeyin'in bahçesini aydınlatıyordu.

Birkaç haremağası bahçede uzun gölgeler oluşturarak, ne yapacaklarını bilemez bir halde sessizce dolaşıyorlardı.

Meddah Abidin Çit Kasrı'nın kapısına çömelip gözlerinde biriken yaşları ellerinin tersiyle silerken, ağaçlardan gelen seslerle irkildi.

"Kızıl! Kızıl!"

Sesin geldiği yeri iyice belledikten sonra, yerden kapıldığı taşı vücudunu yay gibi gerip ceviz ağacındaki papağana fırlatırken, sıktığı dişlerinin arasından esaslı bir küfür sallamayı da ihmal etmedi. Papağan bir kuş türü olduğunu hatırlamıştı sanki. Kuyruğunu sıyırıp geçen taşı fark edince, konuşup, kendisine taş atan Meddah Abidin'e küfür etmek yerine korkuyla öterek kanatlarını çırpa çırpa uçup, gidip bahçedeki bir başka ağacın dalına kondu.

Küçük Mabeyin'in bahçesini aydınlatan kandilin bir süre sonra söndürülmesi, Yıldız'ın, son dönemlerde eski sultanların ailelerinin misafir edildiği, Boğaz'a, Marmara'ya ve yan gözle Haliç'e bakarak özlemle eski günlerini anan, geçmiş zamanların ihtişamlı mekânı Topkapı Sarayı'yla aynı akıbeti paylaşmaya hazırlandığının işaretiydi sanki.

Yıldız Yokuşu'ndan Beşiktaş'a inen konvoy, Selanik'e varmadan öldürüleceği korkusunu yüreğinden bir an bile atamayan Sultan'ı, kaldırım taşlarına sürtünen araba tekerleklerinden kıvılcımlar saçarak Sirkeci'de bekleyen trene doğru götürüyordu.

Beşiktaş ve Tophane'den geçerken, omuzları tüfekli, elleri mızraklı, at üzerinde heykel gibi duran silahşorlar, yanlış bir yola sapmaması için, sanki konvoya kılıçlarının sivri uçlarıyla Sirkeci Garı'na doğru kesin bir rota çiziyorlardı.

Caddelerde ve sokaklarda sivil tek bir Allah'ın kulu görünmese de, arada bir arabaların çıkardığı seslere meraklanan meçhul bir el, pencereye ya da cansız ışığın renk verdiği perdeye uzanıyor, kapı aralıklarında olanları izlemeye çalışan tedirgin gölgeler hayalet gibi bir görünüp bir kayboluyordu.

Tekerleklerle nallar daha tok bir ses çıkarmaya başlayınca, Sultan köprüyü geçmekte olduklarını anladı. Başını sola çevirmeye korkuyordu. Biliyordu ki hayalinde beliren Topkapı Sarayı gerçekte de tüm haşmetiyle orada, bakmaya korktuğu yerde tabak gibi bir dolunayın hemen altında Sarayburnu'nun ve Hasbahçe'nin hemen üst tarafında, çatısıyla ve kubbesiyle göğe doğru yükseliyordu. Devrik Sultan o mekanda yüz yıllar boyunca hapsedilen, hatta boyunlarına cellatların siyaset mührüyle mühürlenmiş fermanların eşliğinde kement atıp boğularak öldürülen atalarını düşündü ve Yıldız Sarayı'nın kapısından çıktıklarından beri dudaklarının arasından mırıl mırıl hiç eksik etmediği dualara bir yenisini daha ekledi. Fakat bu son ettiği dua da elleri kanlı bostancıbaşların nazik boyunlarına kement attığı, işgüzar sadrazamların rutubetli zindanlara kapattırıp boğdurduğu dedeleri için değil, yine kendisi içindi. Çünkü çok iyi biliyordu ki, şu içinde bulunduğu an ölümlere değil daha çok dirilere kendisi ve ailesi için dua okunacak bir zamandı.

"Reşad," diye fısıldadı dişlerinin arasından. Yanında oturan küçük oğlu Abid'in kendisine baktığını fark edince, zor da olsa yüzüne sahte bir tebessüm yerleştirmeyi ihmal etmedi; sonra olanlara bir anlam veremediği için zaten korkmakta olan çocuğa güven vermek için başını okşadı. "Sıra Sultan Reşad'ta, sıra İttihatçılarda! Devir artık onların," diye geçirdi içinden.

Boş bulunup gözü sol tarafa kayınca, pencerenin çerçevesinden usta bir ressamın elinden çıkmış manzarayı gördü. Topkapı Sarayı'na ve üzerinde yükselmekte olan dolunaya bakarken tahmin ettiği gibi ne korktu ne de ürperdi.

Saltanatı boyunca hep ölümden korktuğunu hatırladı, fakat hemen bu aklından geçenleri düzeltti. "Ölümden değil, öldürülmekten!" diye fısıldadı. Azrail'e karşı, onun hareketlerini kontrol edecek polis teşkilatı kuramayacağı için, yıllarca annesi ve babası gibi o illet hastalığa, vereme yakalanma korkusuyla yaşadığını da hatırladı sonra. "Fakat ölüm Allah'ın emri," diye aklından geçirirken tefekkürle boynunu büktü.

Yirmi beş yıldır İstanbul'un içinde yaptığı en uzun yolculuk faytonun Sirkeci Garı'nın önünde durmasıyla son buldu. Her şey önceden hazırlanmıştı. Garın içinde ve önünde onu bekleyenlerin hiçbirinde ufacık bir telaş dahi görülüyordu. Arabanın kapısını açıp önce kendi indi, sonra da Abid Efendi'yi kucaklayıp aldı. Arkasını döndüğünde, gözleri yanına gelen refakat subaylarına değil de kendisini ve ailesini Selanik'e götürecek, arkasına iki yeni vagon eklenen lokomotifin etrafa saldırdığı dumanlara takıldı. Kendi cenaze törenini izler gibi, lokomotif ve gecenin karanlığında kocaman birer tabutu andıran vagonlara baktı. İçinden geçenleri; nefretini, gerginliğini ve en önemlisi de korkularını belli etmemeye çalışarak garın kapısına doğru yürürken, azledildiğini bildirmeye gelen mebuslara söylediği son cümleyi, ilenç vezniyle yazılmış bir şiirin nakaratı gibi yineledi:

"Allah düşmanlarımı kahretsin!"

Bir zamanlar Yıldız Sarayı'nın bahçesinde, odalarında ve koridorlarında cıvılcıvılcı dolaşan harem kadınları, kader çizgilerinde meydana gelen zedelenmenin acısıyla etrafa ürkek kuşlar gibi bakıyorlardı artık. Haremağaları Harbiye Nezaretinde İttihat ve Terakkiciler tarafından sorgulanırken, Yıldız Sarayı'nda kalan harem kadınları, günlerini yarı aç, yarı tok ve korkulu bir bekleyişle geçiriyorlardı.

Divan-ı Harbe sorgulanmaya götürülenler arasında Yıldız Sarayı'nın Mızıkai Humayun bölümünde bir süre görev yaptığı için Meddah Abidin Efendi de vardı. Fakat bu zor anında bile, akli sarayda, haremde, haremdeki bir kadındaydı. Gözaltında bulunduğu sırada Mukaddes'in akıbetini iki subayın konuşmalarından öğrendi. Harem kaldırılıyordu, cariyelerin bulunabilen yakınlarına, kızlarını almaları için telgraf çekilmişti. İttihatçıların sorgulama sırasında haremağalarından, kâtiplerden ve Sultan'a yakın olanlardan öğrenmek istediği iki önemli konu vardı: Jurnal listelerinin ve altınların nereye saklandığı. Sultan'ın tahttan indirilişini gün gün izleyen İngiliz gazeteci Charles McCullers'in, Harbiye'de sorgulananlar arasında Türklerin ünlü bir sahne aktörünün de bulunduğu haberini, tüm dünya ajanslarına geçmesinden bir gün sonra, Abidin Efendi serbest bırakıldı.

Abidin Efendi evinden önce, doğru Yıldız Sarayı'na gitti, fakat İttihatçıların askerleri etrafta kuş uçurtmuyorlardı. Beşiktaş'taki fırıncı Nişan'dan harem kadınlarının Topkapı Sarayı'na nakledildiklerini öğrendi. Mağrip'ten, Kafkaslar'dan, Habeşistan'dan gelecek cariye yakınları kızlarını orada teslim alacaklardı. Abidin Efendi, Harbiye'de iki subayın konuşmalarına kulak misafiri olurken gözaltından kurtulur kurtulmaz uygulayacağı planı çoktan kafasında kurmuştu. O günden sonra kapatıldıkları koğuşta paşalarla, yaverlerle ve kâtiplerle muhabbeti kesip haremağalarıyla, özellikle adının Necip olduğunu öğrendiği

haremağasıyla yakınlaşmaya başladı. Öncelikle Necip'e tüm bunlara neden olan İttihatçılar'a kızıp kızmadığını sordu. Kızdığını öğrenince, bu kez küfür edip etmediğini sordu. Necip bu sorunun cevabına da, evet, diye karşılık verdi. Abidin Efendi kendisinin de küfür ettiğini fakat kendi diliyle ettiği için kapıda gardiyanların duymasından korktuğunu, eğer kendisine Habeşçe küfür etmeyi öğretirse başına bu yüzden bela gelmeyeceğini söyledi.

Kısa sürede öğrendiği bir düzine küfrü sabah akşam dilinden düşürmedi. Necip'ten, Habeş dilinde yeni kelimeler de öğrendi.

Cariyelerin yakınlarının yerel kıyafetler içerisinde gemiler ve trenlerle İstanbul'a geldiklerini duyunca, planın geri kalanını uygulamak için harekete geçti. Koltuğunun altında Kapalıçarşı'dan aldığı allı pullu, gösterişli kıyafetle girdiği evinden, vücudunun açıkta kalan kısımlarını karaya boyayıp Habeş yerlisi kılığında çıktı. Komşuları bile onu bu haliyle tanıyamadı, yalnız, mahalle sınırından ayrılana kadar, peşine bir yığın çocuk takılıp onunla alay etti, bu yaptıkları yetmezmiş gibi bir de onu taşladılar. Sokakta rastladığı, havlayıp dişlerini gösteren köpekleri, aksesuarını tamamlamak için yanına aldığı bir adam boyundaki sopayı savurup sallayarak kovdu.

Tophane rıhtımına gidip beklemeye başladı. Uzak diyarlardan yolcu, yük ve sürgünden dönenleri taşıyan herhangi bir geminin gelmesini; önce dumanı, sonra bacası, en sonunda da tüm gövdesiyle Marmara Denizi'nin ufuklarında görünmesini beklemek üzere, sahil kahvesine gidip nargile ve kahve içti. Arada bir kahvenin tuvaletine girip cebinde yedeğe aldığı kestane kabuğu özümüyle ellerindeki ve yüzündeki yapay rengi tazelemeyi ihmal etmedi.

Nihayetinde rıhtıma bir geminin yanaştığını görünce kahve ve nargilenin parasını ödeyip kahveden çıktı. Galata Meydanı'nda müşteri bekleyen faytonlardan birine binip arabacıya bozuk bir Türkçeyle "Sultanahmet!" dedi. Köprüyü ve Sirkeci'yi geçip Babiâli Yokuşu'nu tırmandıktan sonra Ayasofya Camii'nin önünde indi. Yabancı diye Galata'daki kahveci gibi üç misli para alan faytoncuya da gülümseyerek, Necip'in öğrettiği küfürlerin tamamını sıralayıp kendi kendini imtihan etti.

Osmanlı haremindeki son cariyelerin, Topkapı Sarayı'nda yapılacak bir törenle yakınlarına teslim edileceğini duyan ayak satıcıları, dilenciler ve ecnebi gazetelerin muhabirleri, Sultanahmet Meydanı'nı panayır yerine çevirmişlerdi.

Kafkaslardan gelen Abaza, Gürcü ve Çerkezler üzerlerindeki yerel kıyafetlere şaşkınlıkla bakan kalabalığa aynı bakışlarla karşılık veriyorlardı. Frenk muhabirler, yakaladıkları görüntüleri, meydanın köşe başlarına ayaklı sehpa üzerine kurdukları fotoğraf makinelerinin içindeki bir yerlere, bir daha salıvermemecesine hapsediyorlardı.

Mağripli, Doğu Akdenizli ve Kıbrıslı esir tacirleri, Avrupalı serüvenciler, Doğu kadınına düşkün yaşlı ecnebler; dinledikleri masallardaki gerçek bir cariyeyi ilk kez yüzü açık görebilme umuduyla, yolunu değiştirip buralara gelmiş oryantalist gezgin şairler; biletleri ellerinde, hep birlikte bilmedikleri diyarlara yapacakları yolculuğa hazırlanan seferiler gibi, Sultanahmet Meydanı'nda aylak aylak vakit geçiriyorlardı.

Hiç görmedikleri haremi ve harem kadınlarını, meydanın kuytu köşelerinde kâğıtlara aceleyle ayaküstü çizip çırpıştıran ressamlar, resimlerini daha boyası bile kurumadan hemen oracıkta, az sayılmayacak paralara meraklılarına satıyorlardı.

Saray kapısı önünde bir hareketlenme başlayınca herkes oraya koştu. Bellerine sardıkları kuşaklarda tabancalar, kamalar, hançerler ve iri palalar taşıyan kara bıyıklı, iri cüsseli silahşorlar, ortalarına aldıkları Frenk kıyafetli adamı tekme tokat dövüyorlar; yere attıkları, her darbeye içinden yaylar, metallere fırlayan kocaman bir kutuyu çizmeleriyle un ufak ediyorlardı. Birkaç dakika sonra ecnebi bir gazetecinin gizlice fotoğraf makinesiyle saraya girerken yakalanınca başına böyle bir olayın geldiğini oradaki herkes öğrenmiş oldu.

Meddah Abidin Efendi az önceki vakadan dolayı öfkeyle burunlarından soluyan askerleri elini kalbinin üzerine götürerek selamladıktan sonra, Babüssaade Kapısı'ndan Topkapı Sarayı'na girdi. Her beş metrede bir askerin durduğu işaretli yolu takip ederek son askerin beklediği binanın önüne kadar geldi. Armut ve badem ağaçlarının gölgelediği mermer basamakları adımlayıp binanın büyük kapısından girince dışarıdaki sıcağın aksine, yüzüne bir serinlik çarptı.

Yüksek tavanlı, duvarları işlemeli salonun bir köşesinde dizilmiş bekleyen; Kafkaslar'dan, Frengistan'dan, Afrika'dan ve daha başka uzak diyarlardan gelmiş yol yorgunu kadınlı erkekli kalabalık, bitkin adımlarla önlerinden geçtikleri harem kadınlarının yüzlerini tek tek inceliyordu. Yıllardır görmedikleri hayallerindeki genç kız suretlerini, baktıkları yüzler üzerine oturtarak aradıklarını bulmaya çalışırken, her ağızdan ayrı bir ahenkle çıkan çeşit çeşit kadın isimleri birbirine karışıyordu.

İsmi duyan ya da yakınlarını tanıyan kadınlar, günlerdir yaşadıkları belirsiz bekleyişten sonra ilk defa, yüzlerine yerleşen endişeyi sıyrıp göz pınarlarında biriken yaşların boşalmasından utanmadan, güvenle kendilerini almaya gelen yakınlarının boyunlarına sarılıyorlardı. Günlerdir gerilen taze bedenler o andan itibaren bitkin yorgun bir hale bürünüyordu.

İsimleri hâlâ söylenmeyenler, bir taraftan yakınlarına kavuşan arkadaşlarının haline yüzlerinde beliren samimi bir ifadeyle sevinirken, diğer yandan da kapıdan yeni girenler arasında kendi yakınlarını arıyorlardı.

Meddah Abidin kalabalığın telaşını yan gözle izleyen, diğer cariyelerin aksine arkalarda sessizce durup bekleyen güzel Mukaddes'i, daha kapıdan girer girmez görüp hemen fark etmişti. Doğrudan onun yanına gitmedi. Dışarıdan gelen kalabalığın arasına girerek ilk defa yabancıların karşısında peçelerini açan birbirinden güzel cariye topluluğunun etrafında yüzlerine ve endamlarına bakarak dolaştıktan sonra gidip onun önünde durdu.

Sanki ruhuyla başka diyarlardaymış da, sadece bedeniyle buradaymış gibi dalgın duran Mukaddes, önünde beliren karaltıyı fark edip başını yerden kaldırıncaya kendisi gibi koyu tenli, Habeş yerlilerinin kıyafetlerine bürünmüş adamla göz göze geldi. Kim olduğunu anlayınca da, Kâğıthane'ye gidecekleri günün sabahı Yıldız Sarayı'nın bahçesinde, Çingene bohçacı kılığında gördüğünde Abidin'e nasıl gülümsediye, aynı şekilde gülümsedi.

Meddah Abidin önünden çekilince, o günün sabahında hediye aldığı mavi entariyi giymiş olan güzel kadın, hiç tereddüt etmeden, güneşin çok uzaklardan yolladığı ışınlarla aydınlatıp ısıttığı, bir kanadı açık büyük ahşap kapıya, üzerinde nar ağaçlarının gölgelerinin oynadığı eşiğe doğru yürüdü.

Diğer cariyeler ve onların yakınlarıyla birlikte Topkapı Sarayı'nın bahçesini adımlayıp nihayetinde sur kapısından dışarıya çıktıklarında, Sultanahmet Meydanı'nda saatlerdir büyük kapıda belirecek ilk kıpırtıyı bekleyen meraklı gözlerle karşılaştılar.

Ecnebi muhabirler sarayın kapısına çevirdikleri fotoğraf makineleriyle sessizce işlerini görürken, Abidin ile Mukaddes iki atın çektiği faytona binip, yola koyuldular. Arada bir esen rüzgârın küllerini savurduğu, yangın sonrası bir ucubeye dönüşmüş olan şehrin zavallı mahallelerinden geçtiler. Bir zamanlar Reşat ve Vahdettin'in ve devrik Sultan V. Murat'ın yarı mahpus hayatı yaşadığı Sultan Hamit'in sivil halkın geçmesini istemediği eski sarayların bulunduğu yasak bölgeden geçtiler. İhtilalcilerin topraklarla duvarlarında kocaman delikler açtığı binaların önünden; Hamit yandaşlarının boyunlarına kement takılıp idam edildiği iki yanında çınar ağaçları dizili caddelerden geçtiler. Nihayet araba bir sokakta durup bundan sonra Meddah Abidin Efendi ve zevcesi Mukaddes Hanım'ın mutlu bir hayat sürmeyi umdukları cumbalı büyük bir evin önünde onları indirdi.

Kapının eşiğinden adımlarını atarken, anlatıcı hikâyenin öncesini boş verip, Yıldız Sarayı'nın tiyatrosunda başlayan aşka dair imalara girişirken, gökten başlarına, ne Abidin'in, ne Mukaddes'in, ne dinleyenlerin, ne de anlatıcının görebildiği hoyrat dişlerle ısırılmış ben diyeyim üç siz deyin beş elma düşmüş.

26 Bir ölüyü kıskanmak

Dairemin karşısındaki yıllardır komşularımın bir çöplük gibi kullandığı, bu sabah ameleler tarafından yıkımına başlanan, yüzyıllık harabe evle aynı kaderi paylaştığını; onu yerle bir ederken beni zorla götürüp tentürdiyot ve ilaç kokmayan, ama hastane denen binanın bir odasına kapattıkları an fark ettim. Ben amelelerin yıktığı o binanın karşısındaki temiz apartmanda yaşıyordum, fakat komşularım o harabe binaya nasıl davranıyorlarsa bana da aynı şekilde davranıyorlardı. Ben de o temiz apartmanda yaşayanların harabesiydim. İşsizdim, parasızdım, üstelik evimden kötü kokular geliyordu. Sonra, bakın bu çok kötü oldu, fakat sonunda benim ölü bir kadınla yaşadığımı da öğrenmiş oldular.

Oturduğum apartmanda ve sokağımda yaşayan komşularım, polislerle hastabakıcıların arasında binadan çıkıp ambulansa binerken, evimde bir ölü sakladığım için, bana sanki onları aldatmışım, dolandırmışım gibi nefretle, fakat aynı zamanda korkuyla bakıyorlardı. Mahalle kadınları pencerede, dirseklerinin altına yastık koyup halimi izlerken, Ünzile'yi benim öldürdüğümü sanıp, katliam sırası onlara gelmeden ele geçirildiğim için dudaklarını kıpırdatarak Yaradan'a dualar okuyorlardı. O sokaktaki benim götürülmeme ve anlatılan yalan yanlış hikâyeme şahit olan sabi çocuklar bu geceden itibaren görecekları rüyalarda vampir rolünü verecekleri benim suratıma, saçıma, sakalıma, yorgun bitkin bedenime ve artık feri gitmiş gözlerime, altlarına sıçacakmış gibi korkuyla, fakat aynı zamanda yeni bir şey öğrenmenin merakı ve beni izlemekten mahrum kalan arkadaşlarına anlatma fırsatı elde etmenin zevkiyle bakıyorlardı.

Şu an nerede, hangi hastanede olduğumu merak edecek kadar bile gücüm yok. Şimdiki zaman içerisinde, yaşadığım son anımda hiç ama hiçbir şeyi merak etmiyorum artık. Tek bir şey, Ünzile'nin cesedinin üzerine koyduğum yazılı kâğıdın televizyonlarda gösterilip gösterilmediği hariç.

Çocukluğumda ben de bütün çocukların merak ettiği birçok şey içinde bazılarını hep en öne koyardım: Büyüdüğüm zaman ne olacağım, büyüene kadar yaşayabilecek miyim? Hayat bana neler hazırlıyor? Nihayet görüp öğrendim hayatın bana neler hazırlayıp, sunduğunu.

Uzun zamandır hazır olduğum bir şey var; bundan sonra hiçbir şey beni şaşırtmaya yetmeyecek. Hayatımın son anının yıllar önce okuduğum çizgi romanların son karelerine benzemeyeceğinden haberdarım. Zagor'un, Kızılmaske'nin ve Mister No'nun son karelerde güldüğü gibi gülemeyeceğimi çok iyi biliyorum. Fakat kim bilir, belki buradan çıkarım yani. Umudumu hiç kaybetmemeliyim, tamam bu başıma gelen şeyler hiç de hoş değil, fakat ne yapabilirdim ki? En azından şunu çok iyi biliyorum, ben kötü bir insan değilim. Bu zamana kadar kimselere bir kötülük yapmadım, evet herkes kadar iyi ve yine herkes kadar kötü bir insanım ben. Ben çok sıradan, basit bir insanım. Beni niye getirip bu hastaneye kapattılar ki? Fakat yakında onlar da anlayacak ve yaptıkları bu yanlıştan geri dönecekler. Salacaklar sonra beni dışarıya, "kusura bakma, sadece bir yanlış anlaşılma. Enis Bey, acaba bizi affedebilecek misiniz?" Aman efendim aramızda böyle ufak tefek yanlışlıkların lafı mı olur? Siktir edin, ben unuttum bile valla bak, hadi siz de unuttun gitsin. Bu arada müsaadenizle ben gidebilir miyim? O kadar kolay mı, bırakırlar mı adamı hemen? Dur

bakalım bu için bir tedavisi var, iğnesi hapı var. Hey yavrum hey, Tıp diye bir şey var oğlum. Bunlar Hipokrat yemini ediyorlar bir kere, adamı öyle kolayca bırakmazlar. "Namusum ve şerefim üzerine yemin ediyorum ki, Enis Yeniçerioğlu isimli psikolojik sorunları olan o manyak herifi iyileşmeden kesinlikle hastaneden salıvermeyeceğim!" Yani Enisciğim istediğin kadar kibar ol, istediğin kadar akıllı numarası yap, bak ne diyor herif, 'namusum ve şerefim üzerine,' sen boşuna uğraşma yani, bitti bu iş. Bitmiş yani, öyle kolay bırakmazlar seni. Yıllarca kaçtın kaçtın, bak sonunda yakalandın işte. Zaten akıllı numarasını nasıl yapayım ben? İnsan bilmediği, örneğini görmediği bir şeyin rolünü nasıl yapabilir ki, nasıl taklit edebilir? Edemez çünkü herkes deli zaten.

Herkesin kendi hayatının başrolünde olduğunu düşünürdüm hep. Fakat nedense ben bunu bir türlü beceremedim. Kimin figüranı olduğumu da hiçbir zaman öğrenemedim. Mesela Hevâl'in olabilir mi? Onun figüranı olabilmem için benden haberdar olması gerekmez miydi? Oysa o en yakınında olduğum zamanlarda bile benim varlığımı hiç hissetmedi. Ben hiçbir zaman onun hayatına giremedim. Ben aslında onun nerelerine girmek isterdim? Manyak manyak konuşma ulan! İyileşeceğim diye söz veriyorsun, bir arkamızı dönüyoruz ki hemen yine zıvanadan çıkmışsın. O senin temiz ve masum aşkın değil miydi? Niye şimdi böyle üstü kapalı, sinkaf imalı laflar ediyorsun? Neyse, ne diyordum? Ha ben işte onun renkli ve güzel, üstelik ışıltılı ve cıvılcıvılcı dünyasına giremeyecek kadar siliktim. Yok ya silikmişim. Sanki o her daim gök kuşağı rengindeydi de, bir ben böyle grisi filan bol renkteydim. Evet, tamam kabul ediyorum, ben onun gibi renkli olamadım hiçbir zaman. Ne demişler zaten, "kavuşursun çocuk sahibi olursun, kavuşamazsan dert sahibi." Sadece onun değil, Hevâl'den umudumu kesip şansımı başkalarında denediğim halde hiçbir kadının hayatına tam anlamıyla giremedim ben. Gözbebeklerinde vücutlarının ölçüsünü görebildiğim tüm kadınları kıskandım. Bir erkek olmaktan ziyade ben ben olduğum, onlar da onlar olduğu için; kıskandım. Hep mutlu görünmeyi başarabildikleri için, kan kusup kızılıcık şerbeti içtim deyimini bütün yaşamlarına, fizyolojik ve biyolojik olarak tüm uzuv ve hücrelerine uygulayabildikleri için; beni ağlatırken gülebildikleri için onlardan nefret etmem gerekirken; öç alamayacağım kadar güçlü oldukları için, gücüm onlara hiçbir zaman yetmeyeceği için evet sadece kıskanmakla yetindim. Hayatıma -haberi olmadan- giren kadınların hepsinde sanki biraz Hevâl'in özellikleri, gülüşü, duruşu ve tabii ki bana karşı tepeden bakışı vardı. Onlara karşı net bir skorla yenilmiş futbol takımının tek taraftarıydım; hatta yegâne oyuncusuydum, daha da kötüsü, ne yalan söyleyeyim, peki tamam kabul ediyorum, yedek oyuncusuydum. Hayata karşı sadece şimdiki zaman içerisinde, nefes alıp verdiğim şu anda -bu rezil bu berbat durumumda değil her daim- beş-sıfır yeniktim aslında ben.

Çocukluğumda evcilik oynamayı reddettiğim, bir köşede sessizce uslu uslu duran çocukluğumun bez bebekli kızları; siyah beyaz fotoğrafların melek yüzlü şeytanları, ele avuca sığmayan, haylaz ve de yaramaz Enis'ten, yani benden suratımda çıkan ilk ergenlik sivilcemin sabahından itibaren benden öylesine fena bir intikam almaya başladılar ki... Ruh ve sinir hastalıkları gibi kibar bir isim verdiklerine bakmayın siz, buraya, akıl hastanesine, daha açıkçası tımarhaneye kadar düşürdüler beni.

Hâlâ acıyan, kanayan içimi öylesine hırpalamış olacaklar ki, bütün şefkatleriyle, sanki tek dertleri bana yardım etmekmiş gibi el uzatan, koluma girip yardım eden o genç ve

güzel hemşirelerin hiç birinin gözlerine bakmıyorum. Bana acı vermesinler diye, yanıma her yaklaştıklarında orta yaşlı bir deli rolüne bürünüyorum. Tekmelenmiş bir köpek gibi hissediyorum kendimi. Bu kapıdan hasta olarak giren herkes gibi sakin durmam için, bana da o yeşil ve kırmızı haplardan içirip kolumdan iğne yaptılar. Korkuyla bakıyorum çevremde olup bitenlere. Yanımdan geçenlerin, benimle ilgilenenlerin, yüzüme gülenlerin hepsi, sanki gafil anımı yakalayınca diğerleri gibi beni hiç acımadan tekmeleyeceklerini çok iyi biliyorum. Tek savunmam korku. Etrafa her daim korkuyla bakıp, uyanık durmaktan başka yapabileceğim bir şey yok. Fakat o korku için harcadığım ve girdiğim zahmet de var olan azıcık kuvvetimi her geçen dakika bedenimden alıp götürüyor.

Vazifesi olduğu için değil de, sırf alınıp getirildiği bir çöp evde bir ölüyle yaşayan adamı yakından görüp karısına, çocuğuna ve arkadaşlarına anlatmak için odama giren hastabakıcıyı görünce, başımı önüme eğdim. Beni buraya getirdiklerinde saçımı ve sakalımı kestikten sonra zorla herkesin içinde anadan üryan banyoya sokarlarken onun da halime şahit olduğunu hatırlamıştım. Fakat televizyonda yazıyı gösterip göstermediklerini ondan öğrenebileceğimi düşündüm.

“Yazıyı gösterdiler mi?” diye sordum başımı yerden kaldırmadan.

“Ne yazısı, altyazı mı?” diye sordu. Soruma değil de tımarhaneye geldiğimden beri kimseyle konuşmadığım halde onunla konuşmama şaşırmış, ardından da sanki biraz kendini önemsemişti.

“Ünzile’nin üzerindeki yazıyı,” dedim.

“Sen mi öldürdün o kadıncağızı?” diye aptalca bir şey sordu.

“Hayatında bir ölüyü kıskandın mı?” diye sormak istedim ona fakat Ünzile’yi kastettiğimi sanmasın diye vazgeçtim.

“Hayır,” dedim, “Ben öldürmedim.”

Yıllar önce seviştiğim kızın ölmüş bir adamı, ölen sevgilisini hâlâ sevmekte olduğunu fark ettiğimde hayatımın mahvolmaya başladığını anlamıştım. O kadar toydum, o kadar açtım ki cinselliğe, bütün solcu kızlar gibi çirkin ve pasaklı olmasına bile aldırmamıştım. Hatta sutyenini sıyırdığım zaman memelerinin böğürtlen gibi pütür pütür uçlarının çevresindeki kıllar bile midemi bulandırmamış, sertleşen organımı söndürememişti. Fakat ben altımda onun zevkten inlemesini beklerken o, “Onunla bundan daha ileriye gitmemiştik,” diye üçüncü bir şahıstan bahsedip hiçkırması, yüzüne baktığımda ağladığını görmem; pantolonunun üçüncü düğmesini açmaya çalışan parmaklarımı durdurmaya yetmişti. O ana kadar yaşamımda hiçbir zaman hissetmediğim çok ama çok fena bir duyguya kapılmıştım. Titreyen dudaklarına kıstırdığı sigarayı yaktıktan sonra anlatmaya başlayınca, benim aslında o an kıskandığım adamın bir ölü olduğunu anlayıp daha fena, çamur gibi balçık gibi içinden çıkılması imkânsız, kurtulmaya çalıştıkça beni daha da içerilere çeken bir mutsuzluk girdabının içine doğru kaybolup gittim. Yanağından süzülen yaşlardan hâlâ onu sevmekte olduğunu anlamayacak kadar eşek değildim. Fakat o an onun, o kızın sevdiği ölü adamın yerinde olmayı, yokluk boyutuna geçmiş biriyle bir damla gözyaşı için yer değiştirmeyi çok ama çok isterdim. Fakat ismini söylediği anda, hiçbir zaman onun yerine geçemeyeceğimi; hiçbir zaman onun kadar faal bir militan, onun kadar ünlü bir devrimci olamayacağımı anladım. Polisle girdiği silahlı çatışmada öldürülmüştü. Ve biraz önce bana dudaklarını uzatan kara kuru kız, sırtında onun tabutunu taşıdığını anlatırken,

bir an gaflete düşüp hatırasına saygısızlık etmesine yardımcı olduğum için -kasıklarımındaki yanma ve ağrıdan bihaber- usul usul ağlamaya devam ederken arada bir başını kaldırıp bana nefretle bakıyordu.

“Nerenin prensesi oluyormuş o?” diye sordu hastabakıcı.

Hastabakıcıyla o an ilk defa göz göze geldik. Cevabını vermediğim sorusundan anladığım kadarıyla yazıyı televizyonda göstermişler. Polisler kapımı yumruklayıp açmayacağıma anladıklarında da omuzlayarak kırmaya çalışırken, masayı kapının arkasına çekmekle vakit kaybetmeyip hemen bir kâğıt, kalem bularak Ünzile’nin cesedinin olduğu odaya doğru koştum. Apartmana cinayet haberi için, gelen gazete muhabirleriyle televizyon kameramanlarının şeflerinden fırça yememek için, içinde bulunduğum rezilliği ve evimin pisliğini cümle âleme göstereceklerini bildiğimden; hayatı boyunca prensesliğine inanılmayan Ünzile’nin, bana bizzat söylemese de vasiyeti olduğunu düşündüğüm, ama artık kimseye faydası olmayacak bir işi yapmaya karar verdim. Kâğıda; “PRENSES ÜNZİLE ABİDİN TEK” yazıp, cesedinin üzerine yerleştirdim.

Hastabakıcı sorduğu soruya cevap bekleyen gözlerle bana bakarken, apartmanımın kapısından polisler ve hastabakıcılar eşliğinde çıkıp ambulansa doğru yürürken herkesin bana nasıl baktığını hatırladım. Oysa ben oradaki bir kişiye; viran binayı yıkan amelelerden birine bakıyordum. Adamın elinde muhtemelen o harabede bulunduğu üç tane paslı bıçak vardı.

27 Hayaletle bakar gibi

Bir kadını altıma aldığımda fazlasıyla mutlu edebildiğimden her ne kadar emin olsam da, sıra dışı bir şeyler yapıp kulağıma fısıldayacakları, "Sen farklısın!" cümlesini bir kez de onun ağzından duymak için, Clotte'ü uyandırmamaya dikkat ederek yataktan kalktım. Hava aydınlanmaya başlayınca restoranın açılmış olabileceğini düşündüm. Gece etrafa gelişigüzel fırlattığım, külotumu, pantolonumu, gömleğimi, ceketimi ve ayakkabılarımı giyip kompartımandan çıktım. Restorana doğru yürüyeceğim sırada ellerim saçlarıma gidince, çok dağınık olduklarını fark edip ters istikamete, tuvaletin bulunduğu tarafa döndüm. Kompartımanımın önünden geçerken durup etrafa baktım. Kimsenin olmadığını fırsat bilip kulağımı kapıya dayadım. İçeriden Leon'un horlama sesleri geliyordu. Esneyerek yoluma devam ettim. Melon şapka ve pipo amblemi olan kapıdan içeriye girip klozete işedim. Musluktan yüzüme su çarpıp, aynada ıslak, yorgun yüzüme ve uykusuzluktan şişmiş gözlerime baktım. Sümkürüp burnumu, gargara yapıp boğazımı ve hâlâ Clotte'un rujunun tadını aldığı dudaklarımı yıkadım. Ütüsü buruşan gömleğimi ve ceketimin kalkık yakasını düzelttim. Gece soyunurken Clotte'a fark ettirmeden koynumdan alıp ceketimin ceplerine yerleştirdiğim para destelerini tekrar eski yerlerine; atletimin içine koydum. Tuvaletten çıkmadan aklıma gelen bir şeyi daha yapmaya karar verdim. Pantolonumun arka cebindeki cüzdanı çıkardım. İstanbul'dan ayrılmadan önce ve trene bindikten sonra yaşadığım olayların yoğunluğundan fırsat bulup bakmadığım kahverengi deri cüzdanı, para dışında ilginç bir şeyler bulma umuduyla, savaşta yenip malını ganimet yaptığım düşmanımın mahremiyetine duyduğum merakla açtım. On beş lira Türk banknotu, Sami Günzberg'den daha genç duran ama ona benzeyen -muhtemelen gençliğinde çektiği- eski, yıpranmış bir fotoğraf. Bir başka fotoğraf daha vardı cüzdanın içinde; bir kadın fotoğrafıydı ikincisi. El yazısıyla küçük kâğıtlara Türk ve Arap harfleriyle karalanmış notlar. Sonra bir tomar kartvizit vardı. Meslektaşlarının restoran ve mağaza sahiplerinin, bankerlerin telefon numaralarının ve adreslerinin yazılı olduğu küçük kartlardı bunlar. On beş lirayı pantolonumun cebine soktum. Kartvizitleri ve fotoğrafları cüzdana tıktırdıktan sonra tuvaletin penceresini açıp dışarıya fırlattım. Havada uçup, trenin ters istikametinde uzaklara doğru süzülüp giderken ardından bakıp, düştüğü yeri görmeye çalıştım, fakat tren yeni bir viraja girince bu mümkün olmadı. Tuvaletten çıkıp restoranın olduğu vagona doğru yürüdüm. Kapının buğulanmış camından içeriye baktım. Garsonlar uyuşuk hareketlerle, sabah kahvaltısı için masaları hazırlıyorlardı. Kapıyı açınca burnuma iştah açıcı kızarmış peynir ve tereyağı kokuları geldi. Tezgâha doğru yürüyüp göz göze geldiğim garsonları, tebessüm edip başımla selamladım. Benimle ilgilenmek için yanıma yaklaşana, kompartımana poğaça, çay, peynir ve sahanda yumurtadan oluşan iki kişilik kahvaltı getirmesini söyledim. Garson not aldığı kâğıttan başını kaldırıp kompartıman numaramı sordu.

"Yirmi sekiz," dedim, fakat aynı anda aklıma geldi. "Hayır hayır, yirmi yedi!" diye düzeltiltim.

Garsonun şaşkınlığını garipseyen bakışlarına aldırmadan cebimden çıkardığım on beş lirayı eline tutuşturup restorandan çıktım. Boş koridorda bir süre yürüyüp bir sigara

yaktım. Pencerelerden birini kaldırıp yüzümü serin rüzgâra bıraktım. Güneş doğmak üzereydi. Trenin kıvrıldığı dağ yamaçlarına, tünellere, uzakta görünen köylere bakıp nerede olduğumuzu anlamaya çalıştım. Türkiye çok uzaklarda kalmıştı muhakkak. Ünzile de, Mustafa da ve daha birçok insandan çok uzaklarda bir yerlerdeyim ben şu an ve durmadan da uzaklaşıyorum. Mustafa şimdi nerelindedir acaba? Onu her hatırlayışımda hep bu cümleyi sarf edeceğim. Ertuğrul Hoca kızmış mıdır bana? Kızsa ne yapacak? Hayal peşinde koştuğunun farkında bile değil; ama son olaylar onu kendine getirmiştir. Kolay mı Osmanlı'yı yeniden kurmak! Adamlar Atatürk'ün evine bomba atılmasını bahane edip Rumlara etmediklerini bırakmadılar. Hilafeti kuracakmış. Benim dinim farklı -hoş İsa'ya da inanmıyorum ya- madem hilafeti kuracaksın ne diye beni halife yapıyorsun da kendin olmuyorsun? Bak, zavallı Mustafa'yı iki günde harcadılar. En iyisini yaptım kaçmakla. Utanmalı mıyım, diye düşünüyorum günlerdir. Niye utanacakmışım ki? Sami'nin paralarını çaldığım için mi utanacağım? O çok mu dürüsttü sanki? Pera Palas'ta Mustafa'nın odasına girip çantasını çalarken o utandı mı? Hem de Mustafa'nın ortadan kaybolduğu gece. Bir tesadüf olabilir mi bu? Belki de o ihbar etti Mustafa'yı. Tabii ya kesin o ihbar edip yakalattı. Sami'nin muayenehanesine benden habersiz gittiği için kızmıştım bir de ona. Sami ihbar edip tutuklattı Mustafa'yı kesin. Eğer ben de yanında gitseydim, benden de haberdar olsaydı, o gece Degustasyon'dan beni de alıp götüreceklerdi. Neyse ki ölmemiş Sami. Nasıl da korkmuştum oysa. Karakolda şikâyetle bulunurken çekilen resmini dün akşam gazetede görünce, sağ olduğunu görmekten çok katil olmadığımı öğrendiğim için rahatlardım. Kendisini o akşam Pera'yı yağmalayan çapulcuların dövdüğünü söylemiş polise. Çantasının ve cüzdanının da kaybolduğunu eklemiş ifadesine; ama muayenehanesindeki paraların çalındığından bahsetmemiş. Belki de can havliyle muayenehaneye gitmeyi akıl edemeyip polise koştuğu için, çok sonra haberi olmuştur bunlardan. Zaten o akşam Pera Caddesi ana baba günüydü, dükkânı yağmalanan karakola koşmuştur. Polis hangi biriyle ilgilensin? Hepsi kuyruğa girip beklemiştir. "Memur bey, bizim dükkânın yağmalanma işine ne zaman sıra gelecek? Sabahtan beri bekliyoruz. Biraz elinizi çabuk tutar mısınız lütfen?" Fakat Sami'nin Ünzile'ye yaptıkları yanına kâr kalmadı. Ona bunları yapanın, kafasına vuranın, çantasını ve paralarını alanın, muayenehanesine girenin ben olduğumu bilmesini isterdim. Muayenehanesinin talan edilmeyip sadece paralarının alındığını görünce belki bir şeyler hissetmiştir. Belki de uzun yıllar, hatta ömür boyu, her an, her saat, her gün, tanımadığı düşmanından ikinci bir saldırıyı bekler durur artık. İşte ona miras kalan asıl bu ruh hali olacak, belki yaptığı kötülükleri ödemiş olur böylece. Uyurken, yemek yerken, helada ya da bir kadının üzerinde böyle terli terli, zevkli zevkli gidip gelirken, hep o korkuyu hisseder ve böylece hayatı karabasana döner. Bunları unutmak için uyumak, gözlerini kapatır kapatmaz görmeye başladığı kâbuslarından kurtulmak için de bir an önce uyanmak ister. Ünzile de çok kızmıştır bana. Gece yarısına, hatta sabaha ve ertesi günün akşamına kadar pencerenin önünde durup, kocasının işten dönüşünü bekleyen o masum ev kadınları gibi bir yerlerden çıkıp gelmemi beklemiştir. Beklerken de Haliç'in köpüklü dalgalarına dalıp gitmiştir. Evet, sonrasında da hiçbir zaman dönmeyeceğimi anlayınca da kızmıştır mana. Fakat onun için yaptıklarımı bir bilse. Ah Ünzile ben senin intikamını almak için nasıl bir belanın içine daldım bir bilsen! Tamam, paraları kendim için aldım, fakat sen bana

Sami'nin yaptığı fenalıkları anlatmasaydın, merdivende seni ittirdiğini gözümle görmeseydim, sana küfür ettiğini kulağımla duymasaydım; ben de onun kafasına tabancanın kabzasıyla o kadar sert vurmazdım. O kadar sert vurdum ki, sonrasında bu yaptığımdan çok pişman oldum. Pişman olmadım aslında, fakat adam öldü diye çok korktum. Aslında o gece sana bu evliliğin olmayacağını bir şekilde anlatmam gerekirdi, ama yapamadım. Zengin bir Arap şeyhinin güzel kızını karşımda görmeyi umut ederken, çıka çıka karşıma sen çıkıverince, yani nasıl söylesem hayal kırıklığına uğradım ben Ünzile, ya tamam sen de güzelsin, fakat benim derdim şu an güzellikten çirkinlikten çok başka şeyler. Yok, yani benim için önemli olan sadece ruh güzelliği de diyemem. Yani insan bu dünyada parayla pulla tanışıp kaynaşarak az biraz rahat bir hayat sürmek istiyor, anlıyor musun beni? Bak Ünzile, hem var ya ben ecnebiyim biliyor musun? Hani siz gâvur diyorsunuz ya, işte onlardanım ben. Yani yaramam ben sana. Biz ayrı dünyaların insanlarıyız. Bakma sen Ertuğrul Hoca'ya kafayı oynatmış o, tırlatmış yani. Sen de farkındasın değil mi bunun? Bence bir rüya görüyor o, koştığı hayalin peşinden heba etme pahasına gözünü bile kırpmadan bizleri de sürüklüyor. Fakat gördüğün gibi beni sürükleyemedi. Niye, çünkü benim dinim de, itikadım da, mezhebim de sizinkinden farklı. Memleketimde beni, bırak papaz yapmayı, kiliseye hademe bile yapmazlar. Ertuğrul Hoca'ya bak sen, tutturmuş beni bütün Müslümanların önünde namaz kıldırarak bir imam, hatta bütün İslam aleminin başına tepeden indirip halife yapmak istiyor! Hem ben sünnetsizim demeliydim. Diyemedim. Kafam o kadar karıştı ki, benim yerimde kim olsaydı bunları söyleyemezdi. Söyleyip, ağızımdan kaçırıyordum belki beni hemen kollarımdan tutup yatağa yatırarak keskin usturalı bir sünnetçiye çağırırdı. "Kesin çükünü kökünden!" diye emir verirdi. Sonra Ertuğrul Hoca bu emri verir vermez sana bakardı Ünzile. Hemen sen aklına geliverirdin. Kökünden kesik bir çükün sana hiçbir faydasının olmayacağını aklına getirip, az önce benim sünnetsiz olmama kızarak, öfkeyle yerinden kalkıp verdiği bu emri zararla yerine oturmamak için geri alırdı. İkinci bir emre kadar elinde usturayla hazır bekleyen sünnetçiye durdururdu. Sonra gelip benim yanıma eğilerek, "Sevgili çocuğum, Osmancığım, yavrucuğum!" diye bana öfkesini belli etmemeye çalışarak konuşmaya başlardı, "sünnet gibi böyle teferruatları neden Fransa'dan yola çıkarken halletmedin de beni uğraştırıyorsun?" Sonra sünnetçiye dönüp, "kesin yarısını, böyle bir cezayı çoktan hak etti o!" diye emir verir. Of be, Ertuğrul Hoca! Zaten şunun şurasında bamyaya kadar küçücük bir şey kasıklarımda sallanıp duran o zimbirtı. Sen de bol bulmuş gibi "Kesin yarısın!" diyorsun. Yarısını kestirirsem geriye ne kalacak? Bir hesapla bakalım. Tamam, Ünzile defterini çoktan kapattık, fakat yazık değil mi Clotte'a? O ne yapacak o zaman? Olmaz yani, yetmez o kadar da küçüğü. Neyse, Ertuğrul Hoca o gece şehirde yaşanan o karmaşada benim başıma bir şey geldi sanıp kaygılanmıştır belki de. Hastaneleri aratmış, yaralılar arasında ismim var mı, diye kontrol ettirmiştir. "Nerede bu bizim Osman ya? Daha sünnet ettirecektik çocuğu," diye kaygıyla söylenip dolaşmıştır Balat'taki evin içinde. Kulağını dayayıp radyo ajanslarını dinlemiş, gazeteleri okumuştur sonra. Çok çok sonra da, belki de daha yeni, şu an, şimdi, Konstantinapol'de ölü ya da yaralılar arasında izime rastlayamayınca kaçtığımin ayırına varmıştır. Ardımdan kim bilir ne küfürler savurmuştur? Sen eğer bana sövüp sayıyorsan, lanet okuyorsan karşılık vermiyorum Ertuğrul Hoca. Hani siz söylüyorsunuz ya -hoş ben inanmıyorum ama-

söyleyecek bir tek cümle buluyorum; Allah akıl fikir versin sana! Ha, bu arada tabanca ben de kaldı, helal et artık. Zaten sen bana hediye diye vermiştin onu. Gerçi onu sizin safınızda düşmanlarınıza karşı savaşırken kullanayım diye tutuşturmuştun elime, fakat benim o işler için inan ki hiç vaktim yok.

Siparişi verdiğim garsonun koridorun ucunda, elinde tepsiyle gelmekte olduğunu görünce, pencereyi kapatıp Leon ile Clotte'un kompartımanının kapısını açtım. Poğaça ve yumurta nefis görünüyordu. Teşekkür edip elinden tepsiyi aldıktan sonra omzumla kompartımanın kapısını yavaşça itip içeriye girdim. Clotte çarşafların arasında hâlâ uyumaya devam ediyordu. Tepsiyi masanın üzerine koyup, kapıyı kilitledim.

Şimdi benim yerime Leon olsa seni nasıl uyandırırdı Clotte? Ya ben nasıl uyandırmalıyım?

Beni sabaha kadar yoran, pembe geceliği kalçasına kadar sıyrılmış, geceliğinin askısı omuzlarına düştüğü için memesinin uçları görünen bu güzel kadını hâlâ arzuluyordum.

Yanına yaklaşip eğilerek dudaklarımı ılık yanağına değdirdim. Elini atıp öptüğüm yeri kaşdı. Parmaklarımı yastığın üzerine dağılmış sarı saçlarında gezdirdim.

"Uyan bebeğim," dedim içimden, sanki ona seslenişimi rüyasında duymasını ister gibi, "Uyan güzelim!"

Kırıştırdığı göz kapaklarının arasından yüzüme, önce tanımaya, daha sonra da hatırlamaya çalışır gibi baktı. Hatırlayınca da gece yaptıklarından, dişiliğinden, o sessizliğinin altındaki kadınlığından utanmış gibi elleriyle gözlerini ovuşturdu; gerinme bahanesiyle kolunu kaldırıp yüzünü benden sakladı.

"Günaydın," dedim.

"Günaydın," diye cevap verdi, eline yaslanarak yataktan doğrulurken.

Tepsidekilerin kokusunu almış olacak ki, masanın üzerine baktı. Oturmasını bekledim. Ben de oturacağım sırada yan kompartımanın kapısının vurulduğunu duydum. Clotte'a baktım. Yüzümü ekşitememden, içimden geçeni, "Zamanlaman çok kötü Leon!" dediğimi hissetmiş, benimle aynı duyguları paylaşıyormuş gibi bakıyordu. Kapının kilitli olduğunu hatırlayıp hiçbir şey söylemeden gidip masaya oturacaktım; fakat bu kez kapıya daha sert vurduğunu, çıkan seslerden kapıyı tekmelediğini, hatta omzuyla kırmaya çalıştığını anladım. Yapacağım iki şey vardı; ya korkaklar gibi panikleyip kendimi çaresiz hissedecektim ya da bir erkek gibi umursamayıp kahvaltıya oturacaktım. İkincisini yaptım. Clotte fark etmesin diye, sağ elimle çayımı karıştırırken diğer elimi titremesi geçene kadar masanın altında tuttum. Fakat Clotte hâlâ endişeli gözlerle sesin geldiği tarafa bakıyordu. Cesaretlendirmek, korkusunu unutturmak için fincanını önüne sürüp onun çayını da karıştırdım. Çıkan büyük bir gürültü sonrasında ses tamamen kesildi. Kapıyı kırmıştı. Perdenin kenarından bakmak için yerimden kalkarken, penceredeki manzaradan bir şehre girmekte olduğumuzu anladım. Arkamı dönüp kapıya yürüyeceğim sırada kompartımanımdan iki el silah sesi geldiğini duydum. Bir an duraksadım, sonra kapıya koştum. Araladığım perdenin kenarına gözümü dayayınca kompartımanımdan çıkan bir adamın vagonun diğer ucuna doğru koştuğunu gördüm. Yarım nefeslik zaman diliminde o adamı tanımış, kompartımanımda biraz önce yaşanan her şeyi anlayıp dehşete düşmüştüm. Kapının kilidini açıp koridora çıktım. Diğer kompartımandaki kadın ve erkeklerin kafalarını uzatıp meraklı, heyecanlı ve korkulu gözlerle etrafa baktıklarını

gördüm. Gidip kompartımanımın kırık kapısından içeriye baktığım zaman tahmin ettiğim o kötü manzarayı bir kez de gözlerimle gördüm. Yanıma gelen Clotte'ü kompartımanın içindeki bu feci sahneyi görmemesi için ellerimle engelledikten sonra götürüp tekrar kendi kompartımanının kapısında içeriye soktum. Ardından ben de girip kapıyı kilitledim. Pencereden akıp giden görüntünün fotoğraf gibi sabit kaldığını, o değişmezliği arada bir sağa sola doğru geçen insanların, ortaya çıkıp kaybolan kafalarının bozduğunu görünce, bir istasyonda durduğumuzu anladım. Gidip hemen perdeyi kapattım.

"Ölmüş mü?" diye sordu.

Fakat ben ona cevap verecek durumda değildim.

"Pasaportu nerede?" diye sordum Clotte'un yüzüne bakmadan.

Sorusuna soruyla karşılık vermemden bir anlam çıkaramamış olacak ki yüzüme öylece bakıp kaldı. Fakat sonra her şeyin usul usul farkına varmış olmalı ki yatağın kenarına oturup sessizce ağlamaya başladı. Ona bu haldeyken deminki sorumu yinelemeye cesaret edemedim. Gidip Leon'un askıdaki pantolonuyla ceketinin ceplerini karıştırmaya başladım. Şu an kompartımanımdaki yatağında kanlar içerisinde yatan o zavallı adama ait her şeyi ceplerinden çıkarıp yatağın üzerine attım. Kendi pasaportumu çıkardım ve yırtmamaya dikkat ederek fotoğrafımı söktüm. Sonra yatağın üzerinden Leon'un pasaportunu aldım elime. Korkudan ve içinde bulunduğum bu rezil durumdan dolayı, ellerimin titrediği için demin çayı karıştırırken Clotte'tan utandığım gibi utanmadan bu kez kocasının fotoğrafını yırtıp aldım. "Ne yapıyorum böyle?" diye düşündüm kendi kendime. Üç beş saat öncesine kadar ben bu insanları tanı mıyordum bile. Ben yanlışlıkla bu kompartımanın camını kırarak nelere sebep olmuşum böyle? Ben yaptığım bu aptalca yanlışlık sayesinde hayatta kalmıştım.

"Makyaj çantası getir," dedim Clotte'a, emir verir gibi. İnsanların sesleri, tavır ve davranışları başlarına gelen olaylara göre nasıl da değişiveriyordu. Oysa biz şu an şu masanın üzerinde duran nefis yiyeceklerle romantik bir kahvaltı yapacaktık. Belki sonrasında bu kadınla yeni bir sevişmenin içine daha dalıp gidecektik. Fakat ben şimdi hiç hesapta olmayan bu işleri bir an önce yapıp bitirmek için zamana karşı yarıştım. Beni duymamış gibi hıçkırmaya devam ederken kafamı çevirip fincanların içinde hızla soğumaya devam eden çaylara, hemen onların yanındaki poğaçalara ve yumurtalara baktım. "Fazla zamanımız yok," deyip bana yardım etmesi için onu ikna etmeye çalıştım. "Hiçbir açıklama yapamayız." 'Her hâlükârda suçluyuz. Yakarlar bizi,' de demek istedim fakat sustum hemen. Ne suçu işlemiştik ki biz? Hem ben niye korkuyordum ki bu kadar? Korku değildi bu benim hissettiğim, evet bu içinden bir türlü çıkamadığım ve hiçbir zaman da çıkamayacağım bu his utançtan başka bir şey değildi. Zavallı adam benim yerime ölüp gitmişti, kadın kocasını kaybetmişti, bu yetmezmiş gibi ben ondan makyaj çantasını getirmesini istiyordum. Bu ne kadar saçma bir durumdu, bu anı birilerine anlatacak olsam bana dünyada inanmazlardı. Gidip kendi başımın çaresine bakmak için yatağın kenarında duran bavulu açtım. İçinde işime yarayacak, fotoğrafımı Leon'un pasaportuna geçici de olsa yapıştırabileceğim bir şey; bir krem, aseton, oje, ruj ne bulabilirim diye aramaya başladım. Bulduğum ojeyi fotoğrafımın arka yüzüne sürüp Leon'un pasaportuna yapıştırdım. Kendi pasaportumu ve biletimi eğip büktükten sonra tahta döşemelerde çürük bir yer aradım. Elimdekileri bulduğum deliğe görünmeyecek şekilde tıktırdım.

Koridordan ve yan kompartımandan gelen seslerden biraz sonra olacakları tahmin ettiğim için, Clotte'a yatağa girmesini söyleyip süratle pantolonumu, ceketimi ve gömleğimi, yere dökülen paralara aldırılmadan atletimi de çıkarıp sadece külotla kaldım. Bir sigara yaktıktan sonra yeni pasaportumu elime alıp yatağın kenarında oturup beklemeye başladım. Fakat kimse kapıyı çalmadı. Pencereye doğru yürüyüp perdenin kenarından dışarıya bakınca, kapımın neden çalınmadığını anladım. Ben sanıp kompartımanımın kapısını kırıp yatağında sızıp kalan Leon'ı öldüren katili, katil Muttalip'i yakalamışlardı. Kafamı çevirip baktığımda Clotte'un yatağın kenarına oturmuş hâlâ hıçkırmaya devam ettiğini gördüm. Gidip pencereyi yukarıya kaldırıp açtım ve bir çarşafa sardıkları Leon'un cesedini trenden çıkarıp istasyonda bir bankın üzerine koyduklarını gördüm. Pencerenin yanından ayrılıp ceketimin cebinden Ertuğrul Hoca'nın hediye ettiği tabancayı aldım. Gidip perdeyi tekrar araladım. İşte o an Muttalip'le göz göze geldik. Benimle sapasağlam karşısında görüverince biraz önceki sakin o görevini tamamlamış, Ertuğrul Hoca'nın ona verdiği emri eksiksiz olarak yerine getirmiş hali yüzünden de bedeninden de uçup gitti. Bu korku ve kafasında biraz önce kimi öldürdüğüne dair beliren soru işaretleri ona ömür boyu yetebilirdi. Ancak sadece arkamda ağlayan Clotte'un gözyaşları için değil, beni öldürme amacıyla peşimden gelme aptallığına kalkıştığı için de onu cezalandırmalıydım.

Polislerin arasındaki, elleri kelepçeli genç, gençliğine acıdığım, ama yine de biraz sonra tabancamın namlusunu kalbine doğrultarak gençliğini mahvedeceğim adam, bana bir hayalete bakar gibi bakıyordu. Sadece ikimizin bildiği bir şey vardı: Bu onun sadece bana değil, dünyaya da son bakışıydı.

Orient Express yavaş yavaş hareket edip istasyondan ayrılırken, horozunu kaldırdığım tabancamın menziline can havliyle kurtulmaya çalışan adamı, polisler daha sıkı tutmakla kalmayıp ona anlamayacağı dilde bir de küfür ettiler. Makinist geride bıraktığı istasyonu, şehri ve insanları öttürdüğü tiz düdükle selamlarken, tetiğe dokunup Muttalip'i öldürmekten son anda vaz geçip, perdeyi kapattıktan sonra gidip yatağın kenarına, hâlâ ağlamakta olan Clotte'un yanına oturdum.

Hafız Çelebi dostlarıyla oturmuş sohbet ederken naralar duyulur, bir takım çelebiler sille yumruk girişirler. Sonra teker teker çeşme başına gelip üstlerini başlarını temizlerler. O sırada Mehmet Şah'ın yanlarında bulunmadığını görürler "Ağa bir yere mi gönderdi?" diye merak ederler. Seyir dönüşü bu yönden üzüntülü olur.

Hikâye-i Sergüzeşt-i Hafız Çelebi

28 Onikiler

Amber Dudu'nun Ziba Sokağı'ndaki umumhanesinden sabahın alacalı rengine ve sokağın insanın içini titreten serinliğine çıkarken, koluma girip beni ölgün lambanın aydınlattığı mis kokulu odaya sokan yosmayla, o kadar vakit neler yaptığımı soran Âşık Razi'yi duymazdan geldim. Oysa ben de bu şehrin hovardaları gibi, Artin Ağa'nın kahvesinin orta yerinde sokaktan geçen her feraceli dışının ardından bakıp bıyık buran çapkın erkekler gibi, kadınların anadan üryan soyunup yumuşak döşeklerde yattıkları, az evvel bir benzerinin kapısından çıktığım kötü evlerde yaşadıklarını bire bin katarak anlatmaktan zevk alanlardan biriydim.

Merakla cevabımı bekleyen Âşık Razi, kulaklarına benim ağzımdan çıkan bir seda gelmeyince, yüzümde belirecek ifadenin mealini hemen o an çıkarmak için, gözlerini kaşımda, çenemde ve gamzelerimde fıldır fıldır gezdiriyordu.

"Ne sorup duruyorsun?" yalancılıktan kızarak, "Hem böyle şeyler uluorta konuşulur mu hiç? Ayıp! Sence ne yapmış olabilirim?" Sonra yüzüne bakıp gülmeye başladım, "Masal anlattım!" dedim, "Valla bak!"

"Masal ha," deyip sırtmaya başladı Âşık Razi karşımda, "Masal ha domuz! Masal anlattın demek?"

Daha başından pes etmenin karşıdaki insanı korkuyla irkilttiğini bildiğimden, Âşık Razi'nin sırtmasına bakıp aklımdan geçenleri anlamakta zorlanmadım. Amber Dudu'nun has odasının kapısını arkadan kilitleyip tastamam üç saat baş başa kaldığım o işveli yosmaya kim bilir neler yapmıştım ben? Ya o bana neler yapmıştı? İliğimi kemiğimi diliyle sömürmüştü de, şuradan şuraya yürüyecek takatim kalmamış olmalıydı değil mi Âşık Razi? Sanki benim bu aklımdan geçenlerin aynısı düşünmüş de, gerçekten takatimin kalıp kalmadığını ölçmek istermiş gibi sırtmaya devam edip, benim boş bir anımı yakalayınca da sırtıma okkalı bir yumruk indirince, sandığı gibi o yosmanın maharetinden değil de, saatlerdir gezip dolaşmanın yorgunluğundan ve uykusuzluğun verdiği mahmurluktan, az daha olduğum yere kapaklanıp kalacaktım. Fakat birkaç adım atıp, zor da olsa dengemi sağladım.

"Vallahi doğru söylüyorum," dedim kapıyı gösterip "Masal anlattım, dedim ya. Niye inanmıyorsun? Sana yalan borcum mu var benim? İstersen git kendisine sor."

Başımı kaldırıp umumhanenin penceresine bakınca biraz önce aynı odaya kapanıp üç saat geçirdiğim kadını ve Âşık Razi'nin öpüp koklayarak sanırım dumanını attırıp, pestilini çıkardığı yosmayla birlikte tül perdenin arasından bizim halimize bakıp gülüşürken gördüm.

"Bak işte orada," dedim elimi kaldırıp pencerede bizim rezilliğimize bakıp gülen kadınları göstererek, "inanmıyorsun madem bana, git ona sor."

Deminki gibi erkek erkeğe muhabbet ederken kadınları mutlu etme konusunda cengâver kesilen Âşık Razi, perdenin arkasından bizim berduş halimizi izleyen Ziba Sokağı'nın yosmalarıyla göz göze gelince utanıp hemen başını yere eğdi. Bense onun aksine, başka kadınların kıldığı erkek kalplerini bedenlerinin kıvrımlarıyla tamir eden; kendi günahlarının az olduğunu sanıp, onların günahlarının çokluğuyla cehennemde kendilerine yer

kalmayacağına inandırıp için için sevindiren; halk dilinde 'kötüler' diye anılan bu güzel kadınlara, dudaklarıma değdirdiğim parmaklarımla bir öpücük gönderdim.

Benim aşağıdan gönderdiğim öpücüğe tebessüm ederek bakmakla yetinen o güzel yosma nereden bilip tanıyacaktı? Ben nasıl onun adını bilmiyorsam, o da masalımda anlattığım, sevdiği kadına kavuşmak için yüzünü gözünü kestane özü boyasıyla boyayıp Habeş yerlisi kılığına giren Meddah Abidin Efendi'nin ben olduğumu tabii ki bilmiyordu. Kendimi kuş kadar hafif; derdimi masal adı altında olsa da Amber Dudu'nun sermayesi o kadınla paylaştığım için beynimi rahatlamış hissediyordum. Hatta parayı bastırıldığı yosmanın üzerinde üç saat gidip geldiğini bana biraz sonra en ince ayrıntısına kadar anlatacak olan Âşık Razi'den bile daha rahat ve mutlu hissediyordum kendime. Fakat o ise hâlâ şu matrak halime bakıp neşemi kapandığım odada yosmanın üzerinde ondan iki kat fazla gidip gelmeme bağlıyordu. Halbuki bilse benim bedenim ve ruhumla tek bir kadına bağlı olduğumu! Kızsam da, sövsem de hatta dövsem de; bütün mevcudiyetimle Mukaddes'e ait olduğumu. Fakat bilemez, nereden bilecek bunu Âşık Razi? Çünkü bunu Mukaddes bile bilmiyor. Belki de biliyor neden bilmesin, sevilen bir kadın, kocası onu dövse de sövse de sevildiğini bilmez mi? Bilir, bilmeli yani. Söyle bana Mukaddes, biliyorsun değil mi?

İnsan masalda kızacağı, seveceği kahramanlara, kelimeler kendi dilinden dökülünce daha iyi karar veriyor şüphesiz. Masalı etrafında dinleyenlere anlatıyormuş gibi görünse de, baş dinleyicisi bizzat kendisidir aslında. Dilinin boşluğa savurduğu kelimeleri ve cümleleri yine en iyi, anlatanın kendi kulağı toplayıp bir araya getiriyor çünkü. Sonrasında da o kahramanların bazılarında nefret ediyor, bazılarını da hiçbir dinleyicisinin tahmin etmeyeceği kadar çok seviyor.

Amber Dudu'nun evinde bir yosmayla kapandığım o odada geçen üç saat içerisinde Necip'in ve Mukaddes'in benim sizlere anlattığım kadar kötü, kendimin de külliye iyi biri olmadığının kanaatine varmıştım.

O kadar yorgun ve o kadar uykusuzdum ki, şu an istediğim bir tek şey vardı, o da biraz olsun uyumak ve dinlenmekti. Çünkü insan uyuduğu zaman en azından benim arada bir başvurduğum yalan söylemez ve daha da kötüsü günah çukurunun içine batıp gitmez.

Asayiş sağlamak için sokak sokak, mahalle mahalle gezen bekçi babaların her adımda yere vurdukları sopaların o tok sesleri, gecenin dinginliğinde yankılanıp Üsküdar'dan Beyoğlu'na oradan da sur içine doğru bütün şehirde yaşayanlara daha şimdiden sabah 'şerifleriniz hayır olsun' der gibi çınlayıp, havada dönüp duran martıların seslerine yoldaş olup kaybolup gidiyordu.

Aşçılar dükkânlarını açmışlar, akşamdan kalan bulaşık suyuyla kapılarının önlerini yıkıyorlardı. Yeni pişmekte olan yemeklerin kokusu Cadde-i Kebir'in iki uzak ucuna doğru yayılıp gidiyordu. Fırıncı çırakları ustalarının pişirdiği hatasız ekmekleri uykulu gözlerle camekânlara dizerken, yanmış, üstüne kül ve kömür bulaşmış olanları babalarının hayrına, Karabatak Agop ve onun gibi dilenci takımına vermek için eski, kirli çuvalların içine gelişigüzel tikiştiriyorlardı.

Yürüyüp önce Asmalı Mescit'e sonra dar sokaklardan geçip Galip Dede Yokuşu'ndan aşağıya sallanarak Galata Kulesi'nin dibine vardık. Uzaktan bir kahvenin ışığı yanıyordu. Sokak başında bizi görünce havlamaya başlayan köpeğe, Âşık Razi eğilip yerden aldığı bir

taşı dilinin ucundaki bir küfrün eşliğinde yay gibi gerilip fırlatıp attı. Kaldırımlara çarpa çarpa sekip giden taşın tok seslerine köpeğin kaçarken çıkardığı ortalığı çınlatan havlamaları karıştı.

Kapıya çıkan kahveci, arka sokaklara doğru kaçıp gözden kaybolan köpeğin ardından sesini duyurmak istermiş gibi var gücüyle "Hoşt itoğlu it!" diye bağırdı: "Sonra içeri girmemiz için gülümseyerek kapıdan çekildi "Korkmayın beyim, ısırmaz," dedi, "Kendine bile hayrı yok, uyuz itin teki zaten."

Kafalarını masalara ve sehpalara dayadıkları kollarına yaslayıp uyuklayanları ve gerçekten uyuyanları uyandırıp rahatsız etmemek için köşelerde fısıltıyla koyu birer sohbete dalmış olanları; arada bir aksırıp tıksıran; çay, kahve ve sigara içen müşterilerin arasından geçip altımıza çektiğimiz taburelere oturduk.

Kahveci çaylarımızı hazırlarken ceplerimi yoklayıp tabakamı bulmaya çalıştım. Elime gelen, tabaka olmadığını anladığım şeyi çekip çıkardım ceketimin cebinden.

"Tüh be!" dedim, cebimden çıkanların, tefarikçiden Amber Dudu'nun Umumhanesindeki yosmaya hediye etmek için aldığı, fakat vermeyi unuttuğum ayna, tarak ve sabun olduğunu görünce.

Onları tekrar setremi iç cebine tıktırırken, Âşık Razi ne olduğunu anlamak için uykulu gözlerle bana baktı. Sonra ellerimi ceplerime sokup tekrar tabakayı aramaya koyuldum. Kahveci ince belli bardaklarda üzerinde duman tüten çaylarımızı getirip önümüzdeki sehpanın üzerine bırakırken ben de nihayet bulduğum tabakayı cebimden çıkarıp Âşık Razi'ye uzattım. Çayımın şekerini karıştırdıktan sonra ilk yudumu içip üzerimdeki uyuşukluğu defetmek için gerinirken, kahvenin penceresinde bir karaltı gözüme ilişti. Kara suratlı bir adam içeriyi gözetliyordu. Sadece içeriyi gözetlemiyor doğrudan bana bakıyordu. Necip'ti bu kahvenin penceresinden beni gözetleyen. Yavaşça elimi kuşağıma attım. Yoktu. Bıçak kuşağımda yoktu. Düşürmüştüm onu. Ben bıçağı arayıp bulamazken, Necip kapıdan girip doğrudan yanıma geldi. Elleri boştu. Yine de yapacağı kalleşliğe karşı tetikte bekledim. Tepemde durup bir şey söyleyecekmiş gibi eğildi.

"Seni arıyorlar!" dedi kulağıma fısıltıyla.

Beni kimlerin aradığını merak edip yüzüne bakarken, o altına bir tabure çekip karşıma oturdu.

"Onikiler Çetesi akşamdan beri seni arıyor. Hallerini hiç beğenmedim," dedi, "bir an evvel kaçsan iyi olur. Seni saklamamı ister misin?"

"Salak salak konuşma!" diye tersledim Necip'i kapkara suratına bakarak. "Benimle ne işi var onların?"

Necip tam cevap vereceği sırada Âşık Razi, "Artin Ağa'nın kahvesinde Asalı Molla yanımıza boşuna gelmedi demek," dedi, sigara sarmayı bırakıp yüzüme kuşkuyla bakarken.

Dışarıdan birisinin sopayla cama vurduğunu duyunca kahvedeki diğerleri gibi ben de dönüp baktım. Onikiler Çetesi'nin yarısı dışarıdaydı. Arap Abdullah kafasını kahvenin kapısından uzatıp sırtarak bana baktı.

"Şevket Bey'in oğlu öldü, haberin var değil mi Abidin?" dedi.

Ne cevap vereceğimi bilemedim önce. Ne desem ki şimdi ben bu kabadayı bozuntusuna?

"Ne yapayım öldüyse?" diye diklendim ve ardından kahvedeki diğer müşteriler gibi ben

de şaşırdım ağızımdan çıkan bu cevaba. "Allah geride kalanlara uzun ömür versin."

Kadayıfçı Ali, reisinden destur istedikten sonra kahvenin kapısından girip hışımla yanıma geldi ve ben daha yerimden kalkmaya fırsat bulamadan böğrüne ayağının tabanıyla bir tekme yapıştırdı. Ben oturduğum tabureden arkaya devrilirken tarifsiz bir acıyla sanki bir anlığına göğsümle sırtımın birleştiğini hissettim. Elimden fırlayan çay bardağı arkamdaki duvara çarpıp tuz buz olup kırılırken içindeki sıcak çay damlalar halinde etraftaki insanların ve benim üzerime sıçradı. Kafam devrilirken arkamdaki duvara çarptı. Fesim başımdan çıkıp yamuldu. Kahvedeki herkes korkudan ayaklanınca ben olup biteni düşüp, devrilip kaldığımı yerden bir karıncanın gözleriyle seyre koyuldum. Uykusundan o an gürültülere uyanıp kaçışanlara; duvarda asılı tabloları, taburelere, o karmaşada taburelerin üzerinden devrilip yere düşerek kırılan çay bardaklarına, kahve fincanlarına ve bana ikinci tekmeyi vurmaya hazırlanan Kadayıfçı Ali'nin haşmetine hayretle baktım.

Zor nefes alıp verirken, birkaç kez öksürdüm.

"Çifteleri pek hafif bu sıpanın, paşa," dedim, kapının kenarına dayanmış kahvenin içinde olup bitenleri sessizce izleyen Arap Abdullah'a bakarak, "Nallanması gelmiş haberin olsun."

Dile getirdiğim nüktenin hatırına Kadayıfçı Ali'nin savurduğu ikinci tekmeyi suratımın ortasına yedim. Dudaklarım uyuştı. Suratım yamuldu. Darbenin tazeliği nedeniyle o kısacık anda hiç acı hissetmemem de ağızımın içinin kanla dolduğunu hissettim. Eşek benzetmeme çok kızmış olacak ki, Kadayıfçı Ali bir köpeğin nefret dolu gözleriyle bakarak beni yerden kaldırmaya çalışırken, dışarıdan birisi daha yanına gelip ona yardım etti.

Kahvedeki müşteriler bir köşeye sinmiş, olup biteni, perişan halimi izliyorlar, başıma gelecekleri merak ediyorlardı. Gözlerim Âşık Razi ile Necip'i aradı. Fakat ben etrafımdaki dehşete kapılmış gözlerden başka hiçbir şey göremedim. Beni kahvenin kapısından çıkarırlarken ağızımda biriken kanı tahta eşiğe tükürdüm.

"Şevket Bey'in çok selamı var, oğlunun ölümüne sünnet günü anlattığın bir masal sebep olmuş," dedi Arap Abdullah, elinde tuttuğu söğüt yaprağı bıçağıyla yüzünü kaşırken.

"Bir masalın kime ne zararı olabilir ki? Yıllardır binlerce masal anlattım ben! Böyle saçma bir şey duymadım!" demeye çalıştım, fakat ağızımdan bunlara benzer bir homurtu çıktı sanırım. Ağızımda biriken kanı bir kez daha tükürüp elimle gözlerimde biriken yaşları sildim.

"Ben elçiyim, sana söylenmesi istenenleri söylüyorum, yapılması istenenleri yapıyorum," dedi Arap Abdullah.

"Demek elçisin!" dedim ya da demeye çalıştım, çünkü aklım bir yere ağızım ve dudaklarım başka başka yönlere doğru gidiyordu. Ağızım, burnum ve yüzüm yediğim tekmenin etkisiyle öylesine uyuşmuştu ki söz geçirmem mümkün olmuyordu. "Demek Şevket pezevengi istedi bunları yapmanı ha?" diye böğürdüm bir kez daha. "O zaman sen de git ona söyle, eğer oğlunun yerine oğul istiyorsa karısını bir defalığına bana göndermesi kafidir!"

Deminden beri ellerinden kurtulmaya çalıştığım Kadayıfçı Ali ve ona yardım eden diğer zorba beni bırakıp yanımdan kenara çekilirlerken birkaç kez daha öksürüp yere kanlı kanlı bir şeyler kustum. Arkamdan birisi sırtıma var gücüyle sırtıma bir şey, sanırım bir tabure indirdi. O 'küt' sesini duyar duymaz nefessiz kaldım. Fakat duyduğum sesin sırtımdan mı

yoksa tabureden mi geldiğini anlayamadım. İcini karıncalar yemiş, yaşlı bir ağaç gibi usul usul yere devrildim. Bedenimin içindeki bütün azalar, ciğerlerim, böbreklerim yerlerinden kopup, sanki parça parça aşağılara düşmüştü. Yüzükoyun yere kapaklanırken, parke taşlarına sürtünen avuçlarımın derileri yüzüldü, pantolonum parçalandı, dizim yarıldı. Ağzımdan ve burnumdan sonra taşlara çarptığım kafamdan da kan geldiğini hissediyordum.

Çevredeki evlerden patırtıya kalkan insanları gördüm sonra. Sanki pencerenin birinde bir ışık kıpırdadı, bir mum ışığı perdenin arkasında kıpır kıpır oynadı. Sonra bir el uzanıp perdeyi tutup usulca açtı. Ardından başka pencerelerde bir öncekine benzeyen başka başka mum ışıkları gördüm ya da gördüğümü sandım. Sanırım çevredeki evlerde oturanlar gece vakti dışarıdaki bu gürültünün sebebini ve ne olduğunu anlamak için perdelerin kenarlarına gizlenip sokakta olup biteni izliyorlardı. Gördükleri ve hatta adlarını işittikleri yerde, şerlerine lanet okuyup köşe bucak kaçtıkları, 'Benden uzak olsun da cehenneme direk olsun,' diye beddua ettikleri, ilişirler diye, benim diyen babayiğidin bile selam vermeye çekindiği bu it kopuğun bana yaptıklarını, seslerini çıkarmadan temsil seyrederek gibi seyrediyorlardı. Yere düştüğüm ilk andaki gibi, öylece -arada bir seyiren kollarım ve bacaklarım hariç- hareketsiz kaldım. Acıdan sımsıkı yumduğum göz kapaklarımı kahvenin kör kandilinin şavkı zorluyordu.

"Öldürdünüz mü ulan yoksa adamı?" dedi birisi.

Sonra beni onların elinden kurtaracağını sandığım o sesin sahibi gelip başucumda durdu. İşte birisi yetişmişti nihayet yardımına. Beni yerden kaldırıp üstümü başımı elleriyle temizledikten sonra götürüp demin oturduğum tabureyi yerden kaldırdıktan sonra beni oturturken kahveciye bana yeni bir çay getirmesini söyleyeceğini sandım. Kafamın bir karış ötesinde duran toz toprak bulaşığı içindeki bu kunduralar Arap Abdullah'a aitti. O kaygılanmıştı benim için, o sormuştu, "Öldürdünüz mü ulan yoksa adamı?" diye. Hakikaten dediği gibi şu an ölüyor muydum ben? Bu muydu ölüm dedikleri bilinmez, sırrına erişilmez şey? Etrafımdaki tüm seslere şahit olan kulağım, olup biteni gören kısıp gözlerim ve acıyı hisseden bedenim değil de ruhumdu belki de. Halbuki bu gece Amerikan Tiyatrosu'nda temsil sahneleyecektim ben. "Bu halimle nasıl giderim?" diye üzülüp kaygılandım. Fakat hemen sonra, "giderim," diye cesaretlendirip moral verdim kendi kendime. "Yıkarım elimi yüzümü. Pantolonumun dizi parçalandı ya, olsun varsın, gider yenisini alırım Mahmutpaşa Çarşısı'ndan. Yürüyüp geçerim köprüden karşı tarafa. Sonra kunduralarımı da yenilerim. Evet, bir çiftte kundura alırım." Hatta belki akşam perde açılır açılmaz esas masalıma başlamadan önce, bilmeyenlere hediye niyetine, "Başmakçı Güzeli" masalını da anlatıveririm. Anlatırım anasını satayım, ne olacak yani, ağzım mı aşınacak? Ağzımdan yere damlalar halinde hala usul usul kan damladığını hissediyordum.

Arap Abdullah omuzlarımdan tutup kapaklandığım yerde beni yan çevirdi. Sanki dışarıdan bir fotoğrafa bakıyormuş gibi, o anda yüzümün haline; bedenimin yerde yatarken aldığı şekle, bacaklarımın, kollarımın duruşuna, dizimden, alnımdan ve ağzımdan akan kana, kanımın pıhtılaşmış haline ve koyu rengine, kendi felâketime bakıyordum. Ya da anlattığım bir masalın ufak bir parçasını, dinleyenler iyice anlasınlar ve bana canı gönülden inansınlar ve ardından ben onları eğilip selamlarken avuçlarını patlatırcasına alkışlasınlar diye canlandırıyordum. Belki de, bu düşündüklerimin en korkuncuydu; bütün

ömrüm boyunca yılmadan, usanmadan her adımımı takip eden, sağ omuzumda sevaplarımı, sol omzumda günahlarımı yazan melekler bütün bunları bir bir anlatıyordu da, bana sadece hayalimde canlandırmak kalıyordu. Meleklerden biri sözü bırakınca diğeri başlıyor, bazen de, sabit bir mevki olmadığı için nereden çıkacağı bilinmeyen, insanların karşılaşmamak için köşe bucak kaçtığı, aman benden uzak olsun dediği, benim gibi diline sahip olamayanlarınsa karşısına çıkması an meselesi olan Azrail, lafı alıp hikâyemi anlatıp geliştiriyor, korkunç gerçekle beni baş başa bırakıyordu.

Arap Abdullah'ın adamları ve kahvenin müşterileri etrafıma toplandı.

“Ölmüş mü?” diye sordu içlerinden birisi.

“Bu kan da neyin nesi?” diye söylendi elini sol göğsümün üzerinde gezdiren Arap Abdullah. Setremin yakasını aralayınca yere bir şeyler döküldü, yerdeki parke taşlarıyla temas ederken şıkırtılı sesler çıkardı.

“Tüühh,” dedi, “Setresinin iç cebinde ayna varmış, kırılmış, parçalar olduğu gibi kalbine gömülmüş.”

Sağ bileğimi avuçları arasına alıp nabzımı duymaya çalıştı. Bırakıp parmaklarının ucuyla boynumda bir noktayı aradı. Hışımla elini çekerken bağırdı; “Hanginiz vurdu o tabureyi sırtına.”

Birbirleriyle dalaşmalarını fırsat bilen kahvehanenin müşterileri ve çevre evlerde oturanlar gelip iyice sokuldular yanıma. Boylu boyunca yerde uzanan endamıma; sol göğsümden akan, yere kapaklanıp kaldığım sürede parke taşlarının üzerinde küçük, kırmızı bir gölet oluşturmuş olan sıvıya; hafif aralık kalmış gözlerime; kenarından sızan kan donmuş, kurduğum son cümleyi tamamlayamamış olan ağızıma ve soğumaya başlayan cansız bedenime ölümün gizini, ölüyü öbür dünyada karşılayan bilinmezliğe dair küçük de olsa bir sırrı keşfetmeye çalışır gibi, merakla, korkuyla ve dehşetle bakıyorlardı.